

71645

VERZAMELING

VAN

WETTEN, BESLUITEN, VERORDENINGEN ENZ. HET LEGER BETREFFENDE;
ALSMEDE DE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN
VERANDERINGEN BIJ HET LEGER.

BIJBLAD

BEHOORENDE BIJ DEN

MILITAIRE-SPECTATOR,

TIJDSCHRIFT VOOR HET NEDERLANDSCHE LEGER.

JAARGANG 1874.

TE BREDA,
BIJ BROESE & COMP.

1874.

REAR VIEW

WILSON'S PATENT

WILSON & COMPANY

I N H O U D.

A.

ARTILLERIE.	Benoeming van een conducteur bij 's Rijks magazijn van bronzen geschut. (<i>Besluit van den 11den Juli 1874, N°. 30.</i>)	
	Iste Ged.	Blz. 43.
-----	Vermeerdering van den staf met een hoofdofficier. (<i>Besluit van den 21sten September 1874, N°. 17.</i>)	Iste Ged. » 71.
ARTILLERIEMATERIEEL.	Standgezichten. (<i>Aanschrijving van den 23sten Maart 1874, N°. 58 A.</i>)	Iste Ged. » 23.
ATCHIN.	Instelling eener afzonderlijke medaille voor het bijwonen der expeditiën. (<i>Besluit van den 12den Mei 1874.</i>)	Iste Ged. » 39.

B.

BEZOLDIGING	van de geëmploieerden bij de militaire hospitalen. (<i>Besluit van den 31sten December 1873, N°. 7.</i>)	
	Iste Ged.	» 8.
-----	van de hoofd- en verdere geëmploieerden bij 's Rijks magazijnen van militaire kleeding, uitrusting enz. te Delft en te Woerden. (<i>Besluit van den 31sten December 1873, N°. 8.</i>)	Iste Ged. » 9.
BOEKAANKONDIGINGEN.		Blz. 15, 28, 31, 42, 44, 45, 73, 74, 78.

D.

DRAAGBARE WAPENEN.	Schroefdraaiers tot geweren kl. kaliber. (<i>Aanschrijving van den 16den Maart 1874.</i>)	
	Iste Ged.	» 23.
-----	Verstrekking van nieuwe revolvers aan de regimenten huzaren. (<i>Aanschrijving van den 3den September 1874, N°. 42 A.</i>)	Iste Ged. » 71.
-----	Gereedschappen en maten die bij de korpsen moeten voorhanden zijn. (<i>Aanschrijving van den 26sten September 1874, N°. 23 A.</i>)	Iste Ged. » 74.
DRINKWATER.	(Zuivering van) (<i>Aanschrijving van den 10den September 1874, N°. 77 I.</i>)	Iste Ged. » 73.

E.

EERVOLLE BELOONINGEN bij het leger in Oost-Indie. (<i>Besluit van den 12den Mei 1874, N°. 10.</i>) IIde Ged.	Blz. 37.
ENGAGEMENTSAKTEN. (Wijziging in de) (<i>Aanschrijving van den 28sten Februari 1874, N°. 22 S.</i>) Iste Ged.	» 19.
EXAMEN. Programma bedoeld bij <i>besluit van den 20sten Maart 1874, N°. 22.</i> Iste Ged.	» 39.
EXTRACTEN-STRAFREGISTERS bij verzoeken, voordrachten, enz. betreffende plaatsvervangers over den geheelen diensttijd over te leggen. (<i>Aanschrijving van den 30sten Mei 1874, N°. 47 P.</i>) Iste Ged.	» 31.

F.

FONDS VOOR ONDEROFFICIEREN. Rekening en verantwoording. (<i>Aanschrijving van den 8sten Mei 1874, N°. 51 I.</i>) IIde Ged.	» 34.
FORTIFICATIE-OPZICHTERS (Tijdelijke) komen als overcompleet op de monsterrollen. (<i>Besluit van den 23sten April 1874, N°. 27.</i>) Iste Ged.	» 28.
FOURAGES over 1874—75. (<i>Aanschrijving van den 26sten October 1874.</i>) IIde Ged.	» 78.

G.

GARNIZOENSDIENST. Toepassing van Art. 42 van het Reglement. (<i>Aanschrijving van den 2den Februari 1874, N°. 46 P.</i>) Iste Ged.	» 17.
GARNIZOENSVERANDERINGEN in Mei 1874. (<i>Aanschrijving van den 30sten October 1874, N°. 57 P.</i>) IIde Ged.	» 78.
GASMETERS. Nadere bepalingen omtrent den ijk. (<i>Aanschrijving van den 27sten Juli 1874, N°. 72 S.</i>) IIde Ged.	» 44.
GENEESKUNDIGE WETTEN. Wijziging der wet van 1 Juni 1865. (<i>Aanschrijving van den 31sten Juli 1874, N°. 86 P.</i>) IIde Ged.	» 45.
GRAAD. (Effectieve) der onderofficieren in de 1ste klasse van den wetenschappelijken cursus. (<i>Besluit van den 26sten Maart 1874, N°. 19.</i>) IIde Ged.	» 24.
GRATIFICATIE aan onderofficieren bij het aangaan eener nieuwe verbintenis. (<i>Besluit van den 3den Augustus 1874, N°. 41.</i>) IIde Ged.	» 67.
----- Naderé bepaling. (<i>Aanschrijving van den 10den September 1874, N°. 67 P.</i>) IIde Ged.	» 72.

H.

HOSPITAALGOEDEREN. Opmaken van staten. (<i>Aanschrijving van den 25sten Maart 1874, N°. 57 I.</i>) IIde Ged.	» 23.
---	-------

I.

INFANTERIE. Aanstelling van adjudanten-onderofficier voor speciale diensten. (<i>Besluit van den 19den September 1874, N°. 24.</i>) Iste Ged.	» 72.
INSTRUCTIËN voor den Directeur van het materieel, de Commandanten voor het materieel, de Magazijnmeesters der Artillerie en die voor het overgeven en overnemen van de magazijnen der Artillerie. (<i>Besluit van den 16den Augustus 1874, N°. 31.</i>) Iste Ged.	» 47.

K.

KAMPEEREN van scherpshutters en het personeel der Normalschiet-school op het Wieselsche Veld. (<i>Aanschrijving van den 9den Mei 1874</i> , N ^o . 52 P.) Iide Ged.	»	34.
KLEEDING EN UITRUSTING. Schabrak der Generaals. (<i>Aanschrijving van den 9den Mei 1874</i> , N ^o . 116 I.) Iste Ged.	»	31.
KOSTEN der reis van manschappen der nationale militie. (<i>Aanschrijving van den 17den October 1874</i> , N ^o . 73 I.) Iide Ged.	»	77.
KRIJGSSPELKAART van een denkbeeldig terrein (Polderland). Supplement B. (<i>Aanschrijving van den 29sten Januari 1874</i> , N ^o . 29 P.) Iide Ged.	»	15.

L.

LICHTING der nationale militie voor 1874. Indeeling. (<i>Besluit van den 17den Februari 1874</i> , N ^o . 3.) Iste Ged.	»	17.
LENGTEMATEN tot het meten van militie- en schutterplichtigen. (<i>Aanschrijving van den 10den September 1874</i> , N ^o . 75 I.) Iide Ged.	»	72.

M.

MARÉCHAUSSÉE. Dienstverbintenissen. (<i>Besluit van den 10den Januari 1874</i> , N ^o . 21.) Iste Ged.	»	13.
----- Vestiging eener brigade te Middelburg. (<i>Besluit van den 15den Maart 1874</i> , N ^o . 21 P.) Iste Ged.	»	27.
MEDAILLE. (Afzonderlijke) (zie <i>Atchin</i> .)		
MILICIENS. Voorrechten aan hen toegekend. (<i>Besluit van den 20sten Maart 1874</i> , N ^o . 22.) Iste Ged.	»	21.
MILICIEN-SERGEANTEN EN KORPORAALS. Vrijwillige verbintenis. (<i>Aanschrijving van den 4den April 1874</i> , N ^o . 56 P.) Iste Ged.	»	27.
MILICIEN-VERLOFGANGERS. Opleggen van straffen. (<i>Aanschrijving van den 15den Augustus 1874</i> , N ^o . 47 P.) Iste Ged.	»	47.
MILITAIRE INTENDANCE. Examen der aspiranten. (<i>Aanschrijving van den 30sten September 1874</i> , N ^o . 90 I.) Iide Ged.	»	74.
MILITAIRE JUSTITIE. Krijgsartikelen. (<i>Aanschrijving van den 28sten Maart 1874</i> , N ^o . 41 S.) Iste Ged.	»	22.
MILITAIRE ZIEKENINRICHTINGEN. (Voeding in de) (<i>Aanschrijving van den 4den April 1874</i> , N ^o . 82 I.) Iste Ged.	»	27.
MILITIERADEN. Leiddraad voor de militaire leden. (<i>Aanschrijving van den 26sten Februari 1874</i> , N ^o . 38 P.) Iste Ged.	»	19.
MUNITIEN. (Wijziging van het Voorschrift op de verstrekking van) (<i>Aanschrijving van den 19den Januari 1874</i> , N ^o . 94 A.) Iide Ged.	»	15.

N.

NATIONALE MILITIE. Reiskosten der manschappen. (<i>Aanschrijving van den 30sten April 1874</i> , N ^o . 104 I.) Iide Ged.	»	28.
--	---	-----

O.

ONDERSCHIEDINGSTEEKEN voor hoofdopzichter van fortificatie. (<i>Besluit van den 12den Februari 1874</i> , N ^o . 21) Iide Ged.	»	20.
----- voor veldtelegrafisten. (<i>Besluit van den 20sten Maart 1874</i> , N ^o . 18.) Iide Ged.	»	24.

ORGANISATIE (Gewijzigde) der fortificatie-opzichters. (*Besluit van den 31sten December 1873*, N°. 4.) Ilde Ged. Blz. 8.

P.

PRACTISCHE OEFENINGEN in de legerplaats bij Zeist. (*Besluit van den 27sten April 1874*, N°. 19.) Ilde Ged. » 31.

R.

RECUEIL MILITAIR. (*Aanschrijving van den 2den Januari 1874*, N°. 16 S, *betrekkelijk de uitgave*.) Iste Ged. » 4.

REGISTRATIE. Wijziging in de indeeling van de kantoren. (*Aanschrijving van den 12den September 1874*, N°. 59 I.) » 73.

REGLEMENTEN EN BOEKWERKEN. (*Zie Boekaankondigingen*.)

REIS- EN VERBLIJFKOSTEN. (*Besluit van den 30sten Maart 1874*, N°. 4.) Ilde Ged. » 27.

der hoofdopzichters van fortificatiën. (*Besluit van den 18den October 1874*, N°. 6.) Iste Ged. » 77.

REPARATIE VAN WAPENEN. Recapitulatiestaten. (*Aanschrijving van den 10den Februari 1874*, N°. 42 A.) Ilde Ged. » 20.

RIJKSMAGAZIJN van militaire kleeding enz. te Woerden. Uitbreiding van het personeel. (*Besluit van den 24sten April 1874*, N°. 19.) Ilde Ged. » 28.

-----EN te Delft en te Woerden. Opdracht van het toezicht aan een Hoofdofficier. (*Besluit van den 29sten Augustus 1874*, N°. 13.) Iste Ged. » 71.

RIJKSTELEGRAAF. (Wijziging van het reglement voor den dienst van den) (*Besluit van den 24sten December 1873*) Ilde Ged. » 14.

RIJKUNSTIG ONDERRICHT in de garnizoensplaatsen. (*Aanschrijving van den 10den September 1874*, N°. 56 P.) Ilde Ged. » 72.

S.

SCHADELOOSSTELLING voor gemis aan fourages over 1874—75. (*Aanschrijving van den 26sten October 1874*, N°. 60 I.) Ilde Ged. » 78.

SOLDIJ. Bijslag voor de onderofficieren en manschappen van het leger die met de cadetten der K. M. Academie kampeeren. (*Besluit van den 27sten Juni 1874*, N°. 42.) Ilde Ged. » 43.

--- van onderofficieren. Toekenning van vergoeding voor eerste uitrusting. (*Besluit van den 27sten Mei 1874*, N°. 22.) Ilde Ged. » 37.

SOLDIJEN. Regeling der soldijen van de onderofficieren en verdere manschappen bij de korpsen. (*Besluit van den 31sten December 1873*, N°. 3.) Ilde Ged. » 5.

SPOORWEGEN. Bepaling omtrent door militairen achtergelaten voorwerpen. (*Aanschrijving van den 15den Juli 1874*, N°. 113 I.) Ilde Ged. » 44.

SPOORWEGDIENSTEN. Wijziging van het algemeen Reglement. (*Besluit van den 14den Juni 1874*.) Ilde Ged. » 42.

STAF. Uitbreiding van den grooten staf. (*Besluit van den 23sten September 1874*, N°. 33 P.) Iste Ged. » 71.

STAFSCHOOL. Wijziging van het eindexamen. (*Aanschrijving van den 22sten Januari 1874*, N°. 44 P.) Iste Ged. » 13.

STAMBOEK. Afgiften van extracten en duplicaten certificaat van goed gedrag. (*Aanschrijving van den 28sten Februari 1874*, N°. 51 P.) Iste Ged. » 19.

STOOMBOOTDIENST. (<i>Aanschrijving van den 31sten Maart 1874, N°. 76 I.</i>)	
Hde Ged.	» 25.
----- (<i>Aanschrijving van den 16den April 1874, N°. 75 I.</i>)	
Hde Ged.	» 28.
----- (<i>Aanschrijving van den 18den Juli 1874, N°. 57 I.</i>)	
Hde Ged.	» 44.
----- (<i>Aanschrijving van den 31sten Augustus 1874, N°. 88 I.</i>)	
Hde Ged.	» 69.

T.

TOELAGEN aan de apothekers bij 's Rijksmagazijn van geneesmiddelen. (<i>Besluit van den 27sten Juni 1874, N°. 41.</i>)	Hde Ged.	» 43.
TOPOGRAPHISCHE EN MILITAIRE KAART DES RIJKS. Bericht der goedkoope uitgave. (<i>Aanschrijving van den 31sten Maart 1874, N°. 43 S.</i>)	Hde Ged.	24 en 75.
TRACTEMENTEN. Tractementsverhooging der wapencontroleurs. (<i>Besluit van den 31sten December 1873, N°. 5.</i>)	Hde Ged.	» 8.
----- Id. van de opperwachtmeesters, dienstdoende kwartiermeesters bij de Marréchaussée. (<i>Besluit van den 31sten December 1873, N°. 6.</i>)	Hde Ged.	» 8.
----- Id. van den machinist en den molenaar bij 's Rijks magazijn van geneesmiddelen. (<i>Besluit van den 31sten December 1873, N°. 9.</i>)	Hde Ged.	» 9.
----- Nieuwe regeling der tractementen van de Officieren bij verschillende korpsen en dienstvakken van het leger. (<i>Besluit van den 31sten December 1873, N°. 13.</i>)	Hde Ged.	» 9.
----- Bijslag op het tractement der Officieren op de forten Loevestein en Pannerden. (<i>Besluit van den 25sten Juli 1874.</i>)	Hde Ged.	» 67.

V.

VEER- EN OVERVAARTGELDEN. (<i>Aanschrijving van den 7den Maart 1874, N°. 72 I.</i>)	Iste Ged.	» 21.
----- (<i>Aanschrijving van den 7den Juli 1874, N°. 47 I.</i>)	Iste Ged.	» 43.
VELDTELEGRAFISTEN bij het bataljon mineurs en sappeurs. (<i>Besluit van den 18den Februari 1874, N°. 2.</i>)	Iste Ged.	» 18.
VOORSCHRIFT omtrent oefeningen met twee partijen tegenover elkander. (<i>Aanschrijving van den 2den Januari 1874, N°. 33 P.</i>)	Iste Ged.	» 1.
VUUR EN LICHT in de wachten over 1874—75. (<i>Aanschrijving van den 6den Mei 1874, N°. 48 I.</i>)	Hde Ged.	» 31.

W.

WAPENS EN LEDERGOED. Wijziging van het model der geweerriemen. (<i>Aanschrijving van den 18den Mei 1874, N°. 66 I.</i>)	Hde Ged.	» 36.
WEDUWEN- EN WEEZENKAS. Uitvoering van 't besluit van den 30sten Januari 1874, N ^o . 18, betreffende de bijdragen der Officieren, leden van het Hoog Militaire Gerechtshof. Hde Ged.		» 20.
WERFFONDS. Sommen welke gedurende 1874 zullen worden te goed gedaan. (<i>Besluit van den 21sten Maart 1874, N°. 27.</i>)	Hde Ged.	» 23.
WERVING. voor het korps mariniers. (<i>Aanschrijving van den 5den Januari 1874, N°. 45 P.</i>)	Hde Ged.	» 5.
----- (Koloniale) Weder inwerkingstelling. (<i>Besluit van den 24sten Juni 1874, N°. 44.</i>)	Iste Ged.	» 41.
----- Opengesteld voor tamboers bij het bataljon mineurs en sappeurs. (<i>Aanschrijving van den 18den Juli 1874, N°. 40 P.</i>)	Hde Ged.	» 44.

WETSONTWERPEN, MEMORIEN VAN TOELICHTING, VERSLAGEN
DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS EN MEMORIEN
VAN BEANTWOORDING.

Ontwerp van wet tot regeling en voltooiing van het vestingstelsel. Nota van wijziging.	Blz.	4.
Idem. Memorie van beantwoording.	»	3.
Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1875. VIIIste Hoofdstuk. Ontwerp van wet.	»	41.
Idem. Memorie van toelichting.	»	47.
Begrooting van uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel. Dienst 1875. Ontwerp van wet.	»	29.
Memorie van toelichting op vorenstaand wetsontwerp	»	31.
Regeling van het beheer der gelden bestemd voor de voltooiing van het vestingstelsel. Ontwerp van wet.	»	36.
Memorie van toelichting op vorenstaand wetsontwerp	»	37.
Voorloopig verslag der commissie van Rapporteurs op Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1875.	»	39.
Memorie van beantwoording op bovenstaand voorloopig verslag.	»	50.
Nota van Wijziging der Staatsbegrooting voor 1875. Hoofdstuk VIII.	»	66.
Voorloopig verslag der commissie van Rapporteurs van het wetsontwerp tot vaststelling der bezrooting van uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1875, met twee bijbehorende Nota's van de Heeren STIELTJES en DE ROO VAN ALDERWERELT.	»	67.
Verslag der commissie van Rapporteurs op het wetsontwerp tot regeling van het beheer der gelden bestemd voor de voltooiing van het vestingstelsel.	»	84.

REGELING EN VOLTOOIING VAN HET VESTINGSTELSEL.

NOTA VAN WIJZIGING.

ONTWERP VAN WET.

Art. 1 en 2 te vereenigen en aldus te lezen:

Art. 1. Het vestingstelsel van het Koninkrijk der Nederlanden omvat:

a. de Nieuwe Hollandsche waterlinie van de Zuiderzee langs Utrecht tot de Lek, van de Lek tot de Merwede door het land van Altena, tot de Nieuwe Merwede; *b.* de stelling van de Geldersche vallei met die in de Neder-Betuwe als voorpoststelling der eerstgenoemde; *c.* de stelling van 't Hollandsch Diep en het Volkerak; *d.* de stelling van de monden der Maas en van het Haringvliet; *e.* de stelling van den Helder; *f.* de werken tot dekking van rivier-overgangen en opname van troepen aan IJssel, Waal en Maas; *g.* de stelling van Amsterdam; *h.* de Zuider waterlinie, van de Maas boven St. Andries tot den Amer beneden Geertruidenberg; *i.* werken aan de Wester-Schelde.

Art. 3 te veranderen in art. 2, en te lezen als volgt:

De werken noodig voor de voltooiing van het vestingstelsel, zullen worden uitgevoerd in deze volgorde:

- 1°. die begrepen onder *a—e*, en een gedeelte van *f* en *g*;
- 2°. » » » *c* en *d*;
- 3°. » » » het overig gedeelte van *f*, en onder *b*;
- 4°. » » » het overig gedeelte van *g*;
- 5°. » » » *h*;
- 6°. » » » *i*

van art. 1.

Van die orde echter zal in bijzondere omstandigheden of voor enkele werken kunnen worden afgeweken.

Art. 4 te veranderen in art. 3.

Art. 5 te veranderen in art. 4 en te lezen als volgt:

De vestingwerken in de provinciën Friesland en Groningen, de vestingwerken van Deventer, de hoofdwal van Zutphen met de ravelijnen daarvoor en den bedekten weg vóór die werken; de vestingwerken van Elden, de vesting Grave met het kroonwerk Coehoorn, de vestingwerken van en bij Nijmegen met uitzondering van het fort Kraijenhof en de forten boven en beneden Lent, de vesting 's Hertogenbosch en de vestingwerken bij Breskens, zijn als verdedigingswerken opgeheven.

Behalve de gronden welke tot militair gebruik moeten behouden blijven, worden die vestingwerken uiterlijk binnen drie jaren, na afkondiging dezer wet,

aan het bestuur der domeinen overgegeven om ze onschadelijk te maken en zoo veel noodig te slechten.

Art. 6 vervalt en wordt vervangen door de vier volgende artikelen, te weten:

ART. 5. Behoudens de bepalingen der wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128) mogen op terrein, waarbij de belangen van 'slands verdediging zijn betrokken, geen inpolderingen, bedijkingen, gemeenschapswegen te water of te land, kanalen, sluizen, duikers, dijken, kaden, watermolens of daarmede gelijkstaande bemalingswerktuigen, gemaakt, veranderd of opgeruimd worden, dan met toestemming van Onzen Minister van Oorlog.

Bedoeld terrein wordt bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur aangezezen door opnoeming der gemeenten of gedeelten van gemeenten welke het vormen.

Zij die handelen of doen handelen in strijd met den inhoud der eerste alinea van dit artikel, worden gestraft met eene boete van vijf honderd tot tien duizend gulden.

De twee laatste alinea's van art. 57 der wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128) zijn ten deze toepasselijk.

ART. 6. Bijaldien gehandeld is of wordt in strijd met den inhoud der eerste alinea van het voorgaand artikel, wordt, onverminderd de strafactie welke daarvan het gevolg kan zijn, door Onzen Minister van Oorlog bevolen, dat het terrein, voor zooveel hij zulks noodig oordeelt, doór de genie in den vorigen staat worde teruggebracht.

De uitvoering van dit bevel wordt voorafgegaan door eene beteekening daarvan aan dengene, die bij het kadaster bekend staat als eigenaar van het perceel, waarop de met de wet strijdige handeling is geschied of plaats vindt, of aan hem, door of op wiens last die handeling is of wordt verricht. Is noch de een, noch de ander bekend, dan geschiedt de beteekening van het bevel aan den persoon of ter woonplaats van den burgemeester der gemeente op wier gebied de handeling is of wordt gepleegd, of aan den persoon of ter woonplaats van dengene, die dien burgemeester vervangt.

Bij deze beteekeningen worden in acht genomen de regelen omtrent het doen van exploiten, gesteld bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

ART. 7. Binnen zes dagen na de beteekening van het bevel, overeenkomstig het voorgaande artikel, kan de belanghebbende, die beweren mocht, dat er niet in strijd met de eerste alinea van art. 6 is gehandeld, op dien grond bij den rechter in verzet komen.

De beteekening van het verzet aan Onzen Minister van Oorlog, schorst de uitvoering van het bevel.

Wanneer dringende omstandigheden geen uitstel toelaten, kan genoemde Onze Minister de voorloopige tenuitvoerlegging van het bevel, niettegenstaande het gedane verzet, gelasten.

De kosten, welke het gevolg zijn der uitvoering van het bevel, komen ten laste van hem, die krachtens art. 6 veroordeeld wordt, of, indien er geene veroordeeling ter zake plaats vindt, ten laste van den Staat.

ART. 8. Alvorens voor de uitvoering van werken van openbaar nut concessie wordt verleend, beslist Onze Minister van Oorlog of die uitvoering voorziening ten behoeve van 'slands verdediging noodzakelijk maakt, en zoo ja, welke.

Bepalingen der concessie waarbij die voorziening geheel of gedeeltelijk ten laste van den concessionaris worden gebracht, vereischen goedkeuring bij de wet.

Art. 7 te veranderen in art. 9.

In den vierden regel art. 5 te veranderen in art. 4.

Bijlage I en II der Memorie van Toelichting; n°. 4 en 5.

In de eerste kolom: *hoofdbestanddeelen*, staat onder:

b. Zuider waterlinie van de Maas boven St. Andries tot den Amer beneden Geertruidenberg, — bekomt nu lit. *h* in de volgorde; *f.* stelling van Amsterdam, — bekomt nu lit. *g* in de volgorde; *g.* stelling van de Geldersche vallei met die in de Neder-Betuwe, — bekomt nu lit. *b.* in de volgorde; *h.* werken ter opneming van troepen aan den Boven-IJssel; *i.* sperwerken aan Boven-Waal en IJssel, — bekomen nu te zamen lit. *f* in de volgorde; *k.* sperwerken aan de Wester-Schelde, — bekomt nu lit. *i* in de volgorde.

MEMORIE VAN BEANTWOORDING.

Ofschoon blijkens het slot van het, onder dagteekening van den 21sten Juni 1873, uitgebracht Verslag van de Commissie van Rapporteurs⁽¹⁾ over het wets-ontwerp tot regeling en voltooiing van het vestingstelsel, daarop geen bepaald antwoord verlangd wordt, acht de Regeering het evenwel dienstig daartoe over te gaan, en dit te meer nu zij het noodig oordeelt de Kamer eene Nota van wijzigingen in het wets-ontwerp te doen toekomen.

Reeds bij de openbare beraadslagingen over het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegrooting, dienst 1874, werd door den Minister van Oorlog te kennen gegeven, dat hij wijzigingen in het ingediend wetsontwerp noodig achtte; zij bepalen zich echter, gelijk men zal ontwaren, hoofdzakelijk tot den vorm, terwijl de denkbeelden over 'slands verdediging, in het oorspronkelijk ontwerp nedergelegd, in hun geheel gehandhaafd blijven. De voorgestelde veranderingen vonden ook hun ontstaan, niet slechts in denkbeelden bij den genoemden Minister gerezen, maar zij zijn voor een gedeelte het gevolg van den wensch, om gehoor te geven aan billijke aanmerkingen in het Verslag opgenomen.

§ 1. De eerstondergeteekende meent te mogen veronderstellen dat zijne zienswijze, met betrekking tot de levende strijdkrachten van den Staat en het verband waarin deze tot de doode weermiddelen behooren te staan, aan de Kamer reeds voldoende bekend is. Hij acht het dan ook overbodig daarover thans op nieuw uit te weiden. Hij zal alleen in het midden brengen dat de vraag of de levende dan wel de doode strijdmiddelen op den voorgrond behooren te staan, in deze oogenblikken niet meer behoeft te worden behandeld. De vestingwet is in staat van wijzen en zij behoort — een ieder zal daarvan overtuigd zijn — te worden afgedaan.

Inmiddels behooren de belangen der levende strijdkrachten niet uit het oog te worden verloren en is dit dan ook inderdaad niet het geval. Eene herziening der militiewet is reeds in bearbeiding en de organisatie van het leger moet daarop wachten. Wat zonder de hulp der wetgevende macht kan geschieden wordt niet verzuimd; reeds menig blijk is daarvan gegeven, nog andere zullen weldra volgen.

§ 2. De ondergeteekenden zullen wel niet noodig hebben te verzekeren dat zij zich, ten aanzien van de wenschelijkheid om het vestingstelsel bij de wet te regelen, geheel scharen aan de zijde der meerderheid der leden die dit verlangen.

Bij den stand dien deze quaestie in ons staatsleven heeft ingenomen, schijnt het overbodig het voor en tegen eener dergelijke regeling verder te bespreken.

§ 3. Met groot genoegen zag de Regeering hier, dat men zich over het geheel voor het tegenwoordige wetsontwerp, op zich zelf beschouwd, niet ongunstig gestemd toonde.

Het voor en tegen eener geconcentreerde defensie, gelijk de Regeering dit bedoelt, is in het Verslag met zooveel oordeel en duidelijkheid uiteengezet en het vraagstuk is daarbij zoo geheel en al opgelost in het belang van het stelsel in het wetsontwerp gehuldigd, dat de ondergeteekenden er niets meer hebben bij te voegen.

(1) Zie dit Verslag, Blz. 101 en volgende van den vorigen jaargang.

Aan het slot der 4de alinea van deze paragraaf wordt gevraagd: »wat in het stelsel der wet aan de marine overgelaten zou worden, hoe deze hare taak zou kunnen vervullen en welke verhooging van de begrooting van Marine dien ten gevolge zou worden gevorderd.»

Tot antwoord hierop diene, dat bij de vaststelling van dit wetsontwerp en bepaaldelijk van hetgeen hoofdzakelijk wordt noodig geacht voor de verdediging van de stellingen den Helder, Amsterdam, 't Hollandsch Diep, het Volkerak, de monden van de Maas en het Haringvliet, is gerekend op het materieel der zee-macht in de Memorie van Toelichting, die het wets-ontwerp van den generaal VAN MULKEN vergezeld, toegezegd; aangevuld en gewijzigd voor zooveel zulks — ook in verband met het uitvallen van enkele verouderde bodems — noodig is.

Bij het regelen van de bijzonderheden zal het een punt van overleg uitmaken tusschen de Ministers van Marine en van Oorlog of — en zoo ja — welke aanvulling die scheepsmacht moet ondergaan om haar aan de verdediging van de rivieren, — voor zooveel deze in het stelsel van het thans aangeboden wetsontwerp begrepen zijn, — een werkzaam deel te doen nemen.

Evenzoo zal het een punt van onderzoek uitmaken of door het aanleggen van forten op voor de defensie gunstig gelegen punten, de taak van de marine niet krachtdadig te ondersteunen is.

Men houde voorts in het oog dat in het aangeboden wetsontwerp de defensie van het land wel in juiste maar toch altijd slechts in groote trekken wordt geregeld, zoodat er in casu nog slechts sprake is *of*, maar nog geenszins in bijzonderheden *hoe* onze zeegaten en onze hoofdstad zullen worden versterkt. Landingen op de kust vallen buiten bereik van hetgeen waartegen bij eene wet als deze, maatregelen kunnen worden genomen.

De ondergeteekenden zien zich te meer genoopt tot het wijzen op hetgeen naar hunne bescheidene meening het juiste standpunt is waarvan men dit wets-ontwerp dient te beoordeelen, als zij letten op de treffende opmerking door de meerderheid in de vorige paragraaf gemaakt. Men leest daar: »de hoofdpunten die bij de verdediging des lands in aanmerking komen, zijn door de natuur zelve aangewezen, en zullen — welke vorderingen de krijgswetenschappen ook maken, — steeds dezelfde blijven. De voorgedragen wet wijst alleen op die hoofdpunten, en legt ook daarom aan verbeteringen, die ten gevolge van gewijzigde begrippen later noodig mochten blijken te zijn, geene onoverkomelijke hinderpalen in den weg.»

Hetgeen later ten volle mogelijk blijft nadat de bijzonderheden geregeld *zullen zijn*, is dit nog veel meer zoolang het regelen dier bijzonderheden nog moet plaats hebben; de ondergeteekenden meenen dus dat hunne zienswijze ook die is der meerderheid.

Een punt waarvan het bespreken niet praematuur kan worden geacht, is daarentegen de vraag, of in het stelsel van verdediging ook behoort te worden opgenomen eene permanente positie aan den Beneden-IJssel.

De Regering meent die vraag ontkennend te moeten beantwoorden, en dit niet alleen wegens de zeer groote kosten, die het daarstellen eener zoodanige positie zou na zich slepen, maar ook dewijl wij niet over een voldoende aantal troepen zouden kunnen beschikken om haar naar eisch te bezetten en lang genoeg te verdedigen.

Het doel der positie kan toch geen ander zijn dan — nadat wij aanvankelijk achter de Nieuwe Hollandsche waterlinie zijn teruggedrongen — bij het keeren der krijgskans, over de Zuiderzee troepen uit onze groote nationale wijkplaats daarin over te brengen om des vijands rug of flank te bestoken. De bedoelde positie zou dus ruim moeten wezen en zich even lang moeten kunnen staande houden als de Nieuwe Hollandsche waterlinie. Zij zou in verhouding even sterk moeten zijn en geen onaanzienlijke bezetting vorderen. Zonder onze krachten te overschatten en gevaar te loopen die te versnipperen, kunnen wij haar dus niet in ons stelsel van verdediging opnemen.

Wat de spoorwegbrug te Kuilenburg betreft, zoo zij opgemerkt, dat de vijand nog in geenen deele meester is van onze inundatie-middelen, wanneer hij den hoogen spoorwegdam aldaar in bezit heeft. Een werk bij de brug — dat om krachtig te zijn op 1½ miljoen wordt geraamd — zou door zijne geïsoleerde ligging ten slotte toch bezwijken, waarna de verdediging, als of er geen fort had bestaan, weder op de werken aan het Spoel, Everdingen en Honswijk zou nederkomen.

Een fort te Wijk bij Duurstede zou nog meer geïsoleerd liggen. Wel is waar zal men door het verlies der sluis aldaar een gedeelte der inundatiemiddelen missen, maar men kan toch aannemen, dat die sluis te voren eenige dagen zal hebben gewerkt en wij behouden dan nog altijd de voorname sluis bij Honswijk.

Behalve dat Wijk bij Duurstede gelijk Tiel, waar later eveneens eene sluis zal worden gebouwd, is gelegen achter de werken van de linie der Geldersche vallei, kan eerstgenoemde stad worden bezet om het vermeesteren der sluis, door voortgezonden ruitertij, te verhinderen.

Over de oude Hollandsche waterlinie achten de ondergeteekenden het niet noodig uit te weiden. Deze kan eventueel behooren tot de vele werken van verdediging, die in moeilijke tijden op onzen bodem kunnen moeten verrijzen, zonder vooraf in de wet te zijn genoemd.

§ 4. De uitkomsten der berekeningen betreffende de inundatieën, zijn meer dan eenmaal aan de Kamer medegedeeld.

Herhaandelijk heeft overleg plaats gehad met den waterstaat om de onderwaterzettingen te bespoedigen. Een gevolg daarvan zijn de voorgestelde stuwën, dewijl men die beschouwde als het meest afdoende middel om zeker van de zaak te zijn. De stuw in de Lek ligt achter de linie Honswijk-Everdingen en dus buiten het bereik des vijands.

Te Honswijk kan altijd water ingelaten worden; het polderwater staat gewoonlijk op 0.9 meter + AP.; de stand der Lek is ter plaatse altijd hooger.

De Regeering deelt in het gevoelen der leden, die meenen dat de kracht der Nieuwe Hollandsche waterlinie niet bovenal in de inundatieën moet worden gezocht. Intusschen is die linie bijna voltooid, en wel naar een plan waarbij de inundatieën geheel op den voorgrond stonden. Bij het verder tot stand brengen der bijzonderheden zal zij er echter naar streven de defensie zooveel doenlijk en zooveel noodig van de onderwaterzettingen onafhankelijk te maken.

§ 5. Dat de ramingen van werken bij de immer stijgende prijzen van arbeid en bouwstoffen tegenvallen, is natuurlijk; zij volgen in dit opzicht den loop der zaken bij aanbestedingen van andere Rijkswerken.

Het vinden achter onze linie van voldoende hooge terreinen om er troepen op te legeren is nog niet gelukt. De onderzoekingen worden voortgezet; mochten die een ongunstigen uitslag blijven opleveren, dan zal het nog tijd zijn over te gaan tot de zeer kostbare onderneming voor dat doel terreinen aan te koopen en op te hoogen.

Het zou zeker raadzaam zijn de uitvoering der wet tot binnen eenige weinige jaren te beperken, maar zonder groote vermeerdering van kosten is daaraan niet te denken. Daargelaten dat men de prijzen zeer zou opdrijven door de aannemers nog meer dan thans afhankelijk te maken van het werkvolk, zou ook het toezicht over de uitvoering onvoldoende zijn.

Een groot bezwaar voor eene spoedige uitvoering blijft ook de onteigening, die zoo belemmerend is. De onderhandelingen hierover vorderen veel tijd. Zelfs bij een aanbod van ongehoord hooge sommen zijn de eigenaars vaak nog ongenegen hunne gronden af te staan. Er zijn bovendien nog andere onderhandelingen die niet minder tijdroovend zijn, namelijk die met den waterstaat, met dijk-, polder- en andere besturen.

§ 6. De Regeering vereenigt zich geheel met hetgeen aan het einde dezer paragraaf als de slotsom der gehouden overwegingen is uiteengezet.

ART. 1. Men vertrouwt dat door de hierbij overgelegde Nota van wijzigingen in het wetsontwerp wordt te gemoet gekomen aan de bedenkingen hier geoperd. De beide eerste artikelen der wet zijn thans samengesmolten tot één enkel.

Bij een zóó geconcentreerd stelsel van defensie als door deze wet zal worden aangenomen, kwam het den Minister van Oorlog moeilijk voor te zeggen, wat in de eerste en wat in de tweede plaats daartoe zou behooren. De gemaakte splitting moest bovendien van zelf tot het denkbeeld leiden—gelijk in het Voorloopig Verslag te recht wordt opgemerkt—dat hetgeen in de eerste plaats werd genoemd, ook in de eerste plaats behoorde te worden tot stand gebracht.

De wijze waarop de werken thans worden genoemd is, naar men vermeent, duidelijker en kan minder tot verwarring van denkbeelden leiden.

Van de oorspronkelijke volgorde is schier niet afgeweken. De werken genoemd onder *h* en *i* van het oude art. 2 zijn onder *f* samengevat en nauwkeuriger omschreven:

a. De Nieuwe Hollandsche waterlinie. Over de kosten nog te besteden aan de werken der rechterflank van de Nieuwe Hollandsche waterlinie zal eene gedachtenwisseling met meer vrucht kunnen plaats hebben als de sommen daartoe benodigd, aan de Vertegenwoordiging zullen worden aangevraagd. Dit gedeelte der linie te supprimeeren achten de ondergeteekenden echter niet wenschelijk.

Ten aanzien van Naarden zij opgemerkt, dat het niet in de bedoeling ligt aan deze stelling een bepaald offensief karakter te geven. Men wil haar slechts geschikt maken tot het opnemen van troepen die van Amersfoort retireeren; voorts kan zij dienen om zoolang mogelijk meester te blijven van de hoogten rondom de vesting, en dus om haar weerstandsvermogen te vergrooten.

De juiste ligging der sluis te Tiel in de wet niet onvoorwaardelijk bepaald wordende, kan weder een punt van latere gedachtenwisseling uitmaken.

b. De Zuider-waterlinie. Door de wijzigingen in het oude art. 5—thans art. 4—ten aanzien van 's Hertogenbosch gemaakt, vleit men zich dat de bezwaren zijn opgeheven tegen die linie in het midden gebracht.

c. De stelling van het Hollandsch Diep en Volkerak. Tegen het opnemen dezer stelling in het systeem van defensie worden geene bedenkingen aangevoerd. In verband met hetgeen ten deze reeds meermalen is opgemerkt en wat ook is gebleken het gevoelen van de meerderheid der Kamer te zijn, kan het bespreken der bijzonderheden meer geschikt op een later tijdstip plaats hebben.

Ten aanzien van mijnkamers in spoorwegbruggen zij medegedeeld, dat die in vreedestijd wel gemaakt, maar niet geladen worden, zoodat zij niet gevaarlijk zijn, ook niet in verband met den bruggenbouw.

In de brug aan den Moerdijk zijn dergelijke kamers aangebracht.

e. De stelling van den Helder. Het doel dezer stelling is niet alleen de verdediging van het zeevat; men beoogt er ook mede het meester blijven van de haven en van de reede.

Men neemt hier verder de vrijheid te verwijzen naar hetgeen ad § 3 is gezegd, en naar datgeen wat hierna ten aanzien der regeling van bijzonderheden omtrent de stelling van Amsterdam wordt in het midden gebracht.

f. De stelling van Amsterdam. Door de voorgedragen wet zal aanvankelijk nog niets worden uitgemaakt dan dat er zal zijn eene stelling van Amsterdam, hetgeen, volgens het systeem in die wet gehuldigd, wil zeggen: dat Amsterdam met onderwaterzettingen omringd en zooveel noodig versterkt zal worden om te kunnen dienen tot laatste reductie onzer verdediging. De bijzonderheden der uitvoering kunnen eerst op afdoende wijze ter sprake komen bij het behandelen der wetsontwerpen tot aanvraag van het daartoe benodigde geld. Volgens de toelichtende staten (stukken n°. 4 en 5), zouden die bijzonderheden worden geregeld op eene wijze die ook den tegenwoordigen Minister van Oorlog niet volkomen bevredigt.

Tot nader en voldoende eigen, vooral plaatselijk, onderzoek heeft het hem, in verband met het seizoen, aan tijd en gelegenheid ontbroken.

In weerwil daarvan heeft hij gemeend de afdoening der wet niet te mogen ophouden, te meer dewijl hierdoor nog niets zal worden gepraejudiciëerd.

Hij zal dus de bezwaren in het Verslag te berde gebracht met die, welke bij hem zelf zijn gerezen, nader overwegen en op bevredigende wijze pogen op te lossen.

Art. 2, thans art. 1. Door de veranderingen in het wetsontwerp gebracht en door de verklaringen van den Minister van Oorlog aangaande de wijze waarop de wet — zooveel dit van hem afhangt — zal worden uitgevoerd, geloofd men dat zooveel mogelijk is te gemoet gekomen aan de zienswijze van hen die eene nog meer geconcentreerde defensie zouden verlangen.

g. De stelling van de Geldersche vallei. De kosten van het hier bedoelde kanaal zijn niet in de genoemde som begrepen.

i. Sperwerken aan Boven-Waal en IJssel. Het voornemen bestaat om het koepelfort bij Zutphen te bouwen op de Marsch-weide, alzoo op den Rechter-IJssel-oever benoorden de stad. Belemmering in den aanleg van een centraal spoorwegstation zal daardoor niet ontstaan. Daar het terrein van de Marsch-weide zeer laag is en geïnundeerd wordt zoodra de Baaksche overlaat werkt, zal de neiging om op dat terrein woonhuizen te bouwen waarschijnlijk niet groot wezen.

k. Sperwerken aan de Wester-Schelde. Deze werken, hoewel niet door een ieder van evenveel belang geacht voor onze defensie, zijn niet zonder waarde en kosten te weinig aan onderhoud om ze niet te behouden.

Art. 3, thans art. 2. Men zal ontwaren dat de gemaakte wijzigingen ten doel hebben het noodigste ook het eerst tot stand te brengen.

De volgorde zal thans zijn:

- 1°. De werken uitmakende de Nieuwe Hollandsche waterlinie (*a*);
de stelling van den Helder (*e*);
de werken tot dekking van rivierovergangen van IJssel, Waal en Maas (*f*);
de werken tot verdediging van den mond van het kanaal van Holland op zijn smalst, met die ter verdediging der spoorwegen van Nieuwe Diep naar Amsterdam en naar Haarlem, behoorende tot de stelling van Amsterdam (*g*);
- 2°. de werken uitmakende de stellingen van 't Hollandsch Diep en het Volkerak (*c*);
de werken uitmakende de stelling van de monden van de Maas en het Haringvliet (*d*);
- 3°. de werken tot opname van troepen aan IJssel, Maas en Waal (*f*);
de werken uitmakende de voorpostenstelling der Nieuwe Hollandsche waterlinie (*b*);
- 4°. de werken uitmakende de stelling van Amsterdam, behalve die onder 1°. genoemd (*g*);
- 5°. de werken uitmakende de Zuider waterlinie (*h*);
- 6°. de werken aan de Wester-Schelde (*i*).

In schijn wordt de stelling van Amsterdam ook thans achtergesteld, hoewel ze naar het oordeel van sommigen, en misschien ook naar gestreng militair wetenschappelijke begrippen, in de eerste plaats ter voltooiing in aanmerking zou komen. Men bedenke echter dat in die stelling *veel*, zoo niet *alles* nog te doen is, terwijl de Nieuwe Hollandsche waterlinie in vergelijking met haar, bijna gereed kan worden genoemd. Deze te laten liggen en aan gene al zijne krachten te besteden zou derhalve zeer verkeerd zijn. Wij zouden ons daardoor blootstellen aan de hachelijke kans van in oogenblikken van gevaar nergens op afdoende wijze het hoofd te kunnen bieden.

Art. 4 thans art. 3. Dit artikel behelst een beginsel, en wel dit: dat onafgebroken aan de voltooiing van het vestingstelsel zal worden voortgewerkt en daaraan jaarlijks een zoodanig bedrag zal worden besteed als de finantiëele krachten des lands en de gang der werkzaamheden zullen veroorloven. 't Is daarom dat de Regeering op het behoud er van prijs stelt.

Art. 5, thans art. 4. Door de nieuwe redactie van dit artikel heeft men gepoogd te gemeet te komen aan de bedenkingen in het Verslag gemaakt. Er is geen bezwaar dat onmiddellijk na de afkondiging der wet de in het artikel genoemde werken ophouden verdedigingswerken te zijn. Dien ten gevolge verliest de wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128) dadelijk hare kracht, en er kan voor zooveel de verdedigingswerken betreft zonder voorafgaande vergunning gebouwd en gepland worden.

De bewoording »de versterkingen der linie Groningen-Delfzijl» is vervangen door »de vestingwerken in de provinciën Friesland en Groningen», dewijl er behalve de genoemde linie nog meer werken in die provincie bestaan, die geëclassificeerd zijn als vestingwerken en eigenlijk niet tot de linie behooren, onder anderen te Oostmahorn en te Soltkamp. Door de nu voorgestelde definitie vervalt alle onzekerheid.

De hoofdwal van Zutphen met de daartoe behoorende werken kunnen zonder bezwaar onmiddellijk als vestingwerken worden opgeheven. De buitenwerken echter dienen, zoolang het werk tot dekking van den rivier-overgang en opname van troepen niet is gemaakt, behouden te blijven.

De stelling van 's Hertogenbosch moet kunnen dienen als opname-stelling en een gedeelte er van moet tevens dekking van den spoorweg vormen. Daartoe moeten vooreerst de forten en werken buiten de vesting blijven bestaan totdat het in deze vereischte zal zijn daargesteld. Waarschijnlijk zullen de meeste der bestaande werken daartoe kunnen dienen.

Het ligt in de bedoeling de opgeheven vestingen zoodra mogelijk ter slechting aan het beheer der domeinen over te geven. Voor sommige werken zal er geen bezwaar zijn dit zeer spoedig te doen plaats hebben, maar met andere, met name in steden waar garnizoenen zullen blijven en dus gronden en gebouwen tot militaire doeleinden moeten worden behouden, dient de zaak meer rijpelijk overwogen te worden, om later niet in moeilijkheden te geraken. In vroeger opgeheven vestingen hebben zich ten deze wel eens bezwaren voorgedaan. Het is noodig die te voorkomen, weshalve een zoodanige termijn in de wet is gesteld binnen welken de overgave tot slechting moet geschied zijn, dat daardoor de noodige tijd is gewaarborgd om alles naar eisch te onderzoeken, zonder dat de slechting onbepaald kan worden verschoven.

Art. 6, thans art. 5. De bedenkingen, tegen den inhoud van dit artikel geopperd, hebben geleid tot eene geheel nieuwe regeling van het daarbij bedoelde onderwerp; eene regeling, vervat in de artt. 5, 6, 7 en 8 van het ontwerp, zoo als dit volgens de nevensgaande Nota van wijzigingen luidt.

Bij de toelichting dezer artikelen meent men kort te kunnen zijn.

Art. 5 (nieuw) heeft ten doel om te beletten, dat de terreintoestand, waarop ons verdedigingstelsel is gegrond, eene wijziging onderga, welke dat stelsel in grootere of geringere mate mocht doen verminderen in kracht. Daarbij is uitgegaan van het denkbeeld, dat de bepalingen, hiertoe strekkende, niet mogen drukken op die gedeelten van het land, die op zich-zelve geen invloed ten deze kunnen uitoefenen; maar de vraag, welke die gedeelten zijn, is niet reeds nu voor altijd te beantwoorden; verscheidene omstandigheden kunnen te weeg brengen, dat de omvang dier streken worde uitgebreid of ingekrompen, en dit kan somtijds eene aanleggenheid zijn welke spoed vereischt.

Het ligt overigens in den aard der zaak, dat binnen de verboden kringen van vestingwerken, in de bedoelde streken gelegen, de bepalingen der wet van 21 December 1853 (*Staatsblad* n°. 128) van kracht behooren te blijven. Ten einde geen twijfel op dit punt te doen ontstaan, is zulks in den aanhef van het artikel uitdrukkelijk vermeld.

Bij art. 6 (nieuw) wordt den Minister van Oorlog de macht verleend om dáár waar gehandeld is of wordt in strijd met de verbodsbepalingen van het voorgaande artikel, de nadeelen, welke die overtreding aan de verdediging kan berokkenen, te voorkomen.

Deze macht moet *hem* worden verleend, niet den *rechter*, die van de strafactie kennis neemt. Hiervoor bestaan drie redenen:

1°. er moet niet meer worden weggeruimd dan datgene wat werkelijk ten *nadeele* der verdediging kan strekken; dit kan hij alléén beoordeelen, niet de rechter;

2°. het is zeer licht denkbaar, dat de strafactie onmogelijk is door onbekendheid van den persoon, die vervolgd zou behooren te worden, of, bij gebrek van bewijs wie de schuldige is, in eene vrijspraak eindigt; dan zou de rechter het bevel tot terugbrengen in den vorigen staat niet kunnen uitvaardigen en de belangrijkste benadeeling van 'slands defensiva kracht zou ongestoord in stand blijven; en

3°. de omstandigheden kunnen van dien aard zijn, dat er geene vertraging in de wegruiming der nadeelige werken geduld kan worden en dat dus het wachten op den afloop van een strafproces een hoogst schadelijke zaak zou zijn.

Tegenover de bevoegdheid van den Minister om de wegruiming te bevelen van hetgeen hij meent in strijd met de wet te zijn daargesteld, moet de belanghebbende het recht hebben des rechters beslissing in te roepen, niet om over de noodzakelijkheid der wegruiming te oordeelen, maar uitsluitend om uit te maken, of werkelijk in strijd met de wet is gehandeld. Zijn verzet daartoe gedaan, moet in den regel de verdere uitvoering van 's Ministers bevel stuiten. Eischt echter het belang der verdediging onmiddellijke wegruiming; laat dat belang niet toe des rechters uitspraak af te wachten, dan moet voorloopige tenuitvoerlegging van het bevel kunnen worden gelast; een maatregel die, zooals in den aard der zaak ligt, tot herstel der berokkende schade verplicht, zoo de rechter den opposant later in het gelijk mocht stellen.

Het zal wijders geen betoef behoeven, dat — indien er geen haast bestaat, om hetgeen in strijd met art. 5 (nieuw) is of wordt verricht weg te ruimen — de Minister van Oorlog wel nimmer gebruik zal maken van de hem in art. 6 (nieuw) geschonken bevoegdheid dan na afloop der strafprocedure, want dan is *hij* tegen verzet gewaarborgd.

Bij art. 8 (nieuw) wordt afzonderlijk geregeld wat gelden zal ten aanzien van 'slands verdedigingsbelangen, in verband met concessien voor werken van openbaar nut, in ons land tot stand te brengen.

Alléén op de verantwoordelijkheid van den Minister van Oorlog zal kunnen en moeten worden nagegaan en beslist, of zoodanig werk van invloed is op het bij de wet aangenomen vestingstelsel — en, zoo ja, of dan in of buiten *dat* stelsel voorzieningen getroffen moeten worden. Eene andere vraag is, te wiens koste die voorzieningen zullen worden bewerkstelligd. In den regel komen de kosten der verdediging ten laste van den Staat. Deze zal echter de vermeerdering van kosten, die een gevolg van het aan te leggen werk zijn, alleen dan voor zijne rekening nemen, wanneer de bevordering van het openbaar belang, die men van het werk wacht, dat offer van de schatkist raadzaam maakt. Is het tegenovergestelde het geval, dan zou de concessionaris de kosten van die nieuwe verdedigingswerken te zijnen laste moeten nemen. Bepalingen die de strekking hebben hem daarmede te bezwaren, worden volgens het ontwerp aan de goedkeuring der wetgevende macht onderworpen, die ook buitendien geroepen kan worden te beoordeelen, in hoever het algemeen nut geacht moet worden door de onderneming te worden gebaat.

Art. 7, thans art. 8. Men vertrouwt dat de bezwaren die tegen dat artikel bestonden zullen zijn opgeheven door de wijzigingen van art. 15.

Considerans. Het behoud van art. 4 om de hierboven aangevoerde redenen maakt, naar de meening der ondergeteekenden, ook het behoud van het woord *voltooiing* in den *considerans* noodig.

'sGravenhage, den 14den Februari 1874.

De Minister van Oorlog,
WEITZEL.

De Minister van Kolonien, *ad interim*
Minister van Marine,
FRANSEN VAN DE PUTTE.

Faint, illegible text covering the majority of the page, likely bleed-through from the reverse side.

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1875.

VIIIste HOOFDSTUK.

ONTWERP VAN WET.

Wij WILLEM III, enz.

Allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat, volgens de artt. 119 en 120 der Grondwet, de algemeene begrooting jaarlijks moeten worden vastgesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

ART. 1. Het VIIIste hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1875, betreffende het *Departement van Oorlog*, wordt vastgesteld als volgt:

1ste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

Art. 1. Traktement van den Minister *f* 12,000.—

Art. 2. Traktementen van de ambtenaren, onderofficieren en bedienden, toelagen aan officieren en mindere militairen, benevens fouragegelden van den Minister *f* 79,456.—

Art. 3. Bureau- en lokaalbehoeften, drukwerk *f* 10,844.—

Totaal *f* 102,300.—

IIde AFDEELING.

Traktementen, bureaukosten, toelagen en fouragegelden voor paarden van den grooten staf, den generalen staf (de kosten voor het bij dien staf te geven militair onderwijs daaronder begrepen), de administratie der armée en de provinciale en plaatselijke staven.

Art. 4. Groote staf *f* 58,587.—

Art. 5. Generale staf *f* 77,120.—

Art. 6. Administratie der armée *f* 42,500.—

Art. 7. Provinciale en plaatselijke staven *f* 102,136.—

Totaal *f* 280,343.—

IIIde AFDEELING.

Traktementen, soldijën, fouragegeld en verdere kosten van de verschillende wapenkorpsen, daaronder begrepen die van de officieren van gezondheid en der paardenartsen, en der instructeurs bij de schutterijën en vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel, alsmede gratificatiën en kosten van het vervoer naar Ned. Indië van officieren bij het leger aldaar te detachteren, gratificatiën, te verleen en aan de met lichaamsgebreken ontslagen wordende onderofficieren en manschappen, en begrafenis-kosten van onvermogene militairen beneden den rang van officier, voorts schadeloosstelling voor schutterlijke diensten bij gemis van garnizoen.

Art. 8. Wapen der infanterie, staf en korpsen, hieronder begrepen de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 5,573,278.—.

Art. 9. Wapen der cavalerie, staf en korpsen, daaronder begrepen de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 1,921,710.—.

Art. 10. Wapen der artillerie, staf en korpsen, mitsgaders de onderofficieren en soldaten van de andere wapens, daarbij tijdelijk in betaling gevoerd wordende *f* 2,592,193.—.

Art. 11. Wapen der genie, staf van het wapen en bataljon genietroepen (mineurs en sapeurs), mitsgaders bureaunkosten en andere uitgaven voor de ingenieurs in de vestingen *f* 386,448.—.

Totaal *f* 10,473,629.—.

IVde AFDEELING.

Art. 12. Remonte. *f* 297,000.—.

Vde AFDEELING.

Koninklijke Militaire Academie.

Art. 13. Tractementen, soldijën en verdere kosten *f* 134,672.—.

Vide AFDEELING.

Art. 14. Reiskosten en vacatiën, met inbegrip der restitutiën van nitschotten ten dienste van het Rijk gedaan *f* 36,000.—.

VIde AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

Art. 15.

a. Tractementen, toelagen en daggelden van de officieren van gezondheid, niet bij de korpsen ingedeeld, alsook van de ambtenaren en verdere geëmployeerden, zoo op het bureau van den inspecteur van den geneeskundigen dienst, als bij het magazijn van geneesmiddelen, gelijk mede van de administrateurs en geëmployeerden, bij de hospitalen, mitsgaders bijdragen aan de veeartsenijschool tot opleiding van kweekelingen voor den veterinairen dienst *f* 204,760.—.

b. Traktementen, toelagen en daggelden van het personeel (militair en burgerlijk) belast met en geëmployeerd bij het onderwijs der studenten voor de militaire geneeskundige en pharmaceutische diensten, en andere uitgaven voor dat onderwijs, na aftrek van de bijdragen door de Departementen van Marine en Koloniën te verstrekken; toelagen voor de vermelde studenten, welke bestemd zijn voor den militairen geneeskundigen dienst hier te lande *f* 46,500.—.

Art. 16. Materieel van den geneeskundigen dienst; kosten vallende op het verplegen van zieken, aankoop van medicijnen, meubelen in de ziekeninrichtingen enz. *f* 239,500.—

Totaal *f* 490,760.—

VIIIste AFDEELING.

Art. 17. Vuur en licht in de wachten *f* 20,000.—

IXde AFDEELING.

Art. 18. Scheeps- en wagenvrachten en overvaartgelden, vergoeding voor geleden schade, uit het contract wegens de transporten te water voortkomende *f* 60,000.—

Xde AFDEELING.

Materieel der artillerie en draagbare wapenen, met den aankleve van dien, onder beheer der artillerie staande.

Art. 19. Jaarwedden van beambten, daggelden, soldijen, enz., voor werklieden (burgerlijke en militaire), verdiend loon voor werk op stuk, toelagen voor officieren en conducteurs, mitsgaders tegemoetkomingen, zoo bij de artillerie-, stapel- en constructiemagazijnen, bij de inspectie der draagbare wapenen te *Delft, Maastricht, Gorinchem, Dordrecht, Luik*, enz., bij de geschutgieterij en pyrotechnische werkplaatsen, als bij andere etablissementen tot het materieel der artillerie behoorende *f* 308,325.—

Art. 20. Aanschaffing, herstelling, onderhoud en verwerken van het materieel der artillerie, der draagbare wapenen, der torpedo's of watermijnen en der pyrotechnische voorwerpen, met alles wat daarop, alsmede op het beheer van een en ander betrekking heeft, benevens het verstrekken van patronen aan vereenigingen tot vrijwillige oefening in den wapenhandel *f* 475,950.—

Art. 21. Aanschaffing of aanmaak van patroonhulzen, met inbegrip van daartoe benoedigde werktuigen als anderszins.

a. Voor geweren, groot kaliber *f* 40,000.—

b. Voor nieuwe draagbare vuurwapenen, klein kaliber *f* 160,000.—

Art. 22. Practische artillerieoefeningen, alsmede het nemen van proeven met torpedo's of watermijnen, met alles wat tot een en ander behoort *f* 25,000.—

Totaal *f* 1,009,275.—

XIde AFDEELING.

Materieel der genie met den aankleve van dien.

Art. 23. a. Onderhouden, herstellen, veranderen en verbeteren van vestingwerken, oefeningsterreinen, militaire gebouwen (die in de XIIde afdeeling daaronder niet begrepen), dijken, kaden, wegen, grachten, bruggen en al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren; werkgelden voor militairen, gebezigd wordende tot de uitvoering van werken onder het beheer der genie; werkzaamheden betreffende het bouwen en planten in de nabijheid van vestingwerken; het koopen en huren van perceelen; kosten en ongelden bij het sluiten van aankopen en overeenkomsten; afkoop van rechten; verlenen van subsidiën voor uitvoering van werken; het doen van waterpassingen, metingen en peilingen; opzichtkosten; het schoonhouden van geniegoederen, enz. *f* 140,000.—

Art. 23. b. Belangrijke herstellingen en vernieuwingen aan vestingwerken, militaire gebouwen, als anderszins, aangeduid in het eerste lid van het artikel *f* 55,800.—

Art. 24. Aankoop, herstellen of verbeteren (op rekening of in daggeld) van kaarten, plans, memorien, reglementen, meet- en waterpasinstrumenten, gereedschappen tot meten en teekenen, enz. *f* 2,000.—

Art. 25. Practische oefeningen van de genietroepen (mineurs en sappeurs) met het materieel en de materialen daarvoor noodig *f* 5,000.—

Art. 26. Aanschaffing en aanmaak van materieel voor den telegraafdienst en tot electriche verlichting te velde *f* 16,000.—

Totaal *f* 218,800.—

XIIde AFDEELING.

Kazerneering en al hetgeen gerekend wordt daartoe te behooren.

Art. 27.

a. Het onderhouden, herstellen, veranderen en verbeteren van 's Rijks gebouwen en van gebouwen door de gemeenten tot militair gebruik aan het Rijk afgestaan, die zich in de garnizoenen, alsmede op de verschillende legerplaatsen bevinden, bestemd tot huisvesting, oefening, verpleging van troepen en paarden, als: kazernen, stallen, rij- en andere loodsen, magazijnen, bakkerijen, hospitalen, infirmerieën, zweminrichtingen, als anderszins; aankoop van perceelen tot verbetering en uitbreiding dier gebouwen, alsmede het verleenen van subsidiën; kosten en ongelden bij het sluiten van aankopen en overeenkomsten; afkoop van rechten; herstellingen en vernieuwingen van meubelen en andere benoodigdheden in de gebouwen tot huisvesting van troepen bestemd *f* 249,400.—

b. Belangrijke herstellingen en vernieuwingen aan de gebouwen als anderszins in het eerste lid van dit artikel omschreven *f* 214,500.—

c. Huur van gebouwen of gedeelten van gebouwen tot huisvesting van militairen en hunne huisgezinnen (het wapen der maréchaussée daaronder niet begrepen) *f* 9,000.—

Totaal *f* 472,900.—

XIIIde AFDEELING.

Verschillende uitgaven.

Art. 28. Defroyement van den amanuensis bij de directie der weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmacht *f* 1,200.—

Art. 29. Kosten tot verzekering en uitvoering van den eeredienst bij de militairen, daaronder begrepen tegemoetkomingen aan predikanten, geestelijken en onderwijzers *f* 8,400.—

Art. 30. Huur van gebouwen, exercitievelden en loodsen *f* 7,500.—

Art. 31. Kleine tegemoetkomingen, reïsgelden, enz., aan gewezen militairen en weduwen en kinderen van militairen *f* 900.—

Art. 32. Drukwerk van onderscheiden aard ten dienste van het leger, mitsgaders het drukken, aanschaffen en inbinden van militaire reglementen en boekwerken *f* 5,500.—

Art. 33. Transportkosten, voeding, huisvesting, dag- en reïsgelden van in te lijven lotelingen der nationale militie, en opgeroepen wordende verlofgangers voor zoover een en ander door de zorg van de gemeentebesturen in voorschot wordt betaald *f* 13,000.—

Art. 34. Kosten van de magazijnen van kleeding, uitrusting, hospitaalgoederen, kampementseffecten, enz.:

a. traktementen, toelagen, bureaustkosten, daggelden aan mindere bedienden en arbeidsloozen, na aftrek van de kosten wegens het in die magazijnen verwaardigen van kleedingstukken ten behoeve van het leger *f* 41,000.—

b. vernieuwing en onderhoud van kampementseffecten, voorwerpen van velduitrusting, enz. *f* 42,000.—

c. aanschaffing van ledergoed, enz., voor de schutterrijen. *Memorie.*

Totaal *f* 83,000.—

Art. 35.

- a. Kosten van verkenningen, het maken van plans, met de kosten uit een en ander voortvloeiende, ten behoeve van de kaarten op de topographische inrichting te vervaardigen *f* 4,200.—
- b. kosten van de topographische inrichting, aan: traktementen der ambtenaren, toelagen der officieren, daggelden, renumeratiën, enz., der geëmployeerden en andere kosten dezer inrichting, na afrek van hetgeen uit het Iste hoofdstuk der begrooting van *Nederlandsch Indië* wordt gekweten voor het vervaardigen in kleurendruk van de door de topographische opname van *Java* verkregen overzichtskaarten der verschillende residentien *f* 22,800.—

Totaal *f* 27,000.—

Art. 36. Kosten wegens het onderhouden van militaire huisgezinnen in de aan het Rijk toebehorende gestichten te *Ommerschans* en te *Veenhuizen* *f* 16,000.—

Art. 37. Gratificatiën *f* 12,000.—

Art. 38. Proceskosten van verschillenden aard. *Memorie.*

Art. 39. Subsidie aan het Invalidenhuis te *Leiden* *f* 5,000.

Art. 40. Het aanschaffen van onderscheidingsteekenen voor officiersdienst, van medailles voor diensten van onderscheiden aard en van eeresteekenen, ingesteld bij Koninklijk besluit van den 10den Mei 1865 (*Staatsblad* n°. 32) *f* 1000.—

Art. 41. Kosten, vallende op het kampeeren van troepen *f* 85,000.—

Art. 42. Kosten, vallende op telegraphische correspondentie *f* 100.—

Art. 43. Locaal- en schrijfbehoeften, vuur, licht, enz., voor te houden examina voor officiersrangen, alsmede voor bijeenkomsten van raden van onderzoek *f* 100.—

Art. 44. Kosten van het Hoofdcmité der Nederlandsche vereeniging tot het verleenen van hulp aan zieke en gewonde krijgsgelieden in tijd van oorlog, als reis- en verblijfkosten, huur van lokalen, toelage aan den secretaris, schrijfbehoeften, enz. *f* 1.000.—

Totaal *f* 266,700.—

XIVde AFDEELING.

Art. 45. Traktementen, soldijën, huisvesting en verdere kosten van het wapen der maréchaussée, alsmede gratificatiën te verleenen aan maréchaussées die met lichaamsgebreken ontslagen worden *f* 250,160.—

XVde AFDEELING.

Overkomplete officieren, pensioenen, gagementen, onderstanden, lijfrenten en wachtgelden.

Art. 46. Overkomplete officieren, twee derde- en non-activiteitstraktementen *f* 56,000.—

Art. 47. Pensioenen, gagementen en onderstanden *f* 1,430,000.—

Art. 48. Tijdelijke pensioenen en onderstanden, volgens de wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 129) *f* 10,000.—

Art. 49. Pensioenen aan mindere geëmployeerden, werklieden en bedienden, op daggeld werkzaam bij inrichtingen van 's Rijks zee- en landmacht (wet van den 24sten Juni 1354 (*Staatsblad* n°. 92), *f* 10,700.—

Art. 50. Lijfrente, toegekend aan den Pruisischen generaal graaf BÜLOW VON DENNEWITZ en diens mannelijke afstammelingen in de rechte linie (besluit van den Souvereinen Vorst van den 6den Februari 1814, n°. 3, en Koninklijk besluit van den 8sten Juli 1815, n°. 4) *f* 5,250.—

Art. 51. Toelage aan J. S. A. ELBERTS, weduwe van den kapitein W. DE MAN, als schadeloosstelling voor een in 1825 aan haar toegekend, doch nimmer door haar genoten Rijkspensioen *f* 300.—

Art. 52. Wachtgelden *f* 3,740.—

Totaal *f* 1,515,990.—

XVde AFDEELING,

Art. 53. Onvoorziene uitgaven *f* 58,321.—

XVIIde AFDEELING.

Buitengewone uitgaven.

A. Materieel der artillerie:

Art. 54. Aanschaffing en aanmaak voor zwaar geschut tot kustverdediging met den aankleve van dien *f* 352,000.—

Art. 55. Aanschaffing en aanmaak van veld- en vestinggeschut, met den aankleve van dien *f* 622,450.—

Art. 56. Aanschaffing en aanmaak van nieuwe draagbare vuurwapenen klein kaliber, met den aankleve van dien *f* 529,500.—

Art. 57. Aanschaffing en aanmaak van patroonhulzen tot nieuwe draagbare vuurwapenen, klein kaliber, met inbegrip van de daartoe benooodigde werktuigen, als anderszins *f* 150,000.—

Totaal *f* 1,653,950.—

B. Materieel der genie:

Art. 58. Dekking der uitgaven, begrepen in de begrooting voor de voltooiing van het vestingstelsel, dienst 1875 *f* 4,000,000.—

C. Kaserneering:

Art. 59. Verbetering van Rijksgebouwen en van gebouwen door de gemeenten tot militair gebruik aan het Rijk afgestaan, die zich in de garnizoenen alsmede op de verschillende legerplaatsen bevinden, bestemd tot kazernen, stallen, rij- en andere loodsen, magazijnen, hospitalen, infirmerieën als anderszins, opbouw van daartoe bestemde nieuwe gebouwen, aankoop van gronden enz.

a. Laatste termijn voor het bouwen van een rijloods en van een magazijn van kleeding te *Amsterdam f* 45,000.—

b. Voortzetting van het bouwen van een kazerne met een magazijn van kleeding, alsmede het bouwen van stallen en een militaire bakkerij te *Utrecht f* 250,000.—

c. Het bouwen van stallen te *Leiden f* 30,000.—

d. Verbetering en uitbreiding van het kazernement te *'s Gravenhage f* 7,600.—

e. Verbetering en uitbreiding van het kazernement te *Breda f* 90,000.—

f. Verbetering en uitbreiding van het kazernement en de infirmerie te *Arnhem f* 65,000.—

g. Verbetering en uitbreiding van het kazernement te *Schoonhoven f* 17,500.—

h. Het bouwen van een magazijn van kleeding te *Gorinchem f* 28,000.—

i. Het bouwen van verschillende loodsen op de legerplaats te *Milligen* en op het *Wiesselsche kampveld f* 33,700.—

k. Aankoop van gronden, noodig voor de oefening der troepen in de legerplaats te *Zeist f* 60,000.—

Totaal *f* 695,200.—

Totaal generaal der begrooting *f* 22,036,000.—

ART. 2. Wanneer de som, in dit hoofdstuk uitgetrokken voor een der onderwerpen van uitgaaf, begrepen onder de artikelen 3, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49 en 52, ontoereikend mocht worden bevonden, kan het ontbrekende bedrag, met inachtneming van het voorschrift van het 2de lid van artikel 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), aangevuld worden door overschrijving uit den post voor *onvoorzienne uitgaven*, in hetzelfde hoofdstuk voorkomende.

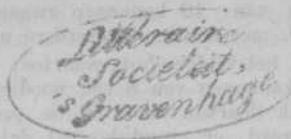
ART. 3. De in den loop van het dienstjaar opkomende behoeften, het voorschreven Departement betreffende, welke hare omschrijving niet vinden in de artikelen van dit hoofdstuk, worden op den post voor *onvoorzienne uitgaven* aangewezen.

De uitgaven worden bij de rekening omschreven en verantwoord in zoovele bijzondere posten, als zij gelijksoortige onderwerpen betreffen.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministerieele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

den

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1875.

VIIIste HOOFDSTUK.

MEMORIE VAN TOELICHTING.

§ 1. Bij de beoordeeling van het zeker belangrijk eindcijfer der thans aangeboden begrooting van het Departement van Oorlog voor den dienst van 1875, zal men wel gelieven op te merken, dat daaronder aanzienlijke sommen voor buitengewone — dus aflopende — uitgaven zijn begrepen, zoo als:

voor de regeling en voltooiing van het vestingstelsel *f* 4,000,000.—; voor aanschaffing van zwaar- en vestinggeschut *f* 974,400.—; voor nieuwe geweren *f* 529,500.—; voor patroonhulzen *f* 150,000.—; voor laatste termijnen van nieuw gebouwd wordende kazernen, infirmerieën en stallen *f* 195,000.—; voor verbetering van het kazernement, stallen, hospitalen, enz. *f* 650,000.—.

Totaal *f* 6,498,000.—.

Trekt men deze som van het eindcijfer af, dan bepalen de gewone uitgaven zich tot een bedrag van *f* 15,537,100.—.

§ 2. De ten dezen jare vastgestelde wet tot regeling en voltooiing van het vestingstelsel legt den pligt op aan dit gedeelte onzer verdedigingsmiddelen met kracht voort te arbeiden.

Op het voetspoor van hetgeen bij de ten uitvoerlegging der wet tot aanleg der spoorwegen plaats heeft gehad, namelijk om het daartoe noodige bij eene afzonderlijke begrooting aan te vragen, wenscht de Regeering dit ook te bewerkstelligen bij de aanvraag van de gelden noodig tot de regeling en voltooiing van het vestingstelsel, zoodat een ontwerp van wet tot vaststelling der beginselen welke ten dezen aanzien dienen gevolgd te worden — en eene begrooting voor de te doene uitgaven in 1875 ten spoedigste zal worden ingediend — om te gelijk met de begrootingsetten te kunnen worden behandeld.

Met de voltooiing onzer passieve verdedigingsmiddelen, dient de aanschaffing van het daartoe noodige artilleriematerieel gelijken tred te houden.

Het juiste aantal vuurmonden dat noodig zal wezen om al de verdedigingswerken, die, overeenkomstig de aanwijzingen bij de vestingwet, behouden, verbeterd en nog aangelegd moeten worden, valt moeielijk nu reeds met zekerheid te bepalen.

Zeer waarschijnlijk echter zal, met gebruikmaking van het reeds voorhandene, nog noodig wezen:

53 kanonnen zwaar geschut voor de kustdefensie van 24 en 30 cM.; 152 kanonnen van 15 cM.; 210 kanonnen van 12 cM. L.; 465 kanonnen van 12 cM. K. waaronder die, noodig voor de stelling Amsterdam, nog niet zijn berekend.

Maatregelen zijn genomen om in, verband met de beschikbare werkkrachten in 's Rijks inrichtingen, bij particuliere fabrieken het benoedigde successievelijk te doen vervaardigen.

Naar aanleiding hiervan worden voor den dienst van 1875 gelden aangevraagd tot de aanschaffing van: 10 kanonnen zwaar geschut van 24 cM., en 150 kanonnen van 12 cM. met affuiten en verdere uitrusting.

Ten aanzien van het veldgeschut, waartoe, volgens vroegere opgaven, 140 getrokken achterlaadkanonnen van 8 cM. noodig zijn, zij te kennen gegeven, dat, hoewel de aanmaak daarvan door bij de proeven ondervonden teleurstellingen enigszins is vertraagd, er grond bestaat dat bijna al de nog benooodigde vuurmonden van die soort in den loop van het dienstjaar 1874 zullen worden aangemaakt, zoodat er slechts gelden noodig zijn voor het afwerken van een getal van 100 stuks vuurmonden.

Evenals bij het kustgeschut wordt ook bij dat voor de vestingen meer en meer behoefte gevoeld aan grooter uitwerkingsvermogen. Daar het brons als geschutmetaal tegen grooter uitwerking van de buskruitlading niet voldoende bestand is en de voorraad brons, tot den aanmaak van de kanonnen van 12 cM. K. achterlaad, even voldoende is, zoo zijn op deze begrooting eenige gelden uitgetrokken tot aanschaffing van een kanon van 15 cM. achterlaad, en een kanon van 12 cM. L., achterlaad, beiden vervaardigd van geelcleerd staal, ten einde deze aan een beproeving te onderwerpen, en daarna de latere aanschaffingen van de verdere behoeften te regelen.

De kwestie van een zwaarder veldkanon blijft nog onbeslist: de tot nu toe genomen proeven hebben aangetoond, dat het kanon van 10 cM. geen overwende voordeelen bezit boven dat van 8 cM.

Aangaande de geweren Kl. kaliber kan de volgende opgave dienen:

Noodig met inbegrip van 18,500 geweren voor de schutterij, die bij het veldleger kan worden ingedeeld en $\frac{1}{2}$ voor de reserve: 102,000 stuks; op 1 Augustus 1874 waren aanwezig 68,907; volgens de aangegane contracten moeten nog worden geleverd 11,093.

Te zamen 80,000 stuks; ontbreekt 22,000 stuks.

In 1875 aan te schaffen, waartoe de gelden worden aangevraagd, 15,000; zoodat er nog behoefte zal bestaan aan 7,000 stuks.

Omtrent den voorraad van patronen en hulzen wordt verwezen naar de opgave die daarvan bij § 13 van deze Memorie voorkomt.

De bestaande voorraad karabijnen voor het wapen der cavalerie, voor het bataljon mineurs en sappeurs en voor het wapen der maréchaussée is voldoende.

De sappeurskarabijnen worden ingericht tot het gebruik van de patronen tot geweren Kl. kaliber, iets dat als een werkelijke vereenvoudiging is aan te merken.

Dit wordt ook wenschelijk geacht met de cavaleriekarabijnen. De last om eenigen te wijzigen en daarmede proeven te nemen is gegeven; bestaan er tegen die wijziging geen bezwaren, dan zal dit spoedig kunnen plaats hebben.

Hoewel de commissie belast met het nemen van proeven met de torpedo's hare taak met ijver voortzet, hebben hare verrichtingen tot dusverre tot geen bepaalde uitkomsten geleid.

Het blijkt intusschen meer en meer, dat het torpedowezen in zijn geheel onder het bestuur van één Departement, hetzij van Marine of van Oorlog, dient gesteld te zijn, waaraan dan ook de organisatie van een korps torpedisten zou kunnen worden overgelaten.

Dit onderwerp maakt thans een punt van overweging uit tusschen de beide zoeven genoemde Departementen.

§ 3. Hoewel de ondergeteekende zich gevleid had, dat een wet, die de uitbreiding van de getalsterkte der militia vaststelde, zou zijn tot stand gekomen, hebben verschillende omstandigheden te weeg gebracht dat een daartoe strekkend wetsontwerp nog niet aan de overwegingen der vertegenwoordiging is aangeboden. Het zal intusschen zijn ernstig streven zijn dat dit zoodra mogelijk geschiede.

Inmiddels gaat men voort alle middelen te beproeven om het vrijwillig dienst nemen te bevorderen.

Dat het aantal vrijwillige soldaten, in plaats van toe- is afgenomen, mag wel worden toegeschreven aan het groot getal dat van de korpsen hier te lande bij het leger in de overzeesche bezittingen is overgeplaatst, blijkbaar uit de volgende opgave:

In het jaar 1873; van de infanterie, 174 onderofficieren, 246 korporaaals, 924 soldaten; van de cavalerie, 4 ruiters; van de artillerie, 27 onderofficieren, 29 korporaaals, 142 soldaten; van de genie, 3 onderofficieren, 4 korporaaals, 64 soldaten; te zamen 1617.

In het jaar 1874, tot 1 Juli; van de infanterie, 43 onderofficieren, 30 korporaaals, 149 soldaten; van de cavalerie, 3 onderofficieren, 1 korporaal; van de artillerie, 1 onderofficier, 3 korporaaals, 28 soldaten; van de genie, 7 korporaaals, te zamen 265, en in 't geheel 1882.

De militie zal dan ook bepaaldelijk de kracht van het leger moeten uitmaken; langere oefening is dus noodzakelijk, en op grond van dien is het tijdvak der eerste oefening met vier maanden vermeerderd en thans op 12 maanden gesteld.

Dit schijnt gepaard te gaan met een verhooging van de — zeker te karige — soldij voor deze klasse van soldaten, welke billijk-rwijze gelijk moet wezen met die, voor de vrijwilligdienende soldaten van het wapen waartoe zij behooren vastgesteld.

Zoo ook komt het wenschelijk voor, weder over te gaan tot het oprichten van de muziekkorpsen bij het wapen der infanterie. De ondergeteekende heeft er geen bezwaar in gezien daarvoor eenige gelden op de begrooting uit te trekken.

Het bedrag daarvan zou eigenlijk met een niet onbelangrijk maar moeilijk vast te stellen cijfer moeten worden verminderd, zoodat het totaal der werkelijke uitgaven gansch niet zooveel als dat der begrooting zal worden verhoogd.

Feitelijk toch bestaan er reeds muziekkorpsen, die sedert ruim dertig jaren in stand gehouden werden door middelen bij oogluiking toegelaten, maar nimmer geautoriseerd.

De leden dezer muziekkorpsen genieten soldij, sommigen zelfs als korporaal en onderofficier; het getal dier leden strekt intusschen in mindering van dat der combattanten en dus natuurlijk tot nadeel van den dienst.

Het afschaffen der muziekkorpsen is in der tijd totaal mislukt; de behoefte daaraan was zoo groot en werd zoo algemeen erkend, dat men wel heeft moeten toelaten, langs omwegen tot het doel te geraken, dat rechtstreeks niet te bereiken was. Hierdoor is een ongergelde toestand ontstaan, die niet vrij is van misbruiken en welke men thans wenschte te doen ophouden.

§ 4. Het gebrek aan kader, hoofdzakelijk een gevolg van het groot aantal officieren, onderofficieren en manschappen dat in het vorige en tegenwoordige jaar bij het Oost-Indisch leger is gedetacheerd of overgegaan, vordert bij voortduring dat er maatregelen worden genomen om daarin te voorzien.

Het ontbrekende bepaalt zich tot de volgende getallen:

Infanterie. Op 1 Juli 1874 ontbrak aan het compleet 29 2de luitenants, 7 sergeant-majours, 33 sergeanten, 8 fouriers en 921 korporaaals; sedert zijn nog 9 sergeanten aangesteld.

Cavalerie. Op 1 Juli mankeerden: 16 2de luitenants, 1 opperwachtmeester, 2 wachtmeesters, 1 fourier, 19 korporaaals en 26 appointés.

Artillerie. Op 1 Juli mankeerden: 30 2de luitenants, 20 wachtmeesters en 125 korporaaals.

Mineurs. 13 2de luitenants, 3 korporaaals.

Te zamen 88 2de luitenants, 63 sergtant-majours, opperwachtmeesters, sergeanten, wachtmeesters en fouriers, 1068 korporaaals en 26 appointés.

Daartegen bevonden zich onder de vrijwilligers eenigen met den titularen graad van onderofficier en korporaal, te weten: 76 sergeanten of wachtmeesters en 92 korporaaals, en onder de miliciens onder de wapenen, 13 sergeanten of

wachtmeesters en 124 korporaa's, en met groot verlof 25 sergeanten of wachtmeesters en 1370 korporaa's.

Het verschil bedraagt alzoo 51 sergeanten of wachtmeesters en 518 korporaa's.

Ter voorziening in het gebrek aan officieren wordt eene wijziging der wet, regelende het onderwijs bij de Militaire Akademie, noodig geacht, gelijk hierna bij § 11 nader is aangewezen.

Wat de opleiding tot officier van de onderofficieren bij de korpsen betreft, zij hier aangeteekend, dat waarschijnlijk in het begin van het volgend jaar ruim 100 onderofficieren van het wapen der infanterie, 10 van dat der cavalerie en 12 van de artillerie geschikt bevonden zullen worden tot toelating tot het afleggen van het officiersexamen.

De maatregel ten vorigen jare genomen, om aan de miliciens, sergeanten en korporaa's die zich voor zes jaren bij het staande leger verbinden, een vrij aanzienlijke premie toe te kennen, heeft tot dusverre niet bijzonder aan de verwachting beantwoord, — evenmin als de bepaling, dat zij, die op het tijdstip waarop zij met groot verlof kunnen vertrekken of met verlof zijnde terugkeeren, zich verbinden om hetzij nog 6 of wel 12 maanden onder de wapenen te blijven, mede eene belangrijke premie erlangen.

Eerstgenoemde maatregel heeft men nu ook in nog ruimer mate toegepast op de onderofficieren van het leger, die zich na het volbrengen van hun loopend engagement op nieuw voor den tijd van zes jaren tot den dienst verbinden, mits ongehuwd zijnde en den onderdom van 24 jaren bereikt en dien van 36 jaren niet te hebben overschreden.

De maatregel om bij de korpsen infanterie een zeker aantal jongelingen aan te nemen als aspirant-korporaal en als aspirant-onderofficier, belooft gunstige resultaten. Bij verscheidene korpsen hebben zich daartoe reeds jongelingen aangemeld, en alhoewel eenigen zijn afgewezen, uithoofde zij niet aan de vereischten van het vastgestelde examen voldeden, waren er op 1 Julij aanwezig 10 als aspirant-korporaal en 21 als aspirant-onderofficier.

Meerdere bekendheid met deze nieuwe categorie van vrijwilligers doet de aanvraag tot plaatsing toenemen.

De poging om lotelingen tot de nationale militie, die een zekere mate van onderwijs hebben genoten, door het aanbieden van voordeelen te bewegen zich in persoon van hunne militieplichten te kwijten, heeft aanvankelijk een redelijken uitslag gehad.

234 lotelingen hebben het voorgeschreven examen ondergaan; daarvan zijn er 147 geslaagd. Deze worden allen opgeleid tot korporaal en zoo mogelijk tot onderofficier.

Men vleit zich dat door het meer en meer bekend worden van den gunstigen toestand waarin deze militairen bij de korpsen verkeerden, allengskens een grooter aantal meer ontwikkelde militiedienstplichtigen in het leger zullen worden opgenomen.

§ 5. In verband met het voorafgaande dient de verbetering van het kazerne-meent niet achterwege te blijven; ten einde dit geleidelijk plaats hebbe acht de ondergeteekende het dienstig om het onderzoek der bestaande kazernen, alsmede van de stallen der paarden en der gebouwen bestemd tot verpleging der zieken in de verschillende garnizoensplaatsen, aan speciale commissien op te dragen, bestaande uit officieren bij de troepen ingedeeld en die welke tot de genie, de intendance en den geneeskundigen dienst behooren, aan wien tot richtsnoer hunner beoordeling een aanwijzing wordt verstrekt van de voornaamste vereischten, welke de genoemde gebouwen moeten bezitten, waaronder licht en lucht en goed drinkwater een voorname plaats moeten kekleeden, en als vast beginsel dient te gelden, dat de gehuwde militairen niet in de kazernen, maar in afzonderlijke gebouwen, hetzij grenzende aan of in de nabijheid der kazerne, dienen te worden gehuisvest.

Hiertoe zijn reeds commissien werkzaam geweest in de garnizoenen 's Gravenhage, Arnhem en Breda, waarvan het resultaat is, dat, volgens het gevoelen

dier commissiën, tot verbetering van een en ander vrij aanzienlijke sommen zullen worden gevorderd.

Een gedeelte daarvan is thans onder de buitengewone uitgaven uitgetrokken.

Worden deze gelden toegestaan, dan bestaat het voornemen op gelijke wijze voort te gaan met andere garnizoenen.

§ 6. Even als ten dezen jare zullen weder gedeelten van het leger in de legerplaatsen bij Milligen, bij Zeist en op het Wiesselsche veld vereenigd worden om gedurende eenigen tijd op ruime schaal te worden geoefend.

De overige troepen zullen in de garnizoenen, vereenigd met die uit andere garnizoensplaatsen, gecombineerde manoeuvres verrichten of bestemd worden om forten te bezetten en te verdedigen.

Hiertoe zullen bij de korpsen infanterie van de divisie welke het kamp bij Milligen zal betrekken, de miliciens van al de lichteningen welke zich met groot verlof bevinden onder de wapenen worden geroepen, iets dat ook bij de overige infanteriekorpsen zal plaats hebben met uitzondering van de oudste lichterling.

Bij de artillerie zullen de miliciens van de lichteningen 1872 en 1873 onder de wapenen opkomen, terwijl tot completeering van de eskadrons cavalerie, die zullen kampeeren, eene lichterling die zich met groot verlof bevindt zal opkomen.

Thans zal de ondergeteekende overgaan tot een nadere toelichterling van de onderdeelen dezer begrooting, met opgave der redenen van de bestaande verschillen tusschen de ramingen van 1875 en hetgeen voor het dienstjaar 1874 is toegestaan.

Iste AFDEELING.

Kosten van het Departement.

§ 7. Voor 1875 wordt aangevraagd f 402 300,—, voor 1874 is toegestaan f 93 731,—, dus meer f 8 569,—.

Deze vermeerdering ontstaat hoofdzakelijk doordien er eenige gelden zijn uitgetrokken tot verhooging van de traktementen der burgerambtenaren bij het Departement werkzaam. Ten aanzien der redenen die hiertoe aanleiding hebben gegeven, heeft de ondergeteekende de eer te verwijzen naar hetgeen deswege voorkomt in de Memorie van Toelichterling betreffende het IIde hoofdstuk der thans behandeld wordende begrooting voor het dienstjaar 1875.

IIde AFDEELING.

Verschillende staven en dienstvakken.

§ 8. Voor 1875 wordt aangevraagd f 280 343,—, voor 1874 is toegestaan f 278 203,—, dus meer f 2 140,—.

De meerdere raming ontstaat doordien het getal der plaatselijke adjudanten met één is vermeerderd, en de toelagen voor de officieren-onderwijzers bij de stafschool, in verhouding met hetgeen aan andere onderwijsgevende officieren wordt toegekend, eenigszins zal worden verhoogd.

IIIde AFDEELING.

Verschillende wapenkorpsen.

§ 9. Het is noodzakelijk voorgekomen om den staf van het wapen der artillerie te vermeerderen met twee kapiteins en twee 1ste luitenants, die uitsluitend als leden van de commissie van proefneming voor het veld- en vestinggeschut werkzaam zullen wezen, alsmede met een kapitein bij de pyrotechnische inrichting en een conducteur der 2de klasse bij de geschutgieterij.

Zooals reeds hiervoren bij § 3 is aangewezen, blijft het getal vrijwilligers op het lager cijfer staan van het vorig jaar, ja is zelfs nog eenigszins verminderd.

Het gevolg hiervan is, dat er meerder miliciens bestemd zullen worden tot aanvulling van het bestaande inkompleet.

Er is nu gerekend dat in 1875 onder de wapenen zullen worden gehouden, — de officieren niet medegerekend:

10,960 man aan kader en vrijwilligers;

34,620 miliciens, te weten: 7,850, die krachtens art. 123 en 124 der wet op de nationale militie van 19 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 72), moeten dienen tot aanvulling van het $\frac{1}{7}$ der militie dat onder de wapenen kan worden gehouden; 10,400, die in 1875 ingelijfd, voor zooveel zij niet tot aanvulling van het blijvend gedeelte moeten dienen, gedurende een jaar onder de wapenen zullen blijven tot eerste oefening; 16,370, bestemd tot het bijwonen der herhalingsoefeningen;

wijders 4020 paarden, als: 2350 bij de cavalerie, 1670 bij de artillerie.

Worden de soldijen der miliciens verhoogd, waarvan reeds hiervoren bij § 3 melding is gemaakt, dan zal daardoor de tegemoetkoming kunnen vervallen, welke thans verleend wordt in die plaatsen waar het zakgeld in de vijf dagen minder dan 25 cents bedraagt.

Het is op nieuw gebleken dat het ration brood van 0,75 kilogram niet voor den tegenwoordigen prijs kan worden geleverd en noodwendig met $\frac{1}{2}$ cent moet worden verhoogd, zoodat het nu berekend is tegen $8\frac{1}{2}$ cent het ration.

Ook het langer tijdperk der eerste oefening van de miliciens, alsmede het grooter aantal dat onder de wapenen zal opkomen tot bijwoning der herhalingsoefeningen, brengt almede meerdere uitgaven te weeg, waarvan het nut en de noodzakelijkheid gereedelijk zal worden erkend.

Er wordt thans ten behoeve van de verschillende korpsen aangevraagd *f* 10,473,629; voor 1874 is toegestaan *f* 10,038,262; dus meer *f* 435,367.

De ontleding dier verhooging is als volgt:

traktementen, toelagen, enz. van de officieren en onderofficieren bij den staf der artillerie *f* 12,850; idem van officieren bij bevordering, verhooging van 2de tot 1ste klasse van traktementsberekening enz. *f* 12,350; oprichting van de muziekcorpsen *f* 47,000; verhooging van de soldijen der miliciens *f* 221,700; idem van den prijs van het brood *f* 41,229; meer noodig voor het langer verblijf der miliciens tot eerste oefening en het grooter aantal miliciens dat onder de wapenen zal opkomen tot bijwoning der herhalingsoefeningen *f* 125,569.

Te zamen *f* 460,698.

Hiervan aftrekkende de verschillende verminderingen op onderscheidene artikelen van uitgaaf *f* 25,331; als boven, meer *f* 435,367.

Bij deze afdeeling wordt overgelegd een staat der effectieve sterkte van het leger op den 1sten Juli 1874.

IVde AFDEELING.

Remoute.

§ 10. Voor het jaar 1874 is toegestaan *f* 324,000; thans wordt aangevraagd *f* 297,000; dus minder *f* 27,000.

Dit verschil ontstaat doordien in 1874 zullen worden aangeschaft:

648 paarden, ad *f* 500, *f* 324,000, en voor 1875 wordt aangevraagd 540 paarden, ad *f* 550, *f* 297,000; gelijk aan het verschil *f* 27,000.

Blijkens de aanwijzing op den toelichtenden staat zijn tot het compleet noodig 4049 paarden.

Op 1 Juli 1874 waren bij de korpsen aanwezig 4068 paarden; moeten nog uit de remonte ontvangen worden 184 paarden; vermoedelijk zullen in 1874 worden afgevoerd 220 paarden.

Vermoedelijk tekort op 1 Januari 1875, dat buitengewoon zal worden aangevuld 17 paarden.

Aangezien de gemiddelde prijs van de in den loop van dit jaar aangeschafte paarden f 558,80 bedraagt, wordt het raadzaam geacht den prijs niet lager dan op f 550 te stellen.

Vde AFDEELING.

Koninklijke Militaire Akademie.

§ 11. Het toelatingsexamen, dat ten dezen jare plaats had, heeft de volgende uitkomst opgeleverd.

Het getal open plaatsen bedroeg: voor den dienst in Nederland: inf. 45, art. 40, genie 9, te zamen 94. Het getal aspiranten was: inf. 1, art. 8, genie 19, te zamen 28, en de bezette plaatsen: inf. 3, art. 5, genie 9, te zamen 17.

Voor den dienst in de Koloniën: open plaatsen: inf. 20, cav. 2, art. 8, genie 24, te zamen 54; het getal aspiranten: inf. 1, genie 16, te zamen 17; bezette plaatsen: inf. 2, genie 9, te zamen 11.

Het totaal der open plaatsen was 148, dat der aspiranten 45, der bezette plaatsen 28.

Uit deze opgave, die tevens als een vervolg kan strekken op een gelijksoortige opgave ten vorigen jare gedaan in de Memorie van Toelichting behorende tot de begroting van Oorlog voor 1874, blijkt dat slechts 28 jongelingen zullen worden toegelaten, zoodat na aftrek van een getal van 10 kadetten die onlangs tot officier zijn aangesteld, gedurende het studiejaar 1874—1875 aan het onderwijs zullen deel nemen.

In Nederland: inf. 3, cav. 5, art. 8, genie 12: Oost- en West-Indie: inf. 7, cav. 1, genie 15; te zamen 51.

Deze bevinding levert thans het bewijs, dat men is teleurgesteld in de verwachting van mogelijke vermeerdering van het aantal jongelingen, die wenschen als kadet geplaatst en daartoe geschikt bevonden worden, zoodat de Militaire Academie op den tegenwoordigen voet niet bij machte is, om in de al meer en meer bestaande behoefte aan officieren te voorzien en alzoo een andere regeling noodzakelijk wordt.

De ondergeteekende houdt zich reeds hiermede onledig, en zal trachten dat zoo spoedig doenlijk een ontwerp van wet tot wijziging van de bestaande wet van 17 Juli 1869 (*Staatsblad* n°. 141), regelende het onderwijs bij de Militaire Academie, aan de overwegingen der Vertegenwoordiging worde aanbevolen.

In afwachting hiervan moet het onderwijs op den tegenwoordigen voet voortgaan, en zijn dan ook de kosten der inrichting, zooals die thans bestaat, berekend, welke voor den dienst van 1875 zullen bedragen f 134.672,00 waarvan ten laste van het Iste hoofdstuk der begroting voor Neêrlandsch-Indie komt een bedrag van f 60.984,00, terwijl de som der bijdragen van de kadetten voor de dienst hier te lande beloopt f 15.400,00. Te zamen f 76.384,00.

Dat montant van f 76.384 is in de wet op de middelen opgenomen als een bate voor de schatkist.

VIIde AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

§ 12. Het aantal der studenten, die, als dingende naar de betrekking van officier van gezondheid, in het studiejaar 1874—1875, aan het onderwijs op het athenaeum te Amsterdam zullen deelnemen, bedraagt 200, als:

1°. voor de zeemacht 28; 2°. voor het leger: *a.* hier te lande 62; *b.* in Oost-Indie 107; in West-Indie 3. Te zamen 200.

In de kosten van het onderwijs, geraamd op f 81.000 met inbegrip eener som van f 31.000 voor toelagen aan de studenten hier te lande, zullen de betrokken Departementen bijdragen: Marine f 7.000,00; Koloniën f 27.500,00; Oorlog f 46.500,00. Te zamen f 81.000,00.

Voor 1873—1874 werden de kosten geraamd op *f*61.648,00, dus meer *f*19.352,00 dat te weeg wordt gebracht doordien er 31 studenten meer aanwezig zullen zijn dan in laatstgemeld studiejaar.

De opleiding der militaire studenten kan als zeer voldoende worden beschouwd; zij beantwoordt aan de daarvan gekoesterde verwachting.

De lust voor den geneeskundigen dienst blijft toenemen en het laat zich dan ook aanzien dat de hierbedoelde inrichting weldra door het afwerpen van meerdere vruchten, van de nuttigheid van haar bestaan zal doen blijken.

Niet weinig zal daartoe kunnen bijdragen de wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* n°. 97) tot definitieve splitsing van staatsexamina. In den afgelopen cursus zijn bereids 10 studenten tot officier van gezondheid benoemd, te weten: 1 voor de zee-macht; 3 voor den dienst hier te lande, en 6 voor den dienst in de koloniën.

Lust voor de betrekking van officier van gezondheid blijft niet alleen bestaan, maar neemt zelfs toe, zoodat dan ook in dit jaar het getal opengestelde plaatsen voor den dienst hier te lande en voor Nederlandsch Indie geheel is kunnen worden aangevuld.

Voor den geneeskundigen dienst met inbegrip van bovenbedoeld onderwijs, wordt nu aangevraagd *f*490.760,00. Voor 1874 is toegestaan *f*465.290,00, dus meer *f*25.470,00.

Dit verschil ontstaat door: *a.* verhooging der bezoldiging van eenige burgerambtenaren en bedienden bij het magazijn van geneesmiddelen *f*3.074,00, *b.* idem voor de geëmployeerden op daggeld bij de zieken-etablissemten *f*7.100,00; *c.* meerdere uitgaven ten gevolge van het grooter aantal studenten dat voor de dienst hier te lande wordt opgeleid *f*18.084,00. Te zamen *f*28.254,00.

Die som moet worden verminderd met hetgeen meer is afgetrokken wegens het incompleet aan officieren en eenige verdere verschillen in sommige artikelen van uitgaaf *f*2.784,00. Gelijk *f*25.470,00.

Xde AFDEELING.

Materieel der artillerie.

§ 13. Voor het materieel der artillerie wordt aangevraagd *f*4.009.275,—. Voor 1874 is toegestaan *f*873.226,—. Meer *f*136.049,—.

Het meerdere ontstaat doordien er meer wordt aangevraagd: *a.* voor toelagen, daggelden en werkloonen *f*13.680,—; *b.* voor materialen *f*40.369,00; *c.* voor patroonhulzen *f*60.000,—, en omdat in 1874 meer uit de verstrekkingen is ontvangen dan in 1875 het geval zal wezen *f*22.000,—. Gelijk *f*136.049,—.

Tot opheldering van deze verhoogingen dient: *a.* dat er meer voor daggelden enz. wordt uitgetrokken, ten einde den aanmaak van projectielen, transport- en ziekenwagens, paardentuigen, enz. met kracht voort te zetten; *b.* hiertoe dan ook meerdere materialen noodig zijn, waarvan de prijzen daarenboven steeds stijgende blijven; *c.* er in 1875 eene hoeveelheid van 1½ miljoen patroonhulzen meer zullen worden vervaardigd dan in het jaar te voren.

De voorraad van patroonhulzen met looden kogels in gelijk getal en scherpe patronen voor achterlaadgeweren klein en groot kaliber kan nader blijken uit de onderstaande opgave:

Op 1 Juli 1874 waren voorhanden 6.300,000 hulzen en patronen, scherpe, kl. kaliber, en 12.514,717 gr. kaliber. In 1874 zullen nog worden vervaardigd 4.700,000 kl. en 485.288 gr. kaliber; te zamen 11.000,000 kl. en 13.000,000 gr. kaliber.

Het vermoedelijk verbruik van 1 Juli tot ult. Dec. 1874 zal zijn 1.500,000 kl. en 500,000 gr. kaliber, zoodat op 1 Januari 1875 vermoedelijk voorhanden zullen zijn 9.500,000 kl. en 12.500,000 gr. kaliber.

In 1875 zullen worden vervaardigd 7,750,000 stuks kl. en 1,000,000 gr. kaliber, met het voorhandene een totaal opleverende van 17,250,000 kl. en 13,500,000 gr. kaliber.

Het vermoedelijk verbruik in 1875 zal zijn 3,500,000 kl. en 1,000,000 gr. kaliber, zoodat de voorraad op 1 Januari 1876 vermoedelijk zal wezen, 3,750,000 stuks kl. en 12,500,000 stuks gr. kaliber.

Bij deze afdeeling worden opgaven overgelegd: *a.* van den voorraad grondstoffen, voorhanden in de magazijnen der artillerie, op 1 Januari 1874; *b.* van de vuurmonden, projectielen, enz. op dien datum opgelegd of bij de korpsen van het leger in gebruik; *c.* van het voornaamste materieel, dat in 1873 in de artilleriewerkplaatsen te Delft en te 's Gravenhage is aangemaakt.

11de AFDEELING.

Materieel der genie.

§ 14. Voor 1874 is toegestaan: gewoon *f* 253.050,—, buitengewoon (art 58) *f* 18.000,—. Te zamen *f* 271.050,—. Voor 1875 wordt aangevraagd *f* 218.800,—. Minder *f* 52,250,—.

Dit mindere ontstaat omdat men voortgaat het gewoon onderhoud tot het strikt noodige te beperken en zich in de versterkte plaatsen, welke niet meer in de rij der verdedigingswerken behooren, doch nog niet aan het domein zijn overgegaan, slechts bepaalt tot het onderhoud van de gebouwen en terreinen, die ook na de overgave tot militair gebruik bestemd zullen blijven.

Op de begrooting van 1874 zijn onder de buitengewone uitgaven voor de genie (art. 58) begrepen, de gelden noodig tot aanschaffing van materieel voor de telegraafdienst te velde.

Aangezien voor dat onderwerp bij voortdoring behoeften zullen bestaan, komt het eigenaardiger voor, deze uitgaven onder de gewone te rangschikken, gelijk dan ook nu heeft plaats gehad.

XIIde AFDEELING.

Kazernerij.

§ 15. Bij deze afdeeling zijn, tot voortzetting of als laatste termijn voor de hieronder genoemde in aanbouw zijnde infirmerieën, enz. de volgende sommen uitgetrokken, te weten: Voor de infirmerie te Gouda *f* 80.000,—; idem te Leiden *f* 50.000,—; de kazerne te Kampen *f* 20.000,—. Te zamen *f* 150.000,— omdat reeds bij vorige begrootingen daarvoor gelden zijn toegestaan en die onder de uitgaven van deze afdeeling zijn begrepen.

Ware dit laatste het geval niet geweest, dan zou men gemelde sommen nu begrepen hebben onder de buitengewone uitgaven voor het kazernement, waaronder zij eigenaardig behooren, uithoofde zij slecht voor eens plaats hebben.

Op grond van dien zijn dan ook de gelden, welke worden aangevraagd tot verbetering van het kazernement, en die beschouwd moeten worden als voor eens te zullen plaats hebben, onder de buitengewone uitgaven (XVIIde afdeeling) begrepen.

Voor het gewoon onderhoud en belangrijke herstellingen aan bestaande gebouwen wordt thans voor den dienst van 1875 aangevraagd *f* 472,900,00. Voor 1874 is daarvoor toegestaan *f* 469,050,00. Meer *f* 3,950,00.

eene vermeerdering die voortspruit, omdat in 1875 in verschillende garnizoenen, vele gebouwen noodzakelijk tot hun behoud eene verving behoeven.

XIIIde AFDEELING.

Verskillende uitgaven.

§ 16. *Art. 30. Huur van gebouwen enz.* Voor dit onderwerp van uitgaaf kan *f* 1000 minder worden aangevraagd dan voor 1874 is toegestaan.

Art. 32. Drukwerk van verschillenden aard. Hiervoor wordt *f* 500 meer geraamd dan voor 1874 is vastgesteld. De stijging van de prijzen der verschillende papier-soorten heeft te weeg gebracht, dat de som ten vorigen jare voor dat onderwerp uitgetrokken niet meer toereikend is.

Art. 34. Kosten van de magazijnen van kleeding enz. Hoewel ook hier de bezoldigingen der beambten en werklieden op daggeld eenigszins zijn verhoogd geworden, worden er geen meerder gelden aangevraagd dan voor 1874 zijn toegestaan.

Het vervaardigen van kleedingstukken ten behoeve van de korpsen van het leger en van andere voorwerpen ten behoeve van de ziekeninrichtingen door middel van naaimachines is in het magazijn te Woerden ingevoerd; arbeiders worden daartoe opgeleid en machines naarmate van de behoefte successievelijk aangeschaft.

Er bestaat grond om te verwachten, dat dit een gunstig resultaat zal opleveren, waardoor men een inrichting zal verkrijgen, in staat om bij snel opkomende behoeften door eigen krachten in het noodige te voorzien, en in dat geval niet afhankelijk te wezen van de meer of mindere voortvarendheid van gewone leveranciers.

Art. 35. Kosten van verkenningen enz. Voor dit onderwerp wordt *f* 5400 meer geraamd dan voor 1874 is toegestaan:

1°. omdat de kring der te doene verkenningen eenigszins zal worden uitgebreid en dit een meerdere uitgaaf van *f* 1000 zal vorderen:

2°. uithoofde de bezoldigingen der beambten bij de topographische inrichting — in overeenstemming met die van andere burgerambtenaren — een verhooging dienen te ondergaan, waarvoor *f* 3400 wordt geraamd;

3°. aangezien er voor verschillende onderwerpen iets meer moet worden aangeschaft, waarvoor *f* 1000 noodig is geoordeeld.

Art. 36. Ommerschans en Veenhuizen. De afneming van de veteranenbevolking heeft op nieuw aanleiding gegeven om eenige gelden; thans *f* 800, minder aan te vragen.

Op 1 Julij 1874 bestond die bevolking uit 92 huisgezinnen met 189 hoofden.

Art. 41. Kosten vallende op het kampeeren van troepen. Evenals ten dezen jare plaats heeft, bestaat het voornemen om in 1875 een gedeelte van het leger te doen kamperen, en wel:

A. Te Milligen.

Een divisie infanterie, zooveel doenlijk compleet, met al de daartoe behorende miliciens; 4 eskadrons cavalerie; 4 batterijen, elk van 6 stukken, namelijk 3 veld- en 1 rijdende artillerie; 1 compagnie trein, een gedeelte genietroepen en een gedeelte hospitaalsoldaten.

B. Bij Zeist.

a. 12 compagniën vestingartillerie met de miliciens van de op een na oudste lichten, in twee seriën ieder van zes compagnieën en elke serie gedurende vier weken, de artillerie-instructie-compagnie en de jongelingen die den wetenschappelijken cursus der artillerie bijwonen. Wijders $\frac{1}{2}$ compagnie genietroepen, gedurende 8 weken.

b. al de genietroepen en wel gedurende zes weken;

C. Op het Wiesselsche veld.

Het personeel van de normaal-schietschool eu de scherpschutters der infanterie.

Geground op de ondervinding ten vorigen jare, worden de kosten voor het kampeeren geschat op *f* 85,000, dat is *f* 15,000 minder dan voor dit onderwerp in 1874 is toegestaan.

Bij deze afdeeling wordt overgelegd de staat van de in 's Rijks magazijnen van kleeding, uitrusting enz. op 1 Januarij 1874 voorhanden kampementseffecten, voorwerpen van velduitrusting, voor den hospitaaldienst, mitsgaders voor kleeding en ledergoed voor de schutterijen en het leger.

XIVde AFDEELING.

Wapen der maréchaussée.

§ 17. Voor het wapen der maréchaussée wordt aangevraagd *f* 250,160; In 1874 is toegestaan *f* 249,300, dus meer *f* 860; een gevolg van het Koninklijk besluit van 15 April 1874, n°. 24, waarbij de divisie van Noordbrabant en Zeeland met een brigadier te paard is vermeerderd.

XVde AFDEELING.

Overcomplete officieren, pensioenen, gagementen enz.

§ 18. *Art. 46. Nonactiviteiten.* De plaats gehad hebbende verhooging der traktementen van de officieren heeft natuurlijk invloed gehad op die der nonactiviteiten, van daar het hooger bedrag.

Uit den overgelegden staat blijkt, dat op den 1sten Julij jl. de hierbedoelde traktementen bedragen *f* 55,143.19.

Het laat zich aanzien dat hierin geen vermindering zal komen, zoodat de ronde som van *f* 56,000 voor 1875 wordt aangevraagd.

Artt. 47 en 48. Pensioenen. De gewone pensioenen kunnen met *f* 5000 worden verminderd, de tijdelijke daarentegen behoeven een verhooging van *f* 3000; ook de wachtgeldten, art. 52, zijn met de som van *f* 260 verminderd, een en ander ten gevolge van mutatiën, welke bij de gepensioneerden en wachtgeldtrekkenden hebben plaats gehad.

XVIIde AFDEELING.

Buitengewone uitgaven.

§ 19. Van de gelden voor 1875 aangevraagd, zullen de volgende aanschaffingen plaats hebben:

I. Materieel der artillerie.

Art. 51. Aanschaffing van 10 kanonnen van 24 cM. voor de kustdefensie met affuiten en verdere uitrusting, ad *f* 30,300 *f* 303,000. In 1874 is voor een gelijk getal toegestaan *f* 295,000; dus meer *f* 8000.

Dit meerdere ontstaat doordien per kanon de buskruituitrusting is verhoogd met 1100 kilogram, ad 50 cents *f* 550 en voor het beddinghout meer moet worden berekend *f* 250, voor een stuk *f* 800. Voor 10 stukken *f* 8000.

Tot aanvulling van den buskruitvoorraad der reeds ontvangen en nog aan te voeren kanonnen is nu nog noodig 64,000 kilogram, ad 50 cents per kilogram *f* 32,000. En voegt men hierbij de tot het doen van proefschoten noodige pantserplaat met 100 granaten *f* 17,000; dan wordt er voor dit artikel meer geraamd *f* 57,000.

Art. 55. Voor het afwerken van 100 kanonnen van 8 cM. achterlaad, ad *f* 200, is noodig *f* 20,000. Er zullen aangeschaft worden 150 kanonnen van 12 cM. achterlaad, ad *f* 3825 *f* 573,750. Tot het nemen van proeven met kanonnen die waarschijnlijk beter geschikt zullen zijn tot aanvulling van het ontbrekende

aan de bewapening onzer liniën: voor één stalen achterlaadkanon van 15 cM. met het benoodigde voor de proef *f* 19,800; voor één idem van 12 cM. lang, met idem *f* 8,900, te zamen *f* 622,450. Voor 1874 is toegestaan voor het aanschaffen van 60 vuurmonden van verschillende kalibers *f* 224,000. Meer *f* 398,450.

Art. 56. voor de aanschaffing van 15.000 geweren klein kaliber wordt een gelijke som aangevraagd als in 1874 voor dezelfde hoeveelheid is toegestaan.

Art. 57. Aanschaffing van patroonhulzen: voor 1874 is daarvoor toegestaan *f* 151,687; thans wordt voor de 15,000 geweren, die zullen worden aangeschaft, noodig geacht 250 stuks hulzen per geweer = $3\frac{3}{4}$ millioen, ad 4 cent *f* 150,000. Minder *f* 1,687. Voor het materieel der artillerie wordt alzoo geraamd: Meer art. 54 *f* 57,000, art. 55 *f* 398,450. Te zamen *f* 455,450. Minder art. 57 *f* 1,687. Alzoo meer *f* 453,763.

II. Materieel der genie.

Art. 58. De gelden noodig ter aanvankelijke uitvoering van de wet tot regeling en voltooiing van het vestingstelsel, bij een afzonderlijke begrooting aangevraagd wordende, behoeft men alhier slechts de som aan te wijzen, daartoe te bestemmen: *f* 4,000,000,—. Voor 1874 is ten behoeve van buitengewone werken in de Nieuwe Hollandsche waterlinie toegestaan *f* 630,000,—. Meer *f* 3,370,000,—.

III. Kazerneering.

Art. 59. Als laatste termijn van betaling voor den bouw van het magazijn van kleeding en de rijloods te Amsterdam is nog noodig *f* 45,000,—. Tot verbetering van het kazernement, enz. te Utrecht bestaat het voornemen om op den aldaar aangekochten grond Damlust te doen bouwen: twee kazernen, met stallen voor de artillerie en het bataljon mineurs en sapeurs, magazijnen van kleeding en andere behoeften, een militaire bakkerij, enz. Hiermede zal in 1875 worden aangevangen, waarvoor aanvankelijk wordt aangevraagd *f* 250,000,—. Te Leiden is er behoefte aan een stal voor het depôt van het 1ste regiment huzaren, en te Gorinchem aan een gebouw tot magazijn van kleeding, waarvoor noodig zal wezen *f* 58.000,—. Als een gevolg van het onderzoek, tot verbetering van het kazernement te 's Gravenhage, Arnhem en Breda wordt, om daaraan gevolg te geven, — met inbegrip van het benoodigde voor Schoonhoven — aanvankelijk aangevraagd *f* 248.500,—. Op de legerplaats bij Milligen bestaat behoefte aan eenige loodsen tot eetzalen der officieren; op het Wiesselsche veld van een loods met paardenstal, waarvoor wordt geraamd *f* 33.700,—. En ten einde niet belemmerd te worden in het vrije gebruik van terrein bij de schietoefeningen met het geschut is noodig daartoe eenige gronden aan te koopen ad *f* 60,000,—. Te zamen *f* 695,200,—. Voor 1874 is voor dit onderwerp toegestaan *f* 220,000,—. Dus meer. *f* 475,200,—.

Voor de bij deze afdeeling bedoelde buitengewone uitgaven wordt voor 1875 aangevraagd *f* 6,349,150,—. Voor 1874 is toegestaan *f* 2,050,187,—. Meer *f* 4,298,963,—.

Namelijk: Artillerie meer *f* 453,763,—. Genie meer *f* 3,370,000,—. Kazerneering meer *f* 475,200,—.

De Minister van Oorlog,

WEITZEL.

BEGROOTING VAN UITGAVEN VOOR DE VOLTOOIING
VAN HET VESTINGSTELSEL, DIENST 1875.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILLEM III, enz., enz.

Allen, die dezen zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge de wet van
, houdende bepalingen omtrent het beheer der gelden bestemd tot
voltooiing van het vestingstelsel, een afzonderlijke begrooting van de uitgaven
voor dit onderwerp voor den dienst van 1875 bij de wet behoort te worden vast-
gesteld;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der
Staten-Generaal hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en ver-
staan bij deze:

ART. 1. De begrooting van uitgaven ten behoeve van de voltooiing van het
vestingstelsel, aangewezen bij de wet van den 18den April 1874 (*Staatsblad* n°. 64)
wordt voor den dienst van 1875 vastgesteld als volgt:

Art. 1. Jaarwedden, toelagen en daggelden voor tijdelijk in dienst zijnde civiele
ingenieurs, opzichters en teekenaars, toelagen voor Officieren en opzichters der
genie, reis- en verblijfkosten, bureau- en lokaalbehoefden, aankoop van instru-
menten, kaarten en verdere benoodigdheden *f* 60,000.

Art. 2. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren;
het stellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met den aankleve
van dien, aankoop en onteigening van gronden, afkoop van rechten, kosten en
ongelden bij aankopen en overeenkomsten, het doen van grondboringen, water-
passingen, opmetingen enz., een en ander betrekking hebbende tot verbetering
van de *Nieuwe Hollandsche waterlinie*, te weten:

1°. Voortzetten van het verbeteren van de vesting *Naarden* *f* 500,000.

2°. Aanleg van werken tot verbetering van het offensief voor *Naarden*, waar-
voor aanvankelijk wordt geraamd *f* 300,000.

3°. Verbeteren van de vesting *Muiden*, waarvoor gerekend wordt noodig te zijn
f 200,000.

4°. Verbeteren van de vesting *Weesp*, waarvoor gerekend wordt noodig te zijn
f 50,000.

5°. Verbeteren van het fort *Uitermeer*, waarvoor gerekend wordt noodig te zijn
f 50,000.

6°. Aanleg van een fort bij *Westbroek*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrok-
ken *f* 160,000.

7°. Aanleg van een fort bij *Bureneld*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 230,000.

8°. Verbeteren van het fort op de *Biltstraat*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 50,000.

9°. Aanleg van een fort bij *Oud-Wulven*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 200,000.

10°. Het maken van een bergplaats voor het opleggen van materieel in het fort *Blaauwkapel*, waarvoor gerekend wordt noodig te zijn *f* 10,000.

11°. Het maken van een wachthuis in de batterijen aan den *Overeindschen weg*, waarvoor gerekend wordt noodig te zijn *f* 34,000.

12°. Verbetering van de stelling van *Honswijk*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 150,000.

13°. Verbeteren van de stelling bij *Everdingen* en van het werk aan *het Spoel*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 100,000.

14°. Verbeteren van de stelling bij *Asperen*. — *Memorie*.

15°. Verbeteren van de inundatiemiddelen bij *Tiel*, aan *'t Spcel* en bij *de Klop*, enz. en van gemeenschapswegen, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 300,000.

16°. Betalingen voor reeds aanbestede werken betreffende verbeteringen aan de verdedigingswerken van *Naarden*, *Muiden*, *Uitermeer*, *Blauwkapel*, *Everdingen* en *Vuren* *f* 350,000. — Totaal voor de Nieuwe Hollandsche waterlinie *f* 2,744,000.

Art. 3. Nieuwe werken met al hetgeen kan geacht worden daartoe te behooren, herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met al hetgeen geacht kan worden daarmede in verband te staan, een en ander tot verbetering van de *stelling van Helder*:

1°. Verbeteren van het fort *Kijkduin*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 200,000.

2°. Verbeteren van de kustbatterij *Kaaphoofd* en fort *Erfprins*. Aanleg van een batterij op den dijk nabij het Meteorologisch Observatorium, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 350,000.

3°. Verbeteren van de *Oostbatterij* en de kustbatterij *Wierhoofd*, waarvoor aanvankelijk wordt uitgetrokken *f* 250,000.

4°. Het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen enz. *f* 5,000.

Totaal voor de stelling van *Helder* *f* 805,000.

Art. 4. Aanleg van werken tot dekking van rivierovergangen en opneming van troepen, herstellen, veranderen en verbeteren van bestaande werken met al hetgeen geacht kan worden daartoe te behooren of daarmede in verband staande:

1°. Aanleg van een sperfort bij *Zutphen*, waarvoor aanvankelijk wordt geraamd *f* 200,000.

2°. Aanleg van een sperfort bij *Zwolle*, waarvoor aanvankelijk wordt geraamd *f* 150,000.

3°. Het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen enz. *f* 1,000.

Totaal *f* 351,000.

Art. 5. Onvoorziene uitgaven *f* 100,000.

Totaal generaal *f* 4,000,000.

ART. 2. Tot dekking der uitgaven begrepen in de bij *ART. 1* dezer wet vastgestelde begrooting, wordt aangewezen:

de som van vier millioen, beschikbaar gesteld bij het VIIIste Hoofdstuk der begrooting van Staatsuitgaven voor het dienstjaar 1875.

ART. 3. Wanneer de som, uitgetrokken voor een der onderwerpen van uitgaaf, begrepen in de Artikelen 2, 3 en 4 van het 1ste *ART.* dezer wet, ontoereikend mocht worden bevonden, kan het ontbrekende, met inachtneming van het voorschrift van het 2de lid van art. 24 der wet van den 5den October 1841 (*Staatsblad* n°. 40), aangevuld worden door overschrijving uit den post voor onvoorziene uitgaven, in hetzelfde artikel voorkomende.

ART. 4. De in den loop van het jaar 1875 opkomende behoeften, de voltooiing van het vestingstelsel betreffende, welke haar omschrijving niet vinden in de artikelen van genoemde begrooting, worden op den post voor *onvoorziene uitgaven* aangewezen.

Die uitgaven worden bij de rekening omschreven en verantwoord in zooveel posten als zij gelijksoortige onderwerpen betreffen.

Lasten en bevelen dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministerieele departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Oorlog,

MEMORIE VAN TOELICHTING OP VORENSTAAND WETSONTWERP.

Bij de wet van den _____ is bepaald, dat voor de gelden noodig tot de voltooiing van het vestingstelsel — geregeld bij de wet van den 18den April 1874 (*Staatsblad* N°. 64) — jaarlijks een afzonderlijke begrooting zal worden ingediend.

Hieraan wordt bij deze, betreffende den dienst van 1875, voldaan.

Al dadelijk zij hier te kennen gegeven, dat door de intrekking van het wetsontwerp dat onder dagteekening van den 19den Mei jl. aan de Tweede Kamer werd aangeboden en de strekking had om nog op de begrooting van 1874 een som van f 225,000 toe te staan voor kosten vallende op voorbereidende maatregelen tot voltooiing van het vestingstelsel des Rijks, deze gelden nu zijn begrepen in het thans aangeboden wetsontwerp.

Ware de wensch van den ondergeteekende vervuld geworden en het op den 19den Mei jl. aangeboden wetsontwerp ter afdoening gekomen, dan zou nu reeds een belangrijke schrede voorwaarts zijn gedaan tot het uitvoeren van de vestingwet. Thans zal men, ten einde zich voor teleurstelling te hoeden, in het volgende jaar niet te veel in eens mogen ondernemen, zoodat men zich dan ook voor 1875 wenschte te bepalen tot een gedeelte der werken aangewezen bij punt 1 van art. 2 der wet van den 18den April jl. (*Staatsblad* n°. 64), waardoor inmiddels niets te kort zal worden gedaan aan de tijdsbepaling bij art. 3 voor de voltooiing van het geheel van de zoo even genoemde wet vastgesteld.

Art. 1. Het aanwezig personeel bij het wapen der genie is niet talrijk genoeg om de buitengewone werkzaamheden, die thans vereischt worden, te verrichten.

Om hierin te voorzien zijn onder de uitgaven in dit artikel aangewezen de bezoldigingen, uitgetrokken voor een zeker aantal civiele ingenieurs en teekenaars, die men trachten zal in dienst te stellen, ten einde onder de leiding van Officieren der genie belast te worden met het doen van opmetingen, het in orde brengen van bestekken, begrootingen enz., en om onder gelijk toezicht het opzicht te houden over uit te voeren werken.

Wordt, blijkens het Voorloopig Verslag op het hiervoren vermelde thans ingetrokken wetsontwerp, een zoodanige maatregel door sommige leden beaamd, anderen hebben daartegen aangevoerd, dat de organisatie van het korps der genie ruim genoeg was ingericht om in de eischen van het dienstvak, ook bij die meerdere werkzaamheden, te kunnen voorzien, terwijl wijders werd opgemerkt dat in elk geval de drie Genie-officieren, die nog bij de Staatsspoorwegen werkzaam zijn, tot hun oorspronkelijke dienstbetrekking dienen terug te keeren.

De ondergeteekende kan niet toegeven dat het korps Officieren der genie tegenwoordig talrijk genoeg is om ook de buitengewone werkzaamheden, verbonden aan de tenuitvoerlegging van de vestingwet, te verrichten.

Het moge, oppervlakkig beschouwd, voorkomen dat er te Utrecht, Naarden, Amsterdam, Gorinchem, Hellevoetsluis, Weesp en Muiden, te veel Officieren der genie aanwezig zouden zijn, let men echter op de omstandigheid, dat in of in

den omtrek van genoemde plaatsen belangrijke werken onderhanden zijn of daargesteld moeten worden, waartoe opnemingen dienen te geschieden, plannen ontworpen, bestekken opgemaakt, overeenkomsten met derden gesloten moeten worden en tevens een nauwkeurig toezicht op de uitvoering van reeds begonnen werken dient plaats te hebben, dan zal men gereedelijk toestemmen dat het aanwezig getal Officieren daartoe niet te groot is.

Wat nu de aangewezen plaatsen betreft, waar men vermeent dat de dienst wel door opzichters zou kunnen worden waargenomen, zij hier onder de aandacht gebracht, dat de Officier te Gouda gestationeerd tevens belast is met den dienst te Schoonhoven, te Woerden en te Wierickerschans, en onder zijn toezicht thans een nieuwe infirmerie te Gouda wordt gebouwd; dat die te Maastricht tevens belast is met de werken te Venlo en te Roermond; te Leiden onder het toezicht van den aldaar geplaatsten Genieofficier een ziekeninrichting wordt daargesteld, ter waarde van circa f 200,000, terwijl de Officier, die te Heusden gestationeerd was, reeds in het begin van dit jaar door een opzichter is vervangen.

Werd overigens op den terugkeer aangedrongen van de drie Officieren thans bij de Staatsspoorwegen werkzaam, dan zou dit voor 's Rijks schatkist geen voordeel geven, uithoofde die officieren bij hun wapen overcompleet zouden komen en er voor hen op de normale begrooting niets staat uitgetrokken; bovendien zouden zij onmiddellijk bij de Staatsspoorwegen door civiele ingenieurs moeten vervangen worden.

De wijze overigens waarop men zoowel hier als in andere landen handelt of gehandeld heeft bij het bouwen van omvangrijke defensiewerken, getuigt dat de ondergeteekende volstrekt niet op weg is om zich aan verspilling schuldig te maken. In 1862 waren te Antwerpen 46 Officieren der genie zoowel van den staf als van het regiment genietroepen werkzaam. Bij den aanleg der versterkingen rondom die stad waren de werken in perceelen verdeeld; elk eenigszins belangrijk fort vormde een zelfstandig perceel en bij ieder perceel waren veelal werkzaam gesteld drie Officieren der genie, bijgestaan door eenige gardes (opzichters) en door civiele ambtenaren, soms tot dertien in getal.

Bij den onderbouw van de brug over de Lek bij Culemborg — een werk dat gelijk gesteld kan worden met den aanleg van een groot fort — (de begrooting bedroeg ruim f 900,000) waren, volgens een opgave voorkomende in het tijdschrift van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs 1871-72, behalve den eerst-aanwezenden ingenieur, voor toezicht en bureauwerk 4 ingenieurs en 6 opzichters nu en dan 5 ingenieurs en 8 opzichters werkzaam, waaronder de pikeurs in de kalkloodsen en andere werkplaatsen niet waren gerekend, diensten, die bij de genie door korporaals of mineurs worden verricht.

Bij reeds uitgevoerde werken, zooals die van Vechten, Rijnauwen, Bureveld, het gedeelte Oranje-Promus-Turfspoort van den hoofdwal van Naarden, zijn nimmer meer dan 2 officieren en 1 of 2 onderofficieren geweest, en dat bij forten met vele bomvrije gebouwen en andere kunstwerken, die geen minder toezicht en bureauwerkzaamheden vorderden dan die van den hier aangehaalden onderbouw.

Ten slotte mag hier niet onvermeld blijven dat zoolang de overgave der te slechten verdedigingswerken niet is geregeld, de Officieren der genie in of in de nabijheid van die plaatsen gevestigd, tot bedoeld einde aldaar dienen te verblijven.

Art. 2. Het voornemen bestaat om in de Nieuwe Hollandsche Waterlinie krachtig voort te gaan met de verbetering of voltooiing van de bestaande en reeds aangelegde werken bij Naarden, Muiden, Weesp, Uitermeer, Blaauwkapel, Honswijk, Everdingen en Vuren.

Tot verbetering van het offensief van Naarden, zullen ongeveer op de lijn der grootste hoogte van het terrein nog vier werken worden aangelegd.

De thans aanwezige onbeduidende werkjes zullen blijven liggen, doch alleen het rechtervleugelwerk als batterij op den spoorweg een weinig verbeterd worden. Het voornemen bestaat om tusschen de te maken werken op domineerende

punten terreinen aan te koop, om later tot plaatsing van tusschengelegen batterijen te kunnen dienen en daarop bij voorraad die emplacements gereed te maken.

In vorige ontwerpen was aangenomen om den post aan den Gagel te verbeteren. Die verbetering zou uithoofde van de onbeduidendheid van den bestaanden post bijna dezelfde uitgaven gevorderd hebben als die voor den bouw van een nieuw fort. Uit nadere ingestelde onderzoekingen is gebleken dat een fort aan den Gagel weinig nut zou aanbrengen, daarentegen een fort bij Westbroek een zeer groote sterkte zal geven aan het gedeelte der linie, dat meer bijzonder de stelling van Utrecht uitmaakt; het voornemen bestaat alzoo om den post aan den Gagel niet te verbeteren, en in plaats daarvan een nieuw fort bij Westbroek aan te leggen, waardoor de linkervleugel der stelling voor Utrecht goed gedekt zal zijn.

Het bestaande gebouw in den Gagel kan als wachthuis, als magazijn of tot andere doeleinden in de keel der linie blijven dienen.

Wijders zal worden overgegaan tot den aanleg van een fort bij Bureveld en van een bij Oud-Wulven; eerstgemelde tot verdediging van het hooge terrein, gelegen aan de zuidzijde van het fort op de Biltstraat, laatstgenoemde tot betere verdediging van het accès van Houteu. Een en ander breeder aangewezen op bladz. 9 der Memorie van Toelichting, die het wetsontwerp vergezeld, dat den 16den April 1873 werd aangeboden.

De werken uitmakende de stelling van Asperen behooren tot die waarvan de verbetering niet mag worden uitgesteld; hiervoor waren dan ook reeds ontwerpen in gereedheid gebracht, waarvan echter de uitvoering hoogstwaarschijnlijk op verschillende bezwaren, vooral van waterbouwkundigen aard, zouden gestuit zijn, terwijl zij daarenboven, het terrein langs de kronkelende Linge in aanmerking genomen, niet in allen deele voldeden. Toen is een onderzoek ingesteld, in hoever het de voorkeur zou verdienen nieuwe werken op andere punten aan te leggen, in stede van tot de verbetering der oude over te gaan. Ook hiervan was de uitslag niet geheel bevredigend.

Na een door den Minister gehouden bezichtiging van het terrein, zijn bevelen gegeven nieuwe ontwerpen te maken ter verbetering der bestaande werken, waarbij de bezwaren, zooveel doenlijk, moeten worden ontweken.

Aangezien die ontwerpen nog niet gereed zijn, en zelfs geen benaderde raming is kunnen gemaakt worden, is de post voor memorie uitgetrokken, opdat wanneer in het volgend jaar met de uitvoering zal kunnen worden begonnen, het alsdan benoodigde door overschrijving van gelden uit den post voor onvoorziene uitgaven is te bekomen.

Het ligt niet in de bedoeling der Regeering meerdere nieuwe werken in de linie tusschen de Zuiderzee en de Waal te maken. Alleen maakt het een punt van overweging uit, in hoeverre door een werk van passagèren aard, doch reeds in vredestand te maken, de sluis bij Wijk bij Duurstede zou dienen gedekt te worden.

Verder zullen, voor zooveel dit niet reeds is geschied, tusschen de forten nog op verschillende plaatsen punten worden gekozen, waar eventueel opstelling van geschut kan noodig zijn en zal die opstelling zooveel doenlijk worden voorbereid.

Met behulp der forten en der daartusschen gelegen batterijen, zoowel als door het bezetten met mobiele troepen en het ter verdediging inrichten van dorpen en gehuchten in of vóór de linie gelegen, waartoe in vredestand reeds voorbereidingen zullen worden gemaakt, — hoopt men zich in staat te stellen tot een hardnekkige verdediging, ook dan, wanneer het water ons niet al die hulp mocht verleen, die men er onder gunstige omstandigheden van kan verwachten.

Art. 3. Ten aanzien van de uit te voeren werken in de stelling van Helder zij hier vermeld, dat er voortgegaan zal worden met het in goeden staat brengen van het fort Kijkduin, de kustbatterij Kaaphoofd en het fort Erfprins, met aanleg van een batterij op den dijk tusschen Kaaphoofd en het Meteorologisch

Observatorium, alsmede met het verbeteren van de Oostbatterij en de kustbatterij Wierhoofd.

In de staten gevoegd bij de overige ontwerpen van wet tot regeling van het vestingstelsel, was in de stelling van Helder een fort op den Zuidwal begrepen, dat het verlengde der reeks van kustbatterijen zou uitmaken, die den zuidelijken oever van de straat van Helder moeten verdedigen. Hoewel dit fort ontegenzeggelijk den toegang tot de haven het Nieuwediep meer zou bemoeielijken, zou het echter volstrekt niets bijdragen om den vijand het binnendringen der straat te beletten, en juist dit komt in de eerste plaats als nuttig voor.

Bij den tegenwoordigen bouw der schepen en de meer gunstige gesteldheid van het Westgat is het niet doenlijk alleen met batterijen aan de zuidzijde met hoop op gunstigen uitslag te strijden. Door een fort op de Laan kan men, in verband handelende met de batterijen Kaaphoofd en vóór Erfprins, en met hulp der Marine, eenige hoop koesteren om de pogingen van den vijand, om binnen te dringen, te verijdelen, of mocht hij desmettegenstaande slagen eenige schepen binnen te brengen, de verzekering hebben dat zulks niet zonder groote schade zal kunnen geschieden, en alzoo de verdere bestrijding gemakkelijker zal wezen.

Om deze redenen is besloten tot den bouw van een fort op de Laan, en het maakt thans, in overleg met de Marine, een punt van onderzoek uit, welke inrichting en bewapening daaraan zal worden gegeven, terwijl omtrent het waterbouwkundige gedeelte het advies van den Waterstaat wordt ingewonnen.

In deze begrooting is nog geen bepaalde som voor dit werk uitgetrokken, omdat er nog vele onderzoekingen, opmetingen, boringen enz. vereischt worden, waartoe bij dit artikel eenige gelden zijn aangevraagd.

De bouw van een fort op den Zuidwal, waarvoor vroeger de kosten veel te laag waren geraamd, zal nu achterwege kunnen blijven.

Art. 4. Tot dekking van de rivierovergangen wenschte men thans over te gaan tot den aanleg van een sperfort bij Zwolle en een bij Zutphen.

Het voornemen bestaat niet om een dergelijk fort aan te leggen bij Nijmegen: dit zou dan alleen het geval kunnen zijn indien de in aanleg zijnde spoorweg een zoo nadeelige richting bekwam, dat de op de brug te maken afsluitingen hunne waarde verloren.

Ten slotte heeft de ondergeteekende de eer mede te deelen, dat men zich onledig houdt met het opnemen der gronden, die bij de overgave der vestingwerken, bedoeld in art. 4 der wet van den 18den April 1874 (*Staatsblad* n°. 64) tot militair gebruik moeten behouden blijven en zich zal beijveren om de overgave aan het Domein te bespoedigen.

De Minister van Oorlog,

WEITZEL.

TOELICHTENDE STAAT, behoorende bij de raming der kosten voor de regeling en voltooiing van het vestingstelsel voor het jaar 1875.

Art. 1. a. Jaarwedden: 2 civiele ingenieurs à *f*2500, 3 id. à *f*2200; 4 id. à *f*2000; 4 id. à *f*1600; 4 id. à *f*1200; te zamen *f*30,800.

b. Toelagen en daggelden aan teekenaars en buitengewone opzichters *f*12,000.

c. Toelagen aan Officieren en opzichters der genie *f*11,000.

d. Reis- en verblijfkosten voor civiele ingenieurs *f*2200.

e. Schadeloosstelling voor bureau- en lokaalbehoefte *f*4000; te zamen *f*60,000.

Art. 2. 1. Verbetering aan de vesting *Naarden*, waaronder het maken van bomvrije gebouwen, aankoop van gronden enz., waarvoor gerekend wordt nog noodig te zijn *f*1,000,000; thans wordt uitgetrokken *f*500,000.

2. Aanleg van werken tot verbetering van het offensief voor *Naarden*, waaronder aankoop van gronden, geraamd op *f*1,500,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*300,000.

3. Verbetering van de vesting *Muiden*, met kasteel en westbatterij *f*200,000.

4. Verbetering van de vesting *Weesp*, waarvoor nog noodig zal wezen *f*50,000.

5. Verbetering van het fort *Uitermeer*, het verplaatsen der schutsluis, het omleggen der 's Gravelandsche vaart enz. *f*50,000.

6. Aanleg van een fort bij *Westbroek*, geraamd op *f*700,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*160,000.

7. Aanleg van een fort bij *Bureveld*, geraamd op *f*1,300,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*230,000.

8. Verbetering van het fort op de *Biltstraat*, geraamd op *f*200,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*50,000.

9. Aanleg van een fort bij *Oud-Wulven*, geraamd op *f*700,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*200,000.

10. Het maken van een bergplaats voor het opleggen van materieel in het fort *Blaauwkapel*, voor eens *f*10,000.

11. Het maken van een wachthuis in de batterijen aan den *Overeendschen weg*, voor eens *f*34,000.

12. Verbetering van de stelling van *Honswijk*, plaatsen van geschutstellingen, bomvrije gebouwen enz., geraamd op *f*470,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*150,000.

13. Verbetering van de stelling bij *Everdingen* en van het werk aan *het Spoel*, waaronder het maken van een beer met duikers voor het fort enz., geraamd op *f*350,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*100,000.

14. Verbetering van de stelling bij *Asperen*. — *Memorie*.

15. Verbetering van de inundatiemiddelen bij *Tiel*, aan *het Spoel* en bij *de Klop* enz., en van gemeenschapswegen, waaronder het maken der prises d'eaux bij *Tiel*, het verbeteren der middelen tot aanvoer van Lekwater langs de *Klop*, enz., geraamd op *f*600,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*300,000.

16. Betalingen voor reeds aanbestede werken, wegens verbeteringen aan de verdedigingswerken: van *Naarden* *f*27,000; van *Muiden* *f*13,000; van *Uitermeer* *f*15,000; van *Blaauwkapel* *f*16,000; van *Everdingen* *f*157,000; van *Vuren* *f*122,000; te zamen *f*350,000.

Te zamen *f*2,744,000.

Art. 3. 1. Verbeteren van het fort *Kijkduin*, met vervanging van den vuurtoren en het maken van batterijen, geraamd op *f*450,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*200,000.

2. Verbeteren van de kustbatterij *Kaaphoofd* en fort *Erfprins*, aanleg van een batterij op den dijk nabij het Meteorologische Observatorium, geraamd op *f*800,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*350,000.

3. Verbeteren van de *Oostbatterij* en de kustbatterij *Weerhoofd*, geraamd op *f*570,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*250,000.

4. Het doen van grondboringen, waterpassingen enz., bij raming *f*5,000.

Te zamen *f*805,000.

Art. 4. 1. Aanleg van een sperfort bij *Zutphen*, geraamd op *f*500,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*200,000.

2. Aanleg van een sperfort bij *Zwolle*, geraamd op *f*500,000, waarvoor thans wordt uitgetrokken *f*150,000.

3. Het doen van grondboringen, waterpassingen, opmetingen enz. *f*1000.

Te zamen *f*351,000.

Art. 5. Onvoorziene uitgaven *f*100,000.

Totaal generaal *f*4,000,000.

REGELING VAN HET BEHEER DER GELDEN BESTEMD VOOR DE VOLTOOIING VAN HET VESTINGSTELSEL.

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILLEM III, *enz., enz.*

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is de uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel afgescheiden te houden van de overige Rijksuitgaven;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ART. 1. Wegens de uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel worden jaarlijks afzonderlijke begrootingen bij de wet vastgesteld.

ART. 2. Het beheer der bij het vorige artikel bedoelde begrootingen is onderworpen aan dezelfde regelen als het beheer der algemeene begrootingen van Staatsuitgaven.

ART. 3. Tot dekking der uitgaven, begrepen in de begrootingen bedoeld bij Art. 1, worden bestemd en bij de wetten tot vaststelling dier begrootingen aangewezen:

a. de sommen, die krachtens Art. 3 der wet van den 18den April 1874 (*Staatsblad* n°. 64) op de algemeene begrootingen van Staatsuitgaven zijn en nader zullen worden uitgetrokken;

b. de vermoedelijke batige sloten der rekeningen van ontvangst en uitgaaf wegens de bij Art. 1 bedoelde begrootingen over vroegere diensten;

c. de toevallige baten, welke uit den aanleg van de bij deze wet bedoelde vestingwerken kunnen voortvloeien.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle ministerieele departementen, autoriteiten, collegiën en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te

De Minister van Oorlog,

MEMORIE VAN TOELICHTING OP VORENSTAAND WETSONTWERP.

Evenzoo als bij het ten uitvoer leggen der wet van den 18den Augustus 1860 (*Staatsblad* n°. 45) tot aanleg van spoorwegen voor rekening van den Staat, bij de wet van 22 December 1861 (*Staatsblad* n°. 149) is aangenomen, dat de uitgaven deswege afgescheiden van de overige Staatsuitgaven zouden worden gehouden, acht de Regeering het wenschelijk dit ook bij de tenuitvoerlegging der wet van den 18den April 1874 (*Staatsblad* n°. 64), tot regeling en voltooiing van het vestingstelsel, worde vastgesteld, ten einde op die wijze het overzicht van hetgeen aan het vestingstelsel zal worden ten koste gelegd, zoo gemakkelijk mogelijk te maken.

Hiertoe strekt de aanbieding van bijgaand wetsontwerp, dat geheel in overeenstemming met de hiervoren aangehaalde wet van 22 December 1861 (*Staatsblad* n°. 149) is ingericht.

Ook hier wordt het noodig geacht om het bedrag van de eenmaal toegestane sommen, dat in het eene dienstjaar ongebruikt mocht blijven, op wettelijke wijze in een ander dienstjaar ten behoeve van de te doene uitgaven voor het vestingstelsel te doen aanwenden, zooals dan ook in punt *b* van art. 3 is aangewezen.

De toevallige baten bedoeld in punt *c* van gemeld art. 3 kunnen bestaan: in de waarde der materialen, welke aan de aannemers verblijven; in de opbrengst van niet benodigde gedeelten van onteigende gronden; in de pacht van grasgewas van onteigende perceelen, en zoo al meer. Niet de opbrengst van de gronden, welke ten gevolge van het opheffen van de verdedigingswerken, krachtens art. 4 der wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 64), aan het bestuur der domeinen worden overgegeven.

De Minister van Oorlog,

WEITZEL.

VERANDERINGEN en VERBETERINGEN

in het Wetsontwerp en de Memorie van Toelichting betrekkelijk het
VIIIste Hoofdstuk (*Oorlog*) der Staatsbegrooting voor het
dienstjaar 1875. (Opgenomen in N°. 10.)

-
- Blz. 14, Art. 33, regel 1, *staat*: huisvesting, dag- en reisgelden; *lees*: huisvesting en daggelden.
» 16, » 59, punt *d*, is voor verbetering en uitbreiding van het kazernement te 's Gravenhage
uitgetrokken f 7,600.—; moet zijn f 76,000.—.
» 19, regel 16 v. b. *staat*: dit schijnt gepaard te gaan; *lees*: dit dient gepaard te gaan.
» 19, » 27 v. b. *staat*: gehouden werden; *lees*: gehouden worden.
» 20, » 25 v. o. *staat*: lotelingen tot de nationale militie; *lees*: lotelingen der nationale militie.
» 22, » 7 v. b. *staat*: 1851; *lees*: 1861.
» 23, » 20 v. o. *staat*: aanbevolen; *lees*: aangeboden.
» 25, » 3 v. b. *staat*: 3,750,000; *lees*: 13,750,000.
-

STAATSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1875.

VIIIste HOOFDSTUK.

VOORLOOPIG VERSLAG.

§ 1. Bij de overweging der begrooting van het *Departement van Oorlog* voor 1875 werd in twee van de afdelingen der Kamer bevreemding uitgedrukt over de politieke houding van het hoofd van dat Departement. Zijn overgang in het nieuw opgetreden Kabinet scheen, veelmeer nog dan die van zijnen ambtgenoot van Marine, het bewijs te leveren van gemis aan vastheid van overtuiging, zoo niet aan constitutioneelen zin. Wel deed men opmerken, dat het voor den goeden loop van 's lands zaken niet wenschelijk was het beginsel der ministerieele homogeniteit al te streng toe te passen op de bewindlieden, wier betrekking meer is van technischen aard, en dat zelfs de Minister THORBECKE geruimen tijd met een Minister van Oorlog gearbeid heeft, wiens staatkundige overtuiging hemelsbreed van de zijne verschilde. Maar er werd geantwoord, dat zelfs indien men de gepastheid dier uitzondering voor specialiteiten gaaf wilde aannemen, hetgeen het geval niet was, dan toch de militaire Ministers, met het oog op hunnen zedelijken invloed op leger en vloot, het voorbeeld moesten geven van trouw aan de eenmaal gekozen vlag.

In elk geval liet zich moeielijk verklaren, hoe de Minister van Oorlog van zich heeft kunnen verkrijgen naast sommige zijner nieuwe ambtgenooten zitting te nemen. Het moest wel een vreemden, uit het oogpunt van politieke moraliteit niet zeer aangename indruk maken, dezen Minister, die in de zaak van Atjeh de staatkunde van het vorig Kabinet heeft omhelsd, thans te zien nevens een Minister van Koloniën, die het vorig hoofd van dat Departement, in de andere Kamer, voortdurend op alle punten, met name ook in zake Atjeh, heeft bestreden, en nevens een Minister van Justitie, die in de Tweede Kamer, insgelijks juist wat Atjeh betreft, een van de felste tegenstanders is geweest van het afgetreden Ministerie.

§ 2. Terwijl men in een der afdelingen hulde bracht aan de Memorie van Toelichting tot de tegenwoordige begrooting, in zoover daarin van ijver bleek voor het in goeden toestand brengen van 's lands defensie, en men zich in een andere over het algemeen beleid des Ministers niet uitliet, werd in de drie overige afdelingen geklaagd, dat die Minister, na reeds een jaar aan 't bewind te zijn geweest, nog zoo weinig blijken gegeven heeft van eigene werkzaamheid. Aan circulaire en verordeningen wegens bijzaken ontbrak het niet; misschien ook niet aan gestadige raadplegingen, maar van krachtige pogingen tot het in 't leven roepen van eenen beteren toestand der defensie, vooral ook van de levende strijdkrachten, die sedert 1870 zoo zeer zijn verzwakt, was, zeide men, weinig of niets te bespeuren.

Deze Minister heeft de eer gehad van de vestingwet, het werk van zijn voorganger. Van de wetgevende maatregelen, die de toepassing daarvan moeten verzekeren of daarmede in verband staan, is echter nog niets gekomen. De artt. 5—8 der vestingwet, het oovrij territorium betreffende, zijn bij de behandeling teruggenomen, maar niets kwam in de plaats en nog altijd wacht men op de daaromtrent toegezegde wet. Evenzoo blijft de herziening van de wet op de onteigening steeds achterwege.

De wet op de inkwartieringen, mede onder den vorigen Minister ontworpen, is ingetrokken, zonder dat tot nu toe eenig voorstel tot vervanging is gedaan.

Inzonderheid was het in veler oog een grief, dat van de herziening der wetten op de militie en schutterijen nog hoegenaamd niets is gebleken. Na de verwerping van het beginsel van algemeenen dienstplicht, had althans een poging kunnen worden beproefd, om het sterktecijfer der militie eenigermate te verhoogden. De noodzakelijkheid daarvan kon, naar deze leden meenden, niet worden ontkend. Indien, zooals men beweert en ook eenigermate uit de gezegden op bladz. 3 der Memorie van Toelichting blijkt, de Minister werkelijk, verscheidene maanden geleden, een wet tot vermeerdering van het jaarlijksch militie-contingent heeft ontworpen, en indien dit ontwerp bij zijn toenmaligen ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken onafgedaan is blijven liggen, waarom dan daarin berust? Waarom het mogelijke niet gedaan, om de bezwaren, die daartegen bij dien ambtgenoot bestonden, te overwinnen? In elk geval had, althans volgens sommigen, het vroeger geopperd denkbeeld in aanmerking kunnen komen om de oudste lichte der militie niet te ontslaan, en dus de sterkte van het leger te verhoogden, zonder dat daarmede noemenswaardige geldelijke opofferingen gepaard gingen. Zag men, na het daarover voorgevallene, te zeer op tegen een herziening der wet op de schutterijen in haren geheelen omvang, waarom dan niet een partieelen maatregel voorgesteld, bestemd om een betere, meer afdoende oefening van die gewapende burgermacht te verzekeren?

Gesteld een en ander was voor het oogenblik onbereikbaar, wat men niet toegeeft, waarom wordt dan ten minste niet aan de wet op de legerorganisatie de hand geslagen? Die wet, waarvan de Minister zich in zijn bekend geschrift, tot veler verwondering, een groot voorstander toonde, is nu weder achter de militiewet geschoven, en daarvan zal derhalve vooreerst wel niets komen. In dat geschrift heeft de Minister, te regt, de tegenwoordige organisatie zeer gebrekkig genoemd, en toch nog slechts op enkele punten gewezen, terwijl hij sommige hoofdpunten betreffende die organisatie onaangeroerd liet. De bedoelde wet zou daarin, althans ten deele, verbetering kunnen brengen. En de vaststelling daarvan behoeft volstrekt niet, zooals steeds door de achtervolgende Ministers van Oorlog is beweerd, op een herziening der militiewet te wachten.

De wet op de legerorganisatie toch bepaalt het *getal* troepen, wat men behoeft en de *wijze van indeeling* dier troepen. De wet op de militie geeft de wijze aan, waarop het door de wet op de legerorganisatie vastgestelde *getal* troepen door de bevolking zal worden geleverd. Het is derhalve nog wel zoo rationeel de wet op de legerorganisatie vooraf te doen gaan.

Het is voorts bekend, dat tal van voorschriften en bepalingen op militair gebied geheel verouderd en gebrekkig zijn en dringend herziening en codificatie eischen. Zoo ontbreekt het aan goede bepalingen omtrent den staat van oorlog en beleg en de bevoegdheid der militaire autoriteit onder verschillende omstandigheden; aan een goede instructie voor linie- en vestingcommandanten enz.; alle zaken waarbij de belangen der ingezetenen van zeer nabij betrokken zijn. Ook ten aanzien van de mobilisatie van het leger en de administratie te velde van het gemobiliseerde leger, is nog aan menige regeling behoefte. Het blijkt niet, dat de Minister voornemens is zich met een en ander bezig te houden.

Te dezer gelegenheid werd in enkele afdelingen het regeeringsbeleid des Ministers nog uit een ander oogpunt besproken. Twijfel werd namelijk geopperd, of de Minister zijn verantwoordelijkheid wel in den juisten zin opvat en wel genoeg door-drongen is van de overtuiging, dat de Ministers zijn de *verantwoordelijke raadslieden*

der Kroon. Men dacht hierbij onder anderen aan sommige voorvallen in het laatste kamp bij Milligen. Door dergelijke handelingen moet onvermijdelijk ontevredenheid bij het leger ontstaan, en de Minister van Oorlog is ook voor den goeden geest van het leger verantwoordelijk. Zoolang hij die hooge betrekking bekleedt, is hij verplicht zijn taak ernstig op te vatten en in haren vollen omvang te verrichten.

§ 3. Het zeer hooge eindcijfer van dit hoofdstuk der begrooting gaf, naar veler oordeel, reden tot ernstige bezorgdheid. De tevens voorgedragene verhooging der begrooting van Marine in aanmerking genomen, klimmen thans de uitgaven voor de defensie tot 35 millioen. Er waren leden, die zich door de uitzetting der uitgaven van het Departement van Oorlog tot meer dan 22 millioen, uitermate teleurgesteld vonden. Zij hadden de vestingwet aangenomen in de onderstelling, dat, in verband met den voorgenomen vestingbouw, de uitgaven voor het leger ingekrompen zouden worden. Nu het tegendeel het geval was, zouden zij zich verplicht achten aan de tegenwoordige begrooting hunne stem te weigeren. Anderen gingen niet zoo ver van nu reeds een onvoorwaardelijke afkeuring dier begrooting uit te spreken; maar zij achtten toch insgelijks den toestand van 's lands financiën door het hoog opdrijven der kosten van Oorlog op een bedenkelijke wijze bedreigd. Zij zagen zeer goed in, dat terugkeer tot het vroeger op den voorgrond gestelde cijfer van 10 millioen niet mogelijk was; maar tusschen dat veel te laag cijfer en het thans gevraagde was de afstand al te groot. Het liet zich niet aanzien, dat de natie op den duur in staat zou zijn, zulk een zwaren geldelijken last te dragen.

Nu wordt wel in den aanhef van de Memorie van Toelichting de berekening gemaakt, dat de gewone uitgaven op deze begrooting niet meer dan 15½ millioen bedragen, en dat al het overige als buitengewoon moet worden beschouwd; maar in zoover die berekening ten doel heeft om het uitzicht te openen, dat na korter of langer tijd de 6½ millioen aan buitengewoon van de begrooting zullen verdwijnen, spiegelde men aan de Vertegenwoordiging een toestand voor, die niet met de werkelijkheid is overeen te brengen. De uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel mogen met recht buitengewoon worden genoemd; zij zullen dan toch gedurende acht jaren elke begrooting van Oorlog met 4 of 5 millioen verhoogen. Wellicht onder anderen vorm zullen de meeste overige buitengewone uitgaven nog gedurende tal van jaren terugkomen. Naar het oordeel van alle deskundigen zijn nog millioenen noodig voor de kazerneering en het geschut. De voorgenomen uitbreiding der militie zal, wordt daarin toegestemd, insgelijks hoogere uitgaven vorderen. Bovendien zullen voor de kaders groote sommen worden vereischt. Wel verre dus, dat men zich zou mogen vleien, na eenigen tijd, het eindcijfer dezer begrooting beneden de thans gevraagde 22 millioen te zullen zien dalen, waren er leden, die de overtuiging uitspraken, dat, zoodra de verbetering van het personeel van het leger ernstig zal worden ter hand genomen, dat cijfer nog klimmen zal en de 23 millioen zullen worden bereikt, waarop het budget van de toekomst ten vorigen jare bij de discussie over dit onderwerp werd berekend.

Terwijl een deel der leden in dit vooruitzicht een reden te meer zag om tegen het hooge eindcijfer der begrooting op te komen en er op wees, dat dekking dier uitgaven niet mogelijk is, zonder, veelmeer dan het Staatsbelang medebrengt, uit de Indische baten te putten, waren er vele anderen, naar wier gevoel men hier staat voor een onvermijdelijke noodzakelijkheid. De gevraagde offers zijn groot, maar niet te groot voor de krachten der natie, wanneer daardoor onze weerbaarheid voldoende verzekerd wordt. Vrij algemeen echter betwijfelde men of dit laatste het geval is. Daargelaten of ons leger en onze kaders talrijk genoeg zijn, is het, bij den tragen gang der zaken bij het Departement van Oorlog, te vreezen, dat wij, als onverhoopt de oorlog op nieuw uitbreekt, evenmin gereed zullen zijn als in 1870. Vooral de verschillende *hulpdiensten* en al hetgeen tot de intendantie betrekking heeft, schijnt veel te wenschen over te laten. In verband hiermede werd op meer activiteit bij het Departement van Oorlog zelf aangedrongen, en de vraag gedaan, of de meest invloedrijke ambtenaren aan dat

Departement niet te hoog in leeftijd en te veel aan zekere sleur gewend zijn.

Algemeen en met nadruk meende men voorts het betrachten van spaarzaamheid te mogen aanbevelen, overal waar dit, zonder de belangen der defensie in algemeen zinnig te schaden, mogelijk is. Nu voortdurend zooveel hoogere sommen voor het krijgswezen worden toegestaan, schijnt men bij het Departement van Oorlog van de meening uit te gaan, dat men zich niets meer behoeft te ontzeggen. Men verliest daar nit het oog, dat bij alle takken van bestuur vele uitgaven achterwege moeten blijven voor zaken, die wel noodig, maar niet onmisbaar zijn. Men is niet genoeg doordrongen van den plicht om thans vooral al het overtollige af te snijden, al wat naar weelderigheid zweemt te vermijden. In plaats van in die richting werkzaam te zijn, blijft de organisatie van den grooten en van den generalen staf, alsmede die der cavalerie, op den vroegeren, veel te rijkelijken voet. Op alle artikelen dezer begrooting worden de uitgaven opgedreven. Vroegere maatregelen van besparing, zooals die omtrent de muziekkorpsen, worden buiten werking gesteld. Nergens blijkt van het betrachten eener plichtmatige zuinigheid bij uitgaven, die toch altijd in zekeren zin als minder productief te beschouwen zijn. Hierdoor wordt het vertrouwen in de leiding van het Departement niet verhoogd. Tevens is die wijze van handelen niet in het voordeel van de zaak der defensie zelve, daar zij noodwendig tot reactie leiden moet.

II. Groote en generale staf, administratie der armée enz.

Art. 6. Is, werd op nieuw gevraagd, de cumulatie der betrekking van hoofdintendant met die van secretaris-generaal van het Departement wel in het belang van het leger? In geval van oorlog of mobilisatie hangt van den intendant en chef buitengewoon veel af, wat de verpleging enz. van het leger betreft. Hoe kan die betrekking waargenomen worden door een persoon, die uit den aard der zaak geheel een bureau-ambtenaar geworden is?

Art. 7. Het getal der plaatselijke adjudanten wordt met één vermeerderd, en die nieuwe titularis is, als men zich niet bedriegt, reeds in dienst getreden en trekt bezoldiging. Men kan dit niet goedkeuren. Zodoende wordt de Kamer geplaatst voor een *fait accompli*, waaraan zij, als wel bekend is, in den regel haar zegel hecht, maar waardoor toch zeer bepaald op hare rechten inbreuk wordt gemaakt. Het feit staat niet op zich zelf. Dit blijkt uit artt. 8 en 10. Er waren leden, die meenden, dat ditmaal aan deze onregelmatigheid door afstemming der betrokken posten een einde behoorde te worden gemaakt. Anderen zagen in feiten als deze een nieuw argument voor de noodzakelijkheid der vaststelling van de legerorganisatie bij de wet.

III. Verschillende wapenkorpsen.

I. De cijfers, die de Memorie van Toelichting omtrent het groot gebrek aan kader, hoofdzakelijk ten gevolge van overgang bij het Indische leger, mededeelt, maakten een zeer pijnlijken indruk. Wel mag het een betreuenswaardige toestand heeten, dat bij het Nederlandsche leger 88 officieren, 63 onderofficieren en 1094 korporals ontbreken. De toestand is te bedenkelijker, daar men uit den aard der zaak, om het incompleet aan te vullen, de eischen *feitelijk* hoe langer zoo lager heeft moeten stellen. Het kader uit de militia, waarop in § 4 der Memorie van Toelichting gewezen wordt, heeft nimmer een andere bestemming gehad dan voor de schutterij. Dit kan hier dus niet in mindering worden gebracht.

Krachtige maatregelen zijn noodig om hierin verbetering te brengen. Het meest afdoende middel schijnt verbetering der vooruitzichten. Aan de onderofficieren moeten hoogere pensioenen en het *vaste* uitzicht op burgerlijke betrekkingen gegeven worden, zoodat zij de zekerheid hebben van op hun ouden dag geen gebrek te zullen lijden. In Duitschland en Frankrijk heeft de wet zelve die uitzichten verzekerd. Ook moet men den stand der onderofficieren verheffen door betere kleedij, voeding en vooral betere huisvesting in de kazerne. In Engeland bezit men een

goed personeel aan onderofficieren en slaagt men er in dezen lang in dienst te houden. Waarm zou dit hier niet tot zekere hoogte mogelijk zijn? Tevens behoorde de opleiding der onderofficieren bij de korpsen niet zoo uitsluitend als thans gericht te zijn op het bekwaam maken voor den rang van officier. Evenzoo behoort alles te worden vermeden, waardoor onze jongelieden afgeschrikt worden om als onderofficier te blijven dienen. Men dacht hierbij aan hetgeen de dagbladen van tijd tot tijd mededeelen omtrent de behandeling, die de onderofficieren — met name te Amsterdam, te Maastricht en elders — van de zijde van hunne chefs ondervinden. En ofschoon men niet gaarne aan die mededeelingen een onbepaald vertrouwen zou schenken, valt het toch niet te ontkennen, dat in het leger dikwerf en ernstig wordt geklaagd over de weinig menschkundige wijze, waarop sommige chefs met hunne ondergeschikten omgaan. Dit feit wordt daaruit verklaard, dat bij de keuze der chefs op onverklaarbare wijze wordt te werk gegaan, en dat kan zeker niet strekken om den goeden geest te bevorderen en de vrijwillige dienstneming — waarmede de aanvulling van het kader zoo nauw samenhangt — aan te moedigen. Ook de onaangenaamheden, in het laatste kamp ondervonden, moesten in dit opzicht wel nadeelig werken.

De overtuiging werd uitgesproken, dat alle andere dan de aangeduide maatregelen slechts palliatieven zijn, die op den duur niet kunnen baten. Zelfs de hoog opgevoerde premieën, die aan hen, welke zich als vrijwilliger laten aanwerven, of aan de miliciens, sergeanten en korporaals, die zich voor zes jaren bij het staande leger verbinden, worden uitgelooft, vonden, ofschoon door sommigen verdedigd, bij anderen afkeuring. De Minister erkent trouwens zelf, dat de laatstgenoemde maatregel tot dusverre niet bijzonder aan de verwachting heeft beantwoord. Men meent hem dan ook zeer bepaald te moeten aanbevelen om in de aangewezen richting, zooveel slechts eenigszins mogelijk is, werkzaam te zijn.

In een der afdeelingen ging men zóóver van te beweren, dat, als alle andere middelen faalden om het hooggaande gebrek aan kader aan te vullen, het overgaan van officieren, onderofficieren en manschappen bij het Oost-Indische leger moest worden verboden. Men gaf daar tevens in bedenking, of niet nog andere dan de reeds door den Minister genomen maatregelen te nemen waren, om de lotelingen van de nationale militie te bewegen tot persoonlijke vervulling van den dienstplicht. Daartoe zou kunnen strekken, dat de miliciens afgescheiden werden van de plaatsvervangens en vrijwilligers en bijv. afzonderlijke bataljons vormden. De vermenging met dezen schrikte toch menig jong mensch af om zelf de wapenen te dragen, of verhoede althans den weersin der ouders tegen het persoonlijk vervullen van den dienstplicht door hunne zonen. De meeste leden meenden echter, dat die terugkeer tot een stelsel, hetwelk men in een vroeger tijdperk niet heeft kunnen volhouden, niet mogelijk was.

Ofschoon het in dienst houden der miliciens ter eerste oefening gedurende twaalf maanden bij eenige leden geen bijval vond, meenden toch de meesten, die zich daarover uitlieten, dat die maatregel volstrekt noodzakelijk was.

II. Ook op de noodzakelijkheid van het aannemen van betere regelen ten aanzien van de bevordering der officieren werd te dezer gelegenheid de aandacht gevestigd. Het hoog belang om in tijden als de tegenwoordige, zeer bekwame officieren aan het hoofd der afdeelingen te hebben, springt in 't oog. Bevordering bij keuze schijnt daartoe het eenige middel. Maar dan moet deze bevordering aan zekere regelen geboden worden, zoodat niet aan gunst te denken zij. De wijze, waarop de bevordering bij keuze thans soms wordt toegepast, onder anderen bij den generalen staf, oefent, naar men meent, een ongunstigen invloed op den geest van het leger uit, zonder waarborgen te geven, dat juist de bekwaamsten eenmaal aan het hoofd van het leger zullen komen.

In verband hiermede werd de wensch uitgesproken, dat nu eindelijk of de wet van den Minister, of die, door den heer de Roo voorgesteld, waarbij ook dit onderwerp geregeld zou worden, in beraadslaging mocht worden gebracht. Het is echter een zoo ongewoon verschijnsel, dat te gelijker tijd twee wetten, hetzelfde onderwerp betreffende, van een lid der Kamer afkomstig, aanhangig zijn, dat men

den Minister in overweging gaf aan dien vreemden toestand een einde te maken, door zijn wetsontwerp, alleen wat den vorm betreft, bij een *nota van wijziging* te veranderen en al de artikelen van de twee eerste afdelingen der wet van 1851 in de herziening te begrijpen. Dan kon de heer DE ROO zijn wetsontwerp in-trekken en zijn denkbeelden, voor zooveel noodig, in den vorm van amendementen, aan de Kamer onderwerpen. Anders bleef, daar het ontwerp DE ROO veel vollediger is dan het regeeringsontwerp, niets over dan dit laatste, door het voorafgaand behandelen van het eerste, ter zijde te stellen, of het ontwerp van den Minister te verwerpen en daarna dat van den heer DE ROO te behandelen. Dit is echter geen wenschelijke gang van zaken. De Minister moest, meende men, het bewijs geven, dat hij prijs stelt op het gemeen overleg, door zijn ontwerp, met behoud van den inhoud daarvan, in een anderen vorm aan de Kamer aan te bieden.

III. Van verschillende zijden werd gewezen op misbruiken en verkeerdheden, die bij of met opzicht tot onze krijgsmacht bestaan of gezegd worden te bestaan.

Bij voortdoring klaagt men over dronkenschap onder de krijgslieden. Er wordt beweerd, dat dit kwaad zich in sommige garnizoensplaatsen toenemend vertoont. Kunnen daartegen geen meer doeltreffende maatregelen genomen worden?

De betreurenswaardige tooneelen, waartoe de dronkenschap der militairen aanleiding geeft, worden soms nog erger door het gebruik maken van wapenen buiten dienst. Er waren leden, die het dragen van wapenen buiten dienst in de mindere rangen geheel verboden wilden hebben. Anderen achtten het beter het recht om buiten dienst wapenen te dragen voor goed te ontnemen aan hen, die daarvan misbruik maken.

Sommigen wezen ook op de vermeerdering der zelfmoorden bij het leger, als een ongunstig verschijnsel, dat oplettenheid verdient. Hangt het voorkomen van dit kwaad niet voor een deel af van de wijze, waarop de krijgslieden door hunne meederen worden behandeld, en heeft de mindere of meerdere huiselijkheid van het kazerneleven daarop geen invloed? Wat doet de Regering tot het brengen van verbetering in dit laatste opzicht? Men dringt er op aan, dat zij zelve voor goed ingerichte cantines en bibliotheken in de kazernes zorge, of de pogingen tot vestiging daarvan krachtig ondersteune.

Er werd gevraagd of wel genoeg wordt gewaakt, dat de manschappen, die dan toch alleen onder de wapenen worden gehouden om als soldaat te dienen, niet tot andere huiselijke diensten bij verschillende personen worden gebezigd. In dit opzicht wordt, meende men, met een toegeeflijkheid gehandeld, die geen goedkeuring verdient.

Naar men beweert, wordt te Amsterdam op groote Roomsche Katholieke feestdagen aan al de militairen zonder onderscheid bevel gegeven om groot tenue te dragen en is zulks ook in een enkele andere garnizoensplaats het geval. Zelfs zouden te Breda de troepen van het garnizoen of een deel daarvan een kerkelijke plechtigheid hebben moeten bijwonen. Wat is hiervan?

IV. Bij de oefeningen der troepen worden niet altijd de bijzondere eigendommen genoegzaam geëerbiedigd. In den laatsten tijd moet door de manoeuvres met geschut vrij wat schade zijn aangericht. Hier en daar is die schade vergoed. Men meent evenwel, dat strenge orders moeten worden gegeven, opdat die schennis van eigendom niet plaats hebbe.

V. Eenige leden keurden het af, dat het stelsel van aanbesteding niet in zijn volle uitgestrektheid op de aanschaffing van benodigdheden voor onze troepen werd toegepast. Zij erkenden wel, dat hieromtrent verbetering plaats had gehad, maar meenden dat nog altijd omtrent de levering of aanbesteding van verschillende voorwerpen een gedeeltelijke publiciteit heerschte, zoodat slechts enkele bevoorrechte firma's ter mededinging werden toegelaten.

Art. 8. Waarom is de tegenwoordige regeling der bevordering bij het leger van dien aard, dat de kolonelen van andere wapens dan de infanterie geen divisiegeneraal kunnen worden?

Bij het regiment grenadiers en jagers is onlangs een luitenant-kolonel aan het hoofd van een bataljon geplaatst. Dit is in strijd met het Koninklijk besluit van organisatie van dit regiment en met art. 8 van de wet van 26 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128), aldus luidende: »Aan officieren in werkelijken dienst worden geen rangen gegeven, hooger dan die, verbonden aan de betrekkingen, welke zij waarnemen.»

Men wenschte te weten waarom die afwijking heeft plaats gevonden, waardoor zich nu bij dit regiment, in plaats van één, 3 luitenant-kolonels bevinden, en waarom daarvan op den toelichtenden staat geen melding is gemaakt?

Er werd op afschaffing van het depôt van discipline aangedrongen. In zoover plaatsing bij dat depôt strekken moet, om weerbarstige manschappen te verbeteren, wordt het doel niet bereikt; zij worden daar nog meer gedemoraliseerd. Er waren wel maatregelen te nemen, om bij de korpsen zelve de hier bedoelde manschappen tot het vervullen van hun plicht te dwingen. Door de opheffing van het depôt zou het kader van twee compagnieën beschikbaar worden.

Art. 9. Op nieuw werd op de te weelderige inrichting der cavalerie gewezen. Het getal hoofdofficieren daarbij is blijkbaar te groot; men heeft er drie voor vier veldeskadrons. De reserve-eskadrons en de depôts zouden kunnen worden opgeheven; waar tegenover dan de veld-eskadrons sterker konden worden. De Pruisische organisatie van dit wapen is veel minder kostbaar.

Art. 10. Volgens het aangeteekende in de Memorie van Toelichting, blz. 6, is de staf van het wapen der artillerie vermeerderd met drie kapiteins en twee luitenants. Ook deze uitbreiding der bestaande organisatie is tot stand gekomen, zonder dat de Vertegenwoordiging daarvoor vooraf de gelden had toegestaan. De bij art. 7 gemaakte aanmerking, dat het verkeerd is de Kamer te plaatsen voor een *fait accompli*, en dat voor het te keer gaan van dergelijke, niet vooraf goedgekeurde vermeerderingen van personeel, de breidel van een wet op de legerorganisatie noodig is, vindt dus hier in dubbele mate toepassing. Maar nu is sedert de staf der artillerie weder vermeerderd met een majoor, luitenant-kolonel of kolonel ter beschikking van den Minister, om hem te adviseeren in zaken van artilleriesmaterieel. Waartoe die nieuwe uitbreiding van personeel? De Minister kan nu reeds alléén te 's Hage, om hem met opzicht tot zoodanige zaken voor te lichten, beschikken over:

1. den inspecteur der artillerie;
2. den directeur van het materieel der artillerie;
3. den chef van het bureau: »Materieel der artillerie bij het Departement van Oorlog»; en
4. den chef van de commissie van proefnemingen met het geschut.

Nu zou nog een *viijfde* adviseur daarbij komen. Men kan de vrees niet verbergen, dat al die adviseurs de zaak niet duidelijk zullen maken.

IV. Remonte.

Bij den stijgenden prijs der paarden wordt de raming voor de remonte te laag geacht, en bestaat reden tot vrees, dat hier een tekort te wachten is. — Hoe geschiedt de verkoop van afgekeurde paarden? Men meende, dat de daaromtrent gestelde regelen niet de beste waren om wat niet meer bruikbaar is, met het meeste voordeel van de hand te doen.

V. Koninklijke Militaire Academie.

De mededeeling omtrent het betrekkelijk gering aantal cadetten, dat ook weder in het tegenwoordig studiejaar de Militaire Academie bezochten zal, maakte een smartelijken indruk. Het gehalte van ons leger moet wel dalen, als de wetenschappelijk gevormde officieren in de rijen daarvan steeds zeldzamer worden. Sommigen verhengden zich, dat de Minister door het aanbieden eener wet tot wijziging van die van 1869 het kwaad wilde trachten te keeren, maar deden

tevens de vraag, wanneer die wet zou worden ingediend? Anderen vreesden, dat zoodanige wet weinig zou baten. Het kwaad lag in de omstandigheid, dat vele jongelieden boven de militaire aan een andere loopbaan de voorkeur gaven.

Men meende echter, in het vooruitzicht der aan te bieden wet, thans over dit onderwerp niet te moeten uitweiden. Alleen wilde men er de aandacht op vestigen, dat de bestaande regeling omtrent de schadeloosstelling van de leden der commissie, met het afnemen van het eind-examen bij de Academie belast, niet billijk schijnt. De tot die commissie behorende Officiëren, die niet te Breda wonen, genieten vacatiegelden; de bij de Academie gedetacheerde Officiëren niet. Toch worden ook de laatsten tot buitengewone inspanning verplicht, daar het examen gedurende de vacantie gehouden wordt, en zij daarvan dus niet of slechts gedeeltelijk gebruik kunnen maken.

VII. *Geneeskundige dienst.*

Vele leden zien ook daarom de behandeling van het voorstel van den heer DE ROO met verlangen te ontmoet, omdat zij zich vleien, dat daardoor een aanmerkelijke stap zal worden gedaan tot verbetering van den geneeskundigen dienst. Wanneer men aan de officieren van gezondheid in de lagere rangen geen hooger traktement kan geven, dan moeten zij althans door verbetering der uitzichten op bevordering aangemoedigd worden om in den militairen dienst te blijven. Hun bevordering moest minstens gelijken tred houden met die van de officieren bij de in dit opzicht meest begunstigde wapens. Thans staan zij, gelijk men weet, uit dit oogpunt bij alle wapens achter. Dat hieruit nadeelige gevolgen voortvloeien, en dat, bij het groot gebrek aan burgerlijke geneeskundigen, vooral ten platten lande, de officieren van gezondheid in verzoeking komen om het leger te verlaten, is insgelijks bekend. De genomen proeven om den geneeskundigen dienst in de garnizoensplaatsen aan burgerlijke geneeskundigen op te dragen, zijn niet gelukkig geslaagd. Bezuïning kan zeer zeker langs dien weg niet worden verkregen.

X. *Materieel der artillerie. Draagbare wapens.*

Naar het oordeel van verscheidene leden is het, alles gelijkstaande, hoogst wenschelijk, dat de nieuwe geweren zooveel mogelijk hier te lande worden aangemaakt. In verband met dit vraagstuk wenschte men te weten, hoeveel geweren door den heer STEVENS, te Maastricht, zijn geleverd en tot welken prijs; hoeveel door tusschenkomst van den heer BEAUMONT, te Suhl, en hoeveel is daarvoor betaald?

Is het juist, dat enkele contracten, door het Departement van Oorlog met den heer BEAUMONT gesloten, zijn verbroken, en waarom?

Voor welke som heeft de heer BEAUMONT gecontracteerd met de fabrikanten te Suhl? Men meent te weten dat de winsten, door hem gemaakt, kolossaal groot zijn.

Hoeveel geweren zijn te Delft aangemaakt? Door wie zullen de 15,000 geweren, waarvoor bij art. 56 dezer begrooting f 529,500 worden aangevraagd, geleverd worden?

Hoeveel officieren, vroeg men al verder, zijn te Maastricht en te Suhl met de keuring der daar vervaardigde geweren belast, en welke toelagen worden daarvoor door hen genoten? Is het juist dat het toezicht te Suhl is opgedragen aan een gepensioneerd officier, en welke toelage geniet deze boven zijn pensioen?

Is het juist dat de te Suhl vervaardigde geweren bij de korpsen zeer slecht hebben voldaan en dat daarvan 16 per cent reparatiën hebben moeten ondergaan, terwijl dat cijfer voor de Maastrichtsche geweren nog geen 7 per cent heeft bedragen?

XI. *Materieel der genie.*

Algemeen en met nadruk drong men aan op het zooveel mogelijk bespoedigen der slooping van de niet meer in stand te houden vestingwerken, Er waren

leden, die er bezwaar in zagen, dat ook nu weder onderhoudskosten voor gebouwen en terreinen van veroordeelde vestingen worden uitgetrokken. De Memorie van Toelichting verontschuldigt zich eenigermate daarover, door te zeggen, dat de overgave aan het domein nog niet heeft plaats gehad. Maar waarom wordt dan met die overga gedraald?

XIII. *Verskillende uitgaven.*

Art. 41. Naar 't schijnt zullen de oefeningen der troepen, in 1875 in kampen te vereenigen, op dezelfde wijze plaats hebben als tot dusver. Zou het niet beter zijn, die troepen te oefenen in manoeuvres, die in oorlogstijd hoogstwaarschijnlijk te pas zullen komen, bijv. een terugtocht van den IJsel naar de Utrechtsche linie, een bezetting van de Grebbelinie, eene fictieve belegering van eenig fort enz. Daartegen bestaan, ongetwijfeld, bezwaren. Is ooit ernstig onderzocht of die ook zijn weg te ruimen?

Bij de jongste verplaatsing van troepen ten gevolge van het kampeeren is generlei gebruik gemaakt van den Centraalspoorweg. Men heeft bij het Departement van Oorlog gehandeld, alsof die spoorweg niet bestond. Het gevolg is geweest, dat aan bepaalde gemeenten, zonder afdoende noodzakelijkheid, de last van inkwartiering is opgelegd. Men klaagt daarover te meer, omdat die last telkens op dezelfde gemeente nederkomt. In tijd van vrede kan, zooals de communicatiemiddelen thans geregeld zijn, de inkwartiering bijna altijd vermeden worden. Sommige leden deden echter opmerken, dat de marschen naar het kamp, uit het oogpunt van oefening, van veel waarde zijn en dat men derhalve de troepen niet uitsluitend per spooortrein moet vervoeren.

Art. 43. Een soortgelijke aanmerking werd hier gemaakt, als ten opzichte van het eindexamen bij de militaire academie. De burgerlijke ambtenaren, die tot een commissie van examen behooren, door een ander Departement van algemeen bestuur bijeengeroepen, genieten, behalve de reis- en verblijfkosten, ook vacatiegeld. De officieren daarentegen, met de in dit artikel bedoelde examina voor officiersrangen belast, genieten, volgens het Koninklijk besluit van 15 December 1849 (*Staatsblad* n°. 62) enkel reis- en verblijfkosten. Daar de examina gewoonlijk langer dan 14 dagen duren, kunnen slechts $\frac{2}{3}$ der verblijfkosten in rekening worden gebracht. Dientengevolge is de schadeloosstelling voor het verblijf te 's Gravenhage soms ongenoegzaam. Men acht het niet billijk, dat de officieren in dit opzicht bij burgerlijke ambtenaren worden achtergesteld. Ook zij behoorden vacatiegelden te genieten. Het lidmaatschap eener examinerende commissie is een onderscheiding, die alleen aan bekwame officieren kan worden toegekend, en deze behooren dan ook ruime schadeloosstelling te genieten.

XIV. *Wapen der maréchaussée.*

In een der afdelingen werd de geheele opheffing van het korps maréchaussée voorgestaan. Zoo er vroeger redenen hebben bestaan om een zoodanig korps in dienst te houden, die redenen kunnen geacht worden thans te zijn vervallen. De manschappen van het korps verrichten den dienst van rijksveldwachters. Misschien doen zij dit op zeer verdienstelijke wijze, maar ook dan laat zich niet bevroeden, waarom Limburg, Noordbrabant en Zeeland in dit opzicht een voorrecht boven de andere provinciën moeten genieten, dat de Staat op eene aanzienlijke uitgaaf te staan komt. De gemeenten worden door de aanwezigheid der maréchaussées gebaat, omdat, waar deze zich bevinden, minder voor de gemeentepolitie behoefte te worden uitgegeven; maar ook zulk een bevoorrechtiging, van de ene gemeente boven de andere, was verkeerd. Tegen dit laatste deed men opmerken, dat men zich op denzelfden grond tegen de plaatsing van elken gewonen rijksveldwachter zou kunnen verklaren, vermits ook daardoor de behoefte aan een gemeenteveldwachter geheel ophoudt of zich minder gevoelen doet.

In de overige afdelingen waren leden, die, welverre van zich voor de opheffing der maréchaussée te verklaren, dit korps, dat ten platten lande, vooral ook bij

volksbewegingen, zulke goede diensten doet, tot de overige provinciën wilden hebben uitgebreid. Daarover was men het echter eens, dat, als het korps in stand wordt gehouden, zorg moet worden gedragen, dat het zijn goeden naam niet verliest, en dat niet de beste manschappen de gelederen daarvan verlaten. Over dit laatste wordt thans, vooral in Limburg, levendig geklaagd. Men schrijft dit daaraan toe, dat de manschappen geen voldoende soldij genieten. Toen in het vorig jaar in de Kamer, ook naar aanleiding van de plaats gehad hebbende traktementsverhooring van de officieren der maréchaussée, op vermeerdering van de soldij der manschappen werd aangedrongen, beriep de Minister er zich op, dat nog kort geleden aan dezen hooger soldij was toegekend, maar beloofde hij te zullen onderzoeken, of de verhooring voldoende was. Heeft dat onderzoek werkelijk plaats gehad, en was het gezegde des Ministers wel volkomen juist? De maréchaussées te voet hebben, wel is waar, een drietal jaren geleden, een verhooring van soldij ontvangen, maar die te paard genieten nog hetzelfde bedrag, dat hun in 1854 werd toegekend; terwijl dan toch, om van niets anders te spreken, in de sedert verloopen twintig jaren, de prijs der paarden niet weinig is verhoogd. De Belgische gendarmes zijn hooger bezoldigd dan onze maréchaussées.

Ook het denkbeeld om het beheer der maréchaussées van het Departement van Oorlog naar dat van Justitie over te brengen, kwam weder ter sprake. De meeste leden, die zich daarover uitlieten, meenden echter, dat dit met vernietiging van het korps, wat zijn militair karakter betreft, zou gelijkstaan.

XVII. *Buitengewone uitgaven.*

Artt. 54 en 55. Ofschoon wel eenige bedenkingen werden gemaakt tegen de aanzienlijke sommen, die hier weder voor den aanmaak van geschut worden aangevraagd, meenden de meeste leden zich, voor zoover de aanvragen als een onvermijdelijk gevolg van het vaststellen der vestingwet te beschouwen zijn, daartegen niet te kunnen verzetten. Alleen scheen de aanbeveling niet overtollig, dat toch, met het oog op den gestadigen vooruitgang der wetenschap, niet te veel mocht worden aangemaakt, en dat vooral geen geschut moest worden aangeschaft, dat niet als volkomen deugdelijk was te beschouwen. Twijfel werd geopperd of de kanonnen van 24^m wel aan dit laatste vereischte voldoen. Men meende te weten, dat daaromtrent een ongunstig verslag was uitgebracht. En wat was er van het veldgeschut? Zou niet, in verband ook met hetgeen de Minister zelf zegt van het gebruik van brons als geschutmetaal, tot het aanmaken van stalen kanonnen moeten worden overgegaan? Er waren echter leden, naar wier oordeel het brons als geschutmetaal geenszins geacht kon worden te hebben uitgediend. Alles hing af van de hoedanigheid van het brons, van het mengsel der metalen. Bij de belegering van de citadel van Antwerpen hielden onze bronzen stukken het uit, terwijl die der Franschen bezweken.

Art. 58. Algemeen achtte men het een grief dat de afzonderlijke begrooting van uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel nog niet bij de Kamer was ingekomen, toen de tegenwoordige begrooting van Oorlog in de afdelingen onderzocht werd. De eerste begrooting is een noodzakelijk complement van de laatste. Over het regeeringsbeleid van den Minister laat zich geen volledig oordeel vellen, dan wanneer men het gebruik kent, dat hij van de beschikbaar te stellen 4 miljoen voornemens is te maken.

Art. 59. De wijze, waarop de gelden tot verbetering der kazernes worden aangevraagd, maakte geen aangename indruk. De toelichting der daartoe betrekkelijke posten is zoo vluchtig mogelijk. Er wordt, naar het schijnt, slechts een greep gedaan, zonder eenig bepaald plan. Zelfs met geen enkel woord wordt aangeduid wat in 't geheel zal vereischt worden tot voorziening in deze behoefte.

Dat verbetering der kazernerij dringend noodig is, werd meermalen aange-toond en thans ook door de overgrootste meerderheid erkend. Zonder die verbetering laat zich geen verlevendiging van vrijwillige dienstneming verwachten. De miliciens, wie de wet de verplichting tot het dragen der wapenen oplegt, hebben

er aanspraak op, dat zij gedurende het vervullen dier verplichting behoorlijk gehuisvest worden en dat het leven in de kazernes hun zoo aangenaam mogelijk worde gemaakt. Het is een beschamend feit, dat onze kazernes in sommige opzichten achterstaan bij de gevangenissen. Slechts een enkel lid uitte de meening, dat men onze krijgslieden, wilde men van hen later nut trekken, aan een harde levenswijze gewennen moest.

Maar als dan aan deze verbetering met enige kracht de hand wordt geslagen, moet dit volgens een vast plan geschieden, wijl men anders gevaar loopt kazernes te bouwen, die later zouden blijken minder noodig te zijn. Zoodanig vast plan nu is alleen mogelijk, wanneer een vast plan van garnizoenen is aangenomen. En dit laatste hangt, althans naar veler oordeel, weder met het militiestelsel samen. De regel schijnt te moeten zijn, dat in elke garnizoensplaats een garnizoen zij van zoodanige organieke sterkte als overeenkomt met het getal miliciens, dat door een bepaalden kring, om die garnizoensplaats te trekken, wordt geleverd. Daardoor wordt een snelle mobilisatie bevorderd. Zoo lang men niet heeft een systematische regeling der garnizoenen, kan ook geen systematisch voorstel omtrent de kazerneering worden gedaan. De Minister wil nu beginnen met de kazernen te verbeteren en uit te breiden te 's Gravenhage, Arnhem, Breda, om van Schoonhoven niet te spreken. Hij vraagt daarvoor aanvankelijk omstreeks 2 $\frac{1}{2}$ ton gouds. Maar waarop is de omvang der daar op te richten of uit te breiden kazernes gebaseerd? Wie waarborgt ons, dat een volgend Minister niet het garnizoen uit Breda of uit Arnhem zal wegnemen of verminderen? Zou niet kunnen worden beweerd, dat Breda, nu die plaats niet meer tot ons vestingstelsel behoort, geen garnizoen meer behoeft te bezitten, en dat de daar te bouwen kazernes in geval van oorlog meer dienst aan den vijand dan aan ons leger zouden kunnen bewijzen? Er waren leden, die op dezen grond bezwaar zagen tegen het besteden der f 90,000 voor Breda.

i en k. De aanvraag van f 60,000 voor aankoop van gronden voor de oefeningen der troepen op de legerplaats bij Zeist, wordt op geen andere wijze toegelicht, dan dat men grond noodig heeft om niet belemmerd te worden in het vrije gebruik van terrein bij de schietoefeningen met het geschut. Maar bezit dan het Rijk in dien omtrek geen domeingronden, waar men die oefeningen zou kunnen houden?

Waarom worden, daar men dan toch hier zoo rijkelijk is, geen gelden uitgetrokken voor het officiersgebouw in het kamp van Zeist, dat sedert geruimen tijd in slechten toestand verkeert?

In ART. 2 van het wetsontwerp zijn nog verschillende posten opgenomen, die het personeel betreffen. Dit strijdt met den regel, dat bij een goed samengestelde begrooting uit den post voor onvoorziene uitgaven, toe te laten is voor het materieel, niet voor het personeel. Om misbruiken te keeren, zou men de bedoelde begrotingsartikelen uit art. 2 der begrotingswet weggenomen willen zien.

Aldus vastgesteld den 3den November 1874.

STIELTJES.
NIERSTRASZ.
LUYBEN.
DE ROO VAN ALDERWERELT.
VAN KERKWIJK.

MEMORIE VAN BEANTWOORDING OP VORENSTAAND VOORLOOPIG
VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS.

§ 1. Aan de leden die in slechts twee der afdelingen — en dus aan de blijkbaar weinige leden — die bevreemding hebben uitgedrukt over de politieke houding van den Minister, meent deze te mogen vragen, of het juist in het belang van zijn zedelijken invloed op het leger en dus ook in het belang der krijgsmacht niet wenschelijk ware geweest zich van dergelijke beschouwingen te onthouden.

Met het edele woord *vlag*, wordt hier niets anders bedoeld dan *leus*. De Nederlandsche krijgsmacht kent geen *partijleuzen*, en zij mag die niet kennen.

§ 2. Het deed den Minister genoeg dat men in een der afdelingen hulde had gebracht aan den ijver door hem betoond tot het in goeden toestand brengen van 's lands defensie en dat men in een andere geen bezwaren tegen zijn beleid, in 't algemeen had geopperd. Dit vergoedt veel van de minder aangename gewaarwording bij hem opgewekt, door de zeer ongegronde klachten in drie andere afdelingen geuit. De Minister is zich bewust, dat hij het *niet* gelaten heeft bij verordeningen over bijzaken en bij raadplegingen. Hij heeft *zeer zeker* krachtige pogingen gedaan tot het in 't leven roepen van een beteren toestand der defensie, vooral van de levende strijdkrachten, en slechts onbekendheid met hetgeen langs andere wegen dan door wetgeving is geschied, kan tot deze onjuiste appreciatie hebben geleid.

Tot het ontwerpen van al de wetten die men in deze drie afdelingen van den Minister had verwacht, had hij, behalve voor zooveel aangaat een wet op de legerorganisatie, de medewerking van dezen of genen zijner ambtgenooten noodig.

Wanneer men nu overweegt, dat het vorige Kabinet reeds sedert den 19den Juni feitelijk demissionair was, dat het tegenwoordige eerst op den 26sten Augustus is opgetreden en dat het meerendeel zijner leden uit den aard der zaak terstond met werkzaamheden was overladen, dan gelooft hij te mogen beweren, dat de geuite beschuldigingen niet van overdrijving zijn vrij te pleiten.

Dit is te meer waar, als men bedenkt dat alles wat hij ook met zijn vorige ambtgenooten mocht hebben tot stand gebracht, onvermijdelijk weder aan de goedkeuring der tegenwoordige moest worden onderworpen.

Wat nu de legerorganisatie betreft, zoo is de ondergeteekende van meening, dat het kwalijk opgaat iets te willen organiseren dat men nog niet bezit en nog niet zeker is te zullen verkrijgen. De wet op de militie, die niet alleen aangeeft *op welke wijze* het vastgestelde getal troepen door de bevolking zal worden geleverd, maar die te gelijker tijd inhoudt *hoeveel* troepen uit die bevolking zullen worden gelicht, en dus ook wat en hoeveel er kunnen en moeten worden georganiseerd, dient alzoo vooraf te gaan.

Het onder de wapenen houden der oudste lichte van de militie, is niet een zoo weinig kostbare maatregel als men schijnt te vermoeden. De voorraad ledergoed, kleeding en uitrusting zou ten behoeve dier lichte terstond moeten worden vermeerderd. Dit alles belet niet dat de Minister van Oorlog — hij heeft het reeds ten vorigen jare gezegd — gaarne een zesde lichte onder de wapenen zou willen houden, maar de Grondwet laat dit slechts toe, wanneer de Staat in oorlog is of in andere buitengewone omstandigheden. Nu betwijfelt hij zeer, dat de Kamer in het jongste voorjaar tegenover geheel Europa en in Europa het bestaan van dergelijke omstandigheden zou hebben willen erkennen. Hij zegt *in* Europa, want de militie kan niet naar Indie worden gezonden.

De Minister geeft overigens toe, dat het bij zijn Departement niet ontbreekt aan onderwerpen die wettelijke regeling eischen.

Wat de herziening betreft der wetten op de militie en schutterij verwijst hij naar hetgeen door zijn ambtgenoot voor Binnenlandsche Zaken in diens Memorie van Beantwoording is gezegd.

De noodzakelijkheid van het tot stand komen van wettelijke bepalingen, die de

toepassing der vestingwet nader moeten verzekeren of hiermede in verband staan, is door den ondergeteekende niet uit het oog verloren.

Integendeel. Een nieuwe afzonderlijke regeling van het onderwerp der artt. 5, 6 en 7 van de laatste voordracht der vestingwet maakte hij reeds zeer spoedig tot een punt van aandachtige overweging; en deze leidde tot de overtuiging, dat het wenschelijk was die nieuwe regeling gepaard te doen gaan met een herziening der wet van 21 December 1853, houdende bepalingen betrekkelijk het bouwen, planten en het maken van andere werken binnen zekeren afstand van vestingwerken van den Staat (*Staatsblad* n°. 128), ofschoon deze herziening, zooals ieder die met gemelde wet bekend is zal kunnen bevroeden, eigenaardige moeielijkheden moet opleveren.

Het gevolg hiervan is geweest, dat de hand is geslagen aan een geheel nieuwen arbeid, namelijk, het ontwerpen eener wet, waarin zoowel de noodige bepalingen betrekkelijk het bouwen enz. binnen verboden kringen van vestingwerken als de vereischte regelen nopens het in de bewuste artt. 5, 6 en 7 vervatte onderwerp zijn begrepen en waarbij tevens een oplossing wordt gegeven der quaestie omtrent het vergoeden der schade, welke te eeniger tijd door het stellen van inun-datiën veroorzaakt mocht worden.

Dat een andere aangelegenheid, met 's lands defensiewezen in verband staande, namelijk een betere beschikbaarheid der spoorwegen in tijden van oorlogsgevaar en van oorlog, door den ondergeteekende niet vergeten is, kan aan de Tweede Kamer reeds zijn gebleken uit eenige bepalingen in het jongste ontwerp der wijziging van de wet van 21 Augustus 1859, houdende bepalingen omtrent het gebruik der spoorwegen (*Staatsblad* n°. 98).

Terwijl alzoo reeds getracht is en wordt, om de vestingwet te omringen door andere wettelijke voorzieningen, die hare goede werking behooren te verzekeren, zal de voorgenomen wijziging der onteigenings- en inkwartieringswetten ook niet uit het oog verloren worden. En evenmin zal de wenschelijkheid eener nieuwe wetgeving nopens den staat van oorlog en den staat van beleg, alsmede omtrent de bevoegdheid van de militaire autoriteit onder verschillende omstandigheden, voorbijgezien worden. Maar het is onmogelijk, alles te gelijk te behandelen, hetgeen de Kamer ook niet zou kunnen verlangen.

De Minister verzoekt de Kamer wijders wel te willen aannemen, dat hij ten aanzien van onderwerpen die slechts door administratieve maatregelen kunnen worden geregeld, niet zoo zorgeloos is als sommige opmerkingen in deze paragraaf schijnen te onderstellen.

De laatste alinea van deze paragraaf is den ondergeteekende niet duidelijk. Ééne verzekering kan hij geven, namelijk die: dat hij zich zijne verantwoordelijkheid ten volle is bewust, en niet weet waar en wanneer hij in strijd daarmede zou hebben gehandeld.

§ 3. De Minister heeft den inhoud dezer paragraaf overwogen met al den ernst dien zij zoo geheel verdient. Het valt niet te ontkennen dat de eischen der landsdefensie aan de natie nog gedurende een aantal jaren het brengen van aanzienlijke financiële offers zullen opleggen. De Minister deelt echter in de meening dier vele leden, naar wier gevoelen men hier staat voor een onvermijdelijke noodzakelijkheid, en hij zou aan zijn plicht jegens het vaderland te kort doen, wanneer hij hoop gaf dat die offers door hem of door wien ook in de eerste tijden op afdoende wijze zouden kunnen worden vermindert.

Het is een waarheid dat de uitgaven die in de Memorie van Toelichting zijn aangeduid als buitengewone en dus als aflopende uitgaven, onder dezen of onder soortgelijken vorm nog gedurende jaren zullen terugkeeren, maar de ondergeteekende constateert dat tegen hare noodzakelijkheid geen enkele bedenking is in het midden gebracht.

De voltooiing van het vestingstelsel is bij de wet voorgeschreven; hieruit zou reeds een groote behoefte aan geschut voortvloeien, zoo die behoefte buitendien niet aanwezig ware geweest door de inferioriteit waarin wij ons tegenover den

vijand zouden bevinden, wanneer wij ons bleven vergenoegen met de verouderde modellen in onze arsenalen voorhanden. Van de geweren en van hetgeen daartoe behoort, kan hetzelfde worden gezegd en over de noodzakelijkheid tot verbetering onzer kazernen heerscht slechts ééne meening.

Dat de voorgenomen uitbreiding der militia insgelijks hoogere uitgaven zal vorderen is aan geen twijfel onderhevig; maar die uitbreiding is noodig, de ondergeteekende heeft dit bij de verdediging der vestingwet in het breede betoogd, en hoe levendig de debatten destijds ook waren, zoo is hij op dit punt door niemand weersproken.

Of voor de kaders nog groote sommen zullen worden vereischt, is daarentegen een vraag die de Minister vooralsnog niet toestemmend mag beantwoorden. Dat het niet in zijn richting ligt de zaken al te schoon af te schilderen, blijkt reeds uit hetgeen voorafging, maar hij hoopt nader te betoogen, dat deze aangelegenheid niet in zoo ongunstigen toestand verkeert als men waant.

Ten sterkste moet de Minister opkomen tegen de bewering, dat men thans bij het Departement van Oorlog van de meening zou uitgaan, dat men zich niets meer behoefde te ontzeggen, nu voortdurend zooveel hoogere sommen voor het krijgswezen worden toegestaan. Er is helaas nog te veel dat voorziening vereischt, dan dat een dergelijke beschuldiging zou zijn gewettigd.

Te vergeefs zoekt hij naar weelde in de samenstelling van den grooten staf van het leger. Als men hetgeen hier bestaat gelieft te vergelijken met hetgeen in andere landen, waarmede wij ons op ééne lijn mogen stellen, aanwezig is, dan zal men blijken van groote zuinigheid vinden. De generale staf is eer te schraal dan te ruim bezet. Onze generaals kunnen uit dit korps niet eens, gelijk elders, ieder een adjudant bekomen, uitsluitend met die functiën belast. En wat de cavalerie betreft, zoo vergist men zich als men bij dat wapen ernstige bezuinigingen mogelijk acht. Bovendien — en dit is reeds vroeger gezegd — het geldt hier een organisatie, en daarin doet men zoo maar geen grepen.

Eerst bij een reorganisatie kan dit punt ter sprake komen, en die moet bij de cavalerie in verband met die van andere wapens worden ondernomen.

Wat nu de muziekkorpsen aangaat, zoo is reeds in de Memorie van Toelichting gezegd, dat de verhooging, die de begrooting te dien einde ondergaat, voor een deel slechts schijnbaar is. De muziekkorpsen hebben altijd bestaan, doch op een onregelmatigen voet, die niet kan worden gehandhaafd. Ze werkelijk te supprimeeren zou gewis niet onmogelijk zijn, maar een dergelijke hoogst impopulaire maatregel zou zeer tot nadeel strekken en van de werving en van den militairen geest in het leger, en dus hoogst schadelijk werken op de belangen van 's lands dienst.

In de vrees voor reactie kan de ondergeteekende niet deelen; men heeft die slechts te wachten nadat men in uitersten is gevallen, niet zoolang noch slechts de middenweg wordt betreden. Dat het laatste bij het Departement van Oorlog het geval is, meent de Minister te hebben aangetoond en zal nog verder door hem worden betoogd. Mocht hij dwalen en mocht reactie volgen, alleen dewijl het eindcijfer der begrooting van het Departement van Oorlog thans hoog is, na vele jaren zeer laag te zijn geweest, dan zou hij zijn vaderland diep beklagen.

Gelukkig neemt hij tot heden veeleer verschijnselen waar in geheel tegengestelden zin, want moge men hem ook al den volkomen gerechtvaardigden eisch stellen van spaarzaam om te gaan met 's lands penningen, dan wordt toch ook van alle zijden bij hem aangedrongen op het bespedigen van nuttige maatregelen, die alle tot verhooging van uitgaven moeten leiden, en die hij juist daarom niet altijd zoo snel kan tot stand brengen als hij zelf zou wenschen.

II. Groote en generale staf. Administratie der staande armée, enz.

Art. 6. Op de hernieuwde vraag, hier gedaan, kan slechts het hernieuwde antwoord gegeven worden: dat het den ondergeteekende niet is gebleken, dat de

goede loop van den dienst bezwaren zou ondervinden, doordien de betrekking van secretaris-generaal door den hoofdintendant wordt waargenomen."

Art. 7. Wanneer het na de vaststelling eener begrooting blijkt, dat de belangen van den dienst een vermeerdering van het personeel, hetzij bij de staven of bij de korpsen van het leger vordert, kan toch in redelijken zin hiermede niet gewacht worden totdat bij een volgende begrooting de daarmede in verband staande bezoldiging door de Vertegenwoordiging wordt toegestaan.

De Regeering gaat hare bevoegdheid niet te buiten, wanneer zij hier op hare verantwoording die maatregelen neemt, welke zij noodig en nuttig oordeelt.

Zóó te handelen wordt haar zelfs door plicht voorgeschreven, en een wettelijke regeling der zaak zou hare bevoegdheid nimmer in zulke enge grenzen mogen beperken, dat het vervullen van dien plicht haar onmogelijk werd gemaakt.

Thans doet zich nu het geval voor, dat de groote staf van het leger is moeten worden vermeerderd, doordien het den Koning behaagd heeft *na* de indiening der thans in behandeling zijnde begrooting, bij besluit van den 23sten September jl., n°. 17, ten gevolge der meerderjarigheid van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins ALEXANDER DER NEDERLANDEN, aan Hoogdeszelfs persoon als Prins van den bloede, twee adjutanten toe te voegen.

De begrooting voor het volgende jaar nog in behandeling zijnde, kunnen de traktementen, enz. voor die Officiëren daarop nog gebracht worden, gelijk ook nog het geval kan zijn met het traktement van den Luitenant-kolonel bij den staf der artillerie — ter beschikking van den Minister — waaryan hierna melding wordt gemaakt bij art. 10 der IIIde afdeling. Tot welk einde de hierbij overgelegde Nota van wijziging de strekking heeft.

III. *Verschillende wapenkorpsen.*

I. De ondergeteekende kan zich in de verte niet vereenigen met de meening, geuit aan het slot der eerste alinea van deze paragraaf, alsof het kader, gevormd uit de militie, niet in compensatie zou mogen worden gebracht van het tekort aan vrijwillig kader. Het is waar, dat toen de Minister DE CASEMBROOT den maatregel om ook miliciens tot korporaal te bevorderen op nieuw in 't leven riep, hij daarmede geen ander doel had dan om te zijner tijd eenig kader aan de schutterij te kunnen verstrekken. Hoewel daarover nu geen afzonderlijke circulaire of aanschrijvingen zijn uitgegaan, zoo is het toch van algemeene bekendheid dat de zeer veranderde omstandigheden er van zelf toe hebben geleid, door het vormen van kader uit de militie, niet alleen voor de schutterij, maar ook voor het leger te zorgen. Men is zich aan die taak meer en beter gaan wijden, en de tegenwoordige Minister heeft zelfs pogingen gedaan om meer ontwikkelde jongelieden te bewegen in persoon hun militieplichten te vervullen, ten einde ze later in het kader te kunnen opnemen. Die poging is beter geslaagd dan men bij het samenstellen der Memorie van Toelichting nog wist, hoofdzakelijk door het goede gehalte der jongelieden die aan de uitnoodiging gevolg gaven. Ook de krachtiger pogingen, op last van den ondergeteekende in 't werk gesteld, om uit de gewone miliciens kader te vormen, hebben goede vruchten gedragen. Op 1°. October van dit jaar telde het leger 40 milicien-onderofficiëren en 1694 milicien-korporaals, tegen 4 milicien-onderofficiëren en 1353 milicien-korporaals op 1°. October 1873. Het incompleet aan vrijwillige korporaals bedroeg op 1°. October van dit jaar 1110; het wordt dus niet alleen ruim gedekt door het getal milicien-korporaals, maar men kan er van deze nog 584 aan de schutterij afgeven.

Wat nu de waarde betreft der milicien-korporaals in vergelijking van die der vrijwillige korporaals, daarmede is het naar het oordeel van den ondergeteekende als volgt gesteld.

De vrijwillige korporaals zijn bijna zonder uitzondering te Kampen, of wel als aspirant-korporaal of onderofficier in dienst getreden. De jongelieden van het instructie-bataillon hebben bij hun bevordering langer gediend dan de milicien-

korporaals, en aan al de vrijwillige korporaals kan in doorslag een hooger graad van militaire ontwikkeling worden toegekend dan aan de milicien-korporaals. De eersten bevatten dan ook de stof voor onderofficier, maar de laatste zijn, evengoed als zij, geschikt tot het verrichten van den zeer eenvoudigen korporaalsdienst. Zij hebben bovendien hun meerdere fysieke ontwikkeling en daardoor meerdere geschiktheid tot het doorstaan van vermociens en ontbering in hun voordeel; want zij verkeerden allen in den leeftijd van 20 tot 25 jaren; terwijl de vrijwillige korporaals zelden ouder zijn dan 18 jaren.

Het gaat dus niet aan dat men het groot getal reeds aanwezige milicien-korporaals niet in mindering zou mogen brengen van het te kort aan vrijwillige korporaals, en dit te minder, daar de rapporten over de milicien-korporaals, die dit jaar voor herhalingsoefeningen zijn opgekomen, over het algemeen zeer gunstig waren, ten gevolge der meerdere zorgen in de laatste jaren aan hun opleiding besteed.

Over het gebrek aan korporaals, voor zooveel betreft de voorziening in den eigenlijken dienst van dien graad, behoeft men dus bij een uitbrekenden oorlog niet zoo ongerust te zijn.

Het spreekt van zelf dat de milicien-onderofficieren niet evengoed als de milicien-korporaals de plaatsen hunner vrijwillige ranggenooten kunnen vervullen. Tusschen oudere en meer degelijk gevormde onderofficieren kunnen zij evenwel uitmuntende diensten bewijzen en zullen zij zich — door hun gunstigen aanleg — spoedig genoeg ontwikkelen om het vertrouwen te wettigen dat hun aanwezigheid in het leger voor een goed deel zal ontslaan van de zorgen voor het uitbreiden van het onderofficierskader, iets dat in oorlogstijd onvermijdelijk zal moeten volgen en zonder hen onmogelijk zou kunnen geschieden als het gebrek aan vrijwillige korporaals en soldaten mocht blijven voortduren.

De ondergeteekende meent dan ook dat zijne niet kwalijk geslaagde pogingen tot uitbreiding en verbetering van het militiekader en de hulp die hij daarin bij het leger heeft gevonden, eenige meerdere erkenning hadden verdiend. Dit meent hij vooral, wanneer men de hooge eischen in aanmerking neemt die de aanvulling van het leger in Indie — blijkens de gedane mededeelingen — nog altijd aan het leger hier te lande stelt en wellicht nog lang zal blijven stellen.

Als men bedenkt dat sedert ons te Atjeh geleden ééce tot op 1°. October van dit jaar, niet minder dan 260 onderofficieren aan het Indisch leger zijn afgegeven, en overweegt dat op dienzelfden datum — in weerwil van het gebrek aan korporaals en vrijwillige soldaten — het tekort nog slechts 72 bedroeg en ruimschoots wordt opgewogen door bemiddelde jongelieden die grootendeels op eigen kosten in dien rang dienen — titulaire onderofficieren — dan meent men dat er geen aanleiding bestaat uit de hoogte neder te zien ook op de pogingen tot aanvulling van 't vrijwillig kader in 't werk gesteld.

Ook de nog jeugdige instelling der adspirant-onderofficieren heeft zich van gunstiger zijde doen kennen, dan men bij de samenstelling der Memorie van Toelichting wist. Er zijn reeds korpsen die vooral door hare hulp niet alleen compleet zijn aan onderofficieren, maar waar zelfs reeds een lijst bestaat van kandidaten die op bevordering moeten wachten door gebrek aan open plaatsen. Mochten deze jongelieden het korps hunner keuze willen verlaten, dan zouden zij elders bestaande vacaturen kunnen aanvullen.

Dat de eischen lager zijn gesteld naarmate de behoefte grooter was, is een bewering die op niets steunt en hier ten stelligste wordt weersproken.

In weerwil van dit alles is het een waarheid, dat krachtige pogingen tot verbetering moeten blijven aangewend; vooral de toestand in Indie maakt dit noodzakelijk. De wenken ten deze in het Voorloopig Verslag gegeven, zijn te weinig nieuw dan dat ze aan de aandacht van den ondergeteekende zouden zijn ontsnapt.

Een ontwerp van wet tot wijziging der wet van den 28sten Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 129) is reeds aan den Raad van State ter beoordeeling gezonden. Wordt dat ontwerp later tot wet verheven, dan zullen vooral de onderofficieren

en mindere militairen een merkbare verbetering van het bedrag hunner pensioenen erlangen en daardoor de toekomst met meerdere gerustheid kunnen te gemoet gaan.

Hoewel reeds bij Koninklijk besluit van 15 April 1869, n°. 2, is bepaald, dat militairen van het leger, die met een medaille voor trouwen dienst zijn versierd, bij voorkeur tot het vervullen van zekere burgerlijke Rijksbetrekkingen in aanmerking moeten komen, en er ten gevolge daarvan reeds onderscheidene onderofficieren en mindere militairen op die wijze zijn geplaatst, zal de ondergeteekende er echter naar blijven streven hun het vaste vooruitzicht op dergelijke plaatsing te bezorgen. Hij meent dit niet te mogen nalaten, dewijl het plicht is, het lot van oude en brave militairen zooveel doenlijk te verzekeren, maar hij maakt zich geen groote illusiën over den invloed dien de maatregel op de werving zal hebben. Juist het groote gemak waarmede geschikte onderofficieren, ook zonder daárin door de Regeering geholpen te worden, plaatsing in het civiele vinden, maakt dat zij de gelederen zoo gereedelijk verlaten, en de voorbeelden van Frankrijk en Duitschland zijn zoo weinig afdoende, dat daar, even als hier, een voortdurend incompleet aan onderofficieren bestaat. Het zou ook al een zonderling verschijnsel zijn dat jongelieden van 17 of 18 jaar zich aangespoord zouden gevoelen tot het omhelzen van den krijgstand alleen in de hoop van eenmaal brievenbesteller, rijksveldwachter, commies bij de belastingen, bode, portier of iets dergelijks te worden, wanneer zij die aansporing niet vinden in de waarlijk schoone vooruitzichten op het bekomen van den officiersrang, die sedert jaren voor ieder Nederlander aanwezig zijn.

De ondergeteekende kan niet toegeven dat de kleeding der onderofficieren — die zoo net is als in eenig leger van Europa — verbetering zou behoeven. Ook niet hun voeding, maar de huisvesting laat in sommige garnizoenen te wenschen over en daarin wordt gaandeweg verbetering gebracht.

Ten bewijze dat de opleiding der onderofficieren bij de korpsen niet zoo uitsluitend gericht is op het bekwaam maken voor den officiersrang, kan strekken, dat bij de infanterie van 1876 onderofficieren slechts 270, bij de cavalerie van 267 slechts 26 en bij de artillerie van 629 slechts 28 aan het wetenschappelijk onderwijs deelnemen, waaronder zich nog eenige bevinden die slechts den titulaire rang bezitten.

Het tekort aan Officieren eischt in ieder geval dat aan het wetenschappelijk onderwijs bij de korpsen groote zorgen worden gewijd, en de ondergeteekende kan niet anders dan met lof gewagen van hetgeen ten deze bij het leger geschiedt.

Het gezegde tekort aan Officieren doet zich vooral gelden bij de artillerie en de genie, wapens die vroeger uitsluitend door de Koninklijke Militaire Academie werden aangevuld. De ongunstige resultaten in de laatste jaren aan die inrichting verkregen, doen zich derhalve hier in hooge mate gevoelen. Aan opleiding bij een korps tot genie-officier valt niet te denken, en bij de artillerie ontbrak nog kort geleden — dewijl er vroeger hoogstzelden vraag naar was — de geschikte stof om er Officieren uit te vormen.

Dat alles behoort te worden vermeden wat onze jongelieden van den dienst zou kunnen afschrikken zal door niemand worden tegengesproken, maar of het gebeurde te Maastricht — van de andere gevallen in het Voorloopig Verslag genoemd is den ondergeteekende niets bekend — ten bewijs kan strekken dat de onderofficieren niet menschkundig worden behandeld, mag op zijn minst genomen worden betwijfeld. Eenige onderofficieren van den cursus aldaar hadden zich schuldig gemaakt aan overtreding der krijgstucht en werden daarvoor gestraft. Een humane behandeling van den onderofficier en vooral van hem die zich tot het officiersexamen bekwaamt, is voorzeker aan te bevelen, doch mag niet plaats hebben ten koste der krijgstucht. Deze, door de Kamer met recht zoo hoog gewaardeerd, zal er niet bij winnen als telkens een overdreven gewicht wordt gehecht aan meestal zeer onjuiste dagbladberichten, uit den aard der zaak afkomstig van ontevreden minderen, en als daarin dan zonder enig onderzoek aanleiding

wordt gevonden, de chefs tegenover die minderen in 't ongelijk te stellen en scherp te veroordeelen.

Het uitloven van premien aan goede onderofficieren, die zich opnieuw voor zes jaren tot den dienst verbinden, heeft in de laatste dagen goedè resultaten gehad.

Het Koninklijk besluit van 20 Maart jl., n°. 22, levert het bewijs dat de ondergeteekende doet wat mogelijk is om jonge lieden uit de gegoede standen te bewegen in persoon hun militieplichten te vervullen. Zij die aan de voorwaarden van dat Koninklijk besluit voldoen, worden thans reeds bij elkander gehuisvest. Terug te keeren tot een stelsel dat reeds voor jaren onhoudbaar is gebleken, mag evenwel — zooals trouwens reeds door de meeste leden werd opgemerkt — niet geschieden.

II. Een stelsel van bevordering bij keuze, dat er toe leidt steeds zonder falen in iederen rang den meestverdiensterijke te vinden en boven anderen te plaatsen, is een niet te bereiken ideaal. Het tegenwoordig stelsel van bevordering is natuurlijkerwijs niet volmaakt; maar dat het slecht is wordt wel beweed maar niet bewezen. In tijden van diepen vrede is het hoogst moeilijk te ontdekken wie inderdaad boven zijn ranggenooten uitblinkt en zonder twijfel boven hen moet worden verheven. Zelfs in meer bewogen tijden is dat niet gemakkelijk, getuige hetgeen men bij het Nederlandsche leger in Indie ziet plaats hebben. Daar is het schier onbestaanbaar dat een Officier voor bevordering tot Hoofdofficier in aanmerking komt, zonder dat hij een of meer veldtochten heeft bijgewoond en soms reeds eenig belangrijk commandement heeft gevoerd. Niettemin handelt men er gelijk hier en geschiedt er de bevordering tot de rangen boven dien van kapitein zonder groote sprongen, eenvoudig uit de meest geschikte Officieren van den naastvoorgaanden rang. Het verdient, naar de bescheiden meening van den ondergeteekende, wel eenige opmerking, dat zij, die in het hoogste ressort met de practijk zijn belast, na in de ondergeschikte rangen reeds hun deel te hebben gedragen van de verantwoordelijkheid wegens bevorderingen, op zoo veel moeilijkheden stuiten bij het opsporen van bijzonder verdiensterijke mannen, die zonder tegenspraak buitengewoon behooren te bevorderd. Dit alles sluit nog niet in zich, dat het bij ons vigeerend stelsel altijd even gelukkig is toegepast. Daar waar misgrepen mogelijk waren moesten die wel plaats hebben, maar niemand meer dan de ondergeteekende is overtuigd dat de middelmatigheden gestreng moeten worden geweerd, en hij zal zonder ophouden blijven voortgaan naar dit doel te streven.

De Minister meent hier nog te moeten inlассchen hetgeen hij in de Memorie van Beantwoording van het vorig jaar — hoewel vruchteloos — ten aanzien van klachten over bevorderingen in hooge rangen heeft gezegd: „Mocht er op onverschoonbare wijze bij de benoeming van chefs zijn te werk gegaan, dan houdt de ondergeteekende zich voor de mededeeling van bijzonderheden, zij het ook langs vertrouwelijkken weg, aanbevolen. De Minister kent niet al de personen die tot het leger behooren. Zijn voordrachten aan den Koning berusten veelal op rapporten van tusschengeplaatste autoriteiten. Het is derhalve mogelijk dat hij wordt misleid; maar algemeenheden brengen de zaak niet verder; slechts door feiten te zijner kennis te brengen, sticht men nut.”

Dat de wijze waarop de bevordering bij keuze thans bij den generalen staf wordt toegepast een ongunstigen invloed op den geest van het leger zou uitoefenen, heeft men met bevreemding vernomen. Zeker is het dat bij den generalen staf geen andere dan inderdaad verdiensterijke Officieren zijn bevorderd. 't Blijft altijd mogelijk dat andere eveneens verdiensterijke Officieren door hen zijn voorbijgegaan, maar men wijze een systeem van bevordering bij keuze aan, waardoor iets dergelijks voor goed zou worden voorkomen.

De Minister kan niet toegeven dat het aan hem zou zijn een poging te doen om een einde te maken aan het vreemde verschijnsel dat te gelijker tijd twee wetten, hetzelfde onderwerp betreffende, van een lid der Regeering en van een lid der Kamer afkomstig, aanhangig zijn. Het voorstel daartoe acht hij zelfs

in strijd met de verzekering op blz. 3 van het Voorloopig Verslag des vorigen jaars door de Kamer gegeven, namelijk: »dat ten gevolge van besprekingen met den vorigen Minister de moeielijkheid was uit den weg geruimd die met opzicht tot de volgorde van behandeling bestond." Deze verzekering bleef uit den aard der zaak gehandhaafd toen de tegenwoordige Minister in zijn Memorie van Beantwoording verklaarde, dat hij zich vereenigde met hetgeen in de bedoelde besprekingen door zijn voorganger was gezegd. Mocht hij nu al genegen zijn om tot het uit den weg ruimen de bestaande moeielijkheid mede te werken, dan zou het toch niet kunnen zijn op de hier voorgestelde wijze. Men verlangt toch niets meer of minder van hem, dan dat hij zijn wetsontwerp zoodanig zal inrichten, dat de Kamer gelegenheid vinde hem te doen kennen, welken weg zij hem verder verlangt te doen inslaan. Hierdoor zou hij niet geven een bewijs van zucht tot gemeen overleg, maar veeleer een bewijs van gebrek aan zelfstandigheid.

III. De dronkenschap wordt in het leger gestrenger dan ooit te keer gegaan, maar een kwaad dat in de geheele natie woekert, kan in een onderdeel er van niet plotseling worden onderdrukt.

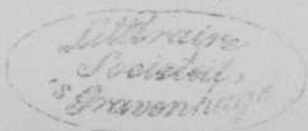
Aangaande het dragen van wapenen buiten dienst, zij herhaald wat dienaangaande in het vorig jaar is gezegd: »het behoort reeds tot de groote uitzonderingen, en, zooals met veel juistheid wordt opgemerkt, stelt de soldaat er een eer in. Het is de groote vraag of de misbruiken, die thans spaarzaam voorkomen, zeldzamer zouden worden als de soldaat nog minder gewoon was aan het voeren van zijn zijdgeweel".

Het betrekkelijk groot aantal zelfmoorden — tien — dat in 1874 bij het leger heeft plaats gehad, verdient zonder eenigen twijfel de aandacht der autoriteiten. De redenen die tot ieder dier gevallen hebben geleid zijn dan ook zooveel doenlijk nagespoord. Het is gebleken dat zes der zelfmoordenaars personen waren van uitgemaakt slecht gedrag, waarvan sommigen door wroeging werden gekweld en andere door hun onzedelijke handeling in voor hen onhoudbaren toestand waren geraakt. Een jong en oppassend soldaat had bij herhaling te kennen gegeven veel verdriet te hebben, dewijl een zijner zusters in een klooster was gegaan. Een ander had reeds in Indie een vergeefsche poging tot zelfmoord gedaan; zijn gedrag was voldoende. Een derde gedroeg zich vrij goed; hij was zeer zenuwachtig van gestel; ook zijn vader had zich van 't leven beroofd. Een vierde eindelijk gedroeg zich eveneens vrij goed, maar was zeer driftig van aard. De gedane nasporingen hebben overigens hoegenaamd niet geleid tot het vinden van oorzaken die min of meer algemeen zouden hebben gegolden en noch de behandeling door superieuren, noch de mindere huiselijkheid der kazernen kunnen hier dus als aanleidingen worden beschouwd.

Militairen worden door hun meerderen nimmer tegen hun wil en nimmer zonder vergoeding tot huiselijke diensten gebezigd; terwijl het regel is dat zij daardoor niet aan militaire diensten mogen worden onttrokken.

Het gebeurde te Amsterdam en te Breda is in de dagbladen zeer scheef voorgesteld en bijna niet ernstig genoeg om hier te worden besproken. De chefs aldaar zijn beiden *Protestant* en hebben beiden maatregelen genomen juist in het voordeel hunner geloofsgenooten. De bedoelde feestdag viel op Zaterdag en de Zaterdag is bestemd tot het reinigen van het kwartier en meer ander zoogenaamd huishoudelijk werk, dat de troepen zelf moeten verrichten. Daar nu ook de Israëlieten — te Amsterdam nog al talrijk — en al de Katholieken — in Breda nog al menigvuldig — vrij moesten zijn, zou de last uitsluitend op de Protestanten hebben gedrukt. De chefs hebben dus eenvoudig al het gezegde werk op een anderen dag laten verrichten en de Zaterdag verklaard tot vrijen dag voor iedereen. In verband daarmee lieten zij nu ook iedereen in groote tenue uitgaan om het voorgeschreven toezicht der politiewachten op de tenue gemakkelijk te maken.

IV. Zoover den ondergeteekende bekend is, worden de eigendommen van par-

ticulieren bij de oefeningen der troepen bepaaldelijk geëerbiedigd. Mochten soms bij de oefeningen met geschut of bij het naar de schijf schieten hier of daar, door een toeval, een boom of plant, of wel een in de weide loopend rund of schaaap beschadigd of getroffen worden, dan is men onmiddellijk bereid daarvoor ruimschoots schadevergoeding te verleenen; die gevallen doen zich echter zeer zeldzaam voor.

Hier te lande, waar politie en justitie met zooveel zorg waken voor de handhaving van het recht van eigendom, behoeven, naar de meening van den ondergeteekende, geen strenge orders van wege het krijgsbestuur gegeven te worden, opdat schennis van eigendom niet plaats hebbe.

V. De aanbestedingen voor de benooidgheden ten behoeve der troepen, geschiedt met de meeste publiciteit, namelijk door meermalen herhaalde aankondigingen in de *Staatscourant*. Bevoorrechtting door slechts enkele firma's ter mededinging toe te laten heeft geen plaats; alle gegadigden, die de vereischte bekwaamheden en gegoedheid bezitten om de levering te volbrengen, hebben vrije mededinging.

Alleen voorwerpen van geringe waarde of waaraan weinig behoefte bestaat, worden door de korpsen uit de hand aangekocht en dan nog altoos bij een opengestelde concurrentie.

Wollen gebreide goederen worden door 's Rijks gevangenis en door inrichtingen tot werkverschaffing aan behoefigen, geleverd, kunnende die voorwerpen aldaar goedkooper worden verkregen dan bij particulieren.

Art. 8. De bevordering is tegenwoordig bij het leger niet anders geregeld dan vroeger; zij kan slechts plaats hebben in overeenstemming met de bepalingen der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128), maar de organisatie is sedert Maart 1873 gewijzigd. Toen heeft de infanterie de zoo noodige indeeling in divisien erlangd en een Hoofdofficier der cavalerie kan nimmer tot het bevel over een divisie infanterie worden geroepen, dewijl dit in strijd zou wezen met den aard der zaak en met de eerste alinea van art. 4 van gezegde wet, luidende: »De bevorderingen geschieden over ieder wapen afzonderlijk, doch over elk geheel wapen.» De Hoofdofficieren der cavalerie kunnen evenwel tot Generaal-majoor bij hun wapen opklimmen.

Bij het regiment grenadiers en jagers dient slechts één Hoofdofficier, die het traktement van Luitenant-kolonel geniet. De Regimentscommandant heeft ook nog slechts dien rang, dewijl hij het radicaal om tot Kolonel te worden bevorderd nog niet bezit. Een ander Luitenant-kolonel heeft slechts het traktement van Majoor en commandeert een bataljon. De derde Luitenant-kolonel dient op het traktement van zijn rang, en commandeert eveneens een bataljon, namelijk het depôt-bataljon.

De ondergeteekende zoekt dus te vergeefs naar wetsovertreding. Een bataljon werd ten allen tijde gecommandeerd door een Luitenant-kolonel of Majoor, een regiment door een Kolonel of Luitenant-kolonel.

Aan den wensch tot opheffing van het depôt van discipline zal geen gevolg kunnen worden gegeven, dewijl er behoefte aan een dergelijke inrichting bestaat en men er niets beters voor in de plaats weet te stellen. De ondervinding heeft bewezen, dat er alles behalve bezuiniging van kader uit zou voortvloeien wanneer men de 2de klasse van discipline naar de korpsen terugbracht. Dat de weerbarstige soldaten bij het depôt van discipline gedetacheerd, daar nog meer zouden worden gedemoraliseerd, is een bewering, die wel eenig nader bewijs zou vorderen.

Art. 9. Het hier besprokene is reeds in § 3 beantwoord. De ondergeteekende zal er nog bijvoegen dat al ware de Pruisische organisatie ook minder kostbaar dan de onze — iets wat zeer wordt betwijfeld — zij daarom nog niet zoude kunnen nagevolgd worden. In Pruisen heeft men remontedepôts waar de paarden verblijven juist in den tijd gedurende welken zij de meeste zorgen vereischen, waar zij gewoon worden gemaakt aan hun nieuwe levens- en voedingswijze en waar zij bovendien reeds eenigszins in africhting komen. Na hun overgang bij de veld-

eskadrons kosten derhalve noch hun verpleging, noch hun verdere africhting die bestendige zorg en die moeite die zij na afschaffing der depôts bij onze veldeskadrons zouden kosten. Geschikte etablissementen voor remontedépôts kunnen hier te lande niet worden gevonden, terwijl nog bovendien enkele garnizoensplaatsen veel derven van hetgeen gevorderd wordt om er jonge paarden te kunnen africhten.

Art. 10. Ten aanzien van de bij dit artikel gemaakte bemerking over de plaat gehad hebbende vermeerdering van den staf van het wapen der artillerie, heeft de ondergeteekende de eer te verwijzen naar hetgeen hiervoren bij art. 7 der IIde afdeeling betreffende een soortgelijke opmerking is te kennen gegeven.

Wat de overige bedenkingen betreft opzichtelijk de vermeerdering van gemelden staf met een Hoofdofficier ter beschikking van den Minister, om hem te adviseeren in zake van artilleriematerieel, zal het genoegzaam zijn hier te wijzen op de belangrijke hoeveelheden nieuw geschut en bijbehorend materieel, gedeeltelijk van nog niet bestaande kalibers en meestal van nieuwe en hier te lande nog weinig bekende constructie, dat nog aangeschaft moet worden; bedenkt men daarbij dat het bij den tegenwoordigen stand der artillerietechniek hoogst moeielijk is een juiste keuze te doen, en hoogst gewaagd, die keuze te vestigen zonder grondig onderzoek; let men er op dat het onderzoek vooral in het buitenland moet plaats hebben; dat de aanmaak vermoedelijk eveneens in buitenlandsche fabrieken zal moeten geschieden; dat er waarborgen noodig zijn, alweder slechts door plaatselijk onderzoek te bekomen; dat men voor de te leveren voorwerpen van de fabrikanten geen te hooge eischen zal hebben in te willigen, en er dus speciaal onderzoek en toezicht ter plaatse vereischt worden, dan vertrouwt de ondergeteekende, dat het duidelijk zal zijn, dat geen van de vier hier aangewezen Officieren hem daarin op voldoende wijze kunnen ter zijde staan, zonder aan hun eigen werkkring te kort te doen. De taak is gewichtig en omvangrijk genoeg om de krachten en den tijd van een persoon geheel in beslag te nemen.

Bij dit alles kan nog gevoegd worden, dat de benoemde Hoofdofficier voor de hier bedoelde aangelegenheden, een in zijn wapen erkende en hoogst gewaardeerde specialiteit is, zoodat de ondergeteekende de volkomen en vaste overtuiging heeft hier een hoogst nuttigen maatregel te hebben genomen, die bovendien zoowel ter bespoediging als ter bezuiniging over een uitgaaf van milioenen zal leiden en waarvan de vruchten niet zullen uitblijven.

IV. *Remonte.*

Bij de raming van den prijs voor de aan te schaffen paarden, heeft men zich bepaald tot den gemiddelden prijs, die voor de remonte in het loopende jaar is betaald. Dat de prijzen der paarden nog hooger zullen stijgen, daartoe bestaan geen bepaalde gegevens en laat zich dan ook niet verwachten.

Om hoogere prijzen uit te trekken, dan die welke besteed zijn, is ook niet aan te raden, omdat dit wel eens aanleiding zou kunnen geven, dat de leveranciers, ontwarende dat men hoogere prijzen verwacht, voor hoogere sommen zouden inschrijven.

De voor den dienst afgekeurde paarden worden op machtiging van den Minister in het openbaar door een notaris of deurwaarder verkocht, na voorafgaande kennisgeving der te houden verkooping in de nieuwsbladen.

De commandeerende Officier van den troep, waartoe de verkocht wordende paarden behooren, is bij den verkoop tegenwoordig en heeft het recht, om, wanneer soms voor de paarden, naar zijn meening een te gering bod wordt gedaan, de toewijzing niet te doen plaats hebben.

Betere waarborgen, om datgene wat niet meer bruikbaar is, met het meeste voordeel van de hand te doen, zijn den ondergeteekende niet bekend.

V. Koninklijke Militaire Academie.

Ter beantwoording van de hier gedane vraag, heeft de ondergeteekende de eer te doen kennen, dat het ontwerp van wet tot wijziging der wet van 17 Juli 1869 (*Staatsblad* n°. 141), regelende het onderwijs bij de Militaire Academie, onder dagteekening van den 3den October jl. bij den Raad van State aanhangig is gemaakt.

Betreffende de opmerking dat de bestaande regeling omtrent de schadeloosstelling van de leden der commissie met het afnemen van het eindexamen bij de Academie belast, niet billijk schijnt, zij aan de aandacht gebracht dat gemeld examen niet in de vacantie plaats heeft en geen der Officiëren aan de Academie werkzaam, in die commissie zitting heeft. Waarschijnlijk wordt hier bedoeld het toelatingsexamen, dat gedurende de vacantie gehouden wordt, en, waarin, behalve de burgerlijke leden, gewoonlijk 3 Officiëren der Academie zitting hebben. Eerstbedoelde leden genieten, krachtens het Koninklijk besluit van 12 April 1866, n°. 98, op voordracht van den Minister van Binnenlandsche Zaken genomen, een vacatiegeld ad f 6 voor elken dag dat zij de vergadering der commissie bijwonen; de Officiëren-leden erlangen niets, omdat zij te Breda te huis behooren; ware dit niet het geval, en was hun standplaats elders, dan genoten zij de verblijfkosten volgens hun rang, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 15 December 1849 (*Staatsblad* n°. 62).

De redenen waarom aan de Officiëren geen vacatiegelden worden toegekend, worden hierna bij art. 43 van de XIIIde afdeling vermeld.

VII. Geneeskundige dienst.

Moge het al niet ontkend worden, dat ruime betaling en vooruitzichten op snelle bevordering wel zullen kunnen strekken om de Officiëren van gezondheid, die anders in verzoeking zouden komen het leger te verlaten, daarin langer te behouden, het kan evenmin ontkend worden, dat een en ander zijn grenzen heeft, en dat het niet mogelijk is, voor den hierbedoelden tak van dienst een organisatie te scheppen, waardoor, *op den duur*, aan de leden van dat dienstvak een even snelle bevordering verzekerd wordt, als te beurt valt aan de Officiëren van het in bevordering tijdelijk meest begunstigde wapen.

Ook zal men zich bij het vaststellen eener organisatie voor het personeel van den geneeskundigen dienst van het leger, evenzeer als bij organisatiën van andere dienstvakken en wapens, wel dienen te regelen naar den inhoud van art. 8 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 128). Immers gaat het wel niet aan, aan Officiëren van gezondheid bij bataljons en regimenten in te deelen, hoogere rangen te verlenen dan voor de commandanten van zulke troependeelen zijn bepaald, of dan bekleed worden door de Officiëren, in rang onmiddellijk volgende op die commandanten.

Intusschen laat het zich zeer wel voorzien, dat binnen een niet te verwijderd tijdstip, de gang der bevordering bij den geneeskundigen dienst van het leger in 't algemeen wel langzamerhand meer gelijk zal worden aan dien der overige dienstvakken of wapens.

Een betere verhouding tusschen de rangen bij reorganisatie te verkrijgen, zal daartoe bijdragen, maar een dergelijke reorganisatie kan niet anders dan te gelijk met die van het geheele leger worden ondernomen, en de ondergeteekende betreurt het zeer, dat de laatste door de politieke gebeurtenissen van den vorigen zomer weder is vertraagd.

Wat de betaling van het geneeskundig personeel betreft, in de lagere rangen (die van 2de en 3de klasse) is die minstens 100 gulden hooger dan die der Officiëren van gelijken rang bij het wapen der genie of artillerie.

En wat nu de opmerking betreft, dat de genomen proeven, om den geneeskundigen dienst in kleinere garnizoensplaatsen aan burgergeneesheeren opgedragen, niet gelukkig zouden geslaagd zijn, te dien aanzien kan de verzekering worden

gegeven, dat daarvan niets bekend is en dan ook geen klachten deswege zijn ontvangen.

X. *Materieel der artillerie. Draagbare wapenen.*

Na voltooiing aan de thans nog loopende contracten, zullen door den heer STEVENS 37.291 en door den heer BEAUMONT 31.600 nieuwe geweren zijn geleverd; tegen de volgende prijzen:

STEVENS. 1.900 à *f* 32,15 *f* 61.085,00; 35.391 à *f* 35,30 *f* 1.249.302,30 te zamen *f* 1.310.387,30.

BEAUMONT. 9.600 à *f* 33,49 *f* 321.504,00; 22.000 à *f* 35,30 *f* 776.600,00 te zamen *f* 1.098.104,00.

Het contract met den heer BEAUMONT in het jaar 1870 aangegaan tot de levering van 8000 geweren klein kaliber is verbroken geworden, uithoofde, door den toen uitgebroken oorlog tusschen Frankrijk en Duitschland, de uitvoer der in de fabriek te St. Etienne vervaardigde geweren verboden en deze door het Fransche Gouvernement benaderd zijn.

Aanvankelijk waren op gemeld contract in 1870 door BEAUMONT geleverd 600 geweren. De heer STEVENS leverde in dat jaar 1900 stuks, doch daar laatstgenoemde zijn loopen uit het buitenland moest ontvangen, zoo is het vermoeden wel gewettigd, dat zoo hij in gemeld jaar een grootere partij had moeten leveren, ook hij door den oorlog zou zijn belet worden aan zijn contract te voldoen waaruit dan van zelf volgt, dat wanneer het vervaardigen van de geweren uitsluitend te Maastricht (hier te lande bestaat geen andere fabriek) wordt bevolen, bij het onverwacht ontstaan van een oorlog in het buitenland, geen betere waarborgen voor de levering zouden zijn te verkrijgen.

Bij het Departement van Oorlog is de som niet bekend, waarvoor de heer BEAUMONT met de fabrikanten te Suhl heeft gecontracteerd; dit is iets, waarmede men zich niet inlaat — zoodat men ook niet weet te beoordeelen, of de winsten door genoemden heer genoten zoo kolossaal groot zijn als men meent te weten; mocht dit werkelijk het geval zijn, dan zal men gereedelijk ook hetzelfde van den heer STEVENS kunnen verwachten, dewijl de heer DE BEAUMONT van zijn geweren inkomende regten betaalt.

Tot 1°. October jl. waren te Delft vervaardigd 10.617 geweren; vóór 4°. Januari a. s. moeten aldaar nog 492 worden samengesteld.

Omtrent de gunning van de 15.000 geweren, waarvoor gelden op de thans in behandeling zijnde begrooting worden aangevraagd, is nog niets bepaald. Er bestaan echter geen redenen om den tot dusver gevolgden weg te verlaten.

Met de keuring der te leveren geweren zijn thans belast:

te Maastricht: één kapitein met een toelage van *f* 400 's jaars en een 1ste luitenant met een toelage van *f* 200 's jaars;

te Suhl: een gepensionneerd Hoofdofficier der artillerie, onder genot eener toelage van *f* 10 daags, met schorsing van zijn pensioen over den tijd dat hij deze toelage geniet, en een Luitenant met een bijslag op zijn traktement ad *f* 180 's maands.

Het tijdelijk gebrek aan Officieren der artillerie heeft aanleiding gegeven de zeer goede diensten van den zoeven genoemden Hoofdofficier te benuttigen.

En wat nu ten slotte de vraag betreft, of de te Suhl vervaardigde geweren bij de korpsen zeer slecht hebben voldaan en daarvan 16 percent reparatiën hebben moeten ondergaan, terwijl dat cijfer bij de Maastrichtsche geweren nog geen 7 percent heeft bedragen, te dien aanzien heeft men de eer te doen kennen dat deswege geen klachten zijn ontvangen, of uit de opgaven die bij het Departement van Oorlog deswege inkomen, iets is gebleken; ware dit het geval geweest, dan zou deze bevinding aanleiding hebben gegeven tot een ernstig onderzoek.

XI. *Materieel der genie.*

Van wege het Ministerie van Oorlog wordt niet gedraald met de overgave der te slechten vestingwerken. Men moet hier echter wel in aanmerking nemen, dat het aanwijzen der gronden, die voor verschillende doeleinden behouden moeten blijven, beraad, onderzoek en overleg, vooral met de betrokken gemeentebesturen behoeft, wil men voorkomen door overijling terreinen te hebben afgestaan, waarvan later zou blijken dat zij hoogst noodig zijn en die dan tegen hooge prijzen weder zouden moeten worden aangeschaft.

Tot toelichting moge dienen, dat reeds in September jl. de bescheiden betreffende de overgave van de vestingwerken van Groningen en Friesland aan het Departement van Financiën zijn gezonden, en slechts de regeling van eenige ondergeschikte punten de definitieve overgave heeft vertraagd.

Omtrent de overgave der werken van sommige andere vestingen zijn de werkzaamheden reeds ver gevorderd, zoodat ook binnen een niet ver verwijderd tijdstip de desbetreffende ontwerpen aan het zoeven genoemd Departement zullen kunnen worden gezonden. Daar waar vertraging bestaat, is de oorzaak waarlijk niet bij eenig Departement van algemeen bestuur te zoeken.

Zooals op blad. 42 der Memorie van Toelichting is te kennen gegeven, zijn de gelden, aangevraagd voor onderhoudskosten, voor gebouwen en terreinen in de vestingen, welke niet meer in de rij der verdedigingswerken behooren, bestemd voor het onderhoud van die gebouwen en terreinen, welke ook *na de overgave tot militair gebruik bestemd zullen blijven.*

XIII. *Verskillende uitgaven.*

Art. 41. Afgescheiden van de oefeningen der troepen in kampen, zou de ondergeteekende gaarne overgaan om de troepen daarenboven te oefenen in manoeuvres, die in oorlogstijd zeker zullen te pas komen.

Willen die oefeningen echter doel treffen, dan dienen de militaire autoriteiten, evenals in Pruisen, de handen vrij te hebben om van particuliere eigendommen, tegen schadeloosstelling, gebruik te maken en de troepen te doen bivakkeeren of nachtkwartieren te laten betrekken, dáár waar zulks noodig wordt geacht. Hiertegen bestaan hier te lande wettelijke bezwaren, die alleen in der minne kunnen worden uit den weg geruimd.

Reeds voor eenigen tijd is aan een Officier van den generalen staf opgedragen te onderzoeken, op welke wijze de hierbedoelde bezwaren kunnen worden uit den weg geruimd.

Hoe dit ook moge uitvallen, het doen van marschen, zoo noodzakelijk voor de oefening der troepen, zooals dan ook te recht door sommige leden wordt aanbevolen, kan en zal dan ook worden opgevolgd, zoodat het verstrekken van nachtkwartier aan doortrekkende troepen niet altijd vermeden kan worden, gelijk door andere leden wordt verlangd.

Dat er bij de jongste verplaatsing van troepen niet dan bij volstreckte noodzakelijkheid van den Centraalspoorweg is gebruik gemaakt, is gelegen in de omstandigheid, dat de kosten van het vervoer voor het Rijk te bezwarend waren.

Art. 43. Zooals bij dit artikel wordt te kennen gegeven, erlangen de burgerpersonen, die leden zijn van een commissie voor het afnemen van examen, behalve de gewone reis- en verblijfkosten, ook vacatiegelden; de Officieren leden van een zoodanige commissie genieten, zoo zij niet tot het garnizoen behooren van de plaats waar het examen wordt gehouden, de reis- en verblijfkosten, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 15 December 1849 (*Staatsblad* n°. 62), terwijl zij geen vergoeding genieten, wanneer zij zich niet behoeven te verplaatsen.

Het valt niet te ontkennen, dat hier de burgerleden, namelijk wanneer zij Rijksambtenaren zijn, en als zoodanig uit de schatkist bezoldigd worden, in een gunstiger toestand verkeeren dan de Officieren; zijn zij echter onbezoldigd, dan

vervalt van zelf de vergelijking, want de Officier blijft in het genot van zijn traktement gedurende den tijd van het examen.

Wilde men ook aan de Officieren leden van commissiën van examen op denzelfden voet als aan de burgerleden vacatiegelden toekennen, dan zouden hieraan vrij aanzienlijke uitgaven verbonden zijn; want dan zou zich dit moeten uitstrekken tot de militaire leden, die zitting nemen:

- in de commissiën voor de admissie- en eindexamens der Militaire Academie;
- in de admissie- en eindexamens van de Stafschool;
- in de commissiën tot onderzoek van onderofficieren ter verkrijging van den rang van 2den Luitenant;
- in de commissiën tot examinatie van het geneeskundig personeel;
- in de commissiën tot toelating op de hoofdcursussen voor het wetenschappelijk onderwijs, enz.

Hiertoe vermeent men niet te mogen overgaan, dewijl hier slechts sprake is van winstderving, en omdat de toekenning van de hierbedoelde nog al ruime toelagen niet wel zou zijn overeen te brengen met die plichtmatige zuinigheid, op wier betrachting ook nog in het thans beantwoord wordende Verslag zoo sterk wordt aangedrongen.

XIV. *Wapen der maréchaussée.*

Indien men, zooals in eene afdeeling wordt voorgestaan, overging om het wapen der maréchaussée geheel op te heffen, zou dit zeker door de gewestelijke en gerechtelijke autoriteiten van de provinciën, waar de maréchaussée gevestigd zijn, diep betreurd worden.

Ten bewijze dat het korps onder anderen in Limburg bijzonder wordt gewaardeerd, kan strekken, dat door de Gedeputeerde Staten van dat gewest nog onlangs met lof melding is gemaakt van de gewichtige diensten, die door de maréchaussée aldaar in het belang der justitie en der goede orde worden bewezen en dan ook, op grond daarvan, door hen werd voorgesteld, om de soldij bij dat korps gelijk te stellen met de bezoldiging die aan de verschillende klassen van 's Rijks veldwacht wordt toegekend.

Naar aanleiding van deze getuigenis zou er eerder gedacht moeten worden aan een uitbreiding van het korps, ten einde ook in andere provinciën dan die van Noord-Brabant, Zeeland en het hertogdom Limburg, maréchaussée te stationneeren, doch hoewel voor het tegenwoordige, bij het toenemend gebrek aan vrijwilligers, hieraan geen uitvoering zou kunnen worden gegeven, behoeft men om die reden nog de provinciën, waar zij gevestigd zijn, van hun goede diensten niet te berooven.

Het valt niet te ontkennen dat de vergelijking der bezoldiging van de maréchaussée met die van 's Rijks veldwacht, ongunstig uitvalt.

Als militair korps vergeleken, — die te paard met de huzaren en die te voet met de vestingartillerie, — staan zij bij die korpsen niet ten achter, zoodat op dien grond de ondergeteekende geen vrijheid heeft gevonden om vooralsnog ten laste van het Departement van Oorlog een verhooging der bezoldiging voor de maréchaussée aan te vragen.

Hij is echter bereid met zijn ambtgenoot van Justitie in overleg te treden over de billijkheid hun, ten koste van diens Departement, een toelage te verzekeren voor de gewichtige diensten die zij voortdurend aan justitie en politie bewijzen.

Ten aanzien van de verhoogingen der soldijen in 1871, aan de maréchaussée toegekend, zij hier medegedeeld, dat in gemeld jaar de verdeeling van wachtmeester en brigadier te paard in twee klassen, is vervallen, en ten gevolge van dien de soldij der wachtmeesters te paard 2de klasse per dag met 7 cents, die der brigadiers te paard met 22 cents is verhoogd geworden, terwijl te gelijker

tijd een wachtmeester en een brigadier te voet ieder per dag 21 cents meerder soldij heeft bekomen en de soldij van een maréchaussée te voet met 5 cents per dag is verhoogd.

Vergelijkt men de thans toegekende soldijen met die, welke aan de Belgische gendarmes wordt toegekend, dan is de hiervermelde opmerking, dat laatstgemelde hooger zijn bezoldigd, juist.

En wat nu het overbrengen van de kosten der maréchaussée op de begrooting van het Departement van Justitie betreft, te dien aanzien heeft de ondergeteekende de eer te verwijzen naar hetgeen deswege voorkomt op blz. 18 van zijn antwoord op het Voorloopig Verslag betreffende de begrooting van het Departement van Oorlog, dienst 1874.

XVII. *Buitengewone uitgaven.*

Art. 54 en 55. De hier voorkomende aanbeveling om, lettende op den gestadigen vooruitgang der wetenschap, niet te veel, en vooral geen geschut te doen aannemen dat niet als volkomen deugdelijk is te beschouwen, wordt door den ondergeteekende ten volle beaamd, blijkbaar uit hetgeen hiervoren bij art. 10 der IIIde afdeling voorkomt.

Dat de kanonnen van 24 cM., die nog kortelings tot de zwaarste der bestaande soorten van kustvuurmonden behoorden, thans niet meer bovenaan staan, is juist een gevolg van den bedoelden vooruitgang.

Aanvankelijk bestond bij den ondergeteekende het voornemen om reeds op de thans in behandeling zijnde begrooting gelden aan te vragen voor een vuurmond van zwaarder kaliber, doch daarvan werd afgezien, omdat de gegevens dienaangaande hem nog niet voldoende betrouwbaar voorkwamen.

Dit neemt echter niet weg dat de kanonnen van 24 cM. op de meeste kustbatterijen, in verband met de diepte van het vaarwater, doorlopend van uit zee tot aan de batterij genomen, en de dus daarvoor te verwachten schepen, voldoende uitwerking zullen kunnen leveren. Ten einde evenwel hun uitwerking zoo hoog mogelijk op te voeren, worden verbeteringen in de inrichting van het projectiel en zelfs van den vuurmond beraamd en onderzocht.

Het gevoelen dat het brons door staal zal moeten vervangen worden, blijft bij den ondergeteekende bestaan; er moge, hoewel niet waarschijnlijk, voor de lichte vuurmonden een bronssoort te vinden zijn die weerstand kan bieden aan de hevige werking waaraan tegenwoordig het inwendige van de vuurmonden wordt onderworpen, voor de zwaardere zal in elk geval het brons onvoldoende wezen. Door deze bewering wordt niets te kort gedaan aan de opmerking nopens de bronzen vuurmonden gebezigd bij de belegering van de Citadelle van Antwerpen. Uit die opmerking is hoogstens het trouwens bekende gevolg te trekken, dat er verschil in brons bestaat. — De Kamer kan overigens zich verzekerd houden dat aan het behoud van brons als geschutmetaal om meer dan eene reden door den ondergeteekende hooge waarde wordt gehecht, en dat alzoo niet tot de aanschaffing van stalen geschut zal worden overgegaan, vóórdat de overtuiging is verkregen, dat het brons niet kan leveren wat gebiedend wordt geëischt.

Art. 58. De afzonderlijke begrooting van uitgaven voor het vestingstelsel was te gelijk met de tegenwoordige begrooting van Oorlog opgemaakt en door de vorige Ministers onderzocht. Dit moest natuurlijk op nieuw door het tegenwoordige Ministerie geschieden; het kort tijdsbestek tusschen het optreden van dat Ministerie en de indiening der Staatsbegrooting, liet echter niet toe al de wetsontwerpen te gelijk te onderzoeken en bij den Raad van State aanhangig te maken. Van daar de reden, dat bedoeld wetsontwerp eenige dagen later, en wel onder dagteekening van den 14den September, aan den Raad van State en op den 9den October aan de Kamer is toegezonden. Let men nu op de omstandigheid dat ook de begrooting voor de uitgaven der Staatsspoorwegen veelal eenige dagen na de indiening der Staatsbegrooting aan de Kamer wordt overgelegd, dan ver-

trouwt de ondergeteekende, dat het niet als een grief kan worden beschouwd, dat die voor de uitgaven van het vestingstelsel eenige dagen later is ingezonden.

Art. 59. Om nu reeds bepaaldelijk aan te geven, hoeveel gelden in het geheel vereischt zullen worden tot verbetering van het kazernement is moeielijk, zoolang men niet weet tot hoeverre die verbeteringen zich zullen uitstrekken.

Indien men wilde wachten totdat er onderzocht ware, welke verbeteringen aan al de in het Rijk aanwezige kazernen, stallen, maneges, hospitalen en infirmeriën dienen te worden aangebracht, en waar behoefte aan nieuwe gebouwen bestaat almede totdat de ontwerpen tot die verbouwingen en verbeteringen waren opgemaakt en berekend, om zoodoende tot de wetenschap te komen van het waarschijnlijk bedrag der daartoe benoodigde gelden, dan zou er nog een geruime tijd moeten verloop voor en aler dit alles ware afgedaan en met het werk zou kunnen worden begonnen, terwijl eenmaal tot die kennis gekomen, de aan te brengen herstellingen toch niet alle te gelijk, maar successievelijk zouden moeten plaats hebben, waartoe dan ook nu reeds het voornemen bestaat.

Er is volstrekt geen greep gedaan in den blinde, zonder een bepaald plan. Men heeft in de eerste plaats nagegaan, welke gemeenten voortdurend tot garnizoensplaatsen zullen bestemd blijven en die welke daartoe verder in aanmerking kunnen komen, met aanwijzing der vermoedelijke sterkte van de bezettingen. Dat hier het eerst gelet is op de plaatsen waar reeds kazernen en goede oefeningsterreinen bestaan en het garnizoen nog al belangrijk is, laat zich gereedelijk beseffen, en het zal er dan ook weinig toe afdoen, met welke plaatsen het eerst wordt begonnen, indien het slechts zoodanigen zijn, van welke het zeker is, dat zij voortdurend garnizoenen zullen houden.

Dat de aangewezen plaatsen hiertoe behooren, is aan geen redelijken twijfel onderhevig, evenmin als het is aan te nemen dat een volgend Minister garnizoenen, zoo als Arnhem en Breda, alsdan voorzien van goede kazernen, behoorlijk ingerichte zieken-tablissementen, doelmatige stallen, geschikte exercitieterreinen en schietbanen, zoude doen verlaten, om de troepen in andere wellicht minder gunstige garnizoenen over te brengen; en wat nu Breda betreft, al moge die plaats niet meer tot ons vestingstelsel behooren, het aanwezen aldaar van de Militaire Academie en van de Stafschool benevens haar gunstige exercitieterreinen zullen het altoos noodig doen zijn, dat daar een garnizoen, uit verschillende wapens bestaande, aanwezig zij.

Het zou dus zeer te betreuren zijn, indien de aangevraagde som tot verbetering van het kazernement te Breda niet werd goedgekeurd.

Bij het vaststellen der verbeteringen, die de verschillende gebouwen zouden dienen te ondergaan, heeft men ieder hunner getoetst aan de eischen die in billijkheid kunnen worden gesteld aan een goede kazerne, infirmerie of stal. Die eischen zijn in geschrift gebracht en in handen gesteld van commissiën bestaande uit Officieren van verschillende wapens en dienstvakken. Deze hebben den arbeid der bedoelde toetsing volbracht en er den Minister over gerapporteerd. Men stelt zich voor op dezelfde wijze te blijven voortgaan.

i en k. De uitbreiding van het oefeningsterrein op de legerplaats bij Zeist is noodzakelijk, ten einde met volkomen veiligheid de vereischte schietoefeningen te kunnen doen plaats hebben.

Te waken dat hier geen particuliere eigendommen door het zoo ver dragend geschut worden beschadigd, is het voorname doel dat met den hierbedoelden aankoop van gronden wordt beoogd.

De ondergeteekende kan niet ontkennen, dat het zoogenaamde officiersgebouw in het kamp bij Zeist wel eenige verbeteringen zou behoeven; urgent zijn zij echter nog niet, en aangezien nog zoovele andere zaken in hetzelfde geval verkeeren, heeft men een en ander nog achterwege gelaten om de begrooting niet op te drijven.

Art. 2 van het wetsontwerp. Alhier wordt te kennen gegeven dat in dit artikel nog verschillende posten zijn opgenomen, die het personeel betreffen en dus niet voor overschrijving uit den post voor onvoorziene uitgaven in aanmerking behooren te komen.

Men zal hier toch niet het oog hebben op de artikelen die in de IIIde, Vde, VIIde en XIVde afdeelingen der begrooting voorkomen; waarschijnlijk wordt bedoeld op de artt. 19, 34 en 35. Wil men nu de traktementen, die in deze artikelen met zoovele andere onderwerpen van uitgaaf te zamen in één artikel uitgetrokken worden, afzonderlijk vermelden, dan moeten zij ook in afzonderlijke artikelen voorkomen, dat een geheele omwerking der begrooting ten gevolge zou hebben, en zeker thans niet in de bedoeling zal liggen.

Intusschen zal de ondergeteekende gaarne onderzoeken, in hoever in het vervolg aan het hier te kennen gegeven verlangen gevolg kan worden gegeven.

's Gravenhage, November 1874.

De Minister van Oorlog,

WEITZEL.

NOTA VAN WIJZIGING OP HOOFDSTUK VIII DER STAATSBEGROOTING
VOOR 1875.

Ontwerp van Wet.

IIde AFDEELING.

Art. 4. Groote staf, vermeerderd met *f* 3711, en alzoo uitgetrokken op een bedrag van *f* 62,298.

Het totaal van de IIde afdeeling wordt uitgetrokken op een bedrag van *f* 284,054.

IIIde AFDEELING.

Art. 10. Wapen der artillerie, staf en korpsen, enz., vermeerderd met *f* 3400, en alzoo uitgetrokken op een bedrag van *f* 2,595,593.

Het totaal van de IIIde afdeeling wordt uitgetrokken op een bedrag van *f* 10,477,029.

Het totaal van het VIIIste hoofdstuk wordt vermeerderd met *f* 7111, en alzoo uitgetrokken op een bedrag van *f* 22,043,111.

Toelichting.

Art. 5. Adjudanten bij Zijn Koninklijke Hoogheid Prins ALEXANDER DER NEDERLANDEN:

1 kapitein der 1ste klasse *f* 2400; 1 kapitein der 2de klasse *f* 2000; voor toelagen aan deze adjudanten, ieder ad *f* 600, *f* 1200; voor fourages van 4 paarden, 1460 dagen ad 70 cents *f* 1022. Totaal *f* 6622.

Gaat af het reeds uitgetrokkene voor 1 kapitein, gedetacheerd bij gemelde Zijn Koninklijke Hoogheid, traktement en fourage *f* 2911. Meerder *f* 3711.

Art. 10. Staf der artillerie.

1 Luitenant-kolonel ter beschikking van den Minister voor de werkzaamheden betreffende de aanschaffing van zwaar geschut en artilleriematerieel *f* 3400.

Totaal *f* 7111.

De Minister van Oorlog,

WEITZEL.

BEGROOTING VAN UITGAVEN VOOR DE VOLTOOIING VAN HET VESTINGSTELSEL, DIENST 1875.

VOORLOOPIG VERSLAG.

§ 1. Bij de overweging in de afdelingen der Kamer van het wetsontwerp tot vaststelling der begrooting van uitgaven voor de voltooiing van het vestingstelsel, voor den dienst van 1875, toonde men zich nagenoeg algemeen en door dat voorstel en door de wijze, waarop het is toegelicht, teleurgesteld.

De Kamer heeft de vestingwet aangenomen in de verwachting, dat daardoor de grondslag werd gelegd tot een vast stelsel van verdediging; dat aan het doel- loos fort en bouwen, waarover men zich zoo dikwijls heeft beklaagd, een einde zou worden gemaakt, en dat de eenmaal gemaakte plannen niet telkens door een opvolgend Minister terzijde gesteld of gewijzigd zouden worden. Die ver- wachting wordt door de thans gedane voordracht veeleer vrijdeld dan vervuld. Niet een nieuw opvolgend Minister, maar hetzelfde hoofd van het Departement van Oorlog, dat de vestingwet weinig maanden geleden heeft verdedigd, stelt thans aanmerkelijke veranderingen voor in de plannen, die bij de aanneming dier wet geacht konden worden vast te staan. De eerste stap tot uitvoering dezer wet, van welken zooveel afhangt, is derhalve verre van gelukkig. Tegelijkertijd blijkt uit de gedane voordracht, dat de sommen, waarop vroeger de aan te leggen vestingwerken werden geraamd, in de meeste gevallen thans reeds zeer aanmer- kelijk worden verhoogd, zoodat er gegronde reden tot vrees bestaat, dat als op den thans ingeslagen weg wordt voortgegaan, de uitvoering der vestingwet oneindig meer zal kosten dan de 30 millioen, waarvan oorspronkelijk sprake was. In elk geval zou de Kamer, wanneer zij zich met de tegenwoordige wet, zooals zij daar ligt, vereenigde, wel nog 4 millioen toestaan, maar zich, in zoover de tegen- woordige ramingen bleken niet te laag te zijn, tot een uitgaaf van 10 millioen verbinden.

Tot staving van een en ander beriep men er zich op, dat ten aanzien van de stelling van Naarden thans een geheel ander plan wordt voorgesteld dan bij de vestingwet werd beoogd; een plan, welks uitvoering ten minste twee en een half millioen kosten zal. De geheele wijziging wordt slechts met een paar woorden toegelicht; gelijk trouwens in 't algemeen de Memorie van Toelichting over de gedane voorstellen luchtig heenglijdt en in een paar bladzijden alles afhandelt. Van de droogmaking van een deel der Zuiderzee en van de mogelijkheid, dat deze onderneming gewichtigen invloed zou kunnen hebben op de aan te leggen vestingwerken wordt, zelfs niet met een enkel woord, gewag gemaakt.

Wat de stelling bij Utrecht betreft, wordt, als ware het de eenvoudigste zaak der wereld, vermeld, dat men een fort bij Westbroek zal bouwen, 't welk 7 ton zal kosten, in plaats van de verbetering van den post aan den Gagel, die op f 75.000 was geraamd.

Met opzicht tot de forten bij Bureveld en Oud-Wulven wordt blootweg verwezen naar de Memorie van Toelichting van den generaal VAN STIRUM, van April 1873. De Minister verliest daarbij uit het oog, dat de nieuwe leden der Kamer niet in 't bezit zijn van deze stukken en dat anderen ze niet ter hand hebben. Hij heldert volstrekt niet op, waarom het fort bij Bureveld, vroeger op 6 ton geraamd, thans 13 ton zal moeten kosten.

Van de werken, tot verbetering der stelling bij Asperen vereischt, wordt in 't geheel geen raming medegedeeld. De ontwerpen daaromtrent zijn, volgens den Minister, nog niet tot rijpheid gekomen. Hij wil de uitgaven daarvoor uit den post voor *onvoorzien* bestrijden, en de Kamer zou dus, zijn voorstel aannemende, in den blinde iets toestaan waarvan zij den omvang niet kan overzien.

De stelling van den Helder zal, zooals thans wordt aangekondigd, verbeterd worden door het bouwen van een fort op de Laan, terwijl dat op den Zuidwal wordt weggelaten: een geheele verandering van stelsel, samenhangende met een geheel andere opvatting omtrent de wijze van verdediging dezer stelling. Intusschen zijn in de vroeger gewisselde stukken ernstige bedenkingen tegen dergelijk plan, dat verscheidene millioenen zou kosten en toch, naar de meening van sommigen, niet genoegzaam aan het beoogde doel zou beantwoorden, in 't midden gebracht. En nu wordt dit nieuwe plan voorgedragen of aangekondigd zonder dat gewag wordt gemaakt van de geheele verandering van stelsel, die hierin ligt opgesloten, en zonder dat blijkt hoe men zich de stelling van den Helder nu in haar geheel hebbe voor te stellen.

Het is, zeide men, alsof de schatkist openstaat om daaruit met volle handen voor den aanleg van vestingwerken te putten, en alsof naarmate de plannen voor te bouwen forten gereed komen, men geld daarvoor aanvraagt, zonder op iets anders te letten dan op dit speciaal punt en zonder de behoefte in haren geheelen omvang in het oog te houden.

Eenige leden vereenigen zich niet met dit ongunstig oordeel over het gedane voorstel. De vestingwet had dan toch niet anders dan in groote trekken de aan te leggen of te verbeteren stellingen omschreven, en het was niet te verwonderen, dat zich, nu men tot de uitvoering kwam, wijziging van denkbeelden omtrent onderdeelen openbaarde. In andere landen had in soortgelijke gevallen hetzelfde plaats gehad. Nadat België eenmaal tot een zeer geconcentreerd vestingstelsel besloten had, heeft men daar aan de vestingwerken van Antwerpen begonnen te arbeiden, doch toen men daarmede tot zekere hoogte gevorderd was, bevonden, dat meer ruimte aan de stad moest worden gelaten. Men is toen op zijn schreden teruggekeerd, en heeft de vestingwerken meer uitgelegd, niettegenstaande reeds belangrijke sommen aan de bevestiging volgens het oorspronkelijk plan waren besteed.

Naar het oordeel van anderen was dit een afschrikkend voorbeeld, voor welks navolging men zich wachten moest. Op het standpunt waarop de Kamer thans staat, was het volstrekt noodzakelijk te weten, waarheen de uitvoering der vestingwet leiden zou, wat daarvoor zou worden verricht en hoeveel de aan te leggen werken in 't geheel waarschijnlijk zouden kosten. Om die wetenschap te verkrijgen, moesten de hoofdtrekken van hetgeen men tot stand wilde brengen, door kaarten opgehelderd, worden overgelegd. Tevens moest daarbij worden aangeetoond, wat de Regeering zich met opzicht tot de aan te leggen stellingen en werken voorstelde. Het moest bijv. niet twijfelachtig blijven, of de Utrechtsche linie zoodanig zou worden ingericht, dat de stad Utrecht tegen een bombardement zou worden beveiligd; voor welke krijgsverrichtingen het zoogenaamde »offensief van Naarden» moest dienen, en in hoever bij het ontwerpen der forten in de Utrechtsche linie op den steun der inundatiën gerekend is. Te meer was er behoefte aan bepaalde opgaven omtrent de forten en werken, tot uitvoering der vestingwet vereischt, omdat de staat en de raming bij het voorstel van den generaal VAN STIRUM gevoegd, door den Minister, bij de discussiën over de

vestingwet, terzijde waren gesteld en de Kamer derhalve thans, om zoo te zeggen, niets meer had waaraan zij zich kon vasthouden.

Het verlangen naar zulk een uitgewerkt, behoorlijk toegelicht, afgerond plan omtrent de aan te leggen werken kan, zoo men deed opmerken, niet als overdeven worden beschouwd. Telkens wanneer de Kamer over groote openbare werken, door of onder toezicht van den waterstaat uit te voeren, te beslissen heeft gehad, heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken zich beijverd door overlegging van plannen, kaarten en ramingen, de zaak voor de leden der Kamer duidelijk te maken en aannemelijk voor te stellen. Men denke slechts aan de Rotterdamsche en Amsterdamsche waterwegen, aan de verbetering van het Hellegat enz. Evenzoo heeft de vorige Minister van Koloniën zijn voorstellen omtrent den spoorweg Samarang-Vorstenlanden en omtrent de haven van Batavia door overlegging van stukken en kaarten toegelicht. Waarom zou de Minister van Oorlog in dit opzicht minder doen, minder uitgestrekte verplichtingen te vervullen hebben dan zijn ambtgenooten?

§ 2. Terwijl het denkbeeld, dat een algemeen plan omtrent de aan te leggen vestingwerken zou worden vervaardigd, waarop dan het voorstel tot gedeeltelijke uitvoering gedurende het jaar 1875 rusten kon, in al de afdelingen bijval vond, en eenige leden zelfs van de aanbidding van zoodanig plan hun stem over de wet afhankelijk maakten, heerschte er eenig verschil van gevoelen over de vraag, hoe dat plan tot stand zou komen.

Verscheidene leden zouden zich tevreden stellen met uitgewerkte plannen voor elke linie, opgemaakt aan het bureau der genie bij het Departement van Oorlog, maar waarover vooraf de adviezen van den chef van den generalen staf waren ingewonnen; welke adviezen dan bij de Kamer moesten worden overgelegd. Dat de generale staf rechtstreeks in deze zaak moest worden gemengd, scheen niet twijfelachtig. Het hoofd daarvan, die, in geval van oorlog, de krijgsbewegingen moet helpen leiden, is de aangewezen persoon om aan te geven waar met het meeste voordeel voor 's lands defensie vestingwerken zijn aan te leggen en van welken aard en omvang deze moeten zijn. Sommigen voegden er bij, dat ook het wapen der artillerie over de aan te leggen werken moest worden geraadpleegd. Het komt, bij den aanleg van forten, vooral op de werking van het geschut aan, en het is derhalve rationeel, dat bij de bepaling van de richting der verschillende deelen der werken, de artillerie worde gehoord.

Volgens een ander gevoelen was het doel, waarnaar men streefde, vastheid en onveranderlijkheid van plannen, niet anders te bereiken dan door de optreding van een permanente commissie voor de uitvoering der vestingwet. Die commissie, uit Officiëren van den generalen staf, van de genie en van de artillerie samen te stellen, zou advies moeten uitbrengen over het getal, de plaats en de inrichting der aan te leggen werken, en deze adviezen zouden dan aan de Kamer moeten worden medegedeeld. De Minister kon er geen blijk van wantrouwen in zien, dat men op de optreding van zoodanige commissie aandrang. De zekerheid bestaat niet, dat de eenmaal ontworpen plannen door denzelfden Minister, onder wiens beheer zij zijn tot stand gebracht, ten uitvoer zullen worden gelegd. Het komt er juist op aan te waken, dat niet een opvolgend Minister afbreke wat zijn voorganger goed en nuttig oordeelde. Permanente commissiën voor den aanleg van groote openbare werken, die de uitvoering helpen regelen of de Regeering daaromtrent voorlichten, zijn hier te lande geenszins vreemd. Men denke aan de commissie voor de droogmaking van het Haarlemmermeer, aan die voor de droogmaking der plassen in Schieland en aan de commissie, die de plannen omtrent het gedeeltelijk droogmaken der Zuiderzee heeft onderzocht. De bedenking werd evenwel gemaakt, dat de optreding van een nieuw comité van defensie aanmerkelijke vertraging in de uitvoering der vestingwet zou kunnen brengen; te meer nog omdat als Officiëren van onderscheidene wapens daarin zitting hadden, licht onder hen niet de noodige eenstemmigheid zou heerschen.

In verband met de voorafgaande algemeene beschouwingen zijn door twee leden

der Kamer nota's in hunne afdelingen overgelegd, die onder de letters A en B aan dit Verslag zijn gehecht.

§ 3. In twee afdelingen wees men op den ongunstigen afloop van sommige aanbestedingen van vestingwerken, en meende dat die uitkomst voor een goed deel aan de Officiëren der genie zelven te wijten was. De bestekken moesten, gelijk zulks over 't algemeen met die, welke van de ingenieurs van den waterstaat uitgaan, het geval is, korter, duidelijker zijn, en aan de aannemers moesten niet noodeloos of zonder genoegzame aanleiding moeilijkheden in den weg worden gelegd. Het gebeurde met het fort te Pannerden, de afwijzing der reclame van de gebroeders SCHOONENBURG moesten wel de aannemers afschrikken zich met werken te belasten, die van de Officiëren der genie uitgaan, en kon dus niet anders dan ten nadeele van den Staat uitloopen. Te recht scheen ook geklaagd te worden, dat van regeeringswege niet altijd tijdig genoeg voor de onteigening gezorgd wordt, die met aan te leggen verdedigingswerken in verband staan. De aannemers schijnen daardoor, gelijk bijv. bij het verbeteren van het fort te Everdingen het geval moet zijn geweest, niet zelden vertraging bij hun werkzaamheden te ondervinden.

§ 4. Op nieuw werd door zeer vele leden op het zooveel mogelijk bespoedigen der slooping van de afgekeurde vestingen aangedrongen. De ingezetenen der gemeenten, die zich zoo langen tijd al den last hebben getroost, aan het bewonen eener vesting verknocht, hebben er aanspraak op, zonder meer vertraging dan de aard der zaak medebrengt, in het genot gesteld te worden der hun voorgespiegelde voordeelen. Nu wist men wel, dat bij de slooping meestal zeker terrein voor militair gebruik wordt voorbehouden, dat dit in kaart moet worden gebracht en dat ook de onderhandelingen met de gemeentebesturen tijd vorderen: maar men kon toch het vermoeden niet van zich weren, dat bij het Departement van Oorlog niet ijverig genoeg wordt gearbeid om de overdracht der vestingwerken aan het domein voor te bereiden. Bij elke vesting bevinden zich uitgestrekte terreinen, die uit een militair oogpunt geen waarde hoegenaamd hebben. Tegen den gedeeltelijken afstand daarvan behoorde althans geen bezwaar te worden gemaakt. Zoo iets heeft echter, naar men meent, o. a. te Groningen plaats, waar men een betrekkelijk gering gedeelte van den wal noodig heeft voor den verderen aanleg van het zeekanaal, en echter omtrent den afstand daarvan verwezen wordt naar het tijdstip, waarop alles geregeld zal zijn. Een goed regeeringsbeleid bracht, meende men, mede, om zich met opzicht tot het vervullen van zoodanige wenschen rekkelijk te betoonen, en in 't algemeen bij de onderhandelingen met de gemeentebesturen der te ontmantelen vestingen niet al te nauw toe te zien, of ook enkele duizenden guldens meer voor den Staat kunnen worden bedongen. Eenige leden intusschen, ofschoon insgelijks voor het spoedig opheffen van alle noodeloze belemmeringen gestemd, wenschten met het sloopen van sommige vestingen niet al te veel haast te hebben gemaakt. Zij wezen op hetgeen in 1866 en 1870 heeft plaats gehad, en meenden, dat zoolang de uitvoering van het aangenomen vestingstelsel niet verder is gevorderd, de gelegenheid moest openblijven, om in tijd van nood sommige versterkte plaatsen, die later zullen worden ontmanteld, tijdelijk voor 'slands verdediging te gebruiken. Men deed echter opmerken, dat dit verlangen moeielijk is overeen te brengen met de bepaling van art. 3 der vestingwet, volgens welke de opgeheven vestingwerken uiterlijk binnen drie jaren aan het bestuur der domeinen moeten worden overgegeven om ze onschadelijk te maken en zooveel noodig te slechten.

§ 5. In één der afdelingen werd gevraagd, of voor de slooping van vestingwerken en voor het opwerpen van aarden werken bij het bouwen van nieuwe forten of batterijen geen gebruik zou kunnen worden gemaakt van het korps der mineurs. De manschappen van dat korps houden zich thans bij hun jaarlijksche oefeningen met aarden werken bezig, die zij zelven weder moeten sloopen. Het volvoeren van een arbeid, die werkelijk nuttig en van blijvenden aard is, scheen voor hen tot een goede leerschool te kunnen worden gemaakt.

Evenzoo werd in die afdeeling gevraagd, of bij het aanleggen der vestingwerken niet met vrucht gebruik ware te maken van den arbeid van tot tuchthuisstraf veroordeelde gevangenen, evenals men zulks in Engeland, bijv. bij de werken te Portsmouth, doet. Men erkende, dat dan de werken niet op de gewone wijze zouden kunnen worden aanbesteed, en dat op maatregelen en localiteiten voor de bewaking der gevangenen zou moeten worden gelet. Ook scheen de wet van 29 Juni 1854 (*Staatsblad* n°. 102), waarbij de dwangarbeid geheel is afgeschaft, een onoverkomelijk beletsel voor de uitvoering van het denkbeeld op te leveren. Maar in het oog dezer leden was de zaak zelve, waardoor kosten zouden worden bespaard en die ook uit andere oogpunten zich zeer aanbeval, van genoegzaam gewicht, om daarom alleen tot gedeeltelijke herziening dier wet over te gaan. Andere leden der afdeeling geloofden echter niet; dat de besparing, langs dezen weg te verkrijgen, van eenige beteekenis zou zijn; terwijl daarenboven van ver het meerendeel der tot tuchthuisstraf veroordeelden geen goed handenwerk, dat inspanning vordert, te verwachten scheen.

Artikel I der wet.

De aanmerking werd herhaald, dat voor nagenoeg al de werken, in dit artikel opgesomd, thans blijken veel grootere sommen benoodigd te zijn, dan daarvoor bij de raming, die het wetsontwerp van den generaal VAN STIRUM vergezeld, waren uitgetrokken. De aanvragen althans zijn veel hooger. Zoo werd in 1873 voor de verbetering der stelling van Naarden *f* 1,368,000 noodig geacht, thans voor het een en ander *f* 2,500,000; voor Weesp in 1873 *f* 33,000; thans *f* 50,000; voor het fort te Uitermeer in 1873 *f* 18,000, thans *f* 50,000; voor een fort bij Bureveld vroeger *f* 600,000, thans *f* 1,300,000 enz.

Op eenige leden had het een onaangename indruk gemaakt, dat bij de in dit onderdeel der wet begrepen begrotingartikelen zoo dikwils gesproken wordt van het *verbeteren* van bestaande werken en slechts als bij uitzondering van den aanleg van geheel nieuwe werken. Uit de door den Minister aangenomen noodzakelijkheid van verbetering van zooveel werken, bleek dan toch, dat men daarentrent vroeger een verkeerden weg had ingeslagen. Maar bovendien was het, althans naar het gevoelen dezer leden, de vraag, of het belang van 's lands defensie niet medebrengt den voorrang toe te kennen aan volstrekt noodzakelijk te achten *nieuwe* werken en de bestaande voorloopig te laten voor hetgeen zij zijn. Het was toch alleszins denkbaar, dat een aanval te wederstaan was vóór men met alles gereed is. Voor dat geval scheen het gemis van een noodzakelijk nieuw werk zwaarder te moeten wegen dan de minder voldoende toestand van een fort of ander werk dat reeds bestaat. Andere leden, ofschoon erkennende dat deze bedenking niet geheel ongegrond was, meenden toch te moeten doen opmerken, dat de werken, die thans verbeterd zullen worden, reeds sedert tal van jaren verbetering behoeften, en dat alzoo nu alleen wordt ingehaald wat jaren achtereen is verzuimd.

De stelling van Amsterdam wordt in art. 2 der vestingwet genoemd onder de zoodanige, waarvoor de werken, althans gedeeltelijk, in de eerste plaats moeten worden aangelegd. Waarom wordt daarvoor niets uitgetrokken, of althans in de Memorie van Toelichting geen melding gemaakt van de redenen die het ter hand nemen van dit werk nog doen uitstellen? Al stemde men toe, dat aan het tot stand brengen der stelling van Amsterdam niet in de eerste plaats kon worden gedacht, dan konden en behoorden toch voorbereidende maatregelen voor de uitvoering van dat deel der vestingwet genomen te worden. De Minister heeft, bij de behandeling der vestingwet, de toezegging gedaan, dat tot het ontwerpen van een plan van versterking der hoofdstad, waarbij zoo velerlei belangen de aandacht vorderen, een gemengde commissie zou worden benoemd. Waarom is aan die toezegging nog geen gevolg gegeven.

Begrotingsartikel. 1. Vrij algemeen kon men het den Minister van Oorlog niet toegeven, dat, als buitengewone maatregelen moeten worden genomen om de

werkzaamheden, aan de uitvoering der vestingwet verboden, te verrichten, Genie-officieren voor den aanleg der Staatsspoorwegen gedetacheerd kunnen blijven. Al gold het hier, zoo men meent, thans slechts een of twee Officieren, het beginsel was verkeerd, dat, waar behoefte aan personeel bestaat, de tijdelijke gedetacheerden niet terugkeerden in de rijen van het korps waartoe zij behooren. Zoo het in 't algemeen goedkeuring verdient, dat een Genie-officier, die bij zijn korps kan worden gemist, gebruikt worde voor den aanleg van burgerlijke openbare werken, moest het detacheeren daarvoor nooit anders dan gedurende een bepaald tijdperk plaats hebben, en dus het daarvoor bestemde personeel worden afgewisseld. Bij zoodanige regeling der zaak zou de Staat voor den aanleg van vestingwerken nut kunnen trekken van de ondervinding, door de Officieren der genie op een ander terrein van werkzaamheid verkregen. Daartegen deed men echter opmerken, dat als een Genie-officier gedurende eenige jaren met den aanleg van Staatsspoorwegen of andere burgerlijke openbare werken is belast geweest, het voor den goeden aanleg dier werken schadelijk zou zijn, hem op eens weder te verwijderen en door een ander, tot zekere hoogte nieuweling in de zaak, te vervangen.

Wat van dit vraagstuk zij en al had men er niet bepaald tegen, dat, voor zoover dit volstrekt noodig mocht zijn, voor den aanleg der vestingwerken de hulp van civiele ingenieurs wierd ingeroepen, men bleef volhouden, dat indien het korps van de Officieren der genie beter georganiseerd ware, en indien zij, die daartoe behooren, beter voor de door hen te vervullen taak werden opgeleid, aan deze buitengewone hulp geen behoefte zou bestaan. De meeste deskundigen komen, meende men, daarin overeen, dat de jongere Genie-officieren te veel tot bureauarbeid worden gebruikt, te weinig op technisch terrein werkzaam zijn. Daardoor verkrijgen zij de praktische bekwaamheid niet, die in hen wordt vereischt. Evenzoo doen de opzichters, waaronder er schijnen te zijn, die door hun gevorderde jaren of om andere redenen voor hun eigenlijke betrekking niet geheel bruikbaar meer worden geacht, dikwijls niet veel meer dan klerksdiensten.

Naar het oordeel van eenige leden is de eerste stap, die gedaan moet worden om hierin verbetering te brengen, het geven van een nieuwe organisatie aan het korps der genie, welke organisatie in overeenstemming met de vestingwet moet worden gebracht. Er zijn bij die wet 7 liniën van defensie vastgesteld. Maar nu zijn er, in 1873, vóór de aanneming van de vestingwet, ingesteld 5 liniën van defensie en 5 commandanten dier liniën, terwijl vroeger waren opgericht 11 geniëstellingen, elk met één Hoofdofficier. Thans is het noodig die vroegere regelingen te wijzigen. Er moeten zijn 7 liniën van defensie; de geniëstellingen moeten, naar men meende, worden opgeheven, en in plaats daarvan moet bij elke der 7 liniën van defensie een Hoofdofficier der genie worden geplaatst. Wanneer men dien weg insloeg en ook verder de organisatie van het korps der genie met het vestingstelsel en de organisatie van het leger te velde in verband bracht, zou men ongetwijfeld tot het resultaat komen, dat men volstaan kan met een kleiner cijfer aan Genie-officieren dan thans in dienst is. Op die wijze kon men zich behoorlijk rekenschap geven van de behoefte in oorlogstijd, en daarop komt het aan. De Officieren, die niet in de organisatie konden worden begrepen, waren dan tijdelijk in dienst te houden om ten behoeve van den aanleg der vestingwerken te worden gebruikt. Voorts zou ook het korps opzichters van de minder bruikbare elementen gezuiverd en zoodanig ingericht moeten worden, dat het die werkzaamheden op zich kon nemen, die thans aan de jongere Officieren worden opgedragen.

Art. 2, n°. 1 en 2. Verscheidene leden achtten het verre van duidelijk wat met de verbetering van het offensief van Naarden, waarvoor zulke groote sommen worden aangevraagd, eigenlijk wordt bedoeld. Dat zoogenaamd offensief bestond tot nu toe uit eenige werkjes, die de Minister zelf onbeduidend noemt. Zij hadden, naar men meent, ten doel om bij een vijandelijken aanval op de Nieuwe Hollandsche linie aan een deel onzer troepen gelegenheid te geven om op Naarden terug te trekken en over de breede grachten dier vesting te komen. Voor dat

doel waren zij geschikt. Hoogstens konden die werken dan ook den naam dragen van een tactisch offensief op kleine schaal. Thans echter schijnt het voornemen te bestaan om een strategisch offensief op eenigszins breede schaal aan te leggen en daartoe van de naburige hoogten gebruik te maken. Men kon er zich geen goed denkbeeld van vormen, hoe uit dat punt met onze beperkte krijgsmacht een aanvallende beweging, met eenige hoop op goed gevolg, zou kunnen worden ondernomen. Onze troepen zouden daar toch hoogstwaarschijnlijk met een overmachtige cavalerie en artillerie te strijden hebben en daartegen niet opgewassen zijn. Wilde men zoodanig offensief in ons verdedigingsstelsel opnemen, dan zou men het nog meer voorwaarts en wel vóór Hilversum moeten brengen. Ook wenschte men te weten, of dit offensief, zooals het door den Minister wordt voorgesteld, zijn waarde zou behouden indien tot de droogmaking der Zuiderzee werd overgegaan?

N°. 6. De bouw van het nieuwe fort te Westbroek werd in de Memorie van Toelichting door niets anders gerechtvaardigd dan door het gezegde, dat het den linkervleugel der stelling bij Utrecht goed zal dekken. Wanneer echter het offensief van Naarden vooruitgebracht wordt tot voorwaarts den spoorwegknoop van Hilversum, links sluitende aan de lage landen bij Eemnes en rechts aan die bij Nieuw-Loosdrecht, kan dit geheele fort bij Westbroek achterwege blijven.

N°. 7. Aanvankelijk was er bij Bureveld alleen sprake van het maken eener batterij. Sedert werd daar een sterk fort noodig geacht, en thans zal er een worden gebouwd, dat 13 ton zal kosten. Welk is het doel van het bouwen van dat fort? Vleit men zich daardoor de stad Utrecht tegen een bombardement te kunnen beveiligen?

N°. 9. Het juiste punt, waarop het fort bij Oud-Wulven zal worden gebouwd, wordt niet aangegeven. Daardoor kan men ook niet beoordeelen welk doel met dit fort wordt beoogd. Strekt het slechts tot aanvulling van de linie van forten bij Rijnauwen en Vechten? Of heeft men hier aan een werk te denken, dat vèr voorbij die forten vooruitspringt en dus dienen moet om de stad Utrecht tegen bombardement te beschermen?

N°s. 12 en 13. Waarom wordt, werd door sommigen gevraagd, in plaats van de hier bedoelde werken, niet een werk vóór den spoorwegdam tegenover Kuilenburg aangelegd? Daardoor zou men de spoorwegbrug aldaar in handen houden. Een vroeger Minister werd door de kostbaarheid van het werk afgeschrikt. Maar kan dit, nu zooveel grootere sommen voor andere forten worden aangevraagd, een afdoende reden zijn om de zaak achterwege te laten? Zij verdient althans een degelijk nader onderzoek. Wat thans bij Honswijk en aan het Spoel zou worden tot stand gebracht, werd door deze leden met den naam van half werk bestempeld.

N°. 14. Nu de Minister besloten heeft ook aan de stelling bij Asperen de hand te slaan, liet zich vooruitzien, dat men met een voldoende plan daaromtrent niet spoedig gereed zou komen. Men moet wel op dat terrein groote moeielijkheden ontmoeten, niet enkel uithoofde van de kronkelingen der Linge, maar ook omdat men daar als met een doolhof van dijken te doen heeft. Het verdiende daarom overweging, om tot ontwijking dier moeielijkheid de stelling meer vooruit te brengen.

N°. 15. Bij de werken tot verbetering der inundatiemiddelen in de richting van Tiel, het Spoel, de Klop enz., zijn de waterstaatsbelangen in hooge mate betrokken. Zijn de betrokken waterschapsbesturen daarover gehoord? Wat beteekent de uitdrukking in den toelichtenden staat: *»aanvoer van Lekwater langs de Klop»*? Waarom worden geen gelden voor het maken van een stuw in de Lek aangevraagd? Of heeft men van het maken van dien stuw afgezien? Men meende te weten, dat door een daartoe opzettelijk benoemde commissie een plan voor dien stuw is ontworpen, dat aanbeveling verdient. Andere leden achtten het aanbrengen van zulk een stuw, uit een practisch oogpunt, niet zeer doelmatig.

Eenige leden waren van gevoelen, dat het beter ware een kanaal van Tiel naar Wijk bij Duurstede te graven, dit kanaal ter verdediging in te richten en alzoo de defensielinie aan deze zijde meer vooruit te brengen. De moeielijkheden, die men nu bij Asperen ondervindt, zouden op die wijze ook worden ondervangen, en de sluizen te Wijk bij Duurstede en Tiel langeren tijd in handen der verdediging blijven.

N°. 16. Door sommige leden werd hier teruggekomen op de bedenking, dat de droogmaking van een deel der Zuiderzee invloed op ons defensiestelsel zou kunnen hebben. Met het oog daarop achtten zij het niet raadzaam, dat te veel geld aan den bouw van vestingwerken in de Nieuwe Hollandsche waterlinie werd besteed. Naarden bijv. zou in een geheel andere positie komen dan thans het geval is. Anderen meenden, dat het, wat ook daaromtrent mocht worden besloten, nog lang zou duren eer de Zuiderzee, of liever het zuidwestelijk deel daarvan, dat hier in aanmerking komt, droog was; dat dan echter de linie naar Noordholland omgebogen en door kanalen en inundatiën gedekt kon worden op zoodanige wijze, dat zij evengoed bleef als thans. Alleen scheen het juist, dat in zoodanig geval Naarden in een andere positie komen zou.

Art. 3. Vooral ook bij dit onderdeel der begrooting heeft men het gemis van een algemeen plan omtrent de aan te leggen werken en van het doel dat daarbij beoogd wordt, zeer levendig gevoeld. De posten zijn ook anders gerangschikt dan in de bijlagen der vestingwet, hetgeen de vergelijking der uitgetrokken sommen niet gemakkelijk maakt.

Volgens vroegere plannen wilde men den vijand den toegang tot de reede niet ernstig betwisten, maar hem een eenigszins langdurig verblijf op die reede door het vuur van het fort op den Zuidwal en van de andere batterijen onmogelijk maken. Thans schijnt men meer gewicht te hechten aan het beletten van de nadering tot de reede zelve. Maar intusschen let men, bij dit plan, te veel op de zeezijde alléén, en wordt schier niets voorgesteld voor de verdediging van de landzijde der stelling. Dit laatste werd door eenige leden afgekeurd. Anderen kwamen op tegen het bouwen van een fort op de Laan, niet enkel omdat daarmede millioenen gemoeid waren, maar ook omdat zij niet geloofden, dat de plaatselijke gesteldheid van dat punt, waar men onder anderen ook met loopzand te strijden heeft, den bouw van een duurzaam fort toelaat.

Art. 4. In verband met de bewoordingen van punt f van art. 1 der vestingwet werd nadere opheldering verlangd, hoe de sperforten aan den IJsel ook tot opneming van troepen zullen kunnen dienen. Men wenscht tevens bepaalde opgave omtrent de plaats bij Zutphen en bij Zwolle, waar deze forten zullen worden gebouwd.

Waarom, werd voorts gevraagd, wordt niets voorgesteld ten aanzien van den toegang bij Westervoort, die thans niet behoorlijk beschermd is?

De Memorie van Toelichting geeft te kennen, dat het voornemen niet bestaat om een sperfort bij Nijmegen te bouwen, tenzij de in aanleg zijnde spoorweg naar Arnhem een voor de defensie al te nadeelige richting erlangde. Dit gaf aanleiding tot de vraag, of de richting voor den spoorweg, zooals die voorloopig is aangenomen in de stukken en plannen, die thans in de bij de zaak betrokken gemeenten ter visie liggen, door den Minister van Oorlog als al te nadeelig voor de defensie wordt beschouwd, en of hij dus bij het definitief kiezen dier richting een fort aan den linkeroever der Waal bij Nijmegen noodig acht. Is, werd voorts gevraagd, de thans voorloopig aangenomen richting aldus op aandrang van het Departement van Oorlog bepaald? En is er een andere spoorwegrichting te denken, waarbij geen fort noodig is?

Door de late indiening van dit wetsontwerp heeft het onderzoek in de afdeelingen eerst na het jongste recès, namelijk op den 5den November kunnen plaats vinden. De commissie van Rapporteurs heeft daarom, zooveel in haar vermogen was, de zamenstelling van dit Verslag bespoedigd. Zij veroorlooft zich de Regeering op de wenschelijkheid te wijzen, dat de Memorie van Beantwoording zoo spoedig worde

ingediend als vereischt wordt om dit wetsontwerp evenals de begrooting tot aanleg van Staatsspoorwegen, bij het daarvoor aangegevene begrotingsartikel te kunnen behandelen.

Aldus vastgesteld den 14den November 1874.

STIELTJES.
NIERSTRASZ.
VAN ZUIJLEN VAN NYEVELT.
DE ROO VAN ALDERWERELT.
VAN KERKWIJK.

NOTA Lit. A.

Gebruik makende van de bevoegdheid, welke art. 27 van het Reglement van Orde aan de leden geeft, om schriftelijke Nota's bij de behandeling van wetsontwerpen in de afdeelingen over te leggen, heb ik de eer thans het volgende aan de overweging mijner medeleden van de 1ste afdeeling te onderwerpen.

In het jaar 1871 heeft de tegenwoordige Minister van Oorlog zich, in een geschrift over ons krijgswezen (1), doen kennen als een, bijna onvoorwaardelijk, tegenstander van vestingen. Dezer dagen is door den generaal KNOOP (*Gids*, October 1874, bladz. 103) er aan herinnerd dat de tegenwoordige Minister in 1871 schreef:

»De generaal KNOOP — anders waarlijk geen vestingvriend — zegt ergens: *dat er vestingen moeten zijn, wordt door niemand betwist*. Wanneer de generaal in deze woorden eenvoudig een betreuenswaardig feit had willen constateeren, dan zou er helaas niets tegen in te brengen zijn; maar hij heeft er een absolute waarheid mede willen verkondigen; hij heeft blijkbaar in abstracto den regel willen stellen, dat aan een verdediging zonder vestingen niet kan worden gedacht, en dat is onjuist.»

Toen dan ook de schrijver van die woorden als Minister van Oorlog optrad, en de vestingwet, door zijn voorganger ingediend, handhaafde, verwonderde dit velen. Maar toen bij de verdere behandeling der wet deze geheel werd losgemaakt van de tabellen, die de te bouwen of onderhouden vestingen, forten en linien opsomden, en er dus alleen beslist zou worden over de vraag: er zal *een* Utrechtsche linie, *een* stelling te Willemstad, enz. zijn, scheen dit aan te duiden dat de Minister WEITZEL, aan zijn beginselen getrouw, minder dan zijn voorganger de versterking van onze weerbaarheid enkel zou gaan zoeken in het bouwen van forten.

Deze gunstige verwachting is door de feiten deerlijk teleurgesteld.

Bij de behandeling der vestingwet was de discussie *over de wijze van inrichting* van elke linie als 't ware geheel afgesneden. Die zou later, bij de jaarlijksche aanvraag van sommen, plaats vinden. Dan zou kunnen beoordeeld worden *hoe* elke linie zou worden ingericht.

Maar geheel in strijd met dit beginsel werd den 19den Mei jl. een wetsontwerp ingediend, waarbij onder anderen een som van 2 ton werd gevraagd voor *ont-eigeningen* in de Nieuwe Hollandsche waterlinie en in de stelling van den Helder, zonder dat ergens, zelfs globaal, bepaald werd *waar* die onteigeningen zouden plaats vinden. Ware dit wetsontwerp (dat door de kort daarop gevolgde politieke omstandigheden niet verder kwam dan tot een onderzoek op 3 Juni jl. in de afdeelingen) aangenomen, het *geheele doel* der vestingwet ware gemist. Dit doel toch is: te breken met het planloos stuksgewijze verbeteren, en in eens; voor elke hoofdlinie of stelling, het verband der voorgestelde werken te kunnen beoordeelen. Waren toch eenmaal gronden voor forten onteigend, dan zou de

(1) De organisatie bij de wet onzer strijdkrachten te land. Door den Kolonel A. W. P. WEITZEL.

Kamer bezwaarlijk de gelden voor die forten zelve hebben kunnen weigeren, zonder zich aan groote inconsequentie schuldig te maken.

Door de overigens te betreuren langdurige politieke crisis ontstond voor den Minister van Oorlog ten minste het voordeel: dat hij tijd bekwam eenige maanden rijpelijk over de wijze van uitvoering van de vestingwet te kunnen nadenken. Tot mijn leedwezen moet ik echter bekennen, dat die meerdere gegunde tijd mijns inziens geen goede vruchten heeft gedragen. De Minister, persoonlijk een vijand van vestingen, geraakt klaarblijkelijk al meer en meer onder den uitsluitenden invloed der fortenbouwers. Ik wil deze bewering met enkele cijfers staven.

Achtervolgens zijn ontwerpen tot een vestingwet ingediend door de Ministers VAN MULKEN, ENGELVAART, DELPRAT en VAN STIRUM. In de volgende tabel vindt men een overzicht van de sommen, die in elk van deze wetten werden *geraamd* voor elk hoofddeel der verdedigingswerken. Daarbij zijn de sommen gevoegd, die van 1870—74 op de begrotingen zijn toegestaan.

ALGEMEEN OVERZICHT der geraamde uitgaven voor de verschillende stellingen, voorkomende in de achtervolgens voorgedragen vestingwetten, en van de sommen die sedert 1870 voor vestingwerken op de begrotingen zijn toegestaan.

Aanduiding der liniën of stellingen.	VAN STIRUM. 1873.	DELPRAT. 1872.	ENGELVAART. 1871.	VAN MULKEN. 1870.
<i>Nieuwe Hollandsche waterlinie.</i>				
<i>a. Vestingwerken.</i>	f 6.319.000	f 5.513.600	f 5.513.600	f 2.180.000
<i>b. Inundatiemiddelen.</i>	1.245.000	1.211.300	1.211.300	820.000
<i>Amsterdamsche linie</i>	7.723.000	8.286.000	8.286.000	1.570.000
<i>Stelling den Helder</i>	3.307.000	2.977.400	2.977.400	2.240.000
<i>Stelling Groningen—Delfzijl</i>	vervalt.	vervalt.	1.454.350	150.000
<i>Vesting Delfzijl</i>	vervalt.	280.850		
<i>Stelling Beneden-IJssel</i>	vervalt.	1.320.000	vervalt.	240.000
<i>Over-Betuwe</i>	vervalt.	vervalt.	vervalt.	
<i>Nijmegen</i>	vervalt.	vervalt.	vervalt.	450.000
<i>Fort Kraijenhoff bij Nijmegen</i>	vervalt.	109.250	109.250	
<i>Sperforten aan den IJssel</i>	1.500.000	802.500	1.203.750	vervalt.
<i>Verbeteren van Doesburg</i>	45.000	45.000		
<i>Sperfort aan de Waal bij Gent</i>	250.000			
<i>Stelling bij Willemstad</i>	3.015.000	2.405.200	2.405.200	
<i>Fort bij de Moerdijkbrug</i>	vervalt.	325.000	325.000	1.035.000
<i>Linie St. Andriess-Geertruidenberg</i>	2.632.000	2.381.400	2.381.400	995.000
<i>Land van Voorne</i>	1.332.000	1.385.750	1.385.750	620.000
<i>Monden van de Maas</i>	1.763.000	1.498.000	1.498.000	
<i>Grebbe linie en Neder-Betuwe</i>	1.636.600	1.617.440	1.617.440	100.000
<i>Telegraphische verbindingen</i>	181.000	180.860	180.860	
Totaal	f 30.948.000	f 30.348.550	f 30.550.000	f 10.400.000

Op de begrooting van 1870 werd toegestaan vóór den oorlog, voor de vestingwerken in de nieuwe Hollandsche Waterlinie f 28.000 en voor de inundatiemiddelen f 133.000; na den oorlog f 500.000 in een artikel, zonder specificatie toegestaan, bij gelegenheid der mobilisatie van het leger.

In 1871 werd voor de nieuwe Hollandsche waterlinie toegestaan: voor vestingwerken f 215.000; voor inundatiemiddelen f 277.000.

In 1872 Idem, voor vestingwerken f 79.000; voor inundatiemiddelen f 200.000 (globale schifting van de uitgaven, die niet aldus gesplitst zijn op de begrooting).

In 1873 Idem, voor vestingwerken niets; voor inundatiemiddelen f 1.213.000.

In 1874 Idem, voor vestingwerken niets; voor inundatiemiddelen f 648.000.

Alzoo te zamen toegestaan van 1870—74 voor de vestingwerken der nieuwe Hollandsche waterlinie f 322.000 en voor hare inundatiemiddelen f 2.471.000,

uitmakende met de in 1870 tijdens de mobilisatie toegestane som van f500.000, een buitengewoon toegestaan bedrag van f3.293.000.

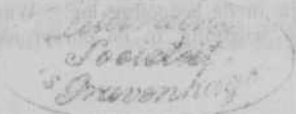
Onder de uitgaven van 1870—74 zijn niet opgenomen de sommen tot voltooiing van reeds vroeger aangevangen werken, als: de 4 forten bij Utrecht; het fort in de Bijlmermeer en het fort bij Pannerden. Evenmin betrekkelijk kleine sommen tot verbetering van enkele werken.

In het nu voor ons liggende wetsontwerp vraagt de Minister WEITZEL, *de vijand van vestingen*, alleen voor een gedeelte der Hollandsche waterlinie f7.164.000, waarbij later nog komen de werken bij Asperen en Wijk bij Duurstede. Trekt men nu van deze som af de f350.000 voor betalingen op reeds vroeger uitbestede werken, maar men voegt er bij de in 1871 tot 1874 reeds voor de linie toegestane sommen ten bedrage van ruim 3 miljoen, dan bemerkt men dat deze Minister meerdere en duurdere forten bouwt, dan door één zijner voorgangers zijn voorgesteld. Een paar voorbeelden. Aardewerken met eenige bomvrije ruimte voorwaarts het fort Vossegat en aan het Hemeltje, in de ontwerpen van wet ENGELVAART en DELPRAT elk op f120.000 geraamd, worden in het ontwerp VAN STIRUM iets verder vouitgeschoven als forten bij Bureveld en Oud-Wulven, elk van f600.000; maar deze Minister gaat nog veel verder, en brengt het fort Bureveld op f1.300.006 en het fort Oud-Wulven op f700.000, en stelt bovendien een nieuw fort van f700.000 voor, te Westbroek. Voor de positie van Naarden, waarvoor de Ministers ENGELVAART en DELPRAT f836.500 vroegen, en de Minister VAN STIRUM f1.368.000, vraagt thans, nadat reeds in de jaren 1871—1874 daaraan groote sommen zijn verwerkt, de Minister WEITZEL f2.500.000; enz. enz.

De sommen op zich zelve zouden voor mij geen bezwaar zijn, indien de Minister met kracht van redenen had aangetoond, dat die werken *onvermijdelijk* waren, dat daarmede eenig *groot doel* werd bereikt. Maar dat is het geval niet. Een offensief te Naarden blijft een zeer beperkt vermogen behouden, of men er 2 ton of 2 à 3 miljoen aan besteedt. Of voorwaarts van 't fort Vossegat en Jutphaas twee aarden batterijen komen van f240.000, of twee forten van f1.200.000, of zooals deze Minister voorstelt twee forten van f2.000.000, de stad Utrecht blijft in de drie gevallen aan bombardement blootgesteld; geen grooter, ander doel wordt door die duurdere forten bereikt. Op den weg, dien de Minister thans heeft ingeslagen, zullen de uitgaven voor de vestingwet stellig van 31 tot 50 à 55 miljoen stijgen; terwijl ik die wet heb helpen aannemen in de hoop dat de Minister, aan zijn beginselen getrouw, die 31 miljoen zonder nood voor de verdediging op 20 miljoen zou weten te beperken. Op den weg, dien de Minister thans volgt, ga ik zeer stellig niet mede. Die weg zou daartoe leiden, dat ten slotte *niets* voor de levende strijdkrachten gedaan werd. Alles heeft zijn grenzen; door den oorlog van Atjeh tot buitengewone inspanningen geroepen, door het verval van het materieel der marine tot groote uitgaven gedwongen, moeten de uitgaven voor verdediging hier te lande gematigd worden; wat ook kan, zonder nadeel voor de verdediging, indien slechts beter partij wordt getrokken van onze natuurlijke sterkte, en onze legerorganisatie met den aard van onzen bodem in overeenstemming wordt gebracht.

Rotterdam, 1 November 1874.

T. J. STIELTJES.

 Sociëteit
's Gravenhage

NOTA lit. B.

De wijze, waarop de vestingwet wordt uitgevoerd, is, zoowel voor de financiën als voor de verdediging, een zaak van gewicht. De weg, dien de Regeering daarentrent wil volgen, zal, naar de meening van den ondergeteekende, tot veel hooger uitgaven leiden dan het bij de vestingwet aangegeven bedrag, zonder voldoende waarborgen op te leveren, dat de verdedigingsliniën doelmatig worden ingericht. De ondergeteekende heeft het daarom zijn plicht geacht zijne zienswijze ten aanzien van deze speciale quaestie in een afzonderlijke Nota te ontwikkelen.

a. *Het wetsontwerp uit een financieel oogpunt.*

De tegenwoordige voordracht strekt om de gelden te verkrijgen tot de gedeeltelijke voltooiing van de Nieuwe Hollandsche Waterlinie, tot de verbetering van eenige werken van de stelling van den Helder en tot den aanleg van sperforten bij Zutphen en Zwolle.

De verbeteringen in de stelling van den Helder zijn geraamd op $\text{ƒ} 1.925.000$; de beide sperforten op $\text{ƒ} 1.000.000$. Hetgeen hieromtrent thans wordt voorgesteld geeft, uit een financieel oogpunt, tot geen bijzondere bedenkingen aanleiding. Maar anders is het gesteld met de werken in de Nieuwe Hollandsche Waterlinie.

Blijkens de bijlage A van deze Nota bedraagt de raming voor de werken, die, naar het voorstel der Regeering — ongerekend de werken bij Asperen — in 1875 in de Nieuwe Hollandsche Waterlinie zullen worden aangelegd $\text{ƒ} 7.164.000$.

Diezelfde werken, of liever de werken op dezelfde punten of toegangen, waren echter, bij de bijlage II die het wetsontwerp tot regeling van het vestingstelsel vergezelde, geraamd op $\text{ƒ} 3.716.000$, zoodat de tegenwoordige raming de vroegere met ongeveer drie en een half millioen gulden, dat is met 50 per cent overtreft.

In hoeverre op deze laatste raming staat is te maken, waagt de ondergeteekende niet te beslissen. Maar zeker is het, dat het wetsontwerp zelf aanleiding geeft om geen onbepaald vertrouwen te stellen in de ramingen van het Departement van Oorlog voor fortificatiewerken.

Bij art. 2, onderdeel 16 van het wetsontwerp, toch worden voor de werken te Everdingen en te Vuren nog aangevraagd $\text{ƒ} 157.000$ en $\text{ƒ} 122.000$.

Nu werden de werken te Everdingen bij de begrooting voor 1873 geraamd op $\text{ƒ} 338.000$.

Daarvoor werd toen toegestaan:

Een 1ste termijn van $\text{ƒ} 230.000$; op de begrooting voor 1874 een 2de termijn van $\text{ƒ} 108.000$; te zamen $\text{ƒ} 338.000$.

Thans wordt, onder den vorm van nog te doene betalingen voor reeds aanbestede werken, aangevraagd $\text{ƒ} 157.000$. Totaal $\text{ƒ} 495.000$.

Hier overtreffen dus de kosten de raming met $\text{ƒ} 157.000$ of met 47 per cent.

De werken te Vuren werden bij de begrooting voor 1873 geraamd op $\text{ƒ} 280.000$.

Daarvoor werd toen toegestaan:

Een 1ste termijn van $\text{ƒ} 180.000$; op de begrooting voor 1874 een 2de termijn van $\text{ƒ} 100.000$; te zamen $\text{ƒ} 280.000$.

Thans wordt, ook onder den vorm van nog te doene betalingen, aangevraagd $\text{ƒ} 122.000$. Totaal $\text{ƒ} 402.000$.

Hier overtreffen dus de kosten de raming met $\text{ƒ} 122.000$ of met 44 percent.

Men heeft hier niet te doen met waterwerken, die dikwerf aan elke berekening ontsnappen, maar met werken die, om zoo te zeggen, tot op een gulden na berekend kunnen worden. Het Departement van Oorlog heeft zich derhalve óf in zijn berekeningen op schromelijke wijze vergist, óf men heeft een ander werk aangelegd dan aanvankelijk in de bedoeling lag. Waarschijnlijk is dit laatste het geval geweest. Maar deze wijziging in de oorspronkelijke plannen is geen toe-

vallige omstandigheid, alleen bij deze werken op te merken. Dergelijke kostbare wijzigingen zijn bij de fortificatiewerken, die in de laatste jaren werden aangelegd, geen uitzondering, maar regel. Zij hebben zich voorgedaan bij nagenoeg alle werken, waarvoor de Kamer sedert 1866 gelden heeft toegestaan. Zij zijn evenwel zeer goed te vermijden. Want zij zijn slechts het natuurlijk gevolg van de verkeerde wijze van werken, die tot hiertoe gegolden heeft en die men, bij deze voordracht wil bestendigen. Daarover, in het tweede gedeelte dezer Nota, nader.

Volgens de meergemelde Bijlage II zullen in de Nieuwe Hollandsche Waterlinie, na de voltooiing van de thans in aanmerking komende werken, nog moeten worden aangelegd of verbeterd 21 forten, waarvoor, blijkens de bij deze Nota gevoegde Bijlage B, is uitgetrokken een som van f 3.015.000 (1).

Tot welk bedrag zal die som klimmen wanneer tot de uitvoering wordt overgegaan?

De ramingen van den tegenwoordigen Minister overtreffen die van zijn voorganger met 50 pct. De werkelijke kosten zullen waarschijnlijk nog een hooger bedrag bereiken. Immers de tegenwoordige hooge ramingen zijn niet een gevolg van de overweging, dat het, om tegen misrekening gevrijwaard te zijn, geraden is hooger dan vroeger te ramen; maar zij zijn, als beneden zal worden aangetoond, het noodzakelijk gevolg van de wijze, waarop bij het ontwerpen der plannen te werk wordt gegaan. In elk geval overdrijft men zeker niet door aan te nemen, dat het bovenvermelde bedrag van f 3.015.000 bij de uitvoering tot f 6.000.000 zal klimmen. De geheele versterking der Nieuwe Hollandsche Linie zal alzoo een uitgave vorderen van f 7.164.000 + f 6.000.000, of van ruim 13 miljoen gulden.

Intusschen waren die kosten bij bijlage II van de vestingwet slechts geraamd op f 7.564.000. Daarvan moeten evenwel, om tot een zuivere vergelijking te komen, worden afgetrokken een som van f 630.000, die reeds voor 1874 werd toegestaan, en een som van f 227.000 voor de werken te Asperen, die thans nog slechts voor memorie zijn uitgetrokken, te zamen f 857.000. Het bedrag van f 7.564.000 hiermede verminderende, komt men tot de som van f 6.707.000, als voorstellende het bedrag, dat bij de vestingwet voor de voltooiing van de Nieuwe Hollandsche Waterlinie werd geraamd.

Dit bedrag zal echter, naar de voorafgaande berekening, tot 13 miljoen gulden stijgen, en voegt men daarbij het werk dat de Minister (zie Memorie van Toelichting, bladz. 3, 7de alinea) bij Wijk bij Duurstede wil aanleggen, dan is men voorzeker gerechtigd tot de bewering, dat de kosten van de versterking van de Nieuwe Hollandsche Waterlinie een cijfer zullen bereiken, dat *tweemaal* zoo groot is als het vroeger aanduidde.

Op die wijze met onze overige liniën voortgaande, zal de verbetering en voltooiing van ons vestingstelsel, in stede van 30 miljoen, 60 miljoen kosten. De Kamer zal wellicht met den ondergeteekende van gevoelen zijn, dat door zulk een som een te zware eisch aan onze financiën wordt gesteld.

b. *Het wetsontwerp uit een krijgskundig oogpunt.*

Een linie als de zoogenaamde Nieuwe Hollandsche Waterlinie — feitelijk niets anders dan een in de lengte uitgelegde vesting, — moet volgens een *algemeen plan* worden versterkt. Door wien moet dat plan worden ontworpen? Niet door den Minister. De Minister van Oorlog heeft andere zaken te doen dan plannen van versterking samen te stellen. Niet alle Ministers van Oorlog hebben ook — en

(1) De ondergeteekende ziet niet voorbij, dat het, blijkens bladz. 3 van de Memorie van Toelichting, 7de alinea, „niet in de bedoeling der Regeering ligt, meerdere *nieuwe* werken in de linie tusschen de Zuiderzee en de Waal te maken." Maar onder die 21 werken is, voor zoover het gedeelte ten noorden van de Waal betreft, slechts *één* nieuw werk van geringen omvang (een batterij aan de Waalsche Wetering). Alle overige werken zijn verbeteringen aan bestaande forten, die — althans ten noorden van de Waal — voor het meerendeel niet achterwege kunnen blijven.

dit is trouwens niet noodig — een zóó speciale studie gemaakt van de vrij ingewikkelde quaestie der landsverdediging als vereischt wordt om zulke plannen te kunnen ontwerpen. Bovendien, de Ministers wisselen af, en men zou derhalve, werden de liniën naar hun denkbeelden versterkt, nimmer tot vastheid komen.

Daarom moeten de plannen van versterking ontworpen worden door een meer blijvende autoriteit, die door den aard van hare werkzaamheid geacht moet worden beter dan iemand vertrouwd te zijn met de quaestie der landsverdediging. De chef van den generalen staf is hier de man. Hij moet in geval van oorlog de verdediging leiden, en moet derhalve op al hetgeen de *voorbereiding* betreft, een overwegenden invloed uitoefenen.

Dat de Minister verantwoordelijk blijft en zijn goedkeuring aan de ontworpen plannen moet kunnen hechten, behoeft geen betoog. Maar, zal er eenheid zijn in het geheele plan van versterking des lands, dan moet één zelfde persoon, die blijft, de zaak in handen houden. De Chef van den generalen staf moet aangeven waar de werken moeten komen, welke *betrekkelijke* sterkte zij moeten hebben en welke inrichting zij in hoofdtrekken moeten verkrijgen. Daarbij moet — omdat hetgeen wenschelijk is uit een algemeen krijgskundig oogpunt niet-altijd technisch uitvoerbaar is — in overleg worden getreden met de militaire genie, wier taak zich overigens tot de uitvoering bepaalt. Het schijnt niet overbodig op te merken, dat de militaire genie ook bij de uitvoering niet op zich-zelve behoort te staan. Want, daar een fort *niets anders is dan een middel om het geschut op de meest voordeelige wijze te kunnen gebruiken*, moet bij den aanleg der werken aan de adviezen der artillerie een groote invloed worden toegekend.

Wat zal het geval zijn wanneer deze algemeene beginselen, waarvan de juistheid wel door niemand zal worden ontkend, veronachtzaamd worden? Wanneer de Chef van den generalen staf niet belast wordt met het ontwerpen van plannen van versterking en zelfs daaromtrent niet of slechts in 'tvoorbijgaan wordt gehoord? Wanneer, bij den aanleg der werken, de leidende gedachte ontbreekt? Wanneer geen algemeen plan bestaat? Wanneer alleen aan de militaire genie, aan de militaire bouwkundigen, wordt overgelaten te bepalen waar de werken moeten komen en hoe zij moeten ingericht zijn?

Het onvermijdelijk gevolg zal wezen, dat alle verband tusschen de verschillende deelen der linie, die men bezig is te versterken, zal ontbreken; dat het eene punt bovenmatig sterk, het andere te zwak zal worden; dat men heden een kolossaal werk zal verlangen op een punt, waar men gisteren nog met een werk van geringen omvang tevreden was; dat men telkens, het geheel niet overziende en een vasten grondslag missende, dan hier, dan ginds een werk zal noodig achten, en ten slotte, altijd bouwende, nooit afgebouwd zal hebben en nooit versterkt zal zijn.

In dien toestand verkeeren wij met ons vestingstelsel. Het werd als een der voordeelen van de vestingwet beschouwd, dat daardoor, naar men verwachtte, een einde zou komen aan de planlooze wijze van werken, die tot hertoe op dit gebied was gevolgd. Maar die verwachting wordt door de tegenwoordige voordracht niet verwezenlijkt.

Dit wetsontwerp toch levert, in verband beschouwd met de bijlagen van de vestingwet, naar de meening van den ondergeteekende, het voldingend bewijs, dat bij het Departement van Oorlog geen algemeen plan van versterking van de Nieuwe Hollandsche Waterlinie bestaat.

Geen goed plan is denkbaar waarbij niet in de eerste plaats is gedacht: aan geschikte terreinen tot samentrekking en legering van de troepen; aan de wegen, die van die opstellingspunten naar de verschillende deelen van de linie voeren;

aan onteigening van die terreindeelen, die, zooals bekend is, de verdediging van sommige werken in zoo hooge mate belemmeren, of aan het oprichten van batterijen, voorwaarts van die terreindeelen, met het doel om deze in de verdediging te begripen.

Van een en ander is echter bij dit ontwerp geen sprake. Aan de troepen is, als bij alle vroegere plannen, niet gedacht, en op de troepen komt het toch aan.

Van een andere zijde zijn die forten veel te kostbaar voor het geval, dat zij slechts moeten dienen tot aanvulling van den bestaanden fortificatiekring. Daarvoor kan men met eenige kleine werken volstaan.

In deze voordracht zijn eenvoudig eenige nummers overgenomen uit de lange lijst van werken, voorkomende in bijlage II van het ontwerp-VAN STIRUM, doch met toevoeging van enkele zeer kostbare forten, die in dat ontwerp ontbraken eh daarin trouwens niet of slechts ten deele pasten. Die nieuwe werken hangen voor het meerendeel samen met een andere opvatting omtrent de inrichting, die de Nieuwe Hollandsche Waterlinie moet verkrijgen. Maar die nieuwe opvatting is niet consequent doorgevoerd, en van daar, dat hetgeen thans wordt voorgesteld, half werk, òf te veel òf te weinig is.

De Regeering wil, in afwijking van hetgeen daaromtrent bij de vestingwet was aangegeven, bij Naarden »op de lijn der grootste hoogte» een groot geretrancheerd kamp aanleggen, van waaruit de verdediger aanvallend zal kunnen optreden tegen een vijand, die de Nieuwe Hollandsche Waterlinie belegert. Dat kamp zal kosten f 1,500,000. Bijzonderheden worden niet medegedeeld. Waar dat kamp eigenlijk komen zal; hoeveel troepen daarvoor zullen worden vereischt; in hoeverre het *mogelijk* zal zijn daaruit aanvallend op te treden, — dat alles wordt in de Memorie van Toelichting zelfs met geen enkel woord aangeduid. Uit niets blijkt, dat men zich voldoende rekenschap heeft gegeven van hetgeen, met de waarschijnlijk beschikbare troepen, van uit dit kamp zal kunnen worden verricht.

Naar de meening van den ondergeteekende zijn bij Naarden twee zaken mogelijk.

Naarden maakt niet rechtstreeks deel uit van de Nieuwe Hollandsche linie. Het linkersteunpunt dier linie is Muiden aan de Vecht. Naarden is slechts voorpost. Daaruit volgt, dat men zich tweemaal moet bedenken alvorens door het doen van belangrijke uitgaven voor dit punt te besluiten. In de laatste jaren zijn voorwaarts van de vesting 3 kleine werken aangelegd, die men genoemd heeft »*offensief* voor Naarden», maar die behoorden genoemd te worden het »*defensief* voor Naarden». Voor offensieve, aanvallende bewegingen zijn die werken volkomen ongeschikt. Zij kunnen alleen dienen om de troepen op te nemen, die van de Grebbelinie terugtrekken, en daarvoor zijn zij, behoudens eenige verbeteringen van ondergeschikt belang, voldoende.

Wil men hier daarentegen een groote offensieve stelling, een verschanst kamp, dan wordt de zaak geheel anders. Dan moet men Hilversum insluiten en een linie vormen, die, met het front zuidwaarts en den rug naar de Zuiderzee gekeerd, links aan Oud- en Nieuw-Loosdrecht, rechts aan de inundatiën van den linker-Eem-oever aansluit. Een quaestie van veel geld en veel troepen. Gezwegen nog daarvan, dat, mocht de droogmaking der Zuiderzee tot stand komen, deze stelling waarschijnlijk hare waarde grootendeels verliezen zal. Maar, wat van deze stelling ook zij, de 4 werken, die men thans »op de lijn van de grootste hoogte» wil aanleggen, zullen, naar 't schijnt, uit een practisch oogpunt weinig geven. Het voorstel wil te veel, indien het slechts geldt eenige werken te verkrijgen tot opname van troepen; te weinig, indien men van de zijde van Naarden tot den aanval wil overgaan.

Hetzelfde geldt voor de forten, die men bij Utrecht wil bouwen.

De allesbeheerschende vraag is, of men die stad al dan niet wil vrijwaren tegen een bombardement.

Thans is zij daartegen *niet* gevrijwaard. De forten liggen veel te nabij de stad.

Nu wenscht men een werk te bouwen bij Westbroek à f 700,000, een bij Bureveld à f 1,300,000, een derde bij Oud-Wulven à f 700,000 — alle blijkbaar met het doel om den vijand verder van Utrecht af te houden.

Maar die forten — op 4700 à 6500 meters van de stad aan te leggen — zijn nog niet ver genoeg vooruitgeschoven om haar tegen een bombardement te beveij-

ligen. Bovendien zouden daartoe nog meerdere werken noodig zijn. Het mag dan ook wel als zeker worden beschouwd dat, worden de gelden voor Westbroek, Bureveld en Oud-Wulven toegestaan, een opvolgend Minister weder nieuwe werken tot aanvulling en bescherming van die forten zal wenschen op te richten.

Van een andere zijde zijn die forten veel te kostbaar voor het geval, dat zij slechts moeten dienen tot aanvulling van den bestaanden fortificatiekring. Daarvoor kan men met eenige kleine werken volstaan.

Ook hier derhalve, naar het den ondergeteekende voorkomt, een hinken op twee gedachten: geen algemeen, goed doordacht plan; nieuwe stukken op een oud kleed; altijd forten en weder forten en meer forten, maar geen waarborg, dat het doel, dat beoogd wordt, zal worden bereikt.

De Kamer moet zich, naar het gevoelen van den ondergeteekende, zooveel mogelijk zekerheid trachten te verschaffen, dat de aanzienlijke geldsommen, die voor de voltooiing van ons vestingstelsel worden aangevraagd, werkelijk op doelmatige wijze zullen worden besteed. Daartoe schijnt een eerste vereischte dat aan haar, ter inzage voor de leden, worde overgelegd een door den Generalen Staf ontworpen algemeen plan van versterking van de bij elke voordracht in aanmerking komende liniën. Hier derhalve van de Nieuwe Hollandsche Waterlinie en de stelling van den Helder. Zoodanig plan, van de noodige kaarten vergezeld, zou, wat de Nieuwe Hollandsche linie betreft, behalve de reeds bestaande en ontworpen forten, moeten aangeven: de inundatiën zooals die zich vermoedelijk zullen voordoen; de punten, waar opstellingen voor geschut zullen gemaakt, de dorpen en gehuchten (zie Memorie van Toelichting blz. 3, 8ste en 9de alinea), die in de verdediging begrepen en de plaatsen waar de troepen gelegerd zullen worden. Dan zal men zich ten minste een voorstelling kunnen maken van hetgeen de Regeering wil, en zal een leiddraad aanwezig zijn ter beoordeeling van deze en latere aanvragen ten behoeve van de hierbedoelde verdedigingsliniën.

Hetgeen hier verlangd wordt, is niets vreemds. Bij alle groote openbare werken, waarvoor in de laatste jaren gelden werden aangevraagd is door de Regeering in dien zin gehandeld. Ook bij de versterking van Parijs en Antwerpen zijn uitvoerige teekeningen er beschrijvingen overgelegd. Kan de Kamer zich dan nu verbinden tot een uitgave van ongeveer 10 millioen (namelijk f 7.164.000 voor de Utrechtsche linie en f 2.825.000 voor den Helder en de sperforten), zonder ten dien aanzien meerder licht te hebben ontvangen dan uit de Memorie van Toelichting te putten is? De ondergeteekende zou meenen, dat het raadzaam ware deze voordracht niet te behandelen zoolang daaraan niet zoodanige plannen, als boven bedoeld, zullen zijn toegevoegd. De vertraging, die daardoor zal ontstaan, is voorzeker zeer te betreuren. Maar reeds bij § 3 van het Voorloopig Verslag van het onlangs ingetrokken wetsontwerp tot aanvankelijke voltooiing van het vestingstelsel (zitting 1873—1874, gedrukte stukken 134) is aan den tegenwoordigen Minister van Oorlog met aandrang verzocht om zijne aanvragen van gelden van een algemeene beschrijving der te versterken linie vergezeld te doen gaan. Het was alzoo aan den Minister bekend, dat op de indiening van zoodanige beschrijving prijs werd gesteld en de vertraging zal derhalve aan niemand dan aan de Regeering zelve zijn te wijten.

's Hage, 2 November 1874.

J. K. H. DE ROO VAN ALDERWERELT.

Bijlage A.

Namen der werken volgens Art. 2 van het wetsontwerp.	Bij de vestingwet geraamd boven het voor 1873 toegestane bedrag.	Voor 1874 toegestaan.	Derhalve volgens de vestingwet nog noodig.	Thans wordt nog noodig geacht.	Meer.	Minder
Naarden	f1,368,000	f250,000	f1,118,000	f1,000,000	f1,382,000	
Offensief Naarden.				1,500,000		
Muiden.	213,000	50,000	163,000	200,000	37,000	
Weesp.	33,000	»	33,000	50,000	17,000	
Uitermeer	18,000	»	18,000	50,000	32,000	
Westbroek (1).	»	»	75,000	700,000	625,000	
Bureveld.	600,000	»	600,000	1,300,000	700,000	
Bildstraat	121,000	»	121,000	200,000	79,000	
Oud-Wulven.	600,000	»	600,000	700,000	100,000	
Blauwkapel.	17,000	»	17,000	10,000	»	f7000
Wachthuis aan den Overeindschen weg (2).	»	»	»	34,000	34,000	
Honswijk.	328,000	»	328,000	470,000	142,000	
Everdingen.	279,000	108,000	171,000	350,000	179,000	
Spool.			Memorie	»	»	
Asperen.	227,000	»				
Inundatiemiddelen bij Tiel enz.	472,000	»	472,000	600,000	128,000	
			f3,716,000	f7,164,000	f3,455,000	f7000
				Af	7000	
				Blijft	f3,448,000	

Bijlage B.

Namen der bij de vestingwet voorgestelde werken.	Bedrag der raming.	Namen der bij de vestingwet voorgestelde werken.	Bedrag der raming.
Hinderdam.	f 5000	Per transport	f 560,000
Kijkuit.	44,000	Vechten.	81,000
Spion.	44,000	Vossegat.	130,000
Nieuwersluis.	134,000	Lunetten Houtensche vlakke	131,000
Tienhovensche vaart.	44,000	Jutphaas.	176,000
Waterkeeringen enz. tusschen Tienhoven en Jutphaas.	89,000	Vreeswijk.	42,000
Fort Maarsseveensche weg	88,000	Stuw in de Lek.	773,000
Klop.	17,000	Gorinchem.	300,000
Ruigenhoek.	12,000	Loevestein.	95,000
Voordorp.	15,000	Woudrichem.	334,000
Rijnauwen.	68,000	Land van Altena.	393,000
Transporteeren f 560,000		Totaal.	f 3,015,000

(1) Dit fort strekt ter vervanging van de vroeger voorgestelde verbetering van fort Gagel, geraamd op f 75,000.

(2) Dit werk komt in de bijlagen der vestingwet niet voor.

VERSLAG OP DE VOORGESTELDE REGELING DER GELDEN BESTEMD
VOOR DE VOLTOOIING VAN HET VESTINGSTELSEL.

Het wetsontwerp tot regeling van het beheer der gelden bestemd voor de voltooiing van het vestingstelsel heeft bij het onderzoek in de afdelingen over 't algemeen bijval gevonden. Het scheen werkelijk in het belang der zaak te zijn, dat voor de sommen, jaarlijks voor den vestingbouw toe te staan, evenals voor de Staatsspoorwegen geschied is, afzonderlijke begrootingen wierden opgemaakt, en dat wat in het eene dienstjaar ongebruikt blijft in het volgend dienstjaar voor den vestingbouw kan worden besteed. Slechts enkele leden waren er, die aan het brengen van deze soort van uitgaven op de Staatsbegrooting in den gewonen vorm de voorkeur gaven, en dus wat in een dienstjaar ongebruikt blijft als bate of overschot in 's Rijks schatkist wilden hebben gestort. Men deed hen opmerken, dat dan toch van de handelwijze, met opzicht tot de sommen voor den aanleg van Staatsspoorwegen gevolgd, geen ongelegenheden zijn ondervonden; terwijl die handelwijze het onmiskenbaar voordeel aanbiedt, dat de gelden, eenmaal voor dien aanleg toegestaan, voor dat gebruik bewaard blijven.

Onder de baten, waarvan art. 3 van het wetsontwerp spreekt, behoort ook de opbrengst van niet benoedigde gedeelten van onteigende gronden. Men onderstelt, dat de Regeering omtrent den verkoop dier gronden evenzoo zal handelen als omtrent de ongebruikte strooken gronds, die voor de Staatsspoorwegen onteigend zijn, en dat dus ook bij onderhandschen verkoop de tusschenkomst des wetgevers zal worden ingeroepen. Enkele leden verlangden echter op dit punt eenige zekerheid.

Daar die zekerheid bij de openbare beraadslaging kan worden gegeven, meent de Commissie van Rapporteurs, dat daarover geen schriftelijke gedachtenwisseling noodig is. Het spreekt trouwens van zelf, dat de algemeene regelen omtrent den verkoop van landsdomein ook hier toepasselijk zijn. De Commissie acht dan ook het wetsontwerp rijp voor de openbare beraadslaging.

Aldus vastgesteld den 12den November 1874.

STIELTJES.

NIERSTRASZ.

VAN ZUIJLEN VAN NYEVELT.

DE ROO VAN ALDERWERELT.

VAN KERKWIJK.

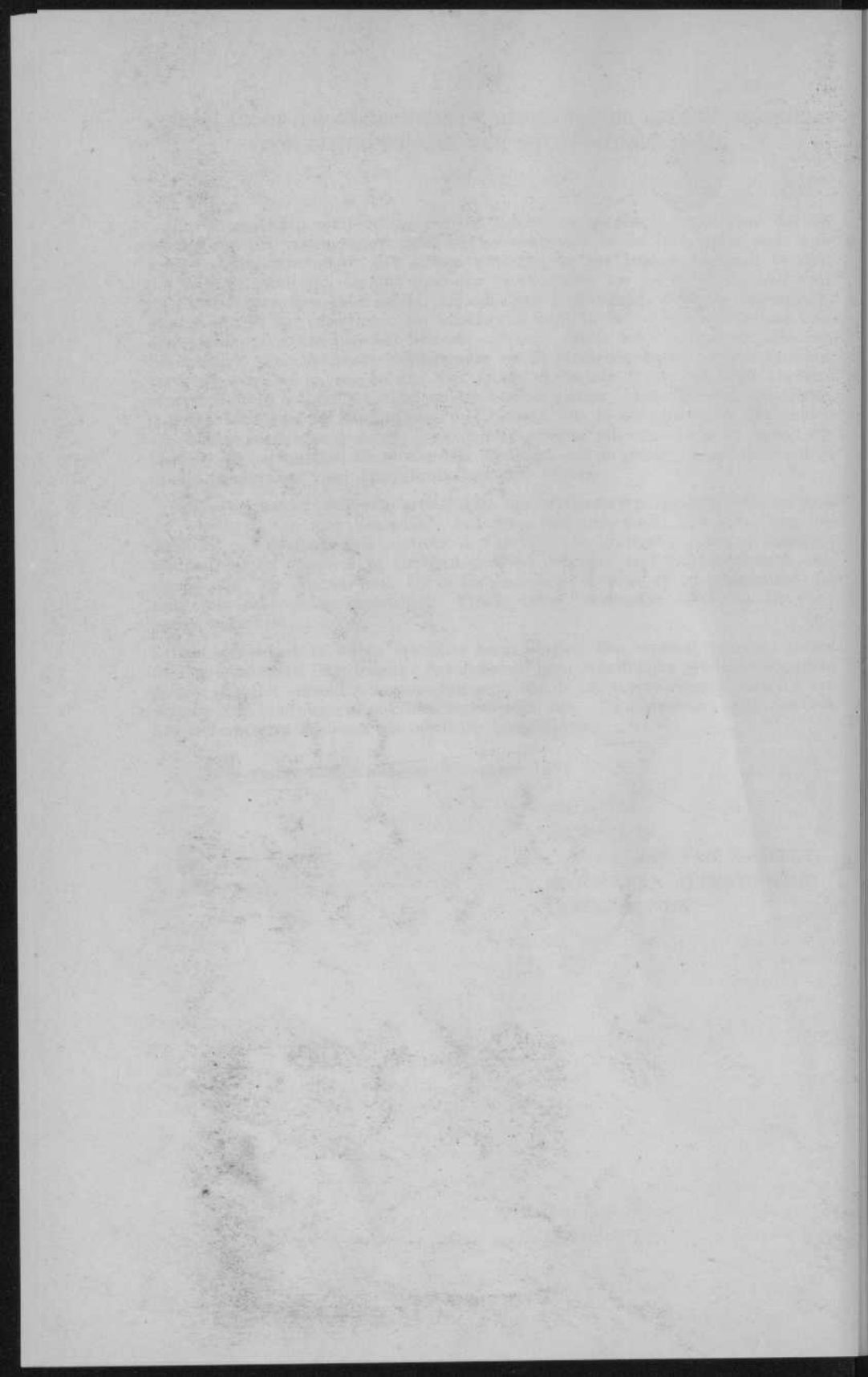
RECUEIL MILITAIRE.

(DU LANGAÏM—OU FEMINAÏM.)

REMYE DUNELTON

The following is a list of the names of the officers and non-commissioned officers of the 1st Regiment of the 1st Division of the 1st Army, who were present at the battle of the Marston, on the 15th of the month of June, 1864. The names are arranged in alphabetical order, and are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached. The names of the officers are in italics, and those of the non-commissioned officers are in plain type. The names of the officers are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached. The names of the non-commissioned officers are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached. The names of the officers are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached. The names of the non-commissioned officers are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached.

The following is a list of the names of the officers and non-commissioned officers of the 2nd Regiment of the 1st Division of the 1st Army, who were present at the battle of the Marston, on the 15th of the month of June, 1864. The names are arranged in alphabetical order, and are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached. The names of the officers are in italics, and those of the non-commissioned officers are in plain type. The names of the officers are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached. The names of the non-commissioned officers are followed by the rank and name of the commanding officer of the company to which they were attached.

RECUEIL MILITAIR.

(16 JANUARI—20 FEBRUARI.)

EERSTE GEDEELTE.

Dienstverbintenissen bij de *maréchaussée*. M. v. O., 14 Jan. 1874, N°. 42 P, in verband met Kon. Besl., dd. 10 te voren N°. 21. — Art. 3 van het besluit van 14 Oct. 1851, N°. 29, vervalt; de Artt. 2, 5, 9, 10 en 15 worden als volgt gewijzigd: Art. 2. Bij eene eerste verbintenis en ook bij den overgang bij dat wapen van onderofficieren en manschappen van het leger, wordt die tijd op 6 en bij reëngagementen op 1, 2, 3, 4, 5 of 6 jaren vastgesteld; bij reëngagement wordt beneden den graad van brigadier, een jaarlijksche premie van *f* 25 toegekend. Art. 5. Het aantal *maréchaussées* wordt voltallig gehouden, bij voorkeur door vrijwilligen overgang van onderofficieren, korporaals en manschappen uit het leger, daaronder ook begrepen de miliciens en miliciens-plaatsvervangers, die zich verbonden hebben, volgens Art. 9 der wet op de nationale militie van 19 Aug. 1861. Art. 9. Alleen ongehuwde Nederlanders worden toegelaten; vereischt worden: een lengte van ten minste 1,674 meter, den ouderdom tusschen 20 en 40 jaren; goede geestvermogens, sterk en gezond lichaamsgestel, onbesproken gedrag; vlug en duidelijk lezen, schrijven eener leesbare hand; het storten van *f* 150 in het uitrustings- en reservefonds of een borgtocht van *f* 300. Art. 10. Uitgezonderd van deze laatste bepaling zijn de militairen bedoeld bij Art. 5. De personen bedoeld bij het slot van Art. 4, bijaldien zij 4 of meer jaren gediend hebben en die bedoeld bij de Artt. 7 en 8, kunnen ontheven worden van de storting of borgtocht, wanneer zulks voor den dienst raadzaam wordt geacht; Art. 15. Het getal gehuwden kan naar gelang van de localiteit in de kazernen een derde van de getalsterkte bedragen.

Wijziging in het eindexamen voor de officieren gedetacheerd bij de Stafschool. M. v. O., 22 Jan. 1874, N°. 44 P.

Overwegende, dat uit de ondervinding, in de laatste jaren ten deze verkregen, de wenschelijkheid is gebleken van eene wijziging in het eind-examen bij de Stafschool, geregeld bij de aanschrijving van 16 Augustus 1871, n°. 72 P (*Rec. Mil.* bladz. 193);

Gelet op de artikelen 15 en 17 van 's Konings besluit van 8 Augustus 1868, n°. 53;

Heeft goedgevonden, met intrekking van die aanschrijving, te bepalen:

Het examen voor de officieren, bij de Stafschool gedetacheerd, zal na het einde van den vierden wintercursus, in April, ter plaatse waar die school

gevestigd is, worden afgenomen door eene Commissie uit het leger, onder voorzitterschap van den Chef van den Generalen Staf, en waarin als leden zitting zullen nemen opper- of hoofdofficieren. — ten minste twee, — en altoos één van elk der wapens, waartoe de te examineeren officieren behooren, en de Directeur der Stafschool.

Het doel van dit examen is, om te onderzoeken:

1°. of die officieren hunne studiën met vrucht hebben volbracht en bij alle verschillende dienstverrichtingen van hunne practische geschiktheid bewijs hebben gegeven;

2°. of zij de kennis bezitten, vereischt om als stafofficier te kunnen optreden; en

3°. of diegenen hunner, welke den rang van luitenant nog bekleeden, in staat zijn om bij het wapen waartoe zij behooren, als compagnies-, eskadrons- of batterij-commandant op te treden.

Voor het onderzoek, sub 1 bedoeld, worden aan de Commissie voorgelegd de maandelijksche verslagen der leeraren en de jaarlijksche rapporten van den Directeur der Stafschool, vermeld bij de aanschrijving van 31 Julij 1871. n°. 47 P (*Rec. Mil.* bladz. 172), zoomede alle rapporten, uitgebracht door de Chefs der korpsen en diensten, waarbij de officieren tijdens den zomercursus opvolgend gedetacheerd zijn geweest.

Het examen, sub 2°. vermeld, waarbij de leeraars der Stafschool der Commissie als examinatoren behulpzaam kunnen zijn, zal eene practische strekking hebben en loopen over de onderscheidene stafdienstverrichtingen, die aan een kapitein van den Generalen Staf, als chef van den staf eener afzonderlijke divisie of brigade, vooral in Nederland, kunnen worden opgedragen. Aangezien de verschillende vakken van onderwijs, bij de Stafschool behandeld, daarbij hunne toepassing moeten vinden, kan de daarin verkregen kennis alzo tevens worden nagegaan en beoordeeld. Dat examen zal schriftelijk en mondeling worden afgenomen, zoowel op de kaart als op het terrein. Bij laatstbedoeld onderzoek zal tevens het paardrijden worden beoordeeld. Ter beoordeeling van de bedrevenheid der gedetacheerde officieren in het topographisch en tactisch verkennen, en tevens van hunne geodesische kennis, zal aan de Commissie worden overgelegd het zelfstandig werk, dat die officieren bij het einde van den derden zomercursus, volgens de opdracht van den Chef van den Generalen Staf, in een gegeven tijd hebben verricht.

De geschiktheid der luitenants eindelijk, om als compagnies-, eskadrons- of batterij-commandant op te treden, zal theoretisch en practisch worden onderzocht, waartoe, op aanvraag van den voorzitter, het vereischte aantal troepen ter beschikking van de Commissie zal worden gesteld.

TWEEDE GEDEELTE.

Wijziging van het reglement voor den dienst van den rijkstelegraaf. M. v. O., 17 Jan. 1874, N°. 43 S., in verband met Kon. Besl., dd. 24 Dec. 1873. — Art. 53 van het reglement voor den dienst van den rijkstelegraaf van 18 Juni 1872 (*Staatsblad* N°. 79), wordt met ingang van 1 Jan. 1874 gewijzigd als volgt: „Ieder afzender van een binnenlandsch telegram kan echter vorderen, dat zijn bericht ter plaatse van bestemming, zonder omslag, open worde afgeleverd, mits hij van dit verlangen schriftelijk doe blijken door plaatsing op zijn bericht van de woorden: *Open bestellen*. Deze aanwijzing wordt kosteloos overgebracht.”

Reglementen en boekwerken. M. v. O., 17 Jan. 1874, N°. 56 P. Aankondiging van een herdruk van het *Reglement op de exercitien der infanterie. Grondslag van het onderricht en Recrutenschool*, met de wijzigingen ten gevolge der invoering van het geweer kl. kaliber; alsmede een herdruk van datzelfde reglement, zonder gezegde wijzigingen, ten gebruike voor de schutterijen en weerbaarheidsverenigingen. De prijs van ieder is *f* 0.07^s.

Wijziging van het voorschrift op de verstrekking van munitien enz. aan dienstdoende schutterijen. M. v. O., 19 Jan. 1874, N°. 94 A. — Uit aanmerking van den belangrijken voorraad losse patronen tot geweren G. kal., kunnen, met wijziging van punt *b* Art. 1 der aanschrijving van het M. v. O., dd. 18 Juni 1873, N°. 65 A, voortaan door de dienstdoende schutterijen, zoolang de voorraad strekt, ook *tien* losse patronen tot geweren G. kal. (achterlaad) per man worden aangevraagd.

Krijgsspelkaart van een denkkeeldig terrein (Polderland) Supplement B. M. v. O., dd. 29 Jan. 1874, N°. 29 P. Aankondiging van het in 't licht verschijnen der voormelde kaart, vervaardigd door den kapitein J. H. H. DOMMERS, en aansluitende aan de beide vorige door dien officier vervaardigde krijgsspelkaarten, verkrijgbaar bij de K. M. A. De prijs dezer kaart is los in bladen met verzamelkaartje *f* 1,05; opgeplakt *f* 5,05; idem gekleurd *f* 8,05.

RECUEIL MILITAIR.

(21 FEBRUARI—19 MAART.)

EERSTE GEDEELTE.

Toepassing van Art. 42 van het Reglement voor den garnizoensdienst. M. v. O., 2 Febr. 1874, N°. 46 P. Ingetrokken worden de aanschrijvingen van 5 Jan. 1831, N°. 92 (*Rec. Milit.*, 1, Blz. 4), en van 28 Dec. 1833, N°. 38 (*Rec. Milit.*, Blz. 341). De plaatselijke en garnizoenscommandanten worden uitgenoodigd er voor te zorgen dat geen te ruim gebruik wordt gemaakt van de vrijstellingen, waartoe Art. 42 van het Reglement voor den garnizoensdienst aanleiding geeft, moete, ingevolge het bepaalde bij genoemd Art., de artillerie en het bataljon mineurs en sappeurs *proportioneel* met de andere troepen de wachten bezetten; de gewone magazijnsdienst komt daarbij echter in computatie. — Gedurende de practische oefeningen van het bat. mineurs en sappeurs is het vrij van garnizoensdienst, zoolang de manschappen der overige korpsen in hetzelfde garnizoen, nog *drie* achtereenvolgende nachten vrij van wacht zijn. De artillerie, de mineurs en sappeurs zijn bij voorkeur aangewezen tot het bewaken van zaken hun wapen betreffende, zooals arsenalen, loodsen voor materieel, enz.

Indeeling van de lichter voor 1874. M. v. O., 23 Febr. 1874, N°. 64 P, in verband met Kon. Besl., dd. 17 te voren N°. 3. — De lichter is bepaald op 14000 man, waarvan 600 voor den zeedienst; zijnde het aandeel van elke provincie volgens bijbehorenden staat over de verschillende korpsen verdeeld; de voor de zeemilitie te bestemmen lotelingen strekken in mindering van het aantal manschappen aan de regimenten infanterie toe te wijzen. Verder wordt met opzicht tot de uitvoering dezer lichter verwezen naar punt 3, 4, 6, 7 en 8 van de dispositie van 26 Febr. 1864, N°. 95 P. (*Rec. Milit.* Blz. 14). Geen miliciens-plaatsvervangers boven de 25 jaren oud, mogen bij de cavalerie worden ingedeeld, tenzij ze vroeger bij het wapen hebben gediend; bij de vesting-artillerie zooveel mogelijk in te lijven miliciens herkomstig uit gemeenten waar de schutterij geheel of gedeeltelijk voor den dienst der vesting-artillerie bestemd is en lotelingen in vestingen of kustplaatsen 't huis behoorende, mits niet kleiner dan 1^m,64 en goed ontwikkeld; ook bij de toewijzing van miliciens-plaatsvervangers aan de regimenten veld- en rijdende artillerie en het korps pontoniers kunnen worden toegelaten manschappen die de bepaalde lengtemaat niet hebben, mits niet kleiner zijnde dan 1^m,64 en goed ontwikkeld; voor de pontoniers geldt dit alleen indien daardoor beter voldaan wordt aan het bepaalde bij Art. 53 van het Kon. Besl., dd. 8 Mei 1862 (*Staatsbl.* N°. 46), nopens de klasse van militieplichtigen; waaruit in 't bijzonder pontoniers zijn te trekken. Geen plaatsvervangers zullen dit jaar bij de vesting-artillerie, het bataljon mineurs en sappeurs

worden toegelaten. Telegraafbeambten (telegrafisten, assistenten en klerken) zullen, ter bevordering van de goede inrichting van den dienst voor de militaire telegraphie, bij het bataljon mineurs en sappeurs worden geplaatst, ongeacht de lengte der lotelingen; de miliciens zullen zooveel mogelijk worden ingelijfd bij de troepen in of nabij hunne woonplaats in garnizoen. Dit jaar zullen de manschappen tot eerste oefening twaalf maanden onder de wapenen blijven.

STAAT aanduidende de verdeeling over de korpsen van de miliciens van het contingent van elke provincie in de lichte van 1874. (Kon. Besl., 17 Febr. 1874 N°. 3.)

Noordbrabant. Contingent 1234. Regt. gren. en jag. 90; 2de regt. inf. 190; 3de regt. 200; 5de regt. 250; 6de regt. 200; 2de regt. huz. 130; 2de regt. vest.-art. 110; 3de regt. 20; pont. 9; min. en sapp. 35.

Gelderland. Contingent 1351. Regt. gren. en jag. 100; 7de regt. inf. 200; 8ste regt. 725; 4de regt. huz. 60; regt. veld-art. 70; 3de regt. vest.-art. 140; rijd. art. 10; pont. 11; min. en sapp. 35.

Zuid-Holland. Contingent 2089. Regt. gren. en jag. 153; 3de regt. inf. 440; 4de regt. 750; 5de regt. 20; 6de regt. 340; 1ste regt. huz. 110; regt. veld-art. 70; 1ste regt. vest.-art. 85; 2de regt. 55; rijd. art. 10; pont. 20; min. en sapp. 36.

Noord-Holland. Contingent 1804. Regt. gren. en jag. 145; 4de regt. inf. 200; 5de regt. 275; 7de regt. 870; 3de regt. huz. 100; regt. veld-art. 60; 1ste regt. vest.-art. 95; 2de regt. 25; min. en sapp. 34.

Zeeland. Contingent 490. Regt. gren. en jag. 36; 3de regt. inf. 340; regt. veld-art. 50; 1ste regt. vest.-art. 50; pont. 4; min. en sapp. 10.

Utrecht. Contingent 510. Regt. gren. en jag. 35; 5de regt. inf. 200; 8ste regt. inf. 165; 2de regt. vest.-art. 50; rijd. art. 50; min. en sapp. 10.

Friesland. Contingent 964. Regt. gren. en jag. 74; 1ste regt. inf. 580; 6de regt. 90; regt. veld-art. 95; 1ste regt. vest.-art. 75; 3de regt. 20; pont. 6; min. en sapp. 24.

Overijssel. Contingent 797. Regt. gren. en jag. 60; 1ste regt. inf. 130; 2de regt. 312; 6de regt. 20; 8ste regt. 90; 4de regt. huz. 60; regt. veld-art. 20; 2de regt. vest.-art. 80; pont. 5; min. en sapp. 20.

Groningen. Contingent 712. Regt. gren. en jag. 52; 1ste regt. inf. 170; 5de regt. 235; 6de regt. 85; regt. veld-art. 70; 3de regt. vest.-art. 75; pont. 5; min. en sapp. 20.

Drenthe. Contingent 350. Regt. gren. en jag. 25; 1ste regt. inf. 40; 6de regt. 205; regt. veld-art. 35; 1ste regt. vest.-art. 25; 3de regt. 15; min. en sapp. 5.

Limburg. Contingent 699. Regt. gren. en jag. 50; 2de regt. inf. 498; 2de regt. huz. 20; regt. veld-art. 30; 3de regt. vest.-art. 70; rijd. art. 20; min. en sapp. 11.

Totaal 11000. Infanterie 8640; cavalerie 480; artillerie 1640; mineurs en sappeurs 240.

Veldtelegraphisten. M. v. O., 25 Febr. 1874, N°. 34 P, in verband met Kon. Besl., dd. 18 te voren N°. 2. — Met wijziging van de tabellen litt. B en D der besluiten van 15 Juli 1868, N°. 32, en 31 Dec. jl. N°. 3, wordt bepaald dat de miliciens bij het bat. mineurs en sappeurs, die bekwaam zijn in het seinen met en het behandelen van telegraafvoestellen, na afgeëxerceerd te zijn, den graad en de soldij van mineur 1ste kl. bekomen; onder den naam van veldtelegraphisten zullen zij eene afzonderlijke afdeeling van voornoemd bataljon vormen. — De magazijnmeester van dit bat. kan zijn sergeant-majoor of adjudant-onderofficier.

Leiddraad voor de militaire leden der militieraden. M. v. O., 26 Febr. 1874, N°. 38 P. Uithoofde van het groote belang om de plaatsvervanging zoo min mogelijk te doen strekken tot nadeel der strijdkrachten van den staat en de lotelingen derhalve alleen te doen vervangen door personen van goed zedelijk gedrag en in allen deele lichamelijk geschikt, wordt aan de militaire leden der militieraden de stipte naleving aanbevolen van den leiddraad, gevoegd bij de aanschrijving van 28 Jan. 1867, N°. 52 P (*Rec. Mil. Blz. 11*), eenigszins gewijzigd bij die van 30 April 1868, N°. 89 P (*Rec. Mil. Blz. 101*), en tevens meer bepaald de aandacht gevestigd op de punten 6, *d* en *e*, en 8. — Hij die als plaatsvervanger wil worden toegelaten, moet, wanneer hij reeds gediend heeft, behalve het bewijs van ontslag en het getuigschrift, bedoeld bij Art. 13 der militiewet, nog overleggen het getuigschrift, in Art. 11 dier wet vermeld (attest-model N°. 14), welk stuk niet ouder mag zijn dan ééne maand. Stipte naleving van punt 8 vooral wordt vereischt. In verband met het daarbij bepaalde zijn, bij missive van den Min. van Binnenl. zaken, dd. 6 Aug. 1866, N°. 320, 4de Afd., 's Konings commissarissen in de provincien uitgenoodigd de burgemeesters aan te schrijven geen tweede of nader getuigschrift aan denzelfden persoon af te geven, tenzij het hun blijke dat van het eerst afgegeven getuigschrift geen gebruik is gemaakt. De militaire leden der militieraden worden uitgenoodigd van hunne verkregen ondervinding tot verbetering van het gehalte der plaatsvervangers mededeeling te doen aan het Dept. v. O.

Wijziging in de engagementsakten. M. v. O., dd. 28 Febr. 1874, N°. 22 S. — In het model N°. 1 der engagementsakten, vastgesteld bij beschikking van het Dept. v. O., dd. 28 Dec. 1867, N°. 99 S (*Rec. Milit. Blz. 513*), moet aan het bepaalde sub 3° worden toegevoegd: »tenzij de Minister van Oorlog mocht goedvinden, bij het einde der interruptie de tegenwoordige verbintenis, zelfs zonder eenige formaliteit, te ontbinden, hetgeen dien Minister in dat geval volkomen vrij zal staan.»

Afgiften van extracten Stamboek en duplicaten certificaat van goed gedrag. M. v. O., dd. 28 Febr. 1874, N°. 51 P. Herhaaldelijk gebleken zijnde, dat het bepaalde in punt 5 der aanschrijving van 27 Jan. 1862, N°. 15 B (*Rec. Milit. Blz. 55*), betrekkelijk de afgifte van extracten uit de stamboeken, aanleiding tot misbruiken kan geven, daar het voorgekomen is, dat personen die zich bij een bezorger van plaatsvervangers aanmelden, hem als onderpand van geldelijk voorschot hun paspoort laten, en inmiddels een duplicaat-paspoort trachten te bekomen, om zich daarmede als plaatsvervanger te verbinden, en het van 't hoogste belang is dergelijke kwade praktijken te weren, wordt voornoemde aanschrijving in zoverre gewijzigd, dat de bedoelde bescheiden, met uitzondering van het bepaalde in de dispositie van 30 Aug. 1824, N°. 65 (*Rec. Milit. Blz. 159*), voortaan slechts mogen worden afgegeven op aanvraag der Burgemeesters van de gemeente. In verband hiermede zijn 's Konings commissarissen uitgenoodigd de Burgemeesters met deze beslissing in kennis te stellen, met uitnoodiging aan dergelijke aanvragen alleen te voldoen, wanneer zij overtuigd zijn dat het uitreiken van dergelijk stuk tot geen misbruik aanleiding kan geven. Ook bij het uitreiken van certificaten van goed gedrag moet de meeste omzichtigheid worden in acht genomen, en buiten des ministers toestemming in geen geval een duplicaat van zoodanig bewijs worden afgegeven.

In verband hiermede worden de korpsbevelhebbers verzocht, voor 't vervolg bij de summierre verantwoording der blanco paspoorten, bedoeld in punt 2 b, der aanschrijving van 8 Maart 1861, N°. 36 B (*Rec. Milit. Blz. 36*), een opgaaf te voegen van het aantal manschappen, aan wie in den loop van het jaar bij het verlaten van den dienst het certificaat van goed gedrag is geweigerd,

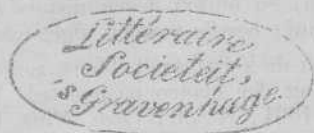
en die stukken, tegelijk met de voorschreven pasporten, aan het Dept. v. O. in te zenden.

TWEEDE GEDEELTE.

Uitvoering van Zr. Ms. besluit, dd. 30 Jan. 1874, N°. 18, betreffende de te doene bijdragen aan de weduwen- en weezenkas voor de officieren van de landmacht door de officieren, leden van het hoog militair gerechtshof. — M. v. O., 9 Febr. 1874, N°. 51 I., in verband met Kon. Besl., dd. 30 Jan. te voren N°. 18. Als aanvulling van het besluit van 13 Febr. 1867, N°. 55, ter wijziging en aanvulling van de statuten der weduwen- en weezenkas voor de officieren der landmacht, wordt bepaald, dat, met afwijking van het eerste lid van art. 6 van voormeld besluit, een officier, lid van het Hoog Militair Gerechtshof, de verschillende contributiën ten behoeve van de weduwen- en weezenkas zal verschuldigd wezen naar reden van het bedrag van het traktement aan die betrekking verbonden.

Recapitulatiestaten van reparatiën aan wapenen. M. v. O., 10 Febr. 1874, N°. 42 A. — Met wijziging van het bepaalde in punt 2 en 3 der aanschrijving van 8 Maart 1847, N°. 63 B, en in punt 1 der aanschrijving van den 17den Febr. 1849, N°. 43 B, wordt bepaald, dat bij de reparatieboeken van wapenen, die door de corpscommandanten rechtstreeks aan den inspecteur der draagbare wapenen worden ingezonden, voortaan niet behoeft gevoegd te worden de recapitulatiestaat van de herstellingskosten aan de wapenen gedurende het laatstverloopen jaar; voorts dat de driemaandelijksche recapitulatiestaten der herstellingskosten door de inspecteurs en divisiecommandanten, na gemaakt gebruik, zullen worden doorgezonden aan den inspecteur der draagbare wapenen en door dezen worden behouden, om bij het nazien der reparatieboeken zoo noodig geraadpleegd te worden.

Onderscheidingsteeken voor hoofdopzichter van fortificatiën. M. v. O., 18 Febr. 1874, N°. 63 I, in verband met Kon. Besl. van 12 te voren N°. 21. — Bij besluit van 31 Dec. 1873, N°. 4, houdende samenstelling van het korps ingenieurs, mineurs en sappeurs, ook de hoofdopzichters van fortificatiën begrepen zijnde, wordt bepaald, dat door die militairen, als onderscheidingsteeken, zal worden gedragen drie op den kraag van de korte jas, aan beide zijden te plaatsen, goudgeborduurde lissen, zooals voor de opzichters van fortificatiën der 1ste kl. is vastgesteld, bij besl. van 13 Oct. 1849, N°. 53, en daarachter een goudgeborduurde helm, gelijk aan dien, welke voor de officieren der Genie, bij besl. van 18 Mei 1868, N°. 52, is bepaald.

RECUEIL MILITAIR.

(20 MAART—25 APRIL.)

EERSTE GEDEELTE.

Veer- en overvaartgelden. M. v. O., 7 Maart 1874, N°. 72 L. Mededeeling eener missive van den Minister van Finantiën van 28 Febr., afl. Domeinen, N°. 28, inhoudende: 1. dat het veer van Willemstad op Ooltgensplaat aan het Rijk behoort, en daarop dus van toepassing is 's Konings besluit van 26 Dec. 1863, N°. 115, ten uitvoer gelegd bij de beschikking van het M. v. O., dd. 26 Mei 1865, N°. 36 I (*Rec. Milit.*, Blz. 71); 2. dat de 2de zinsnede in de laatste kolom van de bij die beschikking behoorende lijst van aan het Rijk toebehoorende overzetveren vervalt en vervangen wordt door de navolgende bepalingen: Geen veerloon aan de Rijksveren is verschuldigd voor militairen, militaire transporten, troepen, paarden en vervoer van oorlogsmaterieel. Uit de marschorder of reiswijzer moet den veerman blijken dat de reis voor 's Rijks dienst plaats heeft. Onder militairen, militaire transporten en troepen zijn begrepen de onder de wapenen geroepen of met groot verlof huiswaarts gaande manschappen der nationale militia; door oorlogsmaterieel wordt verstaan het militair materieel dat militairen met zich voeren. Militairen, voor hunne bijzondere belangen reizende, mits *in uniform*, betalen, krachtens Art. 21 van het besluit van den Souvereinen Vorst, van 3 Aug. 1814, N°. 33 (*Rec. Milit.*, Blz. 494), slechts de helft van het gewone veerloon.

Voorrechten aan miliciens toegekend. M. v. O., 25 Maart 1874, N°. 77 P, in verband met Kon. Besluit van 20 Maart 1874, N°. 22. Uit overweging dat het in 't belang der levende strijdkrachten van den staat noodig is dat zij die voor den dienst bij de nationale militia worden bestemd hunne militieplichten in persoon vervullen, en lettende op het besluit van 17 Febr. jl. N°. 3 (*Staatsblad* N°. 21), houdende vaststelling van de lichting der militia voor 1874, wordt voor de lichting van dit jaar bepaald: 1. de tijd voor eerste oefening wordt van *twaalf* tot *negen* maanden verminderd voor: a. de bij de infanterie ingedeelde lotelingen, die vóór hunne inlijving, bij eene vereeniging tot vrijwillige oefening in den wapenhandel, of op andere wijze, zooveel geoefendheid hebben verkregen, dat zij na één maand onderricht bij het korps, blijken voldoende geoefend te zijn om aan de bataljonschool deel te nemen; alvorens met verlof te vertrekken zullen ze echter in het schieten zoover gevorderd moeten zijn, dat ze blijken kunnen geven goede scherpschutters te zijn; — b. de bij de vestingartillerie ingedeelde

lotelingen, die na één maand onderricht bij het korps, blijken voldoende geoefend te zijn in de recruteschool en de bediening van het geschut, om tot de exercitiën met de krachtwerktuigen over te gaan, en die na een verblijf van drie maanden onder de wapenen, aan alle dienstverrichtingen van goede kanonniers deelnemen. — Om aanspraak op deze voorrechten te maken, moeten de miliciens zich door gedrag en dienstijver een gunst waardig maken. — 2. De tijd, voor eerste oefening bepaald, wordt eveneens tot op negen maanden verkort voor de lotelingen die zich door een uitstekend gedrag onderscheiden en binnen gezegde tijdruimte blijken geven van te zijn bruikbare onderofficieren en korporaals; hunne verplichtingen als milicien in ieder opzicht kennen, volgens een door den Minister van Oorlog vast te stellen programma, en bewijzen overleggen dat hunne tegenwoordigheid in het gezin waartoe zij behooren, noodzakelijk is. — 3°. De lotelingen die vóór de inlijving bij de militie met goed gevolg een examen afleggen, waarvan het programma door den Minister van Oorlog wordt bepaald, worden, zoo zij daartoe geschikt bevonden zijn en het met de belangen van den dienst is overeen te brengen, ingelijfd bij het korps en geplaatst in het garnizoen hunner keuze. In werkelijken dienst zijnde, worden zij zooveel mogelijk in de kazerne bij elkander gehuisvest, mogen voor eigen rekening buiten dienst fijne uniform dragen, en zoo er maar eenigszins gelegenheid toe is, met elkander of met de onderofficieren menage voeren. Uit hen zal in de eerste plaats militiekader worden getrokken. Worden de onder 1° en 2° bedoelde miliciens door de loting, vermeld in Art. 124 der militiewet, voor het blijvend gedeelte aangewezen, dan behouden zij aanspraak op het hun toegekend voorrecht, mits zij het door hen getrokken nummer verwisselen met een dat op verlof recht geeft; van deze bevoegdheid geen gebruik makende, kan hun een verlof van drie maanden worden verleend. Ter uitvoering van dit Kon. besluit heeft de Minister van Oorlog bepaald: a. dat het programma, bedoeld sub b van punt 2, te zijner tijd ter kennis van de militaire autoriteiten zal worden gebracht; b. dat het programma voor het examen, bedoeld in punt 3, gelijk is aan dat voor de aspiranten-onderofficieren, vastgesteld bij aanschrijving van 17 Nov. jl., N°. 41 P (*Rec. Mil. Blz. 351*) en op dezelfde wijze zal worden afgenomen; c. dat de fijne uniform, hierboven bedoeld, uit gelijke stoffen moet zijn als die van de kleeding der onderofficieren en door de kleedermakers der korpsen moeten vervaardigd worden.

Militaire Justitie. Krijgsartikelen. M. v. O., 28 Maart 1874, N°. 41 S. Daar bij de voorlezing der krijgsartikelen bij de korpsen, volgens het extract uit het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande, op sommige plaatsen geen melding wordt gemaakt van de wet van 17 Sept. 1870 tot afschaffing der doodstraf (*Staatsblad* N°. 162 en *Rec. Milit.*, Blz. 188), en aan voormeld extract behoort te worden toegevoegd een extract uit laatstgenoemde wet, inhoudende de Artikelen welke betrekking hebben op de gevallen, waarin de doodstraf door de militaire strafwetten bedreigd, is afgeschaft; dat voorts een extract uit de wet van 19 Aug. 1861, betrekkelijk de nationale militie (*Staatsblad* N°. 72), bevattende de Art. 130, 138 en 145, daaraan almede dient te worden toegevoegd, en zoodra de voorlezing der krijgsartikelen een of meer miliciens geldt, worde voorgelezen; lettende op de aanschrijving van den Secretaris van Staat voor de zaken v. O., dd. 17 Maart 1818, N°. 5 (*Rec. Milit.* I, Blz. 132), van den Commissaris-Generaal v. O., dd. 27 April 1822, N°. 1 (*Rec. Mil.* I, Blz. 179), en van den M. v. O., dd. 13 Aug. 1854, N°. 15 B (*Rec. Milit.*, Blz. 223), heeft de Minister van Oorlog — met intrekking van punt 5 der dispositie, dd. 28 Dec. 1867, N°. 98 S (*Rec. Milit.*, Blz. 510), en onder opmerking dat voormelde aanschrijving van 13 Aug. 1854 door de invoering der wet van 1861 beschouwd moet worden als vervallen, — bepaald: f. dat bij meerbedoeld extract uit het Crimineel Wetboek voor het

krijgsvolk te lande steeds moet gevoegd zijn: A. Een extract uit de wet van 17 Sept. 1870 tot afschaffing der doodstraf (*Staatsblad* N°. 162), en wel de artikelen 2, 7 en 8; en B. Een extract uit de wet van 19 Augustus 1861 betreffende de Nationale Militie (*Staatsblad* N°. 72), en wel, de artikelen 130, 138 en 145; — en II. dat onder het woord *krijgsartikelen* en onder de uitdrukking *krijgsartikelen voor het krijgsvolk te lande vastgesteld*, steeds verstaan behooren te worden de bij voornoemde aanschrijvingen van 17 Maart 1818, N°. 5 en van 27 April 1822, N°. 1 vermelde artikelen van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te lande, EN de bovenaangehaalde artikelen 2, 7 en 8 van de wet van 17 Sept. 1870 (*Staatsblad* N°. 162), terwijl daár waar het geldt de voorlezing der artikelen aan een of meer miliciens, *bovendien* nog de inhoud van vorenstaand extract uit de wet van 19 Aug. 1861 (*Staatsblad* N°. 72), onder gemeld woord en gemelde uitdrukking begrepen behoort te worden.

TWEEDE GEDEELTE.

Schroefdraaiers tot geweren kl. kaliber. M. v. O., 16 Maart 1874. Aanvulling en wijziging der Staten litt. A, van de gereedschappen en maten welke bij de korpsen voor de herstellingen van de wapenen moeten voorhanden zijn, en litt. B, aanwijzende het maximum van den voorraad toebehooren en verwisselstukken tot wapenen welke in de magazijnen moet worden aangehouden, gevoegd bij de beschikking van het M. v. O., dd. 15 Dec. 1873, N°. 69 I (*Rec. Milit.*, Blz. 425), te weten: STAAT LITT. A, HOOFDSTUK VI. C. *Geveermakersgereedschappen en maten. c. Kalibermaten voor geweermakers* (*Rec. Milit.*, Blz. 435) te laten volgen op: »Maten voor schroefdraaiers tot alle geweren”:

Maten voor schroefdraaiers VM. tot geweren kl. kaliber	1	»	»	»	0.40	»
---	---	---	---	---	------	---

STAAT LITT. B. De beide laatste regels van den Staat (*Rec. Milit.*, Blz. 439) worden vervangen door de volgende:

Vizierkleppen tot geweren kl. kal.	20	25	4	1	2
Vizierkorrel » » » »	60	75	12	2	6

Standgezichten van het artilleriematerieel. M. v. O., 23 Maart 1874, N°. 58 A. Bericht van in 't licht verschijnen van de zesde aflevering der standgezichten van het artilleriematerieel, Pl. 31—36, met titelplaat. Prijs 7½ ct. pr. Plaat. Exemplaren der vorige afleveringen zijn mede tot een beperkt aantal verkrijgbaar.

Voorschriften in acht te nemen bij het opmaken van de staten der buiten dienst gestelde hospitaalgoederen, die tot verkoop worden voorgedragen. M. v. O., 25 Maart 1874, N°. 57 I. — Met aanvulling van het bepaalde bij de beschikkingen van 4 April 1854, N°. 3 B en van 8 Sept. 1854, N°. 7 B (*Rec. Mil.*, Blz. 86 en 224) moet voortaan in de kolom Aanmerkingen van den staat van voordracht tot verkoop, vermeld worden, dat de in dien staat voorkomende goederen niet zijn gebezigd bij lijders aan besmettelijke ziekten, bedoeld bij Art. 1 der wet van 4 Dec. 1872 (*Staatsblad* N°. 134), waarbij te vergelijken het Kon. Besluit van 16 Oct. 1873 (*Staatsblad* N°. 138) (*Rec. Mil.*, Blz. 334); of, zoo ze werkelijk bij lijders aan die ziekten zijn gebruikt, dat die voorwerpen behoorlijk zijn ontsmet, met inachtneming van het voorschrift, vastgesteld bij Kon. Besluit van 17 April 1873 (*Staatsblad* N°. 43).

Bepalingen omtrent het bedrag der sommen welke gedurende het jaar 1874 bij de landmacht voor het werffonds zullen worden

te goed gedaan. M. v. O., 28 Maart 1874, N°. 53 I, in verband Kon. Besl. van 21 te voren N°. 27. — Gelet op het besluit van 13 Nov. 1873, N°. 16, waarbij o. a. is bepaald dat bij iedere compagnie van de reg. vesting-artillerie en het korps pontonniers van elke lichter, 2 miliciens tot korporaal kunnen worden aangesteld; dat van 24 Nov. 1873, N°. 25, de sommen vaststellende welke gedurende het jaar 1874, bij de landmacht voor het werffonds zullen worden te goed gedaan, en dat van 31 Dec. 1873, N°. 3, waarbij de soldijen van de onderofficieren en mindere militairen van het leger op nieuw zijn geregeld, wordt, met uitbreiding van beide laatstgemelde besluiten, het volgende bepaald:

Art. 1. Op de afrekeningen van de regimenten vesting-artillerie met 's Rijks schatkist, worden voor ieder korporaal-milicien bij die regimenten en bij het korps pontonniers, die zich voor den tijd van zes jaren verbindt om als vrijwilliger te dienen, en voor hem, die, in de termen vallende om met groot verlof te worden gezonden, het verlangen te kennen geeft om, uit kracht van art. 126 der wet van 19 Augustus 1861 (*Staatsblad* N°. 72), onder de wapenen te blijven, zonder zich als vrijwilliger te verbinden, of die, met groot verlof zijnde, uit kracht van de voormelde wetsbepaling, verlangt onder de wapenen te komen, gelijke sommen voor premien te goed gedaan, als bij punt *c* en *d* van § 1 der bijlage litt. C, behoorende tot Ons besluit van 24 Nov. 1873, n°. 25, voor de in die gevallen verkeerende miliciens, van het wapen der infanterie, zijn vastgesteld.

Art. 2. Het bepaalde bij § 3 van evengemeld besluit, nopens het in rekening brengen en uitbetalen van de in artikel 1 bedoelde premien is ook ten deze van toepassing.

Art. 3. De korporaals-milicien bij de artillerie genieten de soldijen zooals die, naar gelang van het korps waartoe zij behooren, in de bijlage litt. C van Ons besluit van den 31sten December 1873, n°. 3, voor de vrijwillig dienende korporaals van dat wapen zijn vastgesteld.

Onderscheidingsteeken voor veldtelegrafisten bij het bataljon mineurs en sappeurs. M. v. O., 28 Maart 1874, N°. 52 I, in verband met Kon. Besl. van 20 te voren, N°. 18. Bij Besluit van 18 Febr. 1874, N°. 2, o. a. vastgesteld zijnde, dat bij het bataljon mineurs en sappeurs eene afzonderlijke afdeling, onder den naam van veldtelegrafisten zal worden gevormd, wordt bepaald, dat door die militairen op den linker-bovenarm, op hunne kleeding als onderscheidingsteeken zal worden gedragen een emblema, bestaande uit een bundel bliksemstralen, voor onderofficieren van goud, en voor minderen van roode wol vervaardigd, zooals op eene bij 't besluit gevogde tekening is aangeduid.

De onderofficieren in de 1ste klasse van den wetenschappelijken cursus te 's Bosch, Maastricht, Haarlem, Delft en Kampen geplaatst, behouden den effectieven graad. M. v. O., 30 Maart 1874, N°. 37, P, in verband Kon. Besl. van 26 te voren, N°. 19. Wordt bepaald, met wijziging van de tabellen, gevoegd bij de Besluiten van 25 Julij 1868, N°. 3, 8 Mei 1867, N°. 65 en 66, en 15 Julij 1868, N°. 32, dat de onderofficieren in de eerste klasse van den wetenschappelijken cursus in voormelde steden geplaatst, een effectieven graad bekleedende, dien graad kunnen behouden, en bij het korps waartoe zij behooren, vervangen en als overcompleet op de monsterrollen gevoerd en berekend zullen worden.

Kennisgeving aan het leger omtrent het in 't licht verschijnen van bladen der topographische en militaire kaart des Rijks (goede koope uitgave). M. v. O., 31 Maart 1874, N°. 43 S. — Ter kennis van het leger wordt gebracht, dat sedert de kennisgeving van 31 Dec. 1873

N°. 47 S (*Rec. Mil.*, Blz. 446) van voorzegde goedkoope uitgave in het licht verschenen zijn: de bladen *Helder* (N°. 9), *Sneek* (N°. 10), *Assen* (N°. 12), *Medemblik* (N°. 14), *Alkmaar* (N°. 19) en *Zutphen* (N°. 33), en verkrijgbaar zijn elk tegen den prijs van 40 ct., voor de administratiën van korpsen en inrichtingen, alsmede voor de sub 3 der bij dispositie van 27 Sept. 1873, N°. 45 S (*Rec. Milit.*, Blz. 313) vermelde officieren, verdere militairen en ambtenaren. De gelegenheid tot het doen van aanvragen der vroeger verschenen bladen, in de aangewezen driemaandelijksche termijnen, blijft voortdurend bestaan. Door herdruk der bladen *Leeuwarden*, *Amsterdam*, *Gorinchem* en *Rhenen*, waarvan de oplage voor de gedane aanvragen ontoereikend was, zijn deze thans ook weder verkrijgbaar.

Stoombootdienst. M. v. O., 31 Maart 1874, N°. 76 I. Met de stoombootrederij *de Schie* te Delft is eene overeenkomst aangegaan voor het vervoer van militairen tusschen Delft, Overschie en Rotterdam, tegen een tarief, per man van *f* »—07 van Delft naar Overschie, *f* »—10 van Delft naar Rotterdam en *f* »—04 van Overschie naar Rotterdam, en zulks onder de algemeene bepalingen, omschreven in den Staat behoorende bij de beschikking van 17 Febr. 1866, N°. 49 I (*Rec. Milit.*, Blz. 37). Er kunnen 60 man in eens worden vervoerd. Zoo de militaire autoriteiten in tijds de aanvragen doen, is de directie bereid om, in bijzondere gevallen, behalve de boot die in de vaart is, nog een of twee booten beschikbaar te stellen. De overeenkomsten gesloten met de directiën der navermelde stoombootmaatschappijen moeten als vervallen worden beschouwd, te weten: de *Neder- en Midden-Rijn Dusseldorfsche stoombootmaatschappij*, te Arnhem (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 41); de schroefstoombooten *Metalen Kruis* en *Commissaris des Konings Loudon*, te 's Gravenhage (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 45); de stoomboot *Koning Willem II*, te Rotterdam (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 47); de stoomboot *Stad Delft*, te Delft (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 47); de stoomboot *Zederik*, te Gorinchem (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 47); de stoomboot *Zaanstroom*, te Westzaan (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 51); de schroefstoomboot *Constantia*, te Amsterdam (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 51); de schroefstoomboot *Stad Alkmaar*, te Wormerveer (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 52); de stoomboot *Zwaluw* (*Rec. Milit.* 1866, Blz. 60); de stoomboot *Zederik* N°. 2, te Gorinchem (*Rec. Milit.* 1867, Blz. 266).

RECUEIL MILITAIR.

(25 APRIL—25 MEI.)

EERSTE GEDEELTE.

Vrijwillige verbintenis van miliciens-sergeanten en korporaa's. M. v. O., 4 April 1874, N°. 56 P. De aanschrijving van 19 Nov. 1860, N°. 54 B (*Rec. Milit.*, Blz. 441) betreffende een miliciens-korporaal, die zich tot eene verbintenis bij de staande armee aanbiedt, is ook van toepassing op de miliciens-sergeanten. Een miliciens-korporaal of sergeant, die overeenkomstig het bepaalde sub 3°. van voormelde aanschrijving, met een vrijwillige verbintenis als soldaat bij een ander korps overgaat, verliest daardoor de aanspraak niet op de premie van f 300,— bedoeld in § 10 van de Tabelle litt. C, behoorende bij 't besluit van 24 Nov. 1873, N°. 25, (*Rec. Milit.* Blz. 386), altijd behoudens het bepaalde in de laatste zinsnede van § 3 der voornoemde tabelle.

Voeding in de militaire ziekeninrichtingen. M. v. O., 4 April 1874, N°. 82 I. Met herziening van het Voorschrift op de voeding in de militaire inrichtingen, vastgesteld bij beschikking van den Commiss.-Genl. van Oorlog van 8 Nov. 1822, N°. 12, en de later daarin gebrachte wijzigingen, wordt bepaald, dat de volle portieën spijs en drank, voortaan zullen worden toegediend aan alle in de ziekeninrichtingen ter verpleging opgenomen militairen, voor wie het tegendeel door den Officier van gezondheid niet wordt bevolen.

Het vestigen eener brigade maréchaussée te Middelburg. M. v. O., 22 April 1874, N°. 33 P, in verband met Kon. Besl. van 15 Maart 1874, N°. 21. Met wijziging van de Tabelle litt. A, gevoegd bij 't besluit van 1 Juli 1874, N°. 21, wordt het getal brigadiers te paard, bij de divisie van Noord-Brabant en Zeeland, met één vermeerderd en alzoo op 13 gebracht. Voortaan zal een bereden brigade maréchaussée op het eiland Walcheren, ter standplaats Middelburg gevestigd zijn, in vervanging van het thans aldaar tijdelijke gestationeerde detachement van dat wapen.

TWEEDE GEDEELTE.

Reis- en verblijfkosten. M. v. O., 4 April 1874, M. v. O., 4 April 1874, N°. 31 I, in verband met Kon. Besl. van 30 Maart 1874, N°. 4. Met verwijzing naar de besluiten van 15 Dec. 1849 (*Staatsblad* N°. 62) en van 23 April 1851 (*Staatsblad* N°. 21), wordt bepaald, dat de vergoeding wegens reis- en verblijfkosten bij het doen van dienstreizen aan de studenten voor den militairen geneeskundigen en pharmaceutischen dienst naar de vierde klasse, aan den magazijnmeester bij 's Rijks magazijn van kleeding, equipering enz. te Woerden, en aan den werktuigkundigen ingenieur bij de directie van 's Rijks Artillerie-, Stapel- en Constructiemagazijnen, beiden naar de derde klasse van het tarief bij Art. 2 van het eerst aangehaald besluit vastgesteld, zal worden berekend. Dit besluit wordt gerekend in werking te zijn getreden met 1 Januari 1873.

Stoombootdienst. M. v. O., 16 April 1874, N°. 75 I. Met de directie der Zierikzeesche stoombootmaatschappij te Zierikzee is een nieuwe overeenkomst aangegaan voor het vervoer van militairen tusschen de plaatsen en tegen de prijzen en voorwaarden in de bijgevoegde tarieven omschreven. Hierdoor vervalt de overeenkomst, aangegaan met de directie van den stoombootdienst tusschen Zierikzee en Rotterdam (*Rec. Milit.*, 1866, Blz. 56). (Zie gezegde Tarieven in het *Recueil Militair*, Blz. 60, 61.) Voor het doen van buitengewone reizen moet de aanvraag tot het vervoer, minstens 14 dagen te voren aan de directie worden gedaan. Er kunnen alsdan in eens worden vervoerd 500 man en 5 paarden. De algemeene voorwaarden zijn dezelfde als die, omschreven in den staat, behoorende bij de beschikking van 17 Febr. 1856, N°. 49 I (*Rec. Milit.*, Blz. 37). De prijzen zijn berekend vrachtvrij aan den wal met wapenen en gewone bagage, zoodat van de zijde der militairen niet behoefte te worden betaald voor het aan boord brengen of van boord afhalen.

De tijdelijke fortificatieopzichters moeten als overcompleet op de monsterrollen gevoerd en berekend worden. M. v. O., 28 April 1874, N°. 46 P, in verband met Kon. Besl. van den 23sten te voren, N°. 27. Met wijziging van de tabelle litt. B, gevoegd bij het besluit van 15 Juli 1868 N°. 32, wordt bepaald dat de onderofficieren van het bataljon Mineurs en Sappeurs, die met gunstigen uitslag het examen voor opzichter van fortificatiën hebben afgelegd en als zoodanig niet onmiddellijk kunnen worden geplaatst, bij voorzegd bataljon kunnen worden vervangen en als overcompleet op de monsterrollen gevoerd en berekend zullen worden.

Reglement op den velddienst. M. v. O., 28 April 1874, N°. 88 P. Aankondiging van het in 't licht verschijnen van voormeld Reglement, verkrijgbaar bij K. M. A. tegen den prijs van f 0,12 voor de Departementen van algemeen bestuur, het leger enz.

Uitbreiding van het personeel bij 'sRijks Magazijn van militaire kleeding, uitrusting enz. te Woerden. M. v. O., 30 April 1874, N°. 79 D, in verband met Kon. Besl. van den 24sten te voren N°. 19. Gelet op het besluit van 1 Juni 1872, N°. 10, houdende instelling van voormeld magazijn te Woerden, wordt bepaald, dat met uitbreiding van het aantal vaste hoofd- en verdere geëmployeerden bij dat magazijn, daarbij alsnog in dienst kunnen worden gesteld: een opzichter over de werkplaatsen, op een daggeld van f 1,60; een meester kleedermaker, op een daggeld van f 1,50; twee werklieden der 1ste kl., ieder op een daggeld van f 1,35.

Kosten der reis van manschappen der nationale milite. M. v. O., 30 April 1874, N°. 104 I. Door de Provinciale besturen op de bezwaren gewezen zijnde voor de burgemeesters der gemeenten, verbonden aan het in voorschot betalen van reisgelden en kosten van vervoer aan of ten behoeve van manschappen der nationale milite, volgens het voorschrift, vastgesteld bij de beschikking van 15 Nov. 1872, N°. 56 I, (*Rec. Milit.* Blz. 226), worden, ter gemoetkoming aan die bezwaren, in voormeld voorschrift de volgende wijzigingen gebracht, zullende het gewijzigd voorschrift met 16 Juni aanstaande in werking treden.

Nota van wijzigingen.

Art. 1. In den 2den regel wordt, na het woord „genieten,” ingelascht: , zoo zij zulks verlangen,

Art. 2. De laatste zinsnede vervalt, en wordt vervangen door de navolgende bepalingen:

In verband daarmede wordt opgemerkt, dat voor het vervoer langs spoorwegen van krijgsvolk, in het belang van 'sRijks dienst reizende, de helft

van den vrachtprijs volgens tarief verschuldigd is, en dat met verschillende stoombootmaatschappijen overeenkomsten voor militair vervoer zijn gesloten. Voor zooveel de burgemeesters van die overeenkomsten geen kennis dragen, kunnen daaromtrent, door de tusschenkomst van 's Konings commissarissen in de provinciën, aan de provinciale adjudanten inlichtingen worden gevraagd.

Met uitzondering van het vervoer langs den *Duitschen Rijnspoorweg* (stations *Nijmegen* en *Groesbeek*), worden voor het vervoer langs spoorwegen en met stoombooten door de burgemeesters aan de miliciens of, zoo zij onder geleide reizen, aan de geleiders bewijzen met strook of duplicaat, verstrekt, volgens het hierbij gevoegd model N°. 2a. Die bewijzen worden voor elke spoorweg- of stoomboot-maatschappij, van wier middelen men zich bedient, afzonderlijk opgemaakt, en aan de stationschefs, de gezagvoerders van stoombooten of aan de met het afgeven van plaatsbewijzen belaste beambten afgegeven. De voldoening der vrachtkosten geschiedt, zonder verdere tusschenkomst der burgemeesters, door de zorg van het departement van oorlog.

Bij het vervoer langs den *Duitschen Rijnspoorweg* worden de kosten door de burgemeesters betaald en gestaafd door quitantiën, volgens het hierbij gevoegd model N°. 3.

Komt het in bijzondere gevallen noodig voor, om, tot vervoer van de miliciens, van andere middelen dan van spoorwegen of stoombooten gebruik te maken, dan wordt deswege door de burgemeesters, door tusschenkomst van 's Konings commissarissen in de provincie, een voorstel aan den Minister van oorlog ingediend, met opgave van den aard der te bezigen vervoermiddelen, van de redenen die het gebruik daarvan noodig maken, en van de kosten aan het vervoer verbonden.

Na bekomen machtiging worden die kosten door de burgemeesters betaald, en gestaafd door quitantiën volgens het hierbij gevoegd model N°. 3, welke, zoo het te betalen bedrag de som van *f* 10 overtreft, op zegel worden opgemaakt.

Art. 3. *In den 3den en 4den regel van de 5de zinsnede wordt de omschrijving »eene dagelijksche soldij van 28 cents» vervangen door:*
de soldij, zooals die voor miliciens bij het wapen der infanterie is of nader zal worden vastgesteld,

Art. 7. *In den 3den regel van de 2de zinsnede wordt, na*
»Aan hen,» *ingelascht:*
, die zulks verlangen,

Aan het slot der 3de zinsnede wordt toegevoegd:

, en dat de soldijen der miliciens, die in detachement vereenigd reizen — ongeacht het korps of wapen, waartoe zij behooren — worden genoten tot de bedragen, voor de verschillende graden bij het wapen der infanterie, zonder de verhooging als scherpschutter, vastgesteld. In verband met dit laatste wordt op Blz. 2 en 3 van het model N°. 4 — monsterrol van miliciens — in eene bij te voegen 3de kolom van die graden melding gemaakt.

Aan het slot der laatste zinsnede wordt toegevoegd:

, of bewijzen voor kosteloos vervoer of voor het passeeren van veren enz. verstrekt.

Art. 8. *Te lezen als volgt:*

De commissarissen des Konings in de provinciën zijn bevoegd om, wanneer hun dit noodig of nuttig voorkomt, de bij de 3de zinsnede van het vorige artikel bedoelde miliciens allen of ten deele regtstreeks naar hunne

korpsen te doen vertrekken. In dat geval is op de reis derwaarts het bepaalde bij de artt. 1 en 2 van toepassing.

Art. 9. *Aan de 1ste zinsnede wordt toegevoegd:*

Op de reis derwaarts is eveneens het bepaalde bij de artt. 1 en 2 van toepassing.

De 2de zinsnede vervalt en wordt vervangen door:

Op reizen van miliciens die, uithoofde van ziekte, zich niet naar hunne korpsen kunnen begeven, doch naar de naastbij gelegen militaire ziekeninrichting moeten worden gezonden, is almede het bepaalde bij de artt. 1 en 2 van toepassing.

Is het, in verband met den aard der ziekte, noodig, dat voor een reis, die volgens art. 2 te voet zou moeten worden afgelegd, van vervoermiddelen wordt gebruik gemaakt, dan wordt door den burgemeester in het vervoer voorzien. Alsdan is, bij het bezigen van vervoermiddelen volgens de beide laatste zinsneden van art. 2, de daarbij bedoelde machtiging niet noodig. Tot staving der noodzakelijkheid van het vervoer wordt op de daarvoor af te geven bewijzen of te nemen quitantiën door den burgemeester eene verklaring gesteld en bekrachtigd, inhoudende dat de belanghebbende buiten staat is, de reis te voet af te leggen, en het noodig is, dat hij per (*spoorweg, stoomboot, trekschuit, diligence, wagen of kar met één paard, enz.*) naar de bestemming worde overgebracht.

Art. 11. *In den 3den regel van de 3de zinsnede wordt, na part. 3, ingelascht: en bij het slot der 3de zinsnede van art. 7*

Art. 17. *Vervalt en wordt vervangen door:*

Ten aanzien van het vervoer per stoomboot van volgens dit voorschrift alléénreizende miliciens, gedragen de militaire autoriteiten zich naar de voorschriften, in het algemeen voor alléénreizende militairen vastgesteld.

Art. 18. *Tusschen den 2den en 3den regel inlasschen:*

, met uitzondering van het geval, bedoeld bij de laatste zinsnede van art. 7.

Art. 21. *Vervalt en wordt vervangen door:*

Het reisgeld, volgens dit voorschrift door de militaire autoriteiten aan de miliciens te verstrekken, wordt genoten tot de bedragen, voor de verschillende graden door de miliciens bekleed, bij het leger vastgesteld.

MODELLEN.

N°. 2 en 6. *Vervallen en worden vervangen door nieuwe vervangen (zie Rec. Milit. Blz. 71—76).*

N°. 3. *Het in de verwijzing d, na »b. v." voorkomende, vervalt en wordt vervangen door:*

langs den Duitschen Rijn-Spoorweg, per trekschuit, barge, diligence, omnibus, enz.

N°. 7. *Vervalt.*

NOTA. De bewijzen moeten met de meeste nauwkeurigheid, overeenkomstig de modellen, worden opgemaakt.

Voor zooveel de bewijzen door de burgemeesters in hunne betrekking als zoodanig worden bekrachtigd, worden die tevens van een afdruk van den gemeente-stempel voorzien.

De voorhanden gedrukte formulieren van de gewijzigde modellen N°. 2 en 6 kunnen ook na 16 Junij worden gebezigd, mits de invulling naar de thans vastgestelde modellen plaats heeft.

RECUEIL MILITAIR.

(25 MEI—25 JUNI.)

EERSTE GEDEELTE.

Schabrak voor Generaals. M. v. O., 9 Mei 1874, N°. 116 L. Ten gevolge van Zr. Ms. verlangen zal ook op de schabrak groote tenue voor Generaals, vastgesteld bij Kon. besluit van 16 Jan. 1819, L^o V^o, hetzelfde getal sterren worden geplaatst, als bij besluit van 15 Aug. 1870, N°. 35, voor de schabrak kleine tenue voor Generaals is bepaald.

Bij verzoeken, voordrachten enz., plaatsvervangers betreffende, extracten-straftregister over den geheelen diensttijd over te leggen. M. v. O., 30 Mei 1874, N°. 47 P. Met afwijking van de aanschrijving van 29 Aug. 1862, N°. 11 B (*Rec. Milit.*, Blz. 342), moeten door de chefs der korpsen, bij alle voorstellen of rapporten op verzoeken betrekkelijk plaatsvervangers uitgebracht, extracten uit het strafregister over den geheelen, dus c. q. ook over den vorigen diensttijd worden gevoegd.

TWEEDE GEDEELTE.

Boekwerken. M. v. O., 5 Mei 1874, N°. 63 P. Kennisgeving dat bij de Kon. Milit. Academie in het licht verschenen is de 3de omgewerkte uitgave van het 1ste Deel der *Handleiding bij de beoefening der Land- en Volkenkunde van Nederlandsch Oost-Indië*, voor de kadetten, bestemd voor den dienst in die gewesten, door J. J. DE HOLLANDER, en verkrijgbaar is gesteld tegen den prijs van f 3,— voor de Departementen van algemeen bestuur, het leger, enz.

Vuur en licht in de wachten over 1874—75. M. v. O., 6 Mei 1874, N°. 48 I. De levering van brandstoffen en kaarsen, ten behoeve van de militaire wachten in het geheele rijk van 1 Juli 1874 tot 30 Juni 1875, is toegewezen aan C. GILTJES te Helder, en wel: de steenkolen tegen f 2.45 de 100 kilogram, de takkebossen tegen f 2.50 de 100 stuks en de kaarsen tegen f 0.84 het kilogram. Het bepaalde bij punt 1 en 2 der beschikking van 10 Mei 1872 (*Rec. Milit.*, Blz. 77) wordt ingetrokken en buiten werking gesteld. (Zie de Voorwaarden in het *Recueil Militair*, 2de Gedeelte, Blz. 78—91.)

Practische oefeningen in de legerplaats bij Zeist. M. v. O., 7 Mei 1874, N°. 70 P., in verband Kon. Besl. van 27 April te voren, N°. 19. In de maanden Juni en Juli worden tot het houden van practische oefeningen in de legerplaats bij Zeist vereenigd het bataljon Mineurs en Sappeurs — uitgezonderd de halve compagnie, die aan de oefeningen op de legerplaats bij

Milligen zal deelnemen, — benevens de daarbij te detacheren Officieren, onderofficieren en verdere manschappen der infanterie. Tot hetzelfde einde zullen in de maanden Augustus en September in dezelfde legerplaats vereenigd worden eenige compagnieën vestingartillerie, de artillerie-instructiecompagnie, een halve compagnie van het bataljon mineurs en sappeurs en de onderofficieren en korporaa's, die bij het wapen der artillerie het wetenschappelijk onderwijs bijwonen. De Minister van Oorlog is gemachtigd voor den dienst bij voormelde troepen, boven en behalve de daarbij ingedeelde Officieren, het vereischt aantal hoofd- en verdere Officieren van de verschillende korpsen, staven en diensten aan te wijzen. Het bepaalde bij de Art. 3, 4 en 5 van 't besluit van 26 Maart 1873, N°. 14, nopens de in dat jaar gehouden practische oefeningen door het bataljon Mineurs en Sappeurs, en bij de Art. 4, 5, 6 en 7 van 't besluit van 25 April 1873, N°. 16, nopens die door de daarbij bedoelde compagnieën vestingartillerie, is ten deze van toepassing. — Ter uitvoering van 's Konings besluit hierboven medegedeeld, heeft de Minister van Oorlog bepaald :

1°. In de legerplaats bij Zeist zullen kampeeren :

a. Van 8 Juni tot 25 Juli a. s.: het bataljon mineurs en sappeurs, met uitzondering van de halve compagnie bij artikel 1 van voormeld besluit bedoeld;

b. van 5 tot 27 Augustus d. a. v.: de 12de compagnie van het 1ste regiment vestingartillerie; de 1ste, 2de, 8ste, 10de en 14de compagnie van het 3de regiment vesting artillerie; de artillerie-instructiecompagnie, uitgezonderd het personeel, dat niet voldoende geoefend is; eindelijk de onderofficieren der artillerie, deelnemende aan den wetenschappelijken cursus te Delft;

c. van 29 Augustus tot 21 September d. a. v.: de 14de compagnie van het 1ste regiment vestingartillerie; de 3de, 4de, 5de, 11de en 12de compagnie van het 2de regiment vestingartillerie, alsmede de leerlingen van den voorbereidenden cursus te Utrecht.

Een detachement van het bataljon mineurs en sappeurs, sterk: 1 luitenant, 2 onderofficieren, 4 korporaa's en 25 mineurs, zal den 26sten Mei a. s. worden vooruitgezonden om de legerplaats voor die troepen in orde te brengen.

Evenzoo zal een detachement van het 3de regiment vestingartillerie, sterk: 1 luitenant, 2 onderofficieren, 4 korporaa's, 1 hoornblazer en 40 kanonniërs, op 16 Juli a. s. moeten worden vooruitgezonden tot het in gereedheid brengen van het artilleriekamp en het verrichten van andere voorbereidende werkzaamheden.

Een halve compagnie van het bataljon mineurs en sappeurs zal na het vertrek van dat bataljon uit de legerplaats, op 25 Juli a. s., aldaar achterblijven voor de gezamenlijke oefeningen met de vestingartillerie, welke halve compagnie om de veertien dagen zal moeten worden afgelost.

2°. Bij de hiervoren genoemde kampeerende compagnieën der drie regimenten vestingartillerie zullen, van de miliciens-verlofgangers der lichte van 1871, die, ingevolge de aanschrijving dezerzijds van den 21sten April ll. N°. 83 P, onder de wapenen zijn geroepen, voor de te houden kampoefeningen, behooren te worden ingedeeld: 1°. bij die der 1ste serie, de miliciens, behoorende tot het 3de regiment vestingartillerie, en die, behoorende tot de 2de, 6de en 12de compagnie van het 1ste regiment van dat wapen; en 2°. bij die der 2de serie, de miliciens, behoorende tot de 7de, 8ste, 10de en 14de compagnie van het 1ste regiment vestingartillerie en die behoorende tot het 2de regiment van dat wapen, met uitzondering van die der 10de compagnie.

In verband daarmede zal het aantal sergeanten bij elk der kampeerende compagnieën op acht worden gebracht, waartoe, zoo noodig, onderofficieren zullen worden gedetacheerd van de compagnieën, welke noch aan de kamp- noch aan de schietoefeningen te Helder zullen deelnemen.

3°. Voor de levering van levensmiddelen, brandhout en ligstroo worden, op bereids dezerzijds daartoe gegeven bevelen, overeenkomsten gesloten.

De dienst der transporten op de legerplaats, zoomede het overbrengen van zieken, brood of meel, enz. tot het bakken daarvan, kampementseffecten, enz. wordt, door middel van artillerievoertuigen van het regiment veldartillerie te Utrecht, verricht.

De bijzondere voorschriften nopens den administratieven dienst op de legerplaats zullen nader worden medegedeeld.

4°. Het bevel over de artillerietroepen in de legerplaats wordt opgedragen aan den kolonel VAN CATTENBURCH, commandant van het 1ste regiment vestingartillerie, terwijl met het speciaal bevel over de compagnieën artillerie van 5 tot 27 Augustus a. s. wordt belast de Majoor Baron MULET van het 3de regiment vestingartillerie, en van 29 Augustus tot 21 September d. a. v. de Majoor DE BOOY van het 2de regiment vestingartillerie.

Aan genoemden Kolonel moet een Kapitein en aan beide Majoors een Luitenant als adjudant worden toegevoegd.

Ten behoeve van den Kapitein-adjudant en den Luitenant-adjudant belast met den dienst voor het materieel, zal voor ieder een rijpaard, met een stukrijder voor de beide paarden, ter beschikking worden gesteld, te verstrekken door het regiment rijdende artillerie.

5°. De commandant van het kamp zal de verdere officieren en militairen van minderen rang kunnen aanwijzen, die hem te zijner tijd voor bijzondere diensten behulpzaam zullen moeten zijn.

6°. Voor ieder officier wordt op de legerplaats beschikbaar gesteld een eenmans nachtleger, bestaande in ijzeren bedkrib met touwlijnnnet, bed- en kusenzak en twee paren lakens.

Stroo en dekens worden op de gewone wijze op de legerplaats aan de Officieren verstrekt.

7°. Met den administratieven dienst bij de artillerietroepen, die het kamp betrekken, wordt belast de militaire onderintendant der 2de klasse C. THOMAS.

8°. In de waarneming van den geneeskundigen dienst in het artilleriekamp en bij de troepen, die aldaar reeds den 16den Juli aankomen, zal door de zorg van den heer Inspecteur van den Geneeskundigen Dienst der Landmacht worden voorzien.

9°. De marsch der artillerietroepen naar het kamp en terug wordt geregeld door den Chef van den Generalen Staf, aan wien de aanvraag tot regeling van den terugmarsch door den commandant van het artilleriekamp tijdig zal worden gedaan.

10°. De regeling van het in gereedheid brengen en het opbreken van de kampen, van de aldaar te houden oefeningen in het algemeen en van de verdere bijzonderheden betrekkelijk de hierbedoelde troepenvereeningen, zal geschieden overeenkomstig de voorstellen, deswege respectievelijk door de heeren Inspecteurs der artillerie en genie aan mij gedaan en wordt aan die opperofficieren opgedragen.

De voorschriften door hen daaromtrent te geven zullen, voor zooveel noodig, op de gebruikelijke wijze aan de betrokken chefs der korpsen worden medegedeeld.

11°. Aan de hoofd- en verdere officieren, die zulks verlangen, kan, tegen betaling van den prijs, waartegen dit aan de troepen wordt verstrekt, een ration brood daags worden uitgereikt.

12°. Tijdens het verblijf op de legerplaats wordt van de officieren, die zulks

verlangen, geen inhouding ten behoeve van het officierskleedingsfonds gedaan, en van de onderofficieren en manschappen de korting op de soldij ten behoeve van het kleedings- en reparatiefonds gestaakt, met uitzondering van de gevallen, bedoeld bij art. 67 van het Reglement van administratie en bij de §§ 16, 17 en 19 der dezerzijdsche beschikking van den 14den December 1858, n°. 32 B (*Rec. Mil.* bl. 122).

Overigens worden de betrokken militaire autoriteiten, omtrent al hetgeen zij met betrekking tot vermeld kamp te verrichten mochten hebben, verwezen naar de onderscheidene bepalingen, vervat in de *Instructie betrekkelijk het kampeeren van troepen op de legerplaats bij Milligen*.

Rekening en verantwoording van het fonds voor onderofficieren. M. v. O., 8 Mei 1874, N°. 51 I. (Zie het *Recueil Militair*, 2de gedeelte, blz. 97—101.)

Het kampeeren van scherpschutters en het personeel der Normaalschietschool op het Wiesselsche veld. M. v. O., 9 Mei 1874, N°. 52 P., in verband Kon. Besl. van 29 April 1874, N°. 54. Gedurende de maanden Juni en Juli worden tot het houden van bijzondere oefeningen in het schijfschieten, in de legerplaats het Wiesselsche-veld vereenigd: het personeel der Normaalschietschool, met de daarbij gedetacheerde Officieren, onderofficieren en minderen, alsmede het grootste gedeelte van de scherpschutters der korpsen infanterie met hunne sergeanten-instructeurs. Het bevel over die troepen zal worden gevoerd door den majoor LANGLOIS VAN DEN BERGH, directeur der Normaalschietschool. De Minister van Oorlog is gemachtigd voor den dienst bij deze troepen het vereischte getal Officieren van de verschillende korpsen en diensten aan te wijzen. Het bepaalde bij 't besluit van 24 April 1873, N°. 49, nopens de in dat jaar gehouden oefeningen in het schijfschieten, is ten deze van toepassing.

Ter uitvoering van voormeld besluit heeft de Minister van Oorlog bepaald:

1°. De hiervoren genoemde troepen, waaronder ook de gedetacheerden van het korps mariniers bij de normaalschietschool zijn begrepen, zullen den 18den Juni a. s. de legerplaats op het Wiesselsche-veld betrekken, en den 18den Juli daaraanvolgende naar hunne garnizoenen terugkeeren.

De miliciens-scherpschutter der lichting van 1871, behoorende tot de korpsen van de 1ste, 3de en 4de divisie infanterie en van de reservebrigade, zullen van 22 Juni tot 18 Juli, en, die der lichting van 1873, behoorende tot de korpsen van de 2de divisie infanterie, van 18 Juni tot 11 Juli a. s. aan die oefeningen deelnemen.

De commandeerende Officier van het regiment grenadiers en jagers zal van elk der bataljons jagers een daartoe bijzonder geschikt onderofficier bestemmen, om als instructeur der scherpschutters aan voornoemd kamp deel te nemen.

2°. In verband met de beschikbare ruimte in de legerplaats en de behoefte aan een voldoende getal instructeurs bij het onderwijs van de jongste lichting der militie, zullen per regiment slechts acht korporaals-scherpschutter, doch daarentegen alle soldaten-scherpschutter aan het kamp deelnemen.

Met uitzondering van één waschbaas per regiment, zullen de gehuwde scherpschutters alsmede de geëmployeerden niet mede kampeeren.

Van elk der korpsen infanterie zal door den Regimentscommandant één hoornblazer bestemd worden, om aan het kamp deel te nemen.

3°. Het doel, dat met bedoelde troepenvereeniging wordt beoogd, is in de eerste plaats bijzondere oefening in het schieten, zoomede opleiding en vorming van scherpschutters.

Met afwijking van de daartoe betrekkelijke bepalingen in het *Voorschrift betreffende de wapenen en schietoefeningen bij de infanterie*, zal er dan ook elken dag door alle manschappen naar de schijf worden geschoten, en zullen er oefeningen in het schatten van afstanden worden gehouden, terwijl in het bijzonder die schietoefeningen moeten worden verricht, waartoe in de garnizoenen veelal de gelegenheid ontbreekt.

4°. De marsch van de voormelde troepen naar de legerplaats en terug wordt geregeld door den chef van den generalen staf in dier voege, dat de troepen, op de daarvoor bepaalde dagen, steeds vóór zes uur n. m. in de legerplaats aankomen.

De aanvraag tot regeling van den terugmarsch zal door den commandant van het kamp tijdig aan den chef van den generalen staf worden gedaan.

Bij den marsch naar het kamp, zal een behoorlijk geleide aan die detachementen worden verstrekt, terwijl tegen den afloop van het kamp een dergelijk geleide zal worden afgezonden, om die detachementen uit de legerplaats naar hunne respectieve garnizoenen terug te voeren.

De bij de Normaal-schietschool gedetacheerde korporaals en manschappen van den eersten cursus zullen, na afloop van het kamp, uit de legerplaats rechtstreeks naar hunne garnizoenen vertrekken.

5°. Van de scherpschutters der korpsen behoorende tot de 1ste divisie infanterie en de reservebrigade zullen van elk regiment 2 sergeanten-, 2 korporaals- en alle soldaten-scherpschutter moeten worden vooruitgezonden, zoodat zij reeds den 9den Juni e. k. te *Apeldoorn* aankomen, ten einde bij het lossen der goederen diensten te verrichten.

Die troepen worden dien dag aldaar ingekwartierd en zullen den volgenden dag, den 10den d. a. v., de legerplaats betrekken, ten einde die in gereedheid te brengen.

Een der van die korpsen bij de Normaal-schietschool gedetacheerde Luitenants zal door den Majoor-directeur dier inrichting naar het kamp gedirigeerd worden, in dier voege, dat hij op laatstgenoemden datum aldaar aankomt, ten einde het bevel over opgemaakte detachementen op zich te nemen.

De regeling van de op de legerplaats te verrichten voorbereidende werkzaamheden, zal door den Majoor-directeur der Normaal-schietschool opgedragen worden aan een Kapitein dier inrichting, die tot dat einde almede op laatstgenoemden datum in het kamp zal moeten aankomen en van voornoemden Hoofdofficier de noodige instructie nopens de inrichting der legerplaats zal behorende te ontvangen.

De commandant van het kamp zal een detachement aanwijzen om na afloop van het kamp de legerplaats op te ruimen.

6°. Gedurende den kamptijd zal het bevel over elk der detachementen van de verschillende regimenten gevoerd worden door den oudsten der van ieder korps bij de Normaal-schietschool gedetacheerde Luitenants, aan wien een daartoe geschikt sergeant of fourier moet worden toegevoegd, ten einde uitsluitend te worden gebezigd voor de administratie van het detachement.

7°. De Regimentscommandanten zullen zorg dragen, dat het noodige materieel voor het schijfschieten in het kamp, berekend op twee schietbanen per regiment, naar het kamp wordt medegevoerd.

8°. Tot het verrichten der noodige herstellingen aan de wapenen in het kamp, zal door den commandeerenden Officier van het regiment grenadiers en jagers een der meestergeweermakers van het korps moeten bestemd worden. Hij zal zich in tijds bij den directeur der Normaal-schietschool moeten aan-

melden, ten einde met het personeel dier inrichting naar het kamp te kunnen marcheeren.

Door de zorg van den Directeur voor het materieel der Artillerie, zal voorts een smidswagen O. M. in de legerplaats beschikbaar moeten worden gesteld, die na afloop der oefeningen moet worden ingeleverd in het magazijn waaruit hij is ontvangen.

9°. De Majoor-directeur der Normaal-schietschool zal het noodige personeel dier inrichting aanwijzen, dat te 's Hage moet achterblijven ter bewaking van het gebouw en van het materieel dier inrichting.

10°. De dienst van adjudant in de legerplaats kan door den Commandant van het kamp aan een der Luitenants van de Normaal-schietschool worden opgedragen.

11°. De Inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht zal buiten en behalve den reeds bij de Normaal-schietschool gedetacheerden Officier van gezondheid, een tweeden Officier van gezondheid aanwijzen tot het verrichten van den dienst in het kamp en bij het vooruit te zenden detachement. Die Officier van gezondheid zal derhalve op 10 Juni e. k. in de legerplaats moeten aankomen.

Bedoelde Officier zal van den Commandant van het kamp den last ontvangen naar zijne standplaats terug te keeren op het tijdstip, waarop dit in het belang van den dienst het meest geschikt moet worden geacht.

12°. De administratieve aangelegenheden worden bij afzonderlijk voorschrift geregeld.

13°. Door de zorg van den Directeur voor het materieel der Artillerie zal naar de legerplaats worden overgebracht $\frac{1}{2}$ stel brandspuiten V. M. met het daarbij benoodigde; zullende een en ander, na afloop der oefeningen, weder moeten ingeleverd worden in de magazijnen, waaruit het is ontvangen.

14°. De benoodigde munitie zal in de artillerie-magazijnen te *Doesburg* (standplaats *Zutphen*) beschikbaar worden gesteld, terwijl de inlevering van overgehouden patronen, alsmede van ledige hulzen en teruggevonden kogels, in genoemde magazijnen zal moeten plaats hebben.

Het overbrengen van een en ander zal moeten geschieden door bespanningen van den artillerie-transporttrein, die door den Inspecteur der Artillerie ter beschikking van den Commandant voor het materieel der Artillerie te *Zutphen* moeten worden gesteld, welke Hoofdofficier de transporten in overleg met den Commandant in de legerplaats moet regelen.

15°. Na afloop van het kamp, zal de Commandant der gekampeerd hebbende troepen, door tusschenkomst van den Inspecteur der Infanterie, aan het Departement van Oorlog een verslag inzenden omtrent de in het kamp gehouden oefeningen en de daarbij verkregen uitkomsten, aangevuld met zijne beschouwingen en opmerkingen nopens de opleiding der scherpshutters bij de regimenten Infanterie en de voorstellen, die hem in het belang van die opleiding en van het onderwijs in het schieten in het algemeen, wenschelijk mochten voorkomen.

Voorts wordt omtrent al hetgeen met betrekking tot voormeld kamp nog te verrichten mocht zijn, voor zooveel noodig, verwezen naar de onderscheidene bepalingen vervat in de *Algemeene Instructie betreffende het kampeeren van troepen op de legerplaats bij Milligen*.

Wijziging van het model der geweerriemen. M. v. O., 18 Mei 1874, N°. 66 I. Daar bij de tegenwoordige wijze van bevestiging van den geweerriem aan het geweer, de doorn in de gesp van dien riem kan worden

gemist en aanleiding geeft tot het beschadigen van de geweerlof of de kleeding van den man, zullen de doorns der gespen uit de voorhanden en in gebruik zijnde geweerriemen, alsmede uit de bij de korpsen berustende standmodellen dier riemen, worden weggenomen, zonder dat zulks tot kosten behoeft te leiden. In verband hiermede vervalt in het Tarief voor te doene reparatiën aan ledergoed, vastgesteld bij beschikking van het Dept. v. O., van 17 Jan. 1861, N°. 35 B, de omschrijving bij den geweerriem: *nieuwe doorn in den gesp f 0.01.*

Toekenning van vergoeding voor eerste uitrusting aan, en bepaling nopens de korting op de soldij van onderofficieren. M. v. O., 30 Mei 1874, N°. 79 I, in verband Kon. Besl. van 27 Mei 1874, N°. 22. Noodig geoordeeld zijnde de onderofficieren, dienende bij de onderscheidene korpsen van het leger, te moeten komen in de kosten hunner kleeding en uitrusting, en de thans bestaande bepalingen omtrent de inhouding op de soldij ten behoeve van het kleedings- en reparatiefonds, voor die klasse van militairen te herzien, wordt bepaald, dat de vergoeding voor eerste uitrusting, welke krachtens de Art. 51, 52, 53 en 56 van het Provisioneel Reglement van administratie bij de landmacht, door de vrijwillig dienende korporaals en mindere militairen bij het in dienst treden en bij het aangaan eener nieuwe verbintenis wordt genoten, ook aan hen zal worden toegekend die in den graad van onderofficier dienen. Door ieder vrijwillig dienend militair, aan wien de effectieve graad van onderofficier wordt verleend, en door ieder milicien-onderofficier, die zich verbindt als vrijwilliger-onderofficier te dienen, wordt voorts een buitengewone vergoeding van f 15.— voor uitrusting genoten. Het vorenstaande is echter op de meester-werklieden bij de korpsen niet van toepassing. Met uitzondering van de gevallen, bedoeld bij Art. 67 van het Provisioneel Reglement van administratie, wordt den onderofficier geen korting op de soldij opgelegd tot stijving zijner rekening in het kleeding- en reparatiefonds. — Dit besluit is met 1 Juni in werking getreden.

DERDE GEDEELTE.

Eervolle belooningen bij het leger in Oost-Indië. M. v. O., 26 Mei 1874, N°. 34 P, in verband Kon. Besluit van 12 Mei te voren, N°. 10, zijnde van dezen inhoud:

Willende, in afwachting van de Ons te doene meer algemeene voordrachten, voorloopig doen blijken van Onze hooge tevredenheid over de houding van Ons leger bij de jongste expeditie tegen Atchin en van Onze waardeering van de daarbij door den Militairen Opperbevelhebber tevens Civiel regeerings-commissaris, en den tweeden bevelhebber van de gemelde expeditie, op nieuw gegeven bewijzen van moed, beleid en trouw;

Op de voordracht van Onzen Minister van Koloniën van 8 Mei 1874, Kab^t. geheim L^a. a¹⁴.

Hebben goedgevonden en verstaan, in de militaire Willemssorde te bevorderen;

Tot *Grootkruis*: Onzen Adjudant in buitengewonen dienst, Zijne Excellentie den Luitenant-Generaal bij het leger in Nederlandsch-Indië, J. VAN SWIETEN, militair opperbevelhebber, tevens civiel regeerings-commissaris van de tweede expeditie tegen Atchin, en

Tot *Kommandeur*: Onzen Adjudant in buitengewonen dienst den Generaal-Majoor bij genoemd leger G. M. VERSPIJCK, tweeden bevelhebber bij de gemelde expeditie.

...the ... of ... in ...

...the ... of ... in ...

DISCUSSION

...the ... of ... in ...

...the ... of ... in ...

...the ... of ... in ...

RECUEIL MILITAIR.

(26 JUNI—25 JULI.)

EERSTE GEDEELTE.

Instelling eener afzonderlijke medaille voor het bijwonen der expeditiën tegen Atchin. M. v. O., 6 Juni 1874, N°. 30 P, in verband Kon. Besl. van 12 Mei 1874 (*Staatsblad* N°. 70). Ter waardeering van de dapperheid en volharding door vloot en leger bij de krijgsverrichtingen tegen Atchin in 1873 en 1874 betoond, alsmede van andere daarbij plaatselijk be-
wezen diensten, wordt een afzonderlijk eereteken ingesteld, bestaande in een medaille, vervaardigd uit het in Atchin gedurende de jongste expeditiën vervaardigd geschut. Deze medaille zal zijn rond en verguld, dragende op de voorzijde 's Konings beeldtenis, omringd door het gebruikelijke randschrift, en op de keerzijde het opschrift ^{Atchin} 1873 en 1874, omringd door een krans van lau-

weren en eikenbladeren; zij wordt op de linkerborst gedragen, aan een oranje-lint, ter breedte van 3re, 8. Het lint wordt zonder de medaille niet gedragen en de medaille slechts eenmaal uigereikt. De toekenning geschiedt bij brevet, waarvan het model wordt meegedeeld in het *Rec. Milit.* 1ste Ged., Blz. 45—46. Op het verbeuren der medaille is van toepassing de bepaling vastgesteld bij Kon. Besl. van 19 Dec. 1832, N°. 72, ten aanzien van het Metalen Kruis. De kosten uit dit besluit voortvloeiende, komen ten laste der begrooting van uitgaven voor Ned. Indië, behalve die voor het personeel der Marine, welke komen op Hoofdstuk VI (*Marine*) der Ned. Staatsbegrooting. Door de betrokken autoriteiten moeten te zijner tijd aan het Dept. v. Oorlog nominatieve staten worden ingezonden van de militairen onder hare bevelen dienende, die wegens het bijwonen van een der expeditiën aanspraak op die medaille hebben en aan wie dat eermetaal nog niet is uigereikt.

Programma van examen bedoeld sub *b* van punt 2 van Zr. Ms. Besluit van 20 Maart jl., N°. 22. M. v. O., 17 Juni 1874, N°. 61 P. Dit programma luidt als volgt:

A. Voor de lotelingen in het algemeen.

1°. Het behoorlijk kunnen onderhouden van kleeding en uitrusting.

2°. De plichten van den soldaat in het algemeen, bepaaldelijk begrip van krijgstuicht en van zijn verplichtingen jegens meerderen en gelijken.

3°. De kennis van den wachtdienst in het garnizoen en te velde, voor zoo-
veel een soldaat die kennen moet, met name de verplichtingen van een schild-
wacht of vedet.

4°. De kennis der verplichtingen en rechten van den soldaat wanneer hij ingekwartierd is.

5°. De kennis van Hoofdstuk XI der wet van 19 Aug. 1861 (*Staatsblad* n°. 72) betrekkelijk de nationale militie, voor zooveel zij voor den loteling noodig is.

B. Voor den loteling der Infanterie in het bijzonder.

1°. Voldoende bedrevenheid in het uiteennemen, ineenzetten en schoonmaken

van het geweer. De kennis van het onderhoud en de bewaring der munitie.

2°. Voldoende geoefendheid als schutter. De loteling moet minstens in de achtste oefening der 2de klasse van het schijfschieten zijn.

3°. Voldoende geoefendheid in rij en gelid en als tirailleur.

De betrokken loteling moet alzoo met vrucht alle oefeningen der Recruten- en Compagnieschool hebben doorlopen.

C. Voor den loteling der Cavalerie in het bijzonder.

1°. Het poetsen, verzorgen en behandelen van het paard, alsmede de benaming der deelen van het paard.

2°. De benaming der deelen, het onderhoud, het uiteennemen en in elkander zetten van het paardetuig en van de wapenen.

3°. Het op- en afzadelen, op- en aftoomen en het op- en afpakken.

4°. De gymnastische oefeningen en eerste beginselen van de militaire voltige.

5°. De School des ruiters te voet.

6°. De Pelotonsschool te voet, voor zooveel den ruiter betreft.

7°. De School des ruiters te paard, met uitzondering van het carousselrijden en zwemmen.

8°. De Pelotonsschool te paard, voor zooveel den ruiter betreft.

9°. Voldoende geoefendheid in het schijfschieten. De loteling moet aan de voorwaarde van overgang op 200 passen hebben voldaan.

10°. Het vlug opleggen en afnemen van den opgepakten zadel.

11°. De paardenkennis, voornamelijk voor zooveel die de uitwendige verdeling des paards, zijn leefregel, gezonden of zieken toestand, verpleging bij kwetsing en het beslag betreft.

12°. De signalen.

D. Voor den loteling der Artillerie in het bijzonder.

De kennis van, en de bedrevenheid in, het hieronder vermelde, voor zooveel die van den *stukrijder, kanonnier of pontonnier 2de klasse* kan worden geveerd.

Veld- en rijdende artillerie.

1°. Scholen te voet: Ruiterschool, Pelotonsschool, Kanonnierschool en manoeuvre de force.

2°. Ruiterschool te paard en voltigeren.

3°. De Stukrijderschool.

4°. De Sectieschool.

5°. Het op- en aftuigen der paarden.

6°. De theoriën, voorgeschreven in het Reglement op de exercitiën der veld- en rijdende Artillerie, de grondslag van het onderricht en de scholen te voet.

NB. De lotelingen moeten aan de schietoefeningen eener batterij hebben deelgenomen.

Vestingartillerie.

1°. De Recruten- en Compagnieschool, zooals die bij de Vestingartillerie worden beoefend.

2°. De bediening van het batterij- en uitvalgeschut.

3°. Beweging van lasten, door bok, schrank, lastwagen en lastseper, benevens het op- en afleggen van kanonnen door de manoeuvre de force.

4°. Het leggen van beddingen.

5°. Theoretische kennis van: *a.* de benaming der hoofddeelen van vuurmonden, affuiten en voertuigen; *b.* de gereedschappen tot de bediening benodigd; *c.* de inrichting en het gebruik der verschillende projectielen en munitien; *d.* het richten, de richtingsmiddelen, het gebruik der schoots- en worpstafelen en het aanwenden der verschillende ladingen.

Pontonniers.

1°. Volkomen vaardigheid in het knooopen, sjooren en woelen; een zekere bedrevenheid in het splitsen.

2°. Grootte vaardigheid in het roeien, pagaaien en boomen, benevens in het werpen van ankers.

3°. Bedrevenheid in het op- en afladen der verschillende wagens, het varen met den ponton, het koppelen van pontons, het samenstellen van gewone en versterkte vloten, van brugvakken en doorlaten, een en ander met nummers.

4°. Behoorlijk medewerken in het besturen der opgenoemde vaarlichamen.

5°. Bedrevenheid — doch zonder nummers — in de verrichtingen bij het slaan van bruggen, het afbreken, het verhoogen of verlagen van het dek, het vervangen van pontons, het bedienen van een doorlaat.

6°. Eenige bekendheid met het zwenken van bruggen.

7°. Bedrevenheid in het plaat-en van schragen, insgelijks zonder nummers.

8°. Bekendheid met het pontonmaterieel, dat is: de benamingen, voor zoover deze den gewonen pontonnier te pas komen; de zorgen bij de behandeling in in acht te nemen; enkele afmetingen.

Torpedo-Compagnie.

1°. Het roeien in roeibooten, vletten, sloepen en barkassen.

2°. Het leggen en lichten der verschillende in gebruik zijnde torpedo's.

3°. Het leggen van knoopen en splitsingen.

4°. De benamingen en inrichting der slapende, schok- en electro-schok-torpedo's.

E. Voor den loteling der Mineurs en Sappeurs in het bijzonder.

1°. Voldoende geoefendheid in rij en gelid in de Compagnieschool.

2°. Voldoende geoefendheid als schutter. De loteling moet in de tweede klasse van het schijfschieten zijn.

3°. Een oppervlakkige kennis van sappeeren. De loteling moet zijn taak kunnen volbrengen in de onderscheidene wijze van sappeeren.

4°. Bedrevenheid in de pionierkunst, het behandelen van touwen en het slaan van bruggen, het vervaardigen van rijsmaterialen en van alles wat betrekking heeft op legering en dekking.

Koloniale werving. M. v. O., 1 Juli 1874, N°. 78 P. In verband met Kon. Besluit van 24 Juni 1874, N°. 44, wordt, met intrekking van 's Konings besluit van 8 Dec. 1873, N°. 31, *a.* weder in werking gesteld Zr. Ms besluit van 29 Juli 1873, N°. 39 (*Rec. Milit.*, Blz. 251); en zulks onder bepaling, dat aan de ingelijfdcn bij de militie te land, die, op den voet van het bepaalde bij dat besluit, voor den tijd van minstens twee jaren (gerekend van den dag der ontscheping in *Neêrlandsch-Indië*) worden gedetacheerd, eene gratificatie van twee honderd gulden (*f* 200) kan worden uitbetaald; *b.* in vervanging van het bepaalde bij Zr. Ms. besluit van 4 Mei 1873, n°. 1, medegedeeld sub 1° en 2° der aanschrijving van den 5den Mei 1873, n°. 62 P (*Rec. Mil.*, Blz. 83), wordt het volgende vastgesteld:

1°. »Recruten die zich voor den militairen dienst in *Neerlandsch-Indië* verbinden, en onderofficieren, korporaals en verdere militairen van het leger hier »te lande, die met een vrijwillige verbintenis bij het Neerlandsch-Indische leger »overgaan, zullen, naar gelang zij dit verkiezen, een engagement voor den »tijd van zes of van vier jaren kunnen aangaan, rekenende van en met den »dag van inschepping naar *Indië*.»

2°. »Het maximum van het handgeld, dat bij dusdanig engagement aan »iederem reeroot (onverschillig van welken landaard) kan worden uitbetaald, »en de gratificatie, toe te kennen aan ieder der militairen van het leger hier »te lande, die aldus bij het Indische leger overgaan, zal bedragen drie hon- »derd gulden (*f* 300) wanneer de verbintenis voor zes, en twee honderd gulden »(*f* 200) indien zij voor vier jaren wordt aangegaan.»

Het vermelde sub *b* laat, uit den aard der zaak, ongewijzigd het bepaalde bij art. 9 der Wet betrekkelijk de nationale militie, volgens welk artikel elk, die voor de militie is ingeschreven, en ieder, die daarbij is ingelijfd, tot een militair engagement van minder dan zes jaren niet kan worden toegelaten; van kracht blijven de bepalingen, bedoeld sub *a*, *b*, *c* en *d* der aanschrijving van 11 Dec. 1873, n°. 38 P (*Rev. Mil.*, Blz. 376).

De militaire autoriteiten van het leger worden uitgenoodigd door gepaste middelen, er toe mede te werken, dat, in den loop van het tegenwoordige en van het volgende jaar, zoo mogelijk een groot getal suppletietroepen naar Indië kunne worden uitgezonden.

TWEEDE GEDEELTE.

Algemeene instructie betrekkelijk het kampeeren van troepen op de legerplaats bij Milligen. M. v. O., 30 Juni 1874, N°. 74. Kennisgeving van het in 't licht verschijnen der op 's Ministers last gewijzigde, voo- noemde Algemeene Instructie, en dat deze voor den prijs van *f* »—36 ver- krijgbaar is gesteld bij de Kon. Milit. Academie voor de Departementen van algemeen bestuur, het leger, enz.

Wijziging van het Algemeen Reglement voor de spoorweg- diensten. M. v. O., 30 Juni 1874, N°. 80 S, in verband met Kon. Besl. van 14 te voren (*Staatsblad* N°. 73). Aan het slot van Art. 129 van voor- meld Algemeen Reglement (welk Art. bepalingen behelst nopens voorwerpen op den weg in of bij de stations af in rijtuigen achtergelaten) wordt het vol- gende gevoegd:

»Deze bepalingen zijn niet van toepassing op voorwerpen, behoorende tot de kleeding, uitrusting en wapening van militairen der land- en zeemacht beneden den rang van officier.

»De goederen, behoorende aan militairen van de landmacht, worden tegen ontvangbewijs kosteloos afgegeven aan den plaatselijken of garnizoens-comman- dant in de naast bij een station van den spoorweg gelegen garnizoensplaats; die der militairen van de zeemacht worden aan de directeuren en comman- danten der marine te *Amsterdam* of te *Willemsoord*, en die van de militairen van het korps mariniers aan den commandant van het korps te *Amsterdam* opgezonden.

»Indien in de nabijheid een station van den spoorweg gelegen is, worden de goederen tegen ontvangbewijs kosteloos aan die autoriteiten afgegeven.»

RECUEIL MILITAIR.

(26 JULI—25 AUGUSTUS.)

EERSTE GEDEELTE.

Veer- en overvaartgelden. M. v. O., 7 Juli 1874, N°. 47 I. Opgeheven zijn de navermelde Rijksveren, zoodat voor het passeeren daarvan de veergelden door militairen verschuldigd zijn: *a.* het veer te Willemstad op Ooltgensplaat, bedoeld bij punt 1 der beschikking van 7 Maart jl. N°. 72 I (*Rec. Mil.* I, Blz. 29); *b.* het schuitenveer bij de buitensluis van Willemstad op Numansdorp, onder N°. 23 vermeld op de lijst van aan het Rijk toebehoorende overzetveren, behoorende bij de beschikking van 26 Mei 1865, N°. 36 I (*Rec. Mil.* Blz. 71), en *c.* het veer van Walsoorden op Hanswaard en de verdere haven van het eiland Zuidbeveland, onder N°. 55 vermeld op genoemde lijst. De veren onder *a.* en *b.* bedoeld zijn door de gemeente Willemstad overgenomen; tot het overzetten van het veer, onder *c.* vermeld, kan worden gebruik gemaakt van de stoombootdienst op de Westerschelde.

Conducteur bij 's Rijksgieterij van bronzen geschut. M. v. O., 17 Juli 1874, N°. 57 A, in verband Kon. Besl. van 11 Juli 1874, N°. 30. Met wijziging der besluiten van 7 April 1869, N°. 16, betreffende de organisatie van het wapen der Artillerie, en dat van 29 Juni 1872, N°. 13, houdende vaststelling der tractementen van de conducteurs der Artillerie, wordt het aantal conducteurs, vermeld op de tabelle Litt. A van eerstgenoemd besluit, vermeerderd met één van de 1ste kl., bestemd voor den materiëelen dienst in 's Rijks gieterij van bronzen geschut, op een jaarlijksch tractement van f 650,—.

TWEEDE GEDEELTE.

Bijslag op de soldij. M. v. O., 4 Juli 1874, N°. 65 I, in verband Kon. Besl. van 27 Juni 1874, N°. 42. Wordt bepaald dat de onderofficieren en mindere militairen van de korpsen van het leger, die dit jaar, en voortaan telken jare, met de kadetten van de Kon. Milit. Academie zullen kampeeren, gedurende dien tijd, bij het gemis van vivres, als tegemoetkoming in de kosten van voeding een bijslag op hunne dagelijksche soldij zullen genieten van 10 cents per dag en per hoofd. De kosten zullen aan het rijk in rekening worden gebracht, bij die vallende op het kampeeren van troepen.

Wijziging in het toekennen der toelagen aan de Apothekers bij 's Rijksmagazijn van geneesmiddelen. M. v. O., 6 Juli 1874, N°. 79 I, in verband Kon. Besl. van 27 Juni 1874, N°. 41. Met wijziging

van het Besluit van 2 Jan. 1869, N°. 41, betrekkelijk de samenstelling en indeeling van het personeel van den geneeskundigen dienst der landmacht, wordt bepaald, dat de, in de tabelle A, behoorende bij opgemeld besluit, uitgetrokken toelagen ten behoeve van de apothekers der 2de kl., dienstdoende bij gezegd Rijksmagazijn, zullen worden toegekend aan de bij dat magazijn dienstdoende apothekers, ongeacht zij tot de 1ste, 2de of 3de kl. behooren.

Handboek van den pionnier met Atlas. M. v. O., 41 Juli 1874, N°. 24 P. Kennisgeving van het in 't licht verschijnen van den 2den omgewerkten druk van het *Handboek van den Pionnier, ten gebruike bij het Nederlandsche leger, 1ste gedeelte, met een Atlas van 44 Platen*, verkrijgbaar gesteld bij de Kon. Milit. Academie, tegen den prijs van f 5.20 voor de departementen van algemeen bestuur, het leger enz., en van f 6.93 voor particulieren in den handel.

Kleeding, uitrusting en wapening op en bij spoorwegen achtergelaten. M. v. O., 15 Juli 1874, N°. 113 I. Ter uitvoering van het Kon. Besl. van 14 Juni 1874 (*Staatsblad* N°. 73, *Rec. Milit.* II, Blz. 130 en vv.) moet het navolgende worden in acht genomen:

1°. De goederen, die op de voorschreven wijze aan den plaatselijken of garnizoenscommandant worden afgegeven, moeten in het magazijn van kleeding bij een door dien commandant aan te wijzen korps of onderdeel van het garnizoen opgelegd, en aldaar gedurende drie maanden na het kwartaal, waarin ze zijn ontvangen, ter beschikking van de belanghebbenden blijven.

2°. De voorwerpen worden onder de goederen zonder waarde verantwoord, doch gedurende het in punt 1 bedoelde tijdvak afzonderlijk opgelegd en beoorlijk onderhouden.

3°. Aan elk stuk wordt gehecht eene beschrijving daarvan, ingericht naar het gegeven model (*Rec. Milit.* Blz. 136).

4°. Worden de opgelegde voorwerpen, gedurende het bij punt 1 bedoelde tijdvak, niet opgevraagd, dan worden: a. de kleeding- en uitrustingstukken in het magazijn, waarin zij zich bevinden, bij de goederen zonder waarde gevoegd, en b. de voorwerpen van wapenen en ledergoed — voor zooveel die van dezelfde soort zijn als die bij het korps in gebruik — in de verantwoordiging opgenomen, en die van andere soorten, aan korpsen, waarvan ze herkomstig zijn, overgegeven, om daarbij in verantwoording te worden gebracht.

Het openstellen der werving voor tamboers. M. v. O., 18 Juli 1874, N°. 40 P. De werving van tamboers, gesloten bij aanschrijving van 12 Dec. 1873, N°. 13 P (*Rec. Milit.* Blz. 379), voor het bat. mineurs en sappeurs, wordt voor dit korps weder opengesteld.

Stoombootdienst. M. v. O., 18 Juli 1874, N°. 57 I. Met de directie der schroefstoombootdienst *Tielsche koophandel* te Tiel, is een overeenkomst aangegaan voor het vervoer van militairen tusschen Tiel—'s Bosch en tusschengelegen plaatsen, volgens het tarief (zie *Rec. Milit.* II, Blz. 138—139). — De dienst der stoomboot *Stad Brouwershaven* wordt met 1 Augustus gestaakt, en vervalt dus de met de directie van die boot gesloten overeenkomst, medege-deeld bij beschikking van 16 Augustus 1872, N°. 54 (*Rec. Milit.* Blz. 167).

Nadere wettelijke bepalingen betreffende den ijk van gasmeters. M. v. O., 27 Juli 1874, N°. 72 S. Als vervolg op de aanschrijvingen van 9 Juni 1869, N°. 1 S (*Rec. Milit.* Blz. 193), van 30 Dec. 1871, N°. 53 S (*Rec. Milit.* Blz. 395) en van 24 Jan. 1873, N°. 70 S (*Rec. Milit.* blz. 13), wordt ter kennis gebracht van de militaire en administratieve autoriteiten van het leger de wet van 8 Juli 1874 (*Staatsblad* N°. 96), houdende vaststelling van nadere wettelijke bepalingen betreffende den ijk van gasmeters.

Herdruk van het Reglement op den inwendigen dienst der cavalerie. M. v. O., 29 Juli 1874, N°. 125 P. Kennisgeving dat bij de Kon. Milit. Academie in het licht verschenen is voormelde herdruk, en verkrijgbaar gesteld voor de Departementen van algemeen bestuur, het leger enz. tegen den prijs van f 0.51.

Geneeskundige Wetten. M. v. O., 31 Juli 1874, N°. 88 P. Als een vervolg op de aanschrijving van 9 Aug. 1865, N°. 23 P (*Rec. Mil. Blz. 147*), worden ter kennis van het leger gebracht de navolgende bepalingen tot wijziging der wet van 1 Juni 1865 (*Staatsblad N°. 59*), regelende de voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van geneeskundige, apotheker, enz.

Art. 1. Art. 3 der wet van 1 Junij 1865 (*Staatsblad N°. 59*) wordt gelezen als volgt:

»De graad van genees-, heel- en verloskundige wordt verkregen ten gevolge van: *a.* twee natuurkundige examens; *b.* een geneeskundig examen.»

Art. 2. Art. 4 derzelfde wet wordt gelezen als volgt:

»Tot het eerste natuurkundig examen worden alleen zij toegelaten, die aan de commissie voor dit examen voldoende bewijzen leveren van kennis der Nederlandsche, Latijnsche, Fransche en Hoogduitsche talen en van de meet- en stekunst, als voorbereiding tot beoefening der natuurkundige wetenschappen.

Het eerste natuurkundig examen betreft: *a.* de natuurkunde; *b.* de scheikunde; *c.* de plantenkunde; *d.* de natuurlijke geschiedenis van dieren en delfstoffen.

Het tweede natuurkundig examen betreft: *a.* de kennis der geneesmiddelen als waren; *b.* de ontleedkunde en de vergelijkende ontleedkunde; *c.* de physiologie.»

Art. 3. Art. 5 derzelfde wet wordt gelezen als volgt:

»Het geneeskundig examen betreft: *a.* de ziektekunde en ziektekundige ontleedkunde; *b.* de geneesmiddelleer; *c.* de gezondheidsleer; *d.* de gerechtelijke geneeskunde; *e.* de genees-, heel- en verloskunde; *f.* de artsennijmgkunde, waaronder kennis der Nederlandsche Pharmacopoea begrepen is, voor zoover de samenstelling der geneesmiddelen betreft.

Het examen in de genees-, heel- en verloskunde is theoretisch en practisch. Bepaaldelijk worden ook bewijzen gevorderd van praktische kennis aan het ziekbed, in het verrichten van heel- en verloskundige operatiën en in het gereedmaken van recepten.

Voor de toelating tot het geneeskundig examen moet de verklaring van een hier te lande bevoegd geneeskundige worden overgelegd, dat de candidaat gedurende minstens twee jaren de genees- en heelkundige behandeling van zieken gevolgd heeft, en het bewijs dat hij, in tegenwoordigheid van eenen verloskundige, hier te lande minstens tien gewone en twee buitengewone verlosingen verricht heeft.

Voor hen, die dit verlangen, wordt het examen gesplitst in twee gedeelten. Aan hen, die met goed gevolg het examen in de vakken, genoemd onder letters *a, b, c, d, f*, en in de geneeskunde hebben afgelegd, wordt in dit geval een getuigschrift afgegeven. Dit getuigschrift geeft geen andere rechten dan om tot het examen in de heel- en verloskunde te worden toegelaten.»

Art. 6. De eerste zinsnede van art. 16 derzelfde wet wordt gelezen als volgt:

»Aan hem, die met goed gevolg een der examens, volgens art. 4, of het natuurkundig examen, volgens art. 8, heeft afgelegd, wordt een diploma uitgereikt.»

Art. 7. Art. 17 derzelfde wet wordt gelezen als volgt:

»Niemand wordt tot het afleggen van een der in deze wet genoemde examens toegelaten, dan na in handen van den voorzitter der commissie van examen de hierna te noemen geldsom gestort te hebben.

De te storten som bedraagt voor de examens, vermeld in artt. 4, 7, 8 en 11, en voor de aanvullingsexamens, die een gevolg zijn van het bepaalde in artt. 27 en 28, vijf gulden (f 5); voor het geneeskundig examen, volgens art. 5, vijf en twintig gulden (f 25), en voor het examen, vermeld in art. 9, tien gulden (f 10).

De gestorte gelden worden, na aftrek van de kosten der vergadering van de commissie, waaronder echter niet gerekend worden de reis- en verblijfkosten en vacatiegelden, in 's Rijks schatkist gestort.

Van de betaling dezer gelden zijn vrijgesteld zij, die den graad van medicinae doctor of dien van artis pharmaceutiae doctor aan eene Nederlandsche hoogeschool verkregen hebben."

Art. 9. Art. 28 derzelfde wet wordt gelezen als volgt:

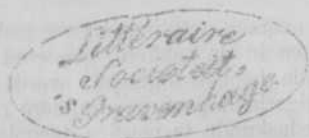
»Van de examens, omschreven in art. 4 en in art. 5, *a, b, c, d* en *f*, en van *e*, voor zooveel de genees- en heekunde betreft, zijn vrijgesteld zij, die bij de invoering dezer wet den rang van officier van gezondheid der 1ste of 2de klasse bezitten.

Van de examens, omschreven in art. 4 en in art. 5, *a, b, c* en *f*, en van het theoretisch examen in de genees- en heekunde zijn vrijgesteld zij, die bij de invoering dezer wet den rang van officier van gezondheid der 3de klasse bezitten of bezeten hebben."

Art. 10. Tusschen art. 18 en 29 derzelfde wet wordt een nieuw artikel gevoegd, luidende als volgt:

»De bepalingen in deze wet, officieren of eervol ontslagen officieren van gezondheid betreffende, gelden ook voor de officieren, die krachtens art. 19 zijn aangesteld."

Art. 29 en 30 worden art. 30 en 31.

RECUEIL MILITAIR.

(26 AUGUSTUS—25 SEPTEMBER.)

EERSTE GEDEELTE.

Opleggen van straffen aan miliciens-verlofgangers. M. v. O., 15 Aug. 1874, N°. 47 P. De miliciens-verlofgangers, aan wie, krachtens Art. 130 der Militiewet, door een andere militaire autoriteit als de militie-commissarissen, een disciplinaire straf wordt opgelegd, zullen die straf ondergaan in de arrestkamer van een der korpsen ter plaatse aanwezig, en tot dat einde zoo noodig bij dat korps in subsistentie worden gesteld, onder genot van soldij en brood.

Instructiën voor den Directeur van het materieel, de Commandanten voor het materieel, de Magazijnmeesters der Artillerie en die voor het overgeven en overnemen van de magazijnen der Artillerie. M. v. O., 24 Aug. 1874, N°. 56 A, in verband met het Kon. Besluit van 16 Aug. te voren, N°. 31.

Met herziening van het besluit van 26 Maart 1873, N°. 25, houdende o. a. indeeling van het Rijk in liniën en stellingen, alsmede op dat van 28 Mei daaraanvolgende N°. 26, tot goedkeuring van voorloopig vastgestelde instructiën voor de Divisiecommandanten der Liniën en Stellingen, alsmede van de gewijzigde instructiën voor de Inspecteurs en Bevelhebbers in de militaire afdelingen, — worden, op de voordracht van den Minister van Oorlog, de vier bovengemelde instructiën goedgekeurd en vastgesteld, en bepaald, dat de instructiën, vastgesteld bij 't besluit van 27 April 1864, N°. 37, zooals die gewijzigd zijn bij dat van 22 April 1868, N°. 49, alsmede alle verordeningen, strijdig met de bepalingen van de tegenwoordige instructiën, worden ingetrokken en buiten werking gesteld, terwijl Art. 22 van de instructie voor den Inspecteur der Artillerie, goedgekeurd bij 't besluit van 28 Mei 1873, N°. 26, als volgt gewijzigd wordt.

»Aan hem blijft, het oppertoezicht opgedragen over de Artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen, de inspectie der draagbare wapenen, de pyrotechnische school en over 's rijks gieterij van bronzen geschut, voor zooveel betreft het militaire personeel daarbij ingedeeld, en voorts over het materieel bij de korpsen in gebruik.

De correspondentie nopens dat personeel, alsmede de voorstellen van de hoofden der genoemde inrichtingen tot wijziging van het bestaande en die tot invoering van nieuw materieel, geschieden door zijne tusschenkomst, terwijl hij met opzicht tot genoemd personeel, voor zooveel het verleen van verlof in de periodieke aflossing der detachementen bij de pyrotechnische school betreft, zijne tegenwoordige bevoegdheid behoudt.

Zoodra bevel is gegeven tot het in staat van verdediging brengen eener linie, stelling of sterkte, of wel bij mobilisatie van het leger, komen de vooraemde inrichtingen onder de onmiddellijke bevelen van den Directeur voor het materieel der artillerie."

INSTRUCTIE voor den Directeur voor het materieel der Artillerie.

Art. 1. De Directeur staat onmiddellijk onder de bevelen van den Minister van Oorlog.

Art. 2. Hij heeft, behoudens het bepaalde in de Artt. 28 en 29, het bestuur van het materieel der Artillerie in verantwoording bij de Magazijnmeesters in de directie.

Hij zorgt voor het behoorlijk onderhoud daarvan en doet tot het voltallig houden de noodige voorstellen aan den Minister.

Hieronder is echter niet begrepen alles wat betrekking heeft op het onderhoud en de behandeling van het materieel in de wapendepôts, als behoorende tot den werkring van den Inspecteur der draagbare wapenen.

Art. 3. Hij moet zich volkomen bekend maken met al hetgeen in verband staat tot de verdediging van het Rijk, voor zooverre de dienst van het materieel der Artillerie betreft en geeft te dien aanzien zijn bevelen aan de Commandanten voor het materieel.

Hij is bevoegd aan den chef van den generalen staf, den Inspecteur der Genie, de Chefs der Artillerie-inrichtingen, alsmede aan de Linie- en Stellingcommandanten alle inlichtingen te vragen, die hem ter zake kunnen dienen.

De Directeur is tevens gehouden aan den Chef van den generalen staf, den Inspecteur der Genie en de Linie- en Stellingcommandanten op hunne aanvragen, wat betreft den dienst van het materieel der Artillerie alle gegevens te verstrekken, die zij op grond van hunne instructiën aan hem zullen vragen.

Art. 4. In zijn *archief* moeten voorhanden zijn:

1°. Memoriën omtrent de verdediging van de liniën, stellingen en verschillende sterkten van het Rijk voor zooverre de Artillerie betreft, opgemaakt in overleg met den betrokken Linie- en Stellingcommandant.

2°. De topographische kaart van het geheele Rijk op de schaal van 1 : 50000; de plans van de vestingen, forten en hare omstreken op de schaal van 1 : 5000, en van de gebouwen bij de Artillerie in gebruik, benevens de noodige hydrographische kaarten;

3°. Armeering- en uitrustingsstaten van alle sterkten, benevens inventarissen van het materieel bij de Magazijnmeesters der Artillerie in verantwoording;

4°. Zooveel mogelijk alle gegevens omtrent de hulpmiddelen voorhanden binnen de vestingen of sterkten en hare omstreken, voor zooverre die voor de Artillerie van nut kunnen zijn.

De onder punt 1 en 4 bedoelde bescheiden behooren tot zijn geheim archief.

Art. 5. Hij heeft onder zijn onmiddellijke bevelen de Commandanten en Adjudanten voor het materieel der Artillerie, voor zoover het den dienst, bij het materieel onder zijn bestuur, betreft, alsmede de Onder-Directeurs in de wapendepôts, de Magazijnmeesters en alle verdere geëmployeerden bij de magazijnen der Artillerie en de daaraan verbonden inrichtingen in de directie.

Alle administratieve bescheiden, den dienst der Artillerie betreffende, zoo- wel materieele als geldelijke, worden, voor zooverre zulks niet in strijd is met de voor de Magazijnmeesters vast te stellen instructie, door zijn tusschenkomst ingezonden.

Art. 6. Hij gelast het verrichten van de noodige *Artilleriewerkzaamheden* waartoe over het personeel der Artilleriekorpsen in de standplaatsen der magazijnen in garnizoen beschikt wordt, zonder echter de oefening van den troep te veel te benadeelen.

In plaatsen waar geen Artillerie in garnizoen is, of daar waar het Artilleriegarnizoen geen voldoende sterkte heeft, kunnen tot het verrichten van Artilleriewerkzaamheden in den regel Artilleristen uit andere garnizoenen, — bij uitzondering Infanteristen ter plaatse in garnizoen — gebezigd worden. De Artilleristen worden door den Directeur aan den Minister, de Infanteristen na bekomen machtiging van den Directeur, door den Commandant of buiten diens standplaats door den Adjudant voor het materieel, aan de betrokken Korps- of Detachementscommandanten aangevraagd. Bijaldien van de zijde dier Commandanten bezwaar wordt gemaakt tot het beschikbaar stellen van het noodige personeel, zal door den Directeur de beslissing van den Minister moeten worden ingeroepen.

De Infanteristen genieten een vergoeding van 10 cents per man en per dag werks.

Indien ook geen Infanteristen beschikbaar zijn, kunnen burgerwerklieden, tegen het ter plaatse gewone dagloon, worden gebezigd.

Militairen als werklieden voor bepaalde ambachten gebezigd wordende, genieten een vergoeding van 5 cents per uur werks.

Zoo dikwijls het den Directeur noodig voorkomt, verleent hij machtiging aan de Commandanten en Adjudanten voor het materieel, om zich, tot het houden van toezicht over de Artilleriewerkzaamheden, buiten hun standplaats te begeven.

Art. 7. Voor gewone Artilleriewerkzaamheden bij de magazijnen, kan het gebruik van *spandiensten* door hem worden bevolen.

Wanneer echter voor hetzelfde werk meer wordt vereischt dan door twee span paarden in 48 werkuren kan worden verricht, vraagt hij daartoe vooraf machtiging van den Minister.

Art. 8. Hij geeft machtiging tot het doen van *aanschaffingen* en *herstellingen*, welke tot het onderhoud van het materieel der Artillerie of tot aanmaak van munitien, ernstvuurwerken enz., noodig zijn.

Voor het geval dergelijke aanschaffingen en herstellingen echter de som van f 50 per maand en per magazijn, over het geheele jaar en over al de magazijnen, door elkander gerekend, te boven gaan, behoeft hij de voorafgaande machtiging van den Minister.

De uitgaven ten behoeve van de wapendepôts zijn hieronder niet begrepen.

Art. 9. Bij plaats gehad hebbende *ontvreemding* van Artilleriematerieel, maakt hij daarvan onverwijld rapport aan den Minister, met vermelding van de omstandigheden waaronder die ontvreemding heeft plaats gevonden, en der pogingen, die zijn aangewend, tot ontdekking zoowel van den ontvreemder als van het ontvreemde.

Naargelang van den uitslag dier pogingen doet hij al of niet de noodige voorstellen tot het in uitgaaf stellen of het vergoeden van de ontvreemde voorwerpen.

Art. 10. De *seinposten* voor ijsgang of buitengewone riviercorrespondentie, worden door zijn zorg volgens de bestaande voorschriften, van het noodige materieel en de vereischte munitien voorzien.

Art. 11. Hij geeft gevolg aan de aanvragen van militaire en burgerlijke autoriteiten, tot het ontvangen of inleveren van materieel of munitien, voor

zoover die aanvragen bij afzonderlijke of algemeene orders zijn geregeld en niet regtstreeks tot de Magazijnmeesters der Artillerie kunnen worden gericht.

In spoedvereischende gevallen kan hij, op eigen verantwoording, ook voldoen aan aanvragen, die niet door hooger autoriteit zijn bevolen, doch is alsdan gehouden daarvan onverwijld kennis te geven aan den Minister.

Art. 12. Op daartoe te doene aanvragen door de commandeerende Officieren der korpsen van het leger en der schutterijen, doet hij de noodige wapenkisten voor de inlevering van wapenen, afgeven of toezenden.

De aanvragen der schutterijen moeten blijk dragen dat zij geschieden met voorkennis van het gemeentebestuur, voor wier rekening de verzending geschiedt.

Art. 13. Het verleent machtiging tot het *bergen van buskruit* aan particulieren toebehoorende, in de daarvoor aangewezen buskruitmagazijnen der directie, overeenkomstig de bepalingen vastgesteld bij de Koninklijke besluiten van 18 Januari 1828, N°. 14 en 16 Juli 1841, N°. 26.

In dringende omstandigheden moet hij ook andere magazijnen tijdelijk daarvoor aanwijzen, onder verplichting hiervan onmiddellijk kennis te geven aan den Minister.

Art. 14. Hij beslist omtrent de voordrachten tot het *herstelbaar of onbekwaam voeren* van materieel en zorgt dat zoodra mogelijk, met inachtneming van het bepaalde in art. 8, de noodige herstellingen worden aangebracht, of het onbekwame vervangen wordt.

Onbekwame munitiën worden op zijn last gesloopt.

Art. 15. Hij is bevoegd om, in overleg met den Directeur der Artillerie-, stapel- en constructiemagazijnen, het materieel, dat niet ter plaatse kan hersteld worden, of waarvan de kosten van herstelling te hoog zouden worden opgevoerd, naar de Artillerie-, stapel- en constructiemagazijnen ter *herstelling* te zenden.

Art. 16. Hij is gemachtigd om tot aanvulling van de uitrusting of ter voorziening in den dienst van de magazijnen, *verzendingen* te gelasten van het eene magazijn zijner directie naar het andere.

Art. 17. Telkens wanneer hij zulks noodig acht, vraagt hij de machtiging van den Minister tot het *inspecteeren* van een of meer magazijnen der directie.

Indien het belang van den dienst zulks vordert, kan hij zonder voorafgaande machtiging magazijnen in oogenschouw nemen, onder verplichting hiervan onverwijld mededeeling te doen aan den Minister, met vermelding der redenen die hem daartoe hebben geleid.

Van alle door hem te houden inspectiën geeft hij vooraf kennis aan de betrokken Linie- en Stellingcommandanten voor zooveel de omstandigheden zoodanige kennisgeving toelaten.

Art. 18. Hij doet zich bij zijne inspectiën vergezellen door zijn Adjudant of in bijzondere gevallen door den hem toegevoegden Hoofdofficier.

Indien het hem noodig voorkomt zich mede te doen vergezellen door een Officier of opzichter der Artillerie-inrichtingen, verzoekt hij den Minister daartoe de vereischte bevelen te willen geven.

Art. 19. Na het houden van iedere inspectie, wordt door hem aan den Minister ingediend een verslag van zijn bevindingen, met bijvoeging van die voorstellen welke hem in het belang van 's Rijks dienst noodig voorkomen.

Bij het verslag wordt, voor ieder geïnspecteerd magazijn afzonderlijk, gevoegd een staat van de in gebruik zijnde gebouwen.

Art. 20. Hij geeft aan de Commandanten voor het materieel en aan de Magazijnmeesters de noodige orders tot het houden eener inspectie over het materieel buiten hun standplaats opgelegd.

Deze inspectiën worden door de Commandanten voor het materieel in het voorjaar vóór den 1. Mei, en door de Magazijnmeesters in het najaar vóór den 1. November gehouden.

Wanneer hem zulks noodig voorkomt kan hij dergelijke inspectiën ook tusschentijds gelasten.

De inspectierapporten der Commandanten voor het materieel worden door hem in originali met bijvoeging van zijn beschouwingen en voorstellen aan den Minister ingezonden.

Van de rapporten der Magazijnmeesters dient hij een algemeen verslag in, bevattende alleen die zaken waarvan hem de mededeeling of aanbeveling aan den Minister, wenschelijk of noodzakelijk voorkomt.

Art. 21. Bij aftreding van een Magazijnmeester der Artillerie, doet hij aan den Minister een voorstel ter benoeming van een gedelegeerde voor het Rijk bij de overgave en overname van het materieel.

Tot het overgeven en overnemen van materieel, zoowel van de Artillerie als der Genie, buiten de standplaats van den Magazijnmeester opgelegd, geeft hij de vereischte orders tot het doen der daartoe noodige dienstreizen aan de voor die overgave en overname aangewezen personen.

Art. 22. Op het bureau van den Directeur worden *stamboeken* en *straf-registers* aangehouden van de Magazijnmeesters, de Onderdirecteurs in de wapendepôts en de Officiëren van zijn bureau.

Art. 23. Met de *conduitelijsten* der Magazijnmeesters en der Officiëren zijner directie, alsmede met die der Commandanten en Adjudanten voor het materieel, handelt hij naar de voorschriften daaromtrent.

Art. 24. Hij verleent *binnenlandsch verlof* van meer dan veertien dagen tot en met een maand aan de Magazijnmeesters en de Conducteurs der Artillerie, alsmede aan de magazijnsknechts, en tot en met een maand aan het overige personeel tot de directie behoorende, onder bepaling nochtans, dat alleen op grond van bijzondere voorschriften, of in geval van ziekte — geconstateerd door een geneeskundige verklaring — het genot van het volle traktement aan het verlof wordt verbonden.

De Magazijnmeesters aan wien verlof wordt toegestaan, blijven gedurende dien tijd, met het oog op hunne verantwoordelijkheid, steeds in 't genot van hun traktement.

Alle overige aanvragen om verlof, niet vallende in de bovenbedoelde termen, onderwerpt hij aan de goedkeuring van den Minister.

De aanvragen om verlof der Commandanten voor het materieel en van de Adjudanten voor het materieel buiten de standplaats van den Commandant, voorziet hij van zijn advies, en zendt ze vervolgens, naargelang van omstandigheden, aan den Commandant van het betrokken korps of aan den Inspecteur der Artillerie; die der Onderdirecteurs in de wapendepôts ontvangt hij van den Inspecteur der draagbare wapenen, van diens advies voorzien.

Art. 25. Hij onderwerpt aan de beslissing van den Minister, voorzien van zijne consideratiën en advies, alle aanvragen en voordrachten tot het aangaan van een huwelijk, om ontslag uit den dienst, om in het genot te worden gesteld van nonactiviteit of pensioen, die tot het bijeenroepen van een raad van onderzoek, alsmede zoodanige *verzoeken* aangaande de *bijzondere belangen* van de Magazijnmeesters en de Officiëren tot de directie behoorende, waarop hij zelf niet kan beschikken.

De verzoeken en voordrachten om ontslag, om pensioen of betrekkelijk andere bijzondere belangen van de Conducteurs en verdere geëmployeerden

der directie, zendt hij, voor zooverre daarop door hem niet zelf kan worden beslist, voorzien van zijn consideratiën en advies, almede aan den Minister.

De Directeur is bevoegd aan de Conducteurs en magazijnsknechts tot de directie behoorende, toestemming te verleenen tot het aangaan van een huwelijk, mits de aanstaande echtgenoot zedig en onbesproken van gedrag zij en in staat is door het uitoefenen van eenig bedrijf, in haar onderhoud te voorzien,

Op alle verzoeken, ingrijpende in den werkkring van andere autoriteiten wordt vooraf het advies van deze ingewonnen.

Art. 26. Hij beslist, met inachtneming van de bestaande voorschriften, omtrent alle voordrachten tot het toekennen van de *bronzen en zilveren medailles* voor trouwen dienst aan de Conducteurs der Artillerie en verdere daarop aanspraak hebbende militairen der directie.

In naam van den Minister kent hij die medailles toe, en doet ze aan de belanghebbenden op plechtige wijze uitreiken.

De driemaandelijksche opgaven van verleende medailles, strekken tevens tot verantwoording van de medailles en brevetten, welke hem in voorraad zijn gezonden.

De voordrachten tot het toekennen van de *gouden medaille* en tot plaatsing in burgerlijke bedieningen worden door zijn tusshenkomst aan de beslissing van den Minister onderworpen.

De ontnomen medailles en brevetten ontvangt hij van de Commandanten voor het materieel en zendt die, te gelijk met de driemaandelijksche opgaven van de door hem verleende medailles, aan den Minister.

Art. 27. Hij geeft den Minister kennis van alle buitengewone eenigszins belangrijke gebeurtenissen in de directie, die den dienst van het materieel der Artillerie betreffen, met vermelding van de maatregelen van voorziening welke in dringende gevallen door hem zijn genomen.

Door den Minister wordt bepaald, welke periodieke stukken door den Directeur moeten worden opgemaakt en ingezonden.

Art. 28. Zoodra bevel is gegeven tot het in staat van verdediging brengen eener linie, stelling of sterkte, treden de hieronder volgende bepalingen in werking.

De Artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen, alle verdere artilleriewerkplaatsen en inrichtingen, alsmede de wapendepôts met het daaraan verbonden personeel, komen onder de onmiddellijke bevelen van den Directeur voor het materieel der Artillerie.

Hij wordt, wat betreft de magazijnen in de vorenbedoelde linie, stelling of sterkte, in zijn werkkring, omschreven in de artikelen 2, 5, tot en met 9, 11 tot en met 21, en 23 tot en met 27 dezer instructie, vervangen door den Commandant in de betrokken linie, stelling of sterkte.

De Directeur voorziet met den meesten spoed in het ontbrekende aan Artilleriematerieel, dat hem door den Commandant der Artillerie in de bedoelde linie, stelling of sterkte wordt aangevraagd, neemt alle maatregelen, die hij daartoe noodig acht, en doet daarvan in algemeene trekken, zoodra mogelijk, mededeeling aan den Minister. De in verband hiermede benodigde gelden, worden door hem aan den Minister aangevraagd.

Art. 29. Bij mobilisatie van het leger komen almede de magazijnen, werkplaatsen, inrichtingen en personeel, genoemd in de 2de alinea van art. 28, onder de onmiddellijke bevelen van den Directeur voor het materieel der Artillerie, en zorgt deze dat met den meesten spoed kan worden voldaan aan alle aanvragen om materieel en munitie die aan hem worden gericht.

Art. 30. De Directeur behoeft verlof van den Minister om zich in zijn persoonlijk belang van zijn standplaats te verwijderen.

In dringende omstandigheden nochtans, is hij bevoegd zich, zonder voorafgaande machtiging, voor den tijd van *acht dagen* naar die plaats of plaatsen van het Rijk te begeven, waar zijn tegenwoordigheid noodig is, mits hij daarvan onverwijld kennis geeft aan den Minister.

Art. 31. Bij afwezigheid of ontstentenis van den Directeur, wordt, in afwachting dat in zijn dienst door den Minister zal zijn voorzien, de dienst-correspondentie *op last* gevoerd door den Hoofdofficier aan hem toegevoegd, en bij ontstentenis ook van dezen door zijn Adjudant.

INSTRUCTIE voor de Commandanten voor het materieel der Artillerie. (1)

Art. 1. De directie voor het materieel der Artillerie is verdeeld in de na te melden commandementen, en wel:

- 1°. *Stelling van Amsterdam*, waartoe behooren de magazijnen te *Amsterdam*. Standplaats van den Commandant *Amsterdam*.
- 2°. *de nieuwe Hollandsche waterlinie benoorden de Lek*, waartoe behooren de magazijnen te *Utrecht* en *Naarden*, benevens die te *Woerden* en *Wierickerschans*. Standplaats van den Commandant *Utrecht*.
- 3°. *de nieuwe Hollandsche waterlinie bezuiden de Lek*, waartoe behooren de magazijnen te *Gorinchem*, *Woudrichem* en *Loevestein*, benevens die te *Dordrecht*. Standplaats van den Commandant *Gorinchem*.
- 4°. *Stelling van den Helder*, waartoe behooren de magazijnen te *Helder*. Standplaats van den Commandant *Helder*.
- 5°. *Stelling van het Haringvliet, de monden van de Maas en van het Hollandsch diep en het Volkenrak*, met uitzondering van de positie *Willemstad*, waartoe behooren de magazijnen te *Brielle* en *Hellevoetsluis*. Standplaats van den Commandant *Hellevoetsluis*.
- 6°. *Positie Willemstad*, waartoe behooren de magazijnen te *Willemstad*, benevens die te *Neuzen*. Standplaats van den Commandant *Willemstad*.
- 7°. *'s Hertogenbosch*, waartoe behooren de magazijnen te *'s Hertogenbosch*, benevens die te *Heusden* en *Geertruidenberg*. Standplaats van den Commandant *'s Hertogenbosch*.
- 8°. *Nijmegen*, waartoe behooren de magazijnen te *Nijmegen*, benevens die te *Grave*. Standplaats van den Commandant *Nijmegen*.
- 9°. *Zutphen*, waartoe behooren de magazijnen te *Doesborgh*. Standplaats van den Commandant *Zutphen*.
- 10°. *Groningen*, waartoe behooren de magazijnen te *Groningen* benevens die te *Delfzijl*. Standplaats van den Commandant *Groningen*.

Art. 2. Ieder commandeerende Officier van de Vestingartillerie die zich in de in art. 1 aangewezen standplaatsen bevindt, is tevens Commandant voor het materieel der Artillerie.

Hij staat in die betrekking behoudens het bepaalde in art. 23 dezer instructie, onder het bevel van den Directeur voor het materieel der Artillerie en is als zoodanig aan dezen verantwoordelijk. Hij moet zich volkomen bekend maken met al hetgeen in verband staat tot de verdediging van zijn commandement, voor zooverre den dienst van het materieel der Artillerie betreft, en treedt

(1) Aangezien bij de invoering dezer instructie geen der bestaande Artilleriemagazijnen feitelijk is opgeheven, is bij de indeeling der Artilleriecommandementen vooralsnog niet kunnen gelet worden op de Wet van 18 April 1874 (Staatsblad N°. 64).

voor alle door hem te dier zake te doene voorstellen in overleg met den Linie- of Stellingcommandant. Zijne betrekking tot den Commandant der Geniestelling bepaalt zich hoofdzakelijk tot het in gemeenschappelijk overleg handelen ten opzichte van het gebruik der Artilleriegebouwen, de belasting der vloeren en zolders in die gebouwen, het doen van voorstellen tot het daarstellen van nieuwe, alsmede het aanbrengen van herstellingen en veranderingen aan de bestaande gebouwen, in gebruik voor het materieel der Artillerie.

Art. 3. Hij heeft onder zijn bevelen de Adjudanten voor het materieel en de Magazijnmeesters der Artillerie in zijn commandement.

De Adjudanten voor het materieel, voor zooverre zij zich niet in zijn standplaats bevinden, kunnen in dringende en spoedvereischende omstandigheden maatregelen van voorziening, den dienst van het materieel betreffende, nemen, doch geven hem daarvan in dat geval onmiddellijk kennis.

In plaatsen waar meer dan een compagnie Vestingartillerie in garnizoen is, en waar aan den Commandant voor het materieel geen Kapitein als Adjutant voor het materieel is toegevoegd, belast hij met dien dienst een Luitenant aan zijn onderhebbend detachement.

In die plaatsen, waar geen Artilleriegarnizoen is en zich geen Adjutant voor het materieel bevindt, wordt die betrekking waargenomen door den Magazijnmeester. Deze geniet als zoodanig een toelage, door den minister jaarlijks vast te stellen.

Art. 4. Hij staat in betrekking tot de Onderdirecteurs bij de wapendepôts, in zooverre het de onderwerpen betreft, omschreven in de art. 219 en 220 van het Reglement voor den dienst bij de inspectie der draagbare wapenen.

Art. 5. Hij is aansprakelijk voor den *toestand*, het goede *onderhoud* en de aanwending naar de bestaande voorschriften, van het *artilleriematerieel* bij de Magazijnmeesters in zijn commandement in verantwoording.

Hij onderzoekt de voorstellen van die Magazijnmeesters omtrent het onderhoud van het materieel onder hun beheer, beslist daarop voor zooveel zulks binnen den kring zijner bevoegdheid ligt, en zorgt voor de uitvoering der daaruit voortvloeiende werkzaamheden.

Geringe herstellingen en kleine aanschaffingen doet hij op de maandelijks door de Magazijnmeesters daarvan op te maken aanvragen brengen; voor belangrijke verrichtingen aan het materieel zendt hij de noodige uitgewerkte voorstellen met begrooting van kosten aan den Directeur.

Art. 6. Voor zooveel zulks bestaambaar is met een behoorlijke oefening van den troep, wordt steeds het oudste en minst goede materieel door hem aangewezen voor het gebruik op de *exercitiebatterijen*.

Hiervan zijn echter uitgezonderd de krachtwerktuigen en alle benodigheden voor manoeuvres de force, die — behalve de affuiten en vuurmonden — altijd in volkomen bekwaam staat moeten zijn.

Overigens wordt te dien aanzien verwezen naar het *Reglement op de exercitien der Vestingartillerie, 1ste gedeelte. Het batterijgeschut. — Inrichting der exercitiebatterijen*.

Het materieel der exercitiebatterijen mag, voor zoover het niet volkomen tot oorlogsgebruik geschikt is, niet in de uitrusting der sterkte begrepen worden.

Art. 7. Hij geeft de noodige requisitien voor *scheepsruimte* af, voor verzending van materieel, buskruit en munitien.

Hij is verantwoordelijk dat buiten speciaal last geen ander dan volkomen bruikbaar materieel wordt verzonden, alsmede dat bij verzendingen van buskruit en munitien, in overeenstemming met de daarop bestaande wettelijke bepalingen, vertrouwde personen voor Conducteurs en Assistenten worden

bestemd, en dat deze schriftelijke bekend worden gemaakt met hunne verplichtingen en met de bestaande bepalingen op het vervoer van buskruit.

Bij dergelijke verzendingen geeft hij daarvan kennis aan de Commissarissen des Konings, overeenkomstig de te dien aanzien gegeven voorschriften.

Van de verzonden vuurmonden worden door hem beschrijvingslijsten opgemaakt en gezonden aan den Directeur, die deze voor »Gezien voor verzending» teekent en daarna doet toekomen aan den Commandant onder wien het magazijn behoort, werwaarts de verzending plaats heeft. Laatstgenoemde zendt de stukken, na ontvangst der vuurmonden, op nieuw aan den Directeur, die ze, na door hem voor »Gezien voor ontvangst» geteekend te zijn, terugzendt.

Geschiedt de verzending naar de Artillerie-, stapel- en constructie-magazijnen of naar 's Rijksgieterij van bronzen geschut, dan worden de beschrijvingslijsten door den Directeur aan de Directeuren der genoemde inrichtingen gezonden, na door hem voor »Gezien voor verzending» geteekend te zijn, terwijl bij ontvangst uit de Artillerie-, stapel- en constructiemagazijnen, de Commandant voor het materieel in wiens magazijnen de ontvangst plaats heeft, met de beschrijvingslijsten handelt als boven is omschreven.

Art. 8. Bij *ontvangst van materieel* uit andere magazijnen, verzekert hij zich van de hoedanigheid daarvan, alvorens het in ontvangst te doen nemen en opleggen.

Bij het ontdekken van gebreken aan nieuw materieel, welke op de deugzaamheid van invloed kunnen zijn, doet hij daarvan rapport aan den Directeur.

Art. 9. Van alle belangrijke ontvangsten en verzendingen van materieel in zijn commandement geeft hij kennis aan den Linie- of Stellingcommandant, en voor zoover het buskruit en ernstvuurwerken betreft, ook aan den Plaatselijken of Garnizoenscommandant.

Art. 10. Van zijne jaarlijks te houden *inspectie* zendt hij een algemeen verslag aan den Directeur voor het materieel der Artillerie; van de door de Magazijnmeesters in zijn commandement aan hem in te dienen verslagen hunner inspectiën over het materieel buiten hun standplaats opgelegd, deelt hij den hoofdzakelijken inhoud mede aan genoemden Directeur.

Art. 11. Hij is gemachtigd om het *buskruit*, toebehoorende aan de *Marine*, op aanvraag van de bevoegde maritime autoriteiten te doen keeren. Van de daarop vallende kosten zendt hij afzonderlijke declaratiën aan den Minister van *Marine*.

Art. 12. De bevolen artillerieswerkzaamheden worden, voor zooveel bestaanbaar, door hem geregeld in verband tot de sterkte van het artilleriespersoneel ter plaatse.

Voor het geval geen artilleriesgarnizoen aanwezig is, of dit geen voldoende sterkte heeft, wordt door hem machtiging gevraagd aan den Directeur tot het in dienst stellen van infanteriepersoneel of burgerwerklieden; wat eerstgenoemden betreft, na gehouden overleg met de betrokken commandeerende Officieren.

Hij zal buiten noodzakelijkheid in niet meer lokalen te gelijk mogen laten werken, dan de Magazijnmeester in staat is, door het magazijnspersoneel te doen gadeslaan, en steeds na daarvan den Magazijnmeester vooraf te hebben kennis gegeven. Eveneens zullen de werkzaamheden betreffende de door de Genie aan de gebouwen te verrichten herstellingen, in verband met den dienst behooren te worden geregeld.

Art. 13. Hij kan uit de magazijnen in zijn commandement, tegen behoorlijk bewijs, door den Magazijnmeester doen afgeven en in uitgaaf stellen alle zoodanige voorwerpen of bestanddeelen noodig tot herstelling van materieel

of tot aanmaak van munitien, alsmede al datgene waarvan het verbruik tot oefening van het personeel der Artillerie of tot eenig ander einde door hem noodig of nuttig wordt geacht. Evenzoo kan door hem onbekwaam beddinghout, voor zooverre het daartoe nog bruikbaar is, worden benut tot het maken van nissen, zodenpennen of tot andere doeleinden.

De van een en ander aangemaakte voorwerpen worden, voor zooverre zij niet verbruikt zijn, weder in de magazijnen ingeleverd.

Art. 14. Bij ontdekte ontvreemding van artilleriesmaterieel, geeft hij, of in plaatsen waar hij niet aanwezig is, de Adjutant voor het materieel, daarvan onverwijld kennis aan den plaatselijken Commandant en aan de plaatselijke politie, onder overlegging aan laatstgenoemde, van een exemplaar van het door den betrokken Magazijnmeester in drievoud opgemaakte proces-verbaal, opdat zoo mogelijk de noodige maatregelen kunnen genomen worden, om den dader te ontdekken en het ontvreemde terug te bekomen. Het tweede exemplaar wordt als verantwoordingsstuk aan den Magazijnmeester teruggegeven, terwijl het derde wordt gezonden aan den Directeur voor het materieel, met vermelding der omstandigheden, waaronder de ontvreemding heeft plaats gevonden en van de pogingen en maatregelen, die in het werk zijn gesteld tot ontdekking zoowel van den ontvreemder als van het ontvreemde.

Art. 15. Bij het ontstaan van brand bepaalt hij, desgevorderd in overleg met den Plaatselijken of Garnizoenscommandant, of de brandspuiten bij de Artillerie in verantwoording, zonder gevaar voor de Rijksgebouwen, ter hulpe kunnen worden afgestaan.

Hij zorgt dat de schade bij die gelegenheid aan die brandspuiten ontstaan, ten spoedigste hersteld worde.

Art. 16. In zijn archief moeten voorhanden zijn:

1°. Memoriën omtrent de verdediging van de in zijn commandement gelegen vestingen en versterkte stellingen, voor zooverre de Artillerie betreft, opgemaakt in overleg met den Linie- of Stellingcommandant;

2°. Zooveel mogelijk alle gegevens omtrent de hulpmiddelen, voorhanden binnen deze vestingen of sterkten en hare omstreken, voor zooverre die voor de Artillerie van nut kunnen zijn;

3°. De noodige bladen, voor zooverre zij zijn commandement betreffen, der topographische kaart van het Rijk, op de schaal van 1: 50000, welke hem van wege het Rijk zullen worden verstrekt, en voor zooveel noodig de hydrographische kaarten, die hem in dat geval alsmede van wege het Rijk worden verstrekt;

4°. De plans van de vestingen, forten en hare omstreken in zijn commandement, op de schaal van 1: 5000, alsmede van de gebouwen bij de Artillerie in gebruik;

5°. Uitrustingstalen van alle sterkten, benevens inventarissen van het materieel bij de Magazijnmeesters in zijn commandement in verantwoording.

De onder punt 1, 2 en 4 bedoelde bescheiden behooren tot zijn geheim archief.

Binnen zes maanden na het aanvaarden zijner betrekking, maakt hij, na gehouden overleg met den Linie- of Stellingcommandant, door tusschenkomst van den Directeur, aan den Minister kenbaar, in hoeverre hij zich met de in zijn archief voorhanden memoriën kan vereenigen. De nog ontbrekende memoriën worden door hem opgemaakt en binnen denzelfden termijn, met voorkennis van genoemden Commandant, alsmede door tusschenkomst van den Directeur aan den Minister gezonden,

De onder punt 2 genoemde gegevens deelt hij op aanvraag mede aan den Directeur.

Art. 17. Hij houdt registers aan: van het, in de magazijnen onder zijn commandement ressorteerende, voorhanden geschut; van de in gebruik zijnde affluiten en voertuigen, en van de in onderzoek gegeven artillerievoorwerpen. Een en ander overeenkomstig de daaromtrent bestaande voorschriften.

Art 18. Hij geniet, als Commandant voor het materieel, bureaukosten, waarvan het bedrag jaarlijks door den Minister wordt vastgesteld.

Art. 19. Met uitzondering van de geldelijke verantwoording, heeft hij het toezicht op de administratie van de Magazijnmeesters in zijn commandement.

Art. 20. Hij behandelt alle verzoeken en voordrachten om ontslag, om pensioen of betrekkelijk andere bijzondere belangen, de Magazijnmeesters en de onderdirecteurs in de wapendepôts betreffende, zoomede de door deze in te dienen verzoekschriften.

De voordrachten betreffende de conducteurs en mindere geëmployeerden bij de magazijnen van oorlog, de rapporten op de door hen in te dienen verzoeken, voor zooveel noodig voorzien van extracten Stamboek en strafregister, alsmede de conduitelijsten der conducteurs en magazijnsknechts, voorziet hij van zijn consideratiën en advies.

Hij verleent, behoudens zijne verplichtingen tegenover andere autoriteiten, verlof tot en met 14 dagen aan de Magazijnmeesters en conducteurs der Artillerie, alsmede aan de magazijnsknechts.

Art. 21. Hij behoeft, onverminderd zijn verplichtingen jegens de verdere militaire autoriteiten, onder wier bevelen hij staat, voor een langer verlof dan van vier dagen, de toestemming van den Directeur.

Art. 22. Hij geeft den Directeur onverwijld kennis van alle belangrijke gebeurtenissen betreffende het materieel of het daarbij werkzame personeel in zijn commandement.

Door den Minister wordt bepaald welke periodieke stukken door hem worden opgemaakt en ingezonden.

Art. 23. Zoodra bevel is gegeven tot het in staat van verdediging brengen eener linie, stelling of sterkte tot zijn commandement behoorende, staat hij onder de onmiddellijke bevelen van den betrokken Linie- of Stellingecommandant. Indien er nog materieel mocht ontbreken dan doet hij daarvan, door tusschenkomst van dien Commandant, onverwijld opgave aan den Directeur voor het materieel, tenzij zulks ter plaatse in den handel te bekomen is, in welk geval tot de dadelijke aanschaffing kan worden overgegaan.

INSTRUCTIE voor de Magazijnmeesters der Artillerie in de directie voor het materieel der Artillerie.

Art. 1. Ieder magazijn der Artillerie wordt beheerd door een Magazijnmeester der Artillerie.

Indien hij vóór zijn benoeming tot die betrekking den gevorderden eed aan den Koning nog niet mocht hebben afgelegd, zal hij dien vóór het aanvaarden van zijn bestuur moeten afleggen in handen van den Directeur voor het materieel der Artillerie.

Art. 2. Ieder Magazijnmeester der Artillerie moet, vóór dat hij zijn betrekking aanvaardt, een borgtocht stellen, ten bedrage:

de Magazijnmeesters te: *Amsterdam, Dordrecht, Helder, 's Bosch, Naarden* en *Nijmegen* van f 3000; de Magazijnmeesters te: *Doesburg, Geertruidenberg,*

Gorinchen, Grave, Groningen, Utrecht, Willemstad en Woerden van f 2000; de Magazijnmeesters te: Brielle, Delfzijl, Hellevoetsluis, Heusden, Neuzen, Wierickerschans en Woudrichem van f 1000.

Art. 3. Behoudens zijn verplichtingen tot den Plaatselijken of Garnizoenscommandant, — van wien hij alle leger- en garnizoensorders ontvangt, — en die welke hem verder bij deze instructie zijn opgedragen, staat hij onder de onmiddellijke bevelen van den Commandant voor het materieel der Artillerie.

Art. 4. Aan den Magazijnmeester zijn ondergeschikt de conducteurs en magazijnsknechts, alsmede de geëmployeerden op daggeld, die bij het magazijn onder zijn beheer zijn geplaatst. Hij is belast met het aanhouden der stamboeken en strafregisters hen betreffende, alsmede met het opmaken hunner conduitelijsten, en behandelt verder alle voordrachten en verzoekschriften hen betreffende.

Hij is bevoegd om aan de conducteurs en magazijnsknechts een verlof van hoogstens 4 dagen toe te staan.

De magazijnsknechts worden op zijn voordracht door den Minister aange-esteld en ontslagen.

Art. 5. Hij is gehouden te zorgen, dat bij ziekte of afwezigheid met verlof, zijn dienst naar behooren en ter zijner verantwoording worde waargenomen.

Hij doet aan den Commandant voor het materieel en aan den Commandant der Genie of eerstaanwezenden Ingenieur, schriftelijk opgave van den daartoe door hem aangewezen persoon.

Gedurende den tijd dat hij zich met verlof bevindt, blijft hij in het genot van zijn traktement.

Art. 6. Tot den werkkring van den Magazijnmeester behoort: 1°. het beheer, het onderhoud en de verantwoording van het aan hem toevertrouwde materieel, en 2°. het beheer en de verantwoording der gelden, welke hem ter goede rekening zijn verstrekt. Hij geniet daarvoor bureaukosten, waarvan het bedrag jaarlijks door den Minister wordt vastgesteld.

1°. BEHEER, ONDERHOUD EN VERANTWOORDING VAN HET MATERIEEL.

Art. 7. Hij doet aan den Commandant voor het materieel der Artillerie de vereischte voorstellen, die hem in het belang van het onderhoud van het materieel noodig of wenschelijk toeschijnen. Hij heeft echter geen bemoeiing met de uitvoering der werkzaamheden, welke steeds geschieden onder het toezicht van den Commandant of Adjutant voor het materieel.

Voor het onderhoud van het materieel buiten het magazijn in gebruik, is hij niet aansprakelijk; echter verstrekt hij hetgeen tot reiniging en onderhoud daarvan benodigd is.

Betreffende de wapenen in de wapendepôts opgelegd, is de betrokken Magazijnmeester alleen verantwoordelijk voor het aantal en de soort dier wapenen.

Voor het beheer van het geniematerieel is hij verantwoordelijk aan den Commandant der Genie, of aan den eerstaanwezenden Ingenieur.

Voor het artilleriesmaterieel op de forten, tot zijn magazijn behoorende, zijn de betrokken conducteurs of fortwachters waarneemende conducteurs aan hem verantwoordelijk.

Art. 8. In verband met zijn verantwoordelijkheid, treedt hij in overleg met den Commandant voor het materieel der Artillerie omtrent de plaatsing en verdeeling van het materieel in de verschillende lokalen.

Zooveel mogelijk moet daarbij zorg gedragen worden, dat het materieel van verschillende diensten niet vermengd wordt.

Art. 9. De sleutels van ieder gebouw, zoowel als die der toegangen, worden bijeengehouden door middel van ijzeren of koperen ringen, terwijl iedere sleutel voorzien moet zijn van een plaatje, waarop de deur is aangewezen waartoe de sleutel behoort.

De verschillende sleutels worden in een daartoe bestemde sluitbare kast onder bewaring van den Magazijnmeester geborgen en aan den ring opgehangen, zóó dat de sleutel van eenig lokaal dadelijk te onderkennen is.

Art. 10. Jaarlijks wordt door hem, onder dagteekening van den 1sten Januari, den inventaris van het materieel der Artillerie in zesvoud opgemaakt, overeenkomstig het te dien aanzien bepaalde in de *Handleiding van den Instructie-Inventaris voor de Artillerie der landmacht*.

De op de laatste bladzijde te stellen verklaring luidt aldus:

De ondergeteekende, Magazijnmeester der Artillerie te, verklaart dat de voorestaande inventaris door hem te goeder trouw naar waarheid is opgemaakt en den toestand aangeeft op den 1sten Januari achttien honderd. . . .

. den 18

Gezien

De Commandant voor het materieel der Artillerie,

Gezien

De Directeur voor het materieel der Artillerie,

De inventaris voor het geniematerieel wordt in zevenvoud opgemaakt, als vijf *met* en twee *zonder* kwartaalbladen. In standplaatsen van Commandanten der genie, zal één inventaris *met* kwartaalbladen minder moeten worden opgemaakt.

De aanschaffing der benoodigde inventarisbladen, alsmede het inbinden van de Artillerie-, en zoo noodig ook der Genie-inventarissen, geschiedt voor rekening van het Rijk. De daaruit voortvloeiende kosten worden op de magazijnsuitgaven verantwoord.

De inventarisbladen van de Genie worden hem, op zijn aanvraag, door het Departement van Oorlog verstrekt.

De Magazijnmeester moet in het bezit zijn van staten van het materieel, dat op de forten onder zijn beheer is opgelegd, en wel voor ieder fort afzonderlijk; van deze staten ontvangen de betrokken conducteurs of fortwachters waarnemende conducteurs, een exemplaar.

Art. 11. Onder het materieel der Genie worden verantwoord alle meubels in 's Rijksgebouwen en dergelijke meer, terwijl buiten de verantwoording van den Magazijnmeester blijven:

1°. De roerende goederen binnen de gebouwen, die door hunne bestemming als onroerende goederen moeten worden beschouwd, als: luiken, ramen, trappen, enz.

2°. De meubelen, welke in de keten op de werken zijn geleverd.

3°. Tot de bureaux der Genie behorende meubelen, boeken en bureau-behoefden, zoo ook meet- en teekeninstrumenten, modellen van constructiën, reliefs, plannen en dergelijken.

Art. 12. Bij zijn jaarlijks te houden inspectie over het materieel buiten zijn standplaats opgelegd, zal hij tevens nagaan of de op de forten geplaatste conducteurs of fortwachters waarnemende conducteurs, naar behooren aan hunne verplichtingen voldoen.

Van die inspectie zendt hij een verslag aan den Commandant voor het materieel.

Art. 13. Voor het geval dat in zijn onderhoorige magazijnen buskruit voor de Marine of voor den handel geborgen wordt, houdt hij daarvan een register aan, waarin de ontvangen en afgegeven hoeveelheden dadelijk worden aangeteekend, zoomede de daarvoor ontvangen en uitgegeven gelden.

Van dit register wordt iedere drie maanden een extract aan den Directeur gezonden.

Het te betalen bergloon voor handelsbuskruit wordt door hem verdeeld overeenkomstig het bepaalde bij Koninklijk besluit van 16 Juli 1841, n°. 26.

Hij is echter gehouden om, zoo mogelijk vóór de opname, de belanghebbers bekend te maken met de voorwaarden aan zoodanige berging verbonden.

Art. 14. Hij doet aan den Commandant voor het materieel de noodige aanvragen om scheepsruimte voor de verzendingen van materieel, die aan hem worden opgedragen, en geeft bij de inzending dier aanvragen den te volgen waterweg op, ingeval het transport uit buskruit of munitien bestaat.

Van het juiste tijdstip van vertrek der laatstbedoelde transporten geeft hij kennis aan de betrokken autoriteiten, overeenkomstig de bestaande voorschriften.

Bij alle goederen, die hij verzendt, voegt hij een factuur en receptis, waarop die goederen gespecificeerd voorkomen, met aanduiding van den last, waarop de verzending geschiedt; de receptis ontvangt hij door den persoon voor wien de goederen bestemd zijn, geteekend terug, om bij zijne verantwoordingsstukken te worden overgelegd.

De verzonden goederen worden steeds in hetzelfde kwartaal in uitgaaf gebracht, waarin de ontvangst heeft plaats gehad, hetwelk zich regelt naar den datum waarop de receptis voor ontvangst is geteekend.

Van alle afgifte, verzending of ontvangst wordt dadelijk kennis gegeven aan den Directeur, door tusschenkomst van den Commandant voor het materieel.

Art. 15. Bij belangrijke transporten van materieel, alsmede bij verzendingen van buskruit boven de 25 kilogr., worden de noodige geleiders door hem aan den Commandant of Adjutant voor het materieel aangevraagd.

Hiertoe worden, wanneer de dagelijksche dienst het toelaat, de conducteurs der Artillerie, of andere magazijnsbeambten genomen; bij gebrek aan dezen worden onderofficieren en korporaals der Artillerie, en desnoods vertrouwde burgerpersonen, als tijdelijke conducteurs gebezigd.

Art. 16. Hij is verplicht:

a. tot het afgeven van munitien, op schriftelijke aanvragen van de bevelhebbers in de militaire afdeelingen en Plaatselijke of Garnizoenscommandanten.

Van deze afgifte wordt onverwijld, door tusschenkomst van den Commandant voor het materieel, kennis gegeven aan den Directeur.

b. tot het voldoen aan de aanvragen van de korpsen van het leger en van de schutterijen, benevens die, ten behoeve van de vereenigingen tot vrijwillige oefeningen in den wapenhandel, om patronen of bestanddeelen overeenkomstig de daaromtrent bestaande voorschriften.

Hij bepaalt zich echter alleen tot de afgifte en zoo noodig tot het beschikbaar stellen van de verlangde voertuigen, en heeft voor het overige met het vervoer geen bemoeienis.

c. tot het in ontvangst nemen van de bij schietoefeningen en proeven teruggevonden projectielen, looden kogels en patroonhulzen.

d. tot het afgaven van munitiën ten dienste van 's Rijksveldwacht, op aanvraag van de Procureurs-generaal of Officieren van justitie bij de gerechtshoven.

Van deze afgifte wordt eenmaal 's jaars een opgave met berekening der kosten aan den Directeur gezonden.

e. tot het aan de korpsen in gebruik afgeven van de noodige gereedschappen tot het opnieuw inpakken van patronen, tot het houden van pionieroefeningen enz.

Bij wederinlevering der in gebruik gegeven gereedschappen, zullen deze in behoorlijken en zindelijken staat moeten zijn. Rij garnizoensverandering zal deze inlevering steeds moeten plaats hebben.

Voor het geval de gereedschappen langer dan drie maanden bij de korpsen in gebruik worden gehouden, zullen zij als voorraad in de Magazijnen weder worden aangevuld.

f. tot het in ontvangst nemen van wapenkisten en van alle andere kisten, vaatwerk enz., waarin munitiën of andere voorwerpen aan de korpsen zijn verzonden.

Bijaldien deze voorwerpen uit andere magazijnen zijn ontvangen, zendt de Magazijnmeester een duplicaat van het bewijs van inlevering aan zijn betrokken ambtgenoot.

g. tot het afgeven aan de commandeerende Officieren der veld- en rijdende batterijen, deel uitmakende van troepen, die gecombineerde manoeuvres uitvoeren, van al zoodanig materieel als tot voltalligmaking, herstelling en onderhoud of gaandehouding van den dienst zal worden aangevraagd.

h. in tijden van oogenblikkelijk gevaar, bij dijkbreuken, overstromingen enz., aan de beampten van den waterstaat, of, waar deze niet aanwezig zijn, aan de hoofden der gemeentebesturen zoodanig materieel af te geven, als door dezen worden noodig geacht.

De daarvoor ontvangen reçus kunnen als bewijzen van uitgaaf bij de verantwoording dienen.

i. tot het zenden, zooveel doenlijk bij kosteloze gelegenheden, naar de Artillerie-, stapel- en constructiemagazijnen van overtollige pakkisten, vaatjes, kruiken, flesschen, trommels tot slaghoedjes, kogelkistjes, koper- en messingrommel en oud brons, benevens herstelbare vijlen.

k. tot het gaandeweg opzenden naar genoemde magazijnen van overtollige patroonkistjes en door de korpsen ingeleverde patroonhulzen en looden kogels.

l. tot het voorloopig in ontvangst nemen van aangehaald buskruit of van buskruit en munitiën, waarvan de onmiddellijke berging moet plaats vinden door onvoorziene omstandigheden, als schipbreuk enz.

Van iedere afgifte van materieel vordert hij een bewijs van ontvangst, waarvoor in spoedvereischende gevallen van den gewonen vorm kan worden afgeweken.

Art. 17. Bij het ontdekken eener ontvreemding van artilleriematerieel uit de magazijnen, geeft hij daarvan onmiddellijk kennis aan den Commandant of den Adjudant voor het materieel, onder overlegging van een proces-verbaal in drievoud.

Bijaldien de ontvreemde goederen tot de Genie behooren, geeft hij daarvan kennis aan den Commandant der Genie of aan den eerstaanwezenden Ingenieur.

Bij ontvreemding van materieel, buiten de standplaats van den Magazijnmeester opgelegd, wordt bedoeld proces-verbaal door den conducteur of den fortwachter waarnemend conducteur, opgemaakt en aan hem gezonden. De fortwachter die, geen conducteur zijnde, daarvan mede moet worden onder-

richt, geeft kennis van de ontvreemding aan den Commandant der Genie of den eerstaanwezenden Ingenieur, onder wiens bevelen hij staat, alsmede aan de hoofden der naburige gemeenten, terwijl hij inmiddels zelf zooveel mogelijk maatregelen neemt, om den dader te ontdekken en het ontvreemde terug te bekomen.

Art. 18. Hij erlangt een vergoeding voor het schoonhouden van de in zijn onderhebbend magazijn opgelegde ijzeren en koperen gereedschappen en instrumenten, die niet gerekend kunnen worden tot de pionier- en sappeurgereedschappen te behooren.

Deze vergoeding wordt jaarlijks, zoowel voor die der Artillerie als voor die der Genie, door den Minister bepaald, en op 1 Januari en 1 Juli op zijn mandaat verrekend.

Voor het in goeden staat onderhouden van bewame geweren, blanke wapenen en ijzeren pioniergereedschappen, zoowel van de Artillerie als Genie, ontvangt hij een vergoeding, indien zij niet van wege het Rijk worden onderhouden.

Hiervan zijn echter uitgezonderd de wapens, opgelegd in de wapendepôts te *Gorinchem* en *Dordrecht* en in het landstormdepôt te *Brielle*.

GELDELIJK BEHEER EN VERANTWOORDING.

Art. 19. De Magazijnmeester is belast met alle betalingen betreffende den dienst bij de magazijnen onder zijn beheer en daaraan verbonden inrichtingen en forten; met de betaling der verdiende loonen aan werklieden, in daggeld of bij het uur werkende, alsmede der vastgestelde vindingsloonen voor teruggebrachte projectielen, looden kogels en patroonhulzen, en in het algemeen met alle zoodanige geldelijke uitgaven als de Minister zal goedvinden hem op te dragen.

Hij is daarbij niet verantwoordelijk voor foutieve berekeningen of andere onregelmatigheden in de door de Ingenieurs geteekende werklijsten of andere stukken.

Art. 20. Tot bestrijding der uitgaven wordt aan hem, in het begin des jaars, bij ordonnantie van betaling op den Arrondissementsbetaalmeester, een som ter goede rekening verstrekt, welke hij aan de Algemeene Rekenkamer moet verantwoorden.

Die verantwoording geschiedt bij aanvragen om *décharge*, welke in *triplo* met een geleidende missive, door rechtstreeksche tusschenkomst van den Minister aan genoemd collegie, wordt gezonden.

Wegens alle verstrekkingen van gelden ter goede rekening zullen de verantwoordingen bij de Algemeene Rekenkamer moeten zijn ontvangen, uiterlijk *binnen drie maanden* na de dagteekening van het bewijs der voorafgaande verevening van de Rekenkamer, waar deze verstrekkingen steeds aan verbonden zullen zijn.

Het blijft den Magazijnmeester echter vrij gelaten, den termijn van drie maanden niet af te wachten, maar zoo dikwerf hij zuiks in het belang van den dienst noodig acht, een aanvraag om *décharge* in te zenden.

Art. 21. Zoodra het $\frac{3}{4}$ van het totaal der, voor Artillerie en Genie te zamen, ter goede rekening ontvangen gelden is uitgegeven en verantwoord, en de Magazijnmeester vermeent meer gelden dan het overgebleven $\frac{1}{4}$ noodig te hebben tot bestrijding der uitgaven over het loopende dienstjaar, doet hij een aanvraag voor de nog vermoedelijk noodige gelden, *rechtstreeks* aan den Minister.

Van alle ontvangen ordonnantiën van betaling voor de Genie, geeft hij kennis aan den Commandant der Genie, of aan den eerstaanwezenden Ingenieur.

Art. 22. In plaatsen waar geen kantoor van den Arrondissementsbetaalmeester gevestigd is, verstaat hij zich tot het incasseeren der orders van betaling met de ontvangers van 's Rijks middelen.

Wanneer deze niet bij machte zijn zoodanige orders tegen contant geld in te wisselen, vraagt hij daarvan een schriftelijke verklaring en is alsdan gemachtigd om de benoodigde gelden te gaauw ontvangen ten kantore van den naastbijzjnden Betaalmeester, waartoe hem de order door den Commandant voor het materieel wordt verstrekt.

Bij de voor deze inwisseling op te maken declaratie, welke uit de ter goede rekening ontvangen gelden voor den dienst der Artillerie gekweten en op de magazijnsuitgaven verantwoord moet worden, onverschillig of die gelden voor den dienst der Artillerie of Genie zijn verstrekt, wordt de hiervoren bedoelde verklaring nevens de behoorlijk afgeteekende order overgelegd.

Art. 23. Hij houdt een kasboek, waarin hij alle geldelijke ontvangsten en uitgaven inschrijft en dat dagelijks wordt afgesloten, ten einde den stand der kas iederen avond kan blijken.

Behalve dit kasboek houdt hij, voor de verschillende ontvangsten en betalingen, waarmede hij belast is, de noodige bijboeken.

In deze bijboeken worden alle ontvangsten en uitgaven uit het kasboek overgebracht.

De bijboeken worden mede dagelijks bijgeschreven, doch slechts afgesloten als de laatste ontvangsten en uitgaven over het dienstjaar (de stortingen in 's Rijks schatkist en de daaraan verbonden onkosten medegerekend) zijn geschied.

Art. 24. Hij stort de gelden, die hij bij het einde van het jaar overhoudt, ten kantore van den Arrondissementsbetaalmeester.

In plaatsen waar deze niet gevestigd zijn, kan de storting voor sommen niet grooter dan f 600 geschieden ten kantore van de ontvangers van 's Rijks middelen. Voor een bedrag grooter dan f 600 vraagt hij de bevelen van den Minister.

In plaatsen waar ook geen ontvangers gevestigd zijn, worden de stortingen gedaan bij naburige ontvangers, door tusschenkomst van de postkantoren, en de daaropvallende kosten op de magazijnsuitgaven in rekening gebracht.

Het door den Betaalmeester of den Ontvanger van 's Rijks middelen af te geven bewijs van storting wordt bij de laatste aanvraag om décharge over het betrokken dienstjaar overgelegd.

De bewijzen van storting door Betaalmeesters af te geven, moeten binnen 3 dagen na de dagteekening ter gemeentesecretarie van de plaats van afgifte geveiseerd worden.

Art. 25. Hij geeft aan den Commandant voor het materieel onverwijld kennis van alle belangrijke gebeurtenissen, betreffende het materieel of het daarbij werkzame personeel tot zijn magazijn behoorende.

Door den Minister wordt bepaald welke periodieke stukken door hem moeten worden opgemaakt en ingezonden.

Art. 26. De kassen der Magazijnmeesters kunnen ten allen tijde aan een opname worden onderworpen.

De last daartoe wordt gegeven door den Minister, die tevens den Officier of de Officieren aanwijst, welke die opname zal of zullen verrichten.

De Magazijnmeester teekent ook het proces-verbaal, dat van die opname wordt opgemaakt.

INSTRUCTIE voor het overgeven en overnemen van de magazijnen
der Artillerie.

Art. 1. Wanneer een Magazijnmeester der Artillerie, hetzij bij ontslag of overplaatsing, door een ander wordt vervangen en deze laatste, op de plaats zijner bestemming aangekomen is, zal eerstgemelde aan den opvolger (nadat deze den vereischten borgtocht heeft gesteld en de daarvan in te zenden grosse der akte is goedgekeurd) overgeven, tegen behoorlijk bewijs of kwitantie in duplo, de in kas zijnde gelden voor de verschillende diensten, alsmede alle stukken, het beheer en de administratie van het magazijn betreffende, voor zoover die stukken niet noodig zijn tot het sluiten der verantwoordingen van den aftredenden Magazijnmeester.

Een exemplaar van bovenbedoeld bewijs wordt aan den Directeur gezonden.

Art. 2. Van het overgeven en overnemen dezer gelden, wordt door den aftredenden Magazijnmeester een staat, aanwijzende den stand der kas, opgemaakt en aan Minister van Oorlog gezonden.

Deze staat zal zoowel door den aftredenden Magazijnmeester, als door zijn opvolger moeten gewaarmerkt en geteekend worden, met dien verstande evenwel, dat de verklaring van den opvolgenden Magazijnmeester alleen betrekking zal hebben op de door hem overgenomen gelden, terwijl voor het overige de afgetreden Magazijnmeester, alleen voor de echtheid van gezegden staat aansprakelijk blijft.

Art. 3. Mocht over het vorig dienstjaar voor eenigen dienst meer uitgegeven dan ontvangen zijn, dan zal dat nadeelig slot in geen geval mogen worden afgetrokken van het bedrag der over te geven gelden van andere diensten; vermits na de opneming en sluiting der rekening en verantwoording van zoodanig dienstjaar, voor het meer uitgegevene ten behoeve van eenigen dienst, de noodige betalingorders worden verstrekt.

Art. 4. Het bedrag der overgegeven gelden wordt, als laatste post, op het kasboek en de bijboeken van den afgetreden Magazijnmeester in uitgaaf gesteld, en daarna voor iederen dienst, waarmede de Magazijnmeester is belast geweest en waarvoor hij gelden ter goede rekening heeft ontvangen, een aanvraag om décharge opgemaakt en zoodra mogelijk, door tusschenkomst van den Minister, aan de Algemeene Rekenkamer gezonden, met overlegging der kwitantie van overgave der gelden.

Art. 5. Zoodra de gelden in kas overgegeven zijn, neemt de geldelijke administratie van den nieuwen Magazijnmeester een aanvang; in het kasboek en de bijboeken wordt als eerste post in ontvangst gebracht de gelden, welke hij van zijn voorganger heeft overgenomen.

Van dat tijdstip af, voert de opgetreden Magazijnmeester de dienstcorrespondentie, en treedt hij in het genot der bureaunkosten.

De aftredende Magazijnmeester ontvangt tot en met den dag waarop zoowel de inventarissen der Artillerie als die der Genie zijn afgesloten, van den optredenden Magazijnmeester zijn bureaubehoefden.

Art. 6. De optredende Magazijnmeester voorziet mede van af het in art. 5 bedoelde tijdstip, ten zijnen koste in het onderhoud der blanke wapenen en pioniergereedschappen, alsmede in het schoonhouden der ijzeren en koperen gereedschappen en instrumenten; de daarvoor toe te kennen vergoedingen worden tusschen den op- en aftredenden Magazijnmeester verdeeld en uitgekeerd, in evenredigheid van den tijd dat ieder hunner daarmede in het loopende jaar belast is geweest.

Art. 7. Bij overlijden of bij het eigendunkelijk verlaten van den post, treedt de tijdelijke of waarnemende Magazijnmeester, met den dag van het aanvaarden der betrekking, in 't genot der bureaunkosten en verdere vergoe-

dingen, en is hij van dit oogenblik af, belast met de uitgaven en kosten in de voorgaande artikelen bedoeld.

Art. 8. Onafhankelijk van het tijdstip waarop de in kas zijnde gelden worden overgenomen, begint de optredende Magazijnmeester, zoo spoedig mogelijk na zijn aankomst, en ten overstaan van den, op voordracht van den Directeur, door den Minister te benoemen gedelegeerde voor het Rijk, over te nemen van zijn voorganger al het materieel en de verdere voorwerpen, die in de inventarissen van het magazijn in verantwoording staan.

Tot het overnemen van het materieel, zoowel van de Artillerie als de Genie, dat buiten de standplaats van den Magazijnmeester, b. v. op forten is geborgen, wordt voor de daarbij betrokken personen de lastgeving van den Directeur gevraagd, om zich derwaarts te begeven.

Art. 9. Het overnemen geschiedt met den meestmogelijken spoed, met dien verstande, dat de gedelegeerde voor het Rijk, aan den Minister verantwoordelijk wordt gesteld, dat geen onnoodig oponthoud bij de overgave plaats heeft.

Naargelang van den aard der voorwerpen wordt nauwkeurig aangeduid, het getal, de maat of het gewicht, met vermelding van hun toestand en hunne hoedanigheid.

Van dit overnemen wordt door den af- en den optredenden Magazijnmeester zoo spoedig mogelijk na de overgave een inventaris opgemaakt en ingezonden, op dezelfde wijze als zulks in artikel 10 van de instructie voor de Magazijnmeesters is bepaald, met bijvoeging nochtans van een staat in tweevoud der bij de overneming bevonden verschillen. Een exemplaar met, en één zonder kwartaalbladen is bestemd voor den optredenden Magazijnmeester, om tot grondslag te strekken van zijne verantwoording.

Met de inzending der inventarissen behoeft niet gewacht te worden op het terugontvangen van vroeger ingediende kwartaalstaten.

De verklaring aan het einde van de overnemingsinventarissen te stellen, luidt als volgt:

»De ondergeteekenden (naam), aftredende, en (naam) nieuw benoemde Magazijnmeester, en (naam en kwaliteit) gedelegeerde voor het Rijk bij het overgeven en overnemen van het magazijn van oorlog te , verklaren, dat de vorenstaande inventaris door hen naar waarheid is opgemaakt

op den 18 . .

Gezien:

de Commandant voor het materieel der Artillerie,

Gezien:

de Directeur voor het materieel der Artillerie,

Bijaldien er een commissie van tijdelijk beheer (zie art. 15) over het magazijn ingesteld is, zal de verklaring aldus luiden:

»De ondergeteekenden (namen en kwaliteiten), leden der commissie, belast met het tijdelijk beheer over het magazijn van oorlog te , (naam) nieuwbenoemde Magazijnmeester en (naam en kwaliteit), gedelegeerde voor het Rijk, bij het overgeven en overnemen van voormeld magazijn, verklaren, dat enz., als bij de voorgaande.»

Met de inventarissen van het geniematerieel wordt op overeenkomstige wijze gehandeld als met die voor het artilleriesmaterieel bepaald is.

De inventarissen van overneming voor beide diensten, moeten dezelfde dagteekening dragen; zijnde die waarop de overgave en overname gerekend wordt te zijn afgelopen.

De aanschaffing of het aanvragen en de verrekening der benooidge inventarisbladen en van het inbiuden, geschiedt almede op dezelfde wijze als in artikel 10 van de instructie voor de Magazijnmeesters is bepaald.

Na de inzending der overnemingsinventarissen wordt de gedelegeerde voor het Rijk, door den Directeur uit die betrekking ontheven.

Art. 10. Op den in het vorige artikel bedoelden staat der verschillen moeten alle voorwerpen voorkomen die te veel en te weinig bevonden zijn, met aanduiding van hunne waarde.

Deze waarde wordt in gemoede bepaald, terwijl desverkiezende, daaromtrent inlichtingen bij de Artillerie-, stapel- en constructiemagazijnen ingewonnen worden.

Wanneer op den staat der verschillen de waarde van het minder gevonden materieel die van het meerdere overtreft, wordt het te kort naar omstandigheden, ter beoordeeling van den Minister, op den aftredenden Magazijnmeester of zijne borgen verhaald.

Art. 11. Bij het overlijden van of het verlaten van zijn post door een Magazijnmeester, geeft de Plaatselijke of Garnizoenscommandant daarvan onverwijld kennis aan den Directeur en aan den Commandant voor het materieel; hij laat voorts de magazijnen in zijn tegenwoordigheid door den conducteur onmiddellijk sluiten, verzegelt de sleutels en houdt ze in bewaring.

Gedurende deze sluiting zal niet dan in de hoogste noodzakelijkheid worden toegelaten dat iemand zich daarin begeve; is zulks onvermijdelijk, dan zal dit alleen in tegenwoordigheid van den Plaatselijken of Garnizoenscommandant, of van een door hem benoemden Officier, een gemachtigde van de borgen of erven en den conducteur der Artillerie mogen plaats hebben.

Hij noodigt daarop de borgen, of bij gebreke daarvan de erven van den Magazijnmeester, om binnen een door hem in het billijke te bepalen tijd, een gemachtigde aan te stellen, om deel uit te maken van de nader te vermelden commissie van beheer (zie art. 12). Wordt aan die uitnoodiging niet voldaan, of zijn er geen borgen of erven aanwezig, zoo wendt voornoemde Commandant zich tot het gemeentebestuur, met verzoek om ten koste der erven of borgen daartoe een persoon aan te wijzen.

De naam van den gemachtigde wordt door den Plaatselijken of Garnizoenscommandant aan den Commandant voor het materieel opgegeven.

Art. 12. De Directeur wijst inmiddels een Artillerieofficier of een bekwaam conducteur aan, om den dienst van Magazijnmeester voorloopig waar te nemen.

De Artillerieofficier kan desvereischt aan den Inspecteur der Artillerie worden aangevraagd.

De waarnemende Magazijnmeester met den gedelegeerde der borgen of erven maken een commissie van tijdelijk beheer over het magazijn uit.

Art. 13. Deze commissie van beheer zal, na van den Plaatselijken of Garnizoenscommandant de sleutels van het magazijn te hebben ontvangen, zich onverwijld naar de woning van den overleden of afwezigen Magazijnmeester begeven en aldaar bij procesverbaal in bezit nemen de penningen, papieren, geldswaarden, boeken, registers enz., tot de administratie van den Magazijnmeester behoorende.

De commissie zal daarna de geldelijke en materiele verantwoording van den Magazijnmeester opmaken en aan den Commandant voor het materieel inzenden, zooveel noodig de door den Magazijnmeester gehouden administratie nagaan, en onmiddellijk door tusschenkomst van den Directeur een rapport aan den Minister inzenden.

De commissie belast zich voorts met het beheer van het magazijn, de door haar af te geven bewijsstukken worden door beide leden geteekend.

Art. 14. Zoodra de nieuwe Magazijnmeester benoemd is, geeft de commissie het aan hare zorg toevertrouwd materieel, ten overstaan van een gedelegeerde voor het Rijk, die op voordracht van den Directeur door den Minister wordt benoemd, op de hiervoren bepaalde wijze, aan dezen over.

Art. 15. De namen van den door den Directeur benoemden waarnemenden Magazijnmeester en die van den gemachtigde der borgen of erven, worden onmiddellijk door den Directeur aan den Minister opgegeven.

Art. 16. De commissie van beheer wordt door den Directeur ontbonden, zoodra de overnemingsinventarissen zijn goedgekeurd; terwijl de Officieren uit andere plaatsen, welke als gedelegeerden of waarnemenden Magazijnmeester gediend hebben, na den afloop der werkzaamheden van de overgave en overname, in afwachting van de ontbinding der commissie, naar hunne garnizoenen terugkeeren.

Art. 17. Een aftredende Magazijnmeester of in de gevallen bedoeld bij art. 11, zijn borgen of erven ontvangen na de overgave en overname een door den Minister afgegeven bewijs van décharge, gegrond op het onderzoek der overnemingsinventarissen en op de door de algemeene rekenkamer gearresteerde geldelijke verantwoording.

Art. 18. Wanneer een conducteur of fortwachter, waarnemend conducteur, komt te overlijden, of wel bij het eigendunkelijk verlaten van zijn post, wordt door den Commandant voor het materieel, of door den Commandant der Genie of eerstaanwendend Ingenieur, in overleg met eerstgenoemde een vertrouwd persoon naar het fort gezonden, om tijdelijk de opengevallen betrekking waar te nemen.

Deze persoon neemt het op het fort aanwezige materieel, volgens den inventaris, bij proces-verbaal, over van de weduwe of andere achtergeblevene betrekkingen van den overledene, en blijft dat materieel beheeren tot een opvolger is aangekomen, aan wien hij het op gelijke wijze overgeeft.

Deze processen-verbaal worden in tweevoud opgemaakt, waarvan een exemplaar onverwijld aan den Magazijnmeester wordt gezonden, die van de overneming aan den Directeur kennis geeft.

Gedurende den tijd, dat bedoelde persoon met de tijdelijke waarneming dier betrekking is belast, geniet hij een toelage, waarvan het bedrag door den Minister wordt bepaald.

Deze instructiën zullen in werking treden op den 15den September; de periodieke stukken, bedoeld in de artt. 27, 22 en 25 der bovenvermelde instructiën, zullen worden opgemaakt en ingezonden overeenkomstig de tabellen en modellen, bij voormeld besluit behoorende (zie *Recueil Militair*, Blz. 101a—293).

TWEEDE GEDEELTE.

Het toekennen van bijslag op traktement aan Officieren, behoorende tot of dienstdoende bij de troepen welke het fort Loevestein en dat bij Pansterdam bezetten. M. v. O. 4 Aug. 1874, N°. 55 L. in verband Kon. Besluit van 25 Juli 1874. Aan de Officieren behoorende tot of dienstdoende bij de troepen welke voornoemde forten bezetten, wordt tijdens hun verblijf aldaar een bijslag op hun tractement toegekend van *een gulden* per dag.

Toekenning eener gratificatie aan sommige onderofficieren bij het aangaan eener nieuwe verbintenis. Besluit van 12 Aug.

1874, N°. 58 I, in verband Kon. Besluit van 3 Augustus te voren N°. 41. Met herziening van 't besluit van 24 Nov. 1873, N°. 25, waarbij o. a. de sommen zijn vastgesteld welke gedurende 1874 aan de sergeanten en korporaals-milicien, die zich verbinden gedurende zes jaren als vrijwilliger te dienen, als premieën worden toegekend, en 't besluit van 5 Maart 1842, N°. 61, vaststellende het reglement op het fonds ten behoeve van onderofficieren, enz., die met gagement of gratificatie uit den militairen dienst worden ontslagen, nader gewijzigd bij 't besluit van 8 Dec. 1864, N°. 53, — wordt, met oogmerk om het toenemend gebrek aan kader bij het leger te voorkomen, en met uitbreiding van het bij eerstvermeld besluit vastgestelde, het volgende bepaald:

Art. 1. Voor ieder ongehuwd verdienstelijk onderofficier, die den ouderdom van 24 jaren heeft bereikt en niet ouder is dan 36 jaar, dienende bij de korpsen van het leger, die zich bij het eindigen van zijn loopend vrijwillig engagement, op nieuw voor den tijd van zes jaren verbindt, wordt ten behoeve van het werffonds te goed gedaan *f* 600, welke som in haar geheel aan den gereëngageerde als een *gratificatie* wordt toegekend.

Deze bepaling is niet van toepassing op volgende verbintenissen.

Art. 2. Op het tijdstip waarop de nieuwe verbintenis ingaat, kan aan den gereëngageerde, indien hij het verlangt, van de in art. 1 genoemde som, een door hem te bepalen gedeelte, doch niet boven de *f* 100, worden betaald.

Het overschietende — of zoo er geen uitbetaling heeft plaats gehad — het geheele bedrag der gratificatie wordt alsdan gedeponeed in het fonds ten behoeve van onderofficieren, enz., die onder toekenning van gagement of van gratificatie uit den militairen dienst worden ontslagen, om later aan hem, bij het eindigen van zijn aangegane verbintenis, — of wanneer hij vroeger tot den rang van Officier mocht worden bevorderd en ook dan wanneer hij wegens lichaamsgebreken uit den dienst mocht worden verwijderd, met bijvoeging van de daarop verschenen rente, — interest op interest — berekend naar den stand der $2\frac{1}{2}$ percents Nationale fondsen tijdens de storting, — te worden uitbetaald.

Art. 3. Bij overlijden wordt van het bedrag der volgens art. 2 gedeponeerde gelden en de daarop verschenen rente aan de erfgenamen uitgekeerd voor elk jaar dat van de aangegane verbintenis is vervuld $\frac{1}{6}$ gedeelte van het geheel.

Op gelijke wijze heeft een uitkeering plaats aan den belanghebbende, bij een overplaatsing bij het leger dienstdoende in de overzeesche bezittingen.

De aanspraak op de uitbetaling in art. 2 bedoeld, vervalt, wanneer de gereëngageerde op het tijdstip der diensteindiging van het aangegane accoord niet meer in den graad van onderofficier dient.

De tengevolge dezer bepalingen niet uitbetaalde gelden, worden door de zorg van onzen Minister van Oorlog ten bate van 's Rijks schatkist verrekend.

Art. 4. Het voorschrevene is niet van toepassing op hen, die den titulairen graad van onderofficier bezitten, op de onderofficieren, die tot de eerste klasse der wetenschappelijke cursussen zijn toegelaten tot opleiding van Officier, en ook niet op de meesterswerklieden bij de korpsen.

Art. 5. Dit besluit treedt in werking op den 1sten Augustus 1874.

De bij art. 1 van het besluit bedoelde vergoeding wordt op de gebruikelijke wijze, op de daartoe betrekkelijke bijlage, behoorende bij de afrekening van de korpsen met 's Rijks schatkist, aan het Rijk in rekening moet worden gebracht, terwijl de gelden, naar luid van art. 2 van dat besluit, in het fonds voor onderofficieren enz. te deponeren, op de rekening met diversen, ten behoeve van dat fonds, moeten worden overgeschreven;

In de maandelijksche opgave der voorgevallen veranderingen ten aanzien van het personeel der deelgenooten aan het fonds voor onderofficieren enz., moeten worden vermeld de naam van den onderofficier, voor wien gelden worden gedeponereerd, het bedrag dier gelden en de datum waarop de storting heeft plaats gehad;

Wanneer een der belanghebbenden of zijn erfgenamen, volgens het bepaalde bij de artikelen 2 en 3 van vermeld besluit in de termen verkeert om geheele of gedeeltelijke uitbetaling van de gedeponereerde gelden met den verschenen interest te erlangen, daarvan in tijds en voor zooveel noodig onder overlegging der vereischte bescheiden, mededeeling moet worden gedaan aan de commissie van beheer over het fonds voor onderofficieren, enz., met opgave tevens van den datum, waarop de dienstverbintenis eindigt of wel waarop de belanghebbende den dienst bij het leger hier te lande zal verlaten of bereids heeft verlaten.

Stoombootdienst. M. v. O., 31 Augustus 1874, N°. 88 I. Onderofficieren en minderen, die zonder genot van reisgeld voor dienstzaken van Neuzen tot Vlissingen of omgekeerd moeten reizen, kunnen gebruik maken van den stoombootdienst op de Westerschelde; voor het vervoer behooren gewone passagebiljetten voor veren te worden afgegeven.

RECUEIL MILITAIR.

(26 SEPTEMBER—25 OCTOBER.)

EERSTE GEDEELTE.

Revolvers met toebehooren. M. v. O., 3 Sept. 1874, N°. 42 A. Aan de regimenten huzaren op het eind van September nieuwe revolvers verstrekt zullende worden, behoeven de staten litt. A en C der aanschrijving van 15 December 1873, N°. 69 I (*Rec. Milit.* Blz. 425) de volgende uitbreiding: boven de gereedschappen en maten, voor de cavalerie in voornoemde staat vastgesteld, moeten bij de regimenten huzaren ook de in den staat litt. A bij de tegenwoordige aanschrijving behoorende (zie *Rec. Milit.* Blz. 296) opgegeven voorwerpen voorhanden zijn; — boven het maximum van den voorraad toebehooren en verwisselstukken tot wapenen, voor een regt. huzaren in staat C opgegeven, moeten bij die korpsen in de magazijnen ook aanwezig worden gehouden de voorwerpen in den staat litt. B (*Rec. Milit.* Blz. 297) aangeduid.

Het toezicht over 's Rijks magazijnen voor militaire kleeding, uitrusting enz. te Delft en te Woerden aan een hoofdofficier van het personeel der militaire administratie opgedragen. M. v. O., 10 Sept. 1874, N°. 74 I, in verband Kon. besluit van 29 Aug. te voren, N°. 13. Bij herziening der besluiten van 31 Dec. 1854, N°. 81 en van 1 Juni 1872, N°. 10, wordt bepaald: 1°. dat het toezicht over ieder dier magazijnen, met wijziging in zooverre van art. 4 van eerstgemeld en van art. 2 van laatstgenoemd besluit, aan een hoofdofficier van het personeel der militaire administratie, onder den titel van *directeur*, is opgedragen; en 2°. dat het traktement van den hoofdofficier der militaire administratie, met de directie over 's Rijks magazijn van militaire kleeding, enz. te Delft belast, gelijk zal wezen aan dat, bij 't besluit van 31 Dec. 1873, N°. 8, voor den directeur van 's Rijks magazijn van militaire kleeding, uitrusting, enz. te Woerden bepaald.

De staf der Artillerie met een hoofdofficier vermeerderd. M. v. O., 23 Sept. 1874, N°. 26 P, in verband Kon. besluit van 21 Sept. te voren, N°. 17. Gelet op het besluit van 7 April 1869, N°. 16, en op de later daarin gebrachte wijzigingen, wordt de staf der Artillerie vermeerderd met een kolonel, luitenant-kolonel of majoor, ter beschikking van den Minister van Oorlog, voor werkzaamheden betrekkelijk de aanschaffing van zwaar geschut en verder artilleriematerieel, voor 's lands defensie benoodigd.

Uitbreiding van den grooten staf. M. v. O., 28 Sept. 1874, N°. 33 P, in verband Kon. besluit van 23 Sept. te voren, N°. 17. Gelet op het besluit van 21 Mei 1841, N°. 95, houdende instelling van een grooten

staf bij het leger, alsmede op dat van 8 April 1849, N°. 78, regelen bevatte met opzicht tot het getal adjudanten en ordonnansofficieren, hetwelk dienst zal doen bij Z. K. H. Prins FREDERIK DER NEDERLANDEN; gezien de besluiten van 6 Oct. 1868, N°. 45, tot wijziging van laatstgemeld besluit en van 3 Sept. 1858, N°. 5, betreffende het getal adjudanten in gewonen dienst, toegevoegd aan Z. K. H. den Prins VAN ORANJE, wordt bepaald, dat aan Z. K. H. Prins ALEXANDER DER NEDERLANDEN twee adjudanten in gewonen dienst zullen worden toegevoegd.

Aanstelling van adjudanten-onderofficier voor speciale diensten bij de regimenten infanterie. M. v. O., 28 Sept. 1874, N°. 44 I, in verband Kon. besluit van 19 Sept. 1874, N°. 24. Gelet op de besluiten van 8 Mei 1867, N°. 64, en van 25 Juli 1868, N°. 3, betreffende de samenstelling der korpsen van het wapen der infanterie, wordt bepaald, met wijziging van den inhoud der tabelle litt. B, aan laatstgemeld besluit gehecht, dat de staf van ieder der acht regimenten infanterie wordt vermeerderd met een adjudant-onderofficier voor speciale diensten. — Bedoelde adjudanten-onderofficier zullen door den Minister van Oorlog successievelijk bestemd worden om bij eenige der belangrijkste garnizoensinfirmarieën de betrekking waar te nemen van menagemeester der inrichting, met behoud van de voor hun graad bepaalde soldij, toelage van brood en toelage voor het kleedings- en reparatiefonds.

TWEEDE GEDEELTE.

Rijkunstig onderricht te Middelburg en in de garnizoensplaatsen waar zich bereden korpsen bevinden. M. v. O., 10 Sept. 1874, N°. 56 P. Gedurende den aanstaanden winter zullen de oefeningen in de rijkunst, zoo voor Officieren van onbereden wapens en diensten als voor de studenten voor den militairen geneeskundigen dienst, in de garnizoenen waar bereden korpsen zijn — te Leiden voor zooveel daartoe paarden beschikbaar zullen zijn — op denzelfden voet plaats hebben, als ten vorigen jare is vastgesteld, bij aanschrijving van 25 Sept. 1873, N°. 41 P (*Rec. Milit. Blz. 311*).

Toekenning eener gratificatie aan sommige onderofficieren bij het aangaan eener nieuwe verbintenis. M. v. O., 10 Sept. 1874, N°. 67 P. Daar bij het toekennen der gratificatie, bedoeld in Art. 1 van het Kon. besluit van 3 Aug. 1874, N°. 41, naar een gelijken maatstaf moet worden gehandeld, wordt, als een vervolg op de aanschrijving van den 12den Aug. ll., N°. 58 I (*Rec. Milit., II Ged., Blz. 148*) bepaald, dat gemelde gratificatie slechts wordt toegekend op machtiging van het Dept. v. O., en dat de daartoe strekkende voordrachten, onder overlegging van een extract uit het strafregister van de betrokken onderofficieren over den *geheelen* diensttijd, door de commandeerende Officieren der korpsen bij tabellarisch overzicht behooren te worden behandeld.

Samenstelling en afmetingen der onderdeelen van de lengtematen tot het meten van militie- en schutterplichtigen. M. v. O., 10 Sept. 1874, N°. 75 I. Door den Minister van Binnenlandsche Zaken te kennen gegeven zijnde, dat tot wegneming van het verschil van opvatting nopens de samenstelling en de afmetingen der onderdeelen van de lengtematen tot het meten van militie- en schutterplichtigen, een toelichting vastgesteld zijnde op Art. 17 van het Reglement betreffende den vorm, de samenstelling en de afmetingen der maten en gewichten, behoorende bij het Kon. besluit van 16 Oct. 1869 (*Staatsbl N°. 59*), welk Art. aldus luidt:

»Op de lengtematen, strekkende tot het meten van militie- of schutter-

»plichtigen, is een koperen meter, in decimeters, centimters en millimeters verdeeld, bevestigd, en op een afstand van het grondvlak van één meter in veen staande richel, langs welke zich een schuifstuk beweegt, [ingelegd. »De verdeelcijfers worden opklimmend van onder naar boven geplaatst. Het »schuifstuk moet zich evenwijdig met het grondvlak bewegen.»

Zoo wordt voormelde toelichting, naar welke bij het vervaardigen van nieuwe maten behoort te worden gehandeld, met een teekening tot opheldering, ter kennis van de autoriteiten van het leger gebracht. (Zie toelichting en teekening *Rec. Milit.* II. Ged. Blz. 157—158.)

Zuivering van drinkwater. M. v. O., 10 Sept. 1874, N°. 77 I. Herzien de aanschrijving van het Dept. v. O. van 13 Aug. 1870, N°. 75 I (*Rec. Milit.* Blz. 146), waarbij een leiddraad is gevoegd voor de zuivering van rivier- of bronwater, en gelet op het rapport van den Inspecteur van den geneeskundigen dienst der landmacht, van 3 Sept. 1874, N°. 19, wordt daarvan, als een vervolg en aanvulling van den bedoelden leiddraad medegedeeld: dat de ondervinding heeft geleerd, dat de aanwezigheid van zwavelzure zouten (een gering spoor is reeds voldoende) in het te zuiveren drinkwater noodig is, om de zuivering goed te doen gelukken; dat het te zuiveren water derhalve steeds vooraf door de toevoeging van *chloorbariumoplossing* hierop moet worden onderzocht; dat bij het helder blijven van het water na eenige uren wachters, 20 à 30 droppels van het gewone *acidum sulfuricum dilutum* in het vat van 400 à 600 liter water moeten worden bijgevoegd, waarna dan het voorschrift naar de letter moet worden opgevolgd. Wanneer het voor de zuivering te bezigen *chloorijzer* blijkt zelf zwavelzuurhoudend te zijn, dan is de bijvoeging van het *acidum sulfuricum dilutum* overbodig.

Reglementen. M. v. O., 12 Sept. 1874, N°. 44 P. Bericht dat het gewijzigde *Reglement op de bediening der brandspuiten en Beschrijving der ovrige brandbluschgereedschappen* aan de Kon. Milit. Academie in het licht verschenen en verkrijgbaar gesteld is tegen den prijs van f 0,06 voor de departementen van algemeen bestuur, het leger enz. Voortaan zal dit Reglement worden gevolgd.

Wijziging in de indeeling van de kantoren van registratie. M. v. O., 12 Sept. 1874, N°. 59 I. Ten vervolge van de aanschrijving van het M. v. O., dd. 2 Oct. 1852, N°. 50 B (*Rec. Milit.* 1852, Blz. 335), wordt ter kennis van de betrokken militaire autoriteiten gebracht, dat, blijkens missive van den Minister van Financiën van 5 Sept. 1874, afdeling registratie, N°. 35, een wijziging der indeeling van de kantoren van registratie in de provinciën Friesland en Groningen heeft plaats gehad, zullende die tegenwoordig te zamen de directie Leeuwarden uitmaken, alsmede in de provinciën Overijssel en Drenthe, welke te zamen de directie Zwolle zullen vormen.

Reglementen. M. v. O., 15 Sept. 1874, N°. 40 P. Bericht dat bij de Kon. Milit. Academie in 't licht verschenen is een herdruk van het Reglement op de exercitiën der Infanterie. *Grondslag van het onderricht en Recrutenschool*, waarin eenige wijzigingen zijn gebracht ten gevolge van de herziening van het Voorschrift, betreffende de wapenen en schietoefeningen bij de Infanterie, welk herzien voorschrift ter perse is; voorts, ten gevolge van de afschaffing van het gelederen vuur, *Wijzigingen in de Compagnies- en Bataljonsscholen*; een en ander verkrijgbaar, respectievelijk voor de prijzen van f 0,07^s, f 0,0^s en f 0,0^s voor de Departementen van algemeen bestuur, het leger enz.

Boekwerken. M. v. O., 15 Sept. 1874, N°. 45 P. Bericht dat aan de Kon. Milit. Academie in 't licht verschenen is de 2de herziene druk van het 1ste stukje van de *Korte Schets der Natuurkunde*, ten dienste dergenen die zich tot het officiersexamen voor de wapenen der Infanterie en Cavalerie wen-

de talen,

De kennis van de Nederlandsche, Fransche en Hoogduitsche talen, blijkbaar door zich in die talen mondeling en schriftelijk, zuiver en juist, beknopt en duidelijk uit te drukken.

Onder mededeeling hiervan brengt de Minister voorloopig ter kennis, dat het voornemen bestaat, om in de laatste helft van het volgend jaar op nieuw een examen te doen plaats hebben voor de Officieren bedoeld bij Art. 2 van het voorschrift van examen tot admmissie bij het korps der militaire intendanten, waartoe later opgaven der aspiranten zullen worden aangevraagd.

Kennisgeving aan het leger omtrent het in 't licht verschijnen van bladen der Typographische en Militaire Kaart des Rijks. (*Goedkoope uitgave*). Wordt ter kennis gebracht, ten vervolge op de dispositie van 27 Sept. 1873, N°. 45 S (*Rec. Milit.*, Blz. 313), dat van bovengemelde goedkoope uitgave der bedoelde kaart, sedert de kennisgeving van 26 Juni j.l., N°. 48 S (*Rec. Milit.*, II, Blz. 127 en v.), in het licht verschenen en mitsdien verkrijgbaar zijn voor de administratiën van korpsen en inrichtingen, alsmede voor de sub 3 dier dispositie vermelde Officieren, verdere militairen en ambtenaren, de volgende bladen: Vlieland (N°. 4) à *f* 0,32; Harlingen (N°. 5) à *f* 0,40; Heerenveen (N°. 11) à *f* 0,40; Stavoren (N°. 15) à *f* 0,32; Steenwijk (N°. 16) à *f* 0,40; Enkhuizen (N°. 20) à *f* 0,20; Zwolle (N°. 21) à *f* 0,40. — Wijders wordt bekend gemaakt, dat — met afwijking van 't geen daaromtrent bij de bovengenoemde dispositie bepaald en bij de voorgaande kennisgevingen vermeld is geworden — de gelegenheid tot het doen eener aanvraag van een of meer der volgens die kennisgevingen verkrijgbaar gestelde bladen, thans gesloten is tot op het tijdstip waarop al de bladen der kaart in het licht zullen verschenen zijn.

RECUEIL MILITAIR.

(26 SEPTEMBER—25 OCTOBER.)

EERSTE GEDEELTE.

Reis- en verblijfkosten. M. v. O., 26 Oct. 1874, N°. 61 I, in verband Kon. besluit, van 18 Oct. te voren, N°. 6. Herzien de besluiten van 15 December 1849 (*Staatsblad* N°. 62) en van 23 April 1851 (*Staatsblad* N°. 21), wordt bepaald, dat de vergoeding wegens reis- en verblijfkosten bij het doen van dienstreizen, aan de hoofdopzichters van fortificatiën, naar de derde klasse van het tarief, bij Art. 2 van het eerstaangehaald besluit vastgesteld, zal worden toegekend. Deze bepaling wordt gerekend in werking te zijn getreden den 1sten Januari 1874.

TWEEDE GEDEELTE.

Kosten der reis van manschappen der nationale militie. M. v. O., 17 October 1874, N°. 73 I. Het voorschrift, betreffende het aan of ten behoeve van de manschappen der nationale militie betalen en verrekenen van de kosten der reis enz., vastgesteld bij beschikking van 15 Nov. 1872, N°. 56 I (*Recueil Militair*, Blz. 226), gewijzigd bij die van 30 April jl., N°. 104 I, wordt aangevuld met het navolgende:

In artikel 2 wordt na de 6de zinsnede, een nieuwe zinsnede ingelascht, als volgt:

Bij het vervoer langs spoorwegen nemen de manschappen plaats in rijtuigen der 3de klasse. Voor het geval echter, dat het, zoowel om de miliciens tijdig op hun bestemmingsplaats te doen aankomen, als om hen in één dag de reis te kunnen doen volbrengen, volstrekt noodzakelijk is, gebruik te maken van een trein, waarin geen rijtuigen der 3de klasse zijn opgenomen, kan het vervoer in rijtuigen der 2de klasse plaats hebben. Alsdan wordt door den burgemeester, die het bewijs afgeeft, op dat stuk een aanteekening gesteld, als volgt: *Te vervoeren in een rijtuig der 2de klasse met den trein van uren minuten.*

Aan de laatste zinsnede van art. 10 wordt toegevoegd:

Kan echter daardoor het onderweg inkwartiertieren van de manschappen, of het geval, bedoeld bij de 7de zinsnede van art. 2 worden vermeden, dan kan de aankomst hoogstens vier uren later plaats hebben. In dat geval wordt op den verlofpass door den burgemeester een aanteekening gesteld en bekrachtigd, als volgt: *Kan niet vóór ure in den namiddag bij zijn korps aankomen.*

Boekwerken. M. v. O., 24 Oct. 1874, N°. 63 P. Bericht van het in 't licht verschijnen van den 3den druk van de *Beginselen der duurzame Versterkingskunst*, door den Kapitein van den Generalen Staf K. ELAND, met een Atlas van 29 Platen, verkrijgbaar aan de Kon. Milit. Academie, tegen den prijs van f 5,40 voor de Departementen van algemeen bestuur, het leger enz.

Fourages over 1874—75. M. v. O., 26 Oct. 1874, N°. 59 I. Bericht dat contracten zijn gesloten voor de levering van fourages ten behoeve van de paarden bij het leger, voor den tijd van een jaar, in te gaan 1 November 1874, onder bepaalde voorwaarden, met de aannemers en tegen de prijzen, vermeld in het *Recueil Militair*, 2de gedeelte, Blz. 169—180.

Schadeloosstelling voor gemis aan fourages over 1874—75. M. v. O., 26 Oct. 1874, N°. 60 I, in verband Kon. besluit van 14 te voren, N°. 32. Gedurende het tijdvak van 1 Nov. 1874 tot en met 31 Oct. 1875, zal de schadeloosstelling voor gemis van fourages door de tot het houden van dienstvaarden gerechtigde Generaals, Hoofd- en verdere Officieren van het leger te genieten, per paard dagelijks bedragen, bij voortdurend of tijdelijk verblijf te Amersfoort f 0,83; te Amsterdam f 0,86; te Arnhem, Breda, Leiden en Roermond f 0,81; te Deventer, 's Hertogenbosch en Zutphen f 0,80; te 's Gravenhage, Haarlem, Utrecht en Venlo f 0,79; in alle andere plaatsen f 0,88.

Garnizoensveranderingen in Mei 1875. M. v. O., 30 Oct. 1874, N°. 57 P, in verband Kon. besluit van 26 te voren, N°. 17. De volgende garnizoensveranderingen zullen plaats hebben:

1ste regiment infanterie: Van het 3de bat. de 1ste comp. van Assen, de 2de en 3de comp. van Deventer, de staf, 4de en 5de comp. van Zwolle naar Groningen; een comp. van het depôt van Groningen naar Assen; de 5de comp. van het 2de bat., van Harlingen naar Leeuwarden; een comp. van Leeuwarden naar Harlingen.

3de regiment infanterie: De 5de comp. van het 1ste bat. en de 5de comp. van het 3de bat. van Neuzen naar Vlissingen; de 1ste en 2de comp. van het 3de bat. van Vlissingen naar Neuzen.

5de regiment infanterie. Een comp. van 's Bosch naar Heusden; een comp. van Heusden en een van Willemstad, alsmede het 3de bat. van Geertruidenberg naar Nijmegen.

6de regiment infanterie: Het depôt met 2 compn. van Gorinchem naar Geertruidenberg; een comp. van Breda naar Willemstad.

8ste regiment infanterie: De staf, de 3de, 4de en 5de comp. van het 1ste bat. van Arnhem naar Doesburg; de staf en 3 compn. van het 2de bat. van Nijmegen naar Deventer, 2 compn. van het 2de bat. van Nijmegen naar Zutphen; het 3de bat. van Doesburg naar Arnhem; de 2de en 3de comp. van het 4de bat. van Arnhem naar Doesburg; de 1ste en 3de comp. van het depôt van Woerden naar Utrecht; de 2de en 4de comp. van Utrecht naar Zwolle.

1ste regiment huzaren: de staf en 3 veldeskadr. van 's Hage naar Haarlem, 1 veldeskadr. van 's Hage naar Amsterdam; het reserve-eskadr. en depôt van Leiden naar Haarlem.

3de regiment huzaren: De staf, het 1ste, 2de en 3de eskadr. van Haarlem naar 's Hage; het 4de eskadr. van Amsterdam naar 's Hage; het reserve-eskadr. en depôt van Haarlem naar Leiden.

Het regiment veldartillerie: De 7de en 8ste batterij van 's Hage naar Leiden; de 4de en 14de batterij van Leiden naar 's Hage.

2de regiment vestingartillerie: De 10de comp. van Willemstad naar Utrecht; de 2de van Naarden en de 11de van 's Bosch naar Gorinchem, de 3de van Utrecht, de 8ste van Gorinchem en de 13de van 's Bosch naar Woerden; de 12de van 's Bosch naar Naarden.

3de regiment vestingartillerie: De staf en hoofdadministratie van Nijmegen, de 4de en 5de comp. van Zutphen en de 11de van Groningen naar 's Bosch; de 14de van Nijmegen naar Heusden; de 7de van Grave en de 12de van Nijmegen naar Geertruidenberg; de 2de, 3de en 8ste comp. van Groningen naar Willemstad; de 13de comp. van Nijmegen naar Neuzen en de 6de van Nijmegen naar Breda.

In verband met bovenstaande garnizoensverwisselingen is verder het volgende bepaald:

1°. De compagnieën infanterie te *Heusden* en te *Willemstad* in garnizoen, zullen voortaan, te rekenen met Mei a. s., in plaats van om de drie maanden, jaarlijks worden afgelost.

2°. Zoodra door de betrokken korpscommandanten de onderdeelen zijn aangewezen, die met gemeld tijdstip te *Assen*, *Harlingen*, *Heusden*, *Nijmegen*, *Geertruidenberg*, *Willemstad*, *Deventer*, *Zutphen* en *Amsterdam* zullen worden gestationneerd, wordt de opgaaf daarvan aan het Departement van Oorlog te gemoet gezien.

3°. De cursus tot opleiding van onderofficieren en korporaals voor den rang van 2den Luitenant bij de cavalerie, zal met Mei a. s. gevestigd worden bij het 1ste regiment huzaren, en het reserve-eskadron van dat korps zal de formatie aannemen, voorgeschreven bij de Nota op de tabelle B, behoorende bij 's Konings besluit van 8 Mei 1867, n°. 65 (*Recueil Militair*, bladz. 178), terwijl de formatie van het reserve-eskadron van het 3de regiment huzaren, op bovengemelden datum, weder verminderd wordt met het getal Officieren en onderofficieren in die nota bedoeld.

Verder zal de paardenarts der 1ste klasse van laatstgenoemd korps, met meergemeld tijdstip bij het depôt van dat regiment worden geplaatst.

4°. Met het oog op het tijdstip van de aflevering der miliciens, zal het mouvement zoodanig moeten worden geregeld, dat het vóór of uiterlijk op 1 Mei a. s. afgeloopen zij.

En 5°. De voorstellen tot garnizoensveranderingen, bedoeld bij de aanschrijving van het Ministerie van Oorlog van 18 September 1868, n°. 49 P, zullen voortaan tegen den 1sten Augustus van elk jaar bij genoemd Departement worden ingewacht.

RECUEIL MILITAIR.

(26 NOVEMBER—25 DECEMBER.)

EERSTE GEDEELTE.

Aspirant-korporaals en aspirant-onderofficieren bij het wapen der Artillerie. M. v. O., 16 Nov. 1874, N°. 27 P, in verband Kon. besluit van 8 Nov. te voren, N°. 21. Het bepaalde in het besluit van 11 Nov. 1873, N°. 11, wordt ook toepasselijk gemaakt voor het wapen der Artillerie, met dien verstande, dat de termijn van *zes maanden*, bedoeld bij Art. 5 van dit besluit, voor den aspirant-korporaal of onderofficier der Artillerie, wordt gebracht op *één jaar*. In verband hiermede wordt het bepaalde bij de aanschrijving van 17 Nov. 1873, N°. 41 P (*Recueil Militair*, Blz. 351), ook toepasselijk gemaakt voor het wapen der Artillerie, met dien verstande:

1°. Dat de eerste alinea van *b*, pnnt 2 dier aanschrijving, zal worden gelezen:

voor den *aspirant-korporaal*: 1°. het schrijven van een leesbare hand; 2°. het duidelijk lezen; 3°. het maken van een eenvoudig opstel; 4°. het rekenen met gewone en tiendeelige breuken; 5°. de kennis van het Nederlandsche stelsel van maten en gewichten;

2°. dat in de 2de alinea van punt 2 *b* dier aanschrijving, de woorden »*bij den Staf van het bataljon*» moeten worden vervangen door: »*bij het detachement onder het commando van een Hoofdofficier staande*», en in de 3de alinea voor het woord »*bataljon*» zal worden gelezen »*detachement*», voor de woorden »*zes maanden*», »*één jaar*», en voor »*regimenten Infanterie*», »*korpsen Artillerie*»;

3°. dat in de eerste alinea van punt 3 van meergenoemde aanschrijving, de woorden »*na drie maanden dienst*» en in de 2de alinea de woorden »*na vier maanden dienst*», zullen worden gelezen: »*na zes maanden dienst*»:

4°. dat in punt 4 het woord »*bataljon*» moet worden vervangen door »*detachement*»;

5°. dat in de 2de alinea van punt 6 het woord »*soldaat*» zal worden gelezen: »*kanonnier*»;

Marschregeling. M. v. O., 24 Nov. 1874, N°. 20 S. Bij verplaatsingen van troepen in spoedvereischende gevallen, zal door de autoriteit — buiten den Chef van den Generalen Staf — die den marsch regelt, de kennisgeving, bedoeld in de laatste alinea van Art. 16 der instructiën voor de Divisiecommandanten en voor de Inspecteurs der Cavalerie en Artillerie, tevens *regtstreeks* worden gezonden aan den betrokken provincialen adjudant;

TWEEDE GEDEELTE.

Gratificatiën van Officieren bij de landmacht in Oost- en West-Indie overgeplaatst wordende. M. v. O., 3 Nov. 1874, N°. 45 P, in verband Kon. Besluit van 21 Oct. 1874, N°. 27, wordt bepaald dat de bij het leger in Nederlandsch-Indie benoemd of overgeplaatst wordende Officieren, onverschillig tot welk wapen zij behooren, alsmede die van de militaire administratie, benevens de Officieren van gezondheid, militaire Apothekers en Paardenartsen (de drie laatste categorieën voor zoover zij voor rekening van de koloniale geldmiddelen zijn opgeleid), volgens de rangen waaraan zij zijn gelijkgesteld, ter tegemoetkoming in de kosten hunner uitrusting vóór hun vertrek naar Indie zullen genieten de navolgende gratificatiën: een kapitein *f* 800; een 1ste en 2de luitenant *f* 600. Dezelfde bepalingen zijn toepasselijk op de Officieren enz. der landmacht in West-Indie.

Ontruiming der magazijnen te Delfzijl. M. v. O., 10 Nov. 1874, N°. 14 A. Ten gevolge van de ontruiming der Artillerie-magazijnen te Delfzijl, wordt de staat litt. A., voorkomende achter het Voorschrift op de verstreking en verantwoordings van munitieën tot draagbare vuurwapenen aan en door de korpsen van het leger, vastgesteld bij beschikking van 18 Juni 1873, N°. 65 A. (*Rec. Milit.* Blz. 181), in dien zin gewijzigd, dat het garnizoen te Delfzijl de noodige munitieën zal moeten ontvangen uit de Artilleriemagazijnen te Groningen.

Wijziging in de standplaatsen van de Magazijnmeesters der Artillerie. M. v. O., 20 Nov. 1874, N°. 35 P, in verband Kon. Besluit van 15 Nov. te voren, N°. 16. De betrekking van Magazijnmeester der Artillerie te Delfzijl wordt opgeheven. Voortaan zullen te Utrecht twee Magazijnmeesters der Artillerie gevestigd zijn, waarvan een voor het beheer van het materieel, bestemd voor de bewapening der verdedigingswerken en het gedeelte der Nieuwe Hollandsche Waterlinie tusschen de *Tienhovensche Vaart* en den *Krommen Rijn*, alsmede van dat, opgelegd in de legerplaats bij *Zeist*; en de andere voor het beheer van het materieel, bestemd voor de bewapening der verdedigingswerken in het gedeelte der opgenoemde linie tusschen den *Krommen Rijn* en de *Lek*, benevens van dat, te *Utrecht* voor het veldleger opgelegd.

Munitiebrood voor 1875. M. v. O., 23 Nov. 1874, N°. 64 I. Gedurende het jaar 1875 zal de verstreking van het benodigde munitiebrood, ten behoeve der daartoe gerechtigde militairen als volgt plaats hebben:

a. Uit militaire bakkerijen: te Amerfoort, Amsterdam, Arnhem, Bergenop-Zoom, Breda (ook voor Geertruidenberg), Deventer (ook voor Zutphen en Zwolle), Gorinchem (ook voor Loevestein en Woudrichem), Grave, 's Gravenhage (ook voor Delft en Leiden), Groningen (ook voor Assen), Haarlem, Harderwijk, 's Hertogenbosch, Hoorn, Leeuwarden (ook voor Harlingen), Maastricht, Naarden, Nijmegen, Utrecht (ook voor Gouda, Wierickerschans en Woerden), Venlo (ook voor Roermond), Vlissingen (ook voor Middelburg), Willemsoord (Marinebakkerij), (ook voor den Helder).

b. door aannemers, onder de voorwaarden voorkomende in het *Rec. Milit.* 1872, Blz. 269: te Brielle, door J. D. KEMP, pr. ration *f* »—8⁷⁴; te Doesburg, door H. J. LABOTZ *f* »—8⁹⁷; te Dordrecht, door J. VAN GROENINGEN *f* »—7⁴³; te Hellevoetsluis, door A. DE GROOT *f* »—8⁹⁷; te Heusden, door Wed. P. PRINS *f* »—9⁹⁸; te Neuzen, door R. WISKERKE *f* »—8⁹⁷; te Willemstad en Ooltgensplaat, door A. SONNEVELDT *f* »—6⁸⁹.

De militairen in forten of versterkte plaatsen gelegd, aan wie het munitie-

brood niet op bovengezegde wijzen wordt verstrekt, alsmede die in Delfzijl, ontvangen een toelaag tot aankoop van brood, van 10 Cents per man daags.

Voor het aankopen van brood in de garnizoenen Kampen en Schoonhoven, en ten behoeve van het detachement tot bewaking van materieel in de legerplaats te Milligen, zullen geldelijke toelagen worden te goed gedaan, waarvan de bedragen te zijner tijd zullen worden medegedeeld en waartoe, omstreeks den 15den der laatste maand van elk kwartaal, door de commandeerende Officieren van de daarbij betrokken korpsen, aan het Departement van Oorlog een opgave moet worden gezonden van den prijs, waartegen het brood over het volgende kwartaal verkrijgbaar is.

Boekwerken. M. v. O., 28 Nov. 1874, N°. 87. Bericht van het in 't licht verschijnen van het herziene *Handboek voor onderofficieren en korporaals der Artillerie*, 1ste Deel, verkrijgbaar bij de K. M. A., tegen den prijs van f »—60 voor de Departementen van algemeen bestuur, het leger, enz.

1900-01
The first year of the year 1900-01 was a very successful one for the school. The number of pupils increased from 100 to 150. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The second year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 150 to 200. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The third year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 200 to 250. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The fourth year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 250 to 300. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The fifth year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 300 to 350. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The sixth year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 350 to 400. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The seventh year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 400 to 450. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The eighth year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 450 to 500. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

The ninth year of the year 1900-01 was also a very successful one. The number of pupils increased from 500 to 550. The school was well supplied with books and other materials. The teachers were very diligent in their work and the pupils were very attentive. The school was well managed and the results were very satisfactory.

BIJLAGE I.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 1.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(1—27 Januari 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd.

Bij het wapen der inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. der inf. W. J. Scheltus, gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. G. S. A. de Ronde, van het reg. gren. en jagers; tot 1sten luit.: de 2de luit. J. P. A. de Kleijn, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. J. W. H. Schreurs, van het korps. Bij het 2de reg. inf., tot 1sten luit., de 2de luits. R. H. Troost en H. A. Le Bron de Vexela, beiden van het korps. Bij het 3de reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luit. P. C. Colthoff, van het korps. Bij het 5de reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luits. E. W. J. Sassen en L. A. J. van Boxmeer, beiden van het korps. Bij het 6de reg. inf., tot 1sten luit., de 2de luits. P. Lelsz en F. Paro, beiden van het korps. Bij het 7de reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. A. A. A. van Laak, van het korps; tot kapt. van de 2de kl.: de 1ste luit. J. C. van Schermbeek, van het 6de reg. inf., en de 1ste luit. A. H. L. Badings, van het 4de reg. inf.; tot 1sten luit.: de 2de luit. J. G. van der Schaaf, van het korps — Bij het wapen der art. Bij het 2de reg. vest.-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. L. Zegers Veeckens, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het 3de reg. vest.-art., tot 1sten luit.: de 2de luit. N. Klaassen, van het korps. — Bij het personeel van de geneesk. dienst der landm., tot offic. van gezondh. 1ste kl.: de offic. van gezondh. 2de kl. L. J. Dumont, van het 2de reg. huz.; tot offic. van gezondh. 2de kl.: de offic. van gezondh. 3de kl. op non-activiteit L. J. Weijdung, alsmede de officen. van gezondh. 3de kl. J. M. W. van Dusseldorp en J. A. van der Stok, beiden gedetacheerd bij het leger in Nederl.-Indië en J. C. Rolandus Hagedoorn, van het reg. rijd. art.; tot apotheker 1ste kl.: de apoth. 2de kl. A. van Wijk, van het person.; tot apoth. 3de kl.: de heer H. van Gelder.

Overgeplaatst.

Bij het 1ste reg. inf., de 2de luit. J. E. Jurling, van het 5de reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek. Bij het 4de reg. inf., de 2de luit. J. H. C. Ehrenburg, van het 2de reg. inf. — Bij het 1ste reg. vest.-art., de kap. M. L. C. Staring, van het 2de reg. vest.-art. — Bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, de 2de luits. W. M. de Jong van Lier en W. J. A. de Kempnaer, beiden van het 7de reg. inf.

Definitief bij het M. v. O. werkzaam gesteld.

De kap. ingenieur T. M. baron van Eck van Panthaleon, gedetacheerd bij het M. v. O.

Bestemd

tot hoofd der keuringscommissie bij de art. stapel- en constr.-magaz., en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf der art., de kap. M. J. Soutendam, van het 1ste reg. vest.-art.

Belast

met het materieel te Dordrecht, de kap. L. Zegers Veeckens, van het 2de reg. vest.-art.

In active dienst hersteld.

Bij het 6de reg. inf., de 2de luit. der inf. op non-activiteit P. J. Schipperheijn, de 2de luit. der kav., op non-activiteit W. C. G. van Welderen baron Rengers.

Gedetacheerd.

Voor den tijd van 5 jaren, bij het leger in Oost-Indië, de offic. van gezondh. 1ste kl., W. J. Meijer, van het 8ste reg. inf.

Eervol ontslagen.

De 1ste luit. G. Jesse, van het 4de reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Op non-activiteit gesteld.

De kap. A. P. F. Prince, van het 1ste reg. inf. en de 1ste luit. P. Lelsz, van het 6de reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Gepensionneerd.

De generaal-majoor M. D. graaf van Limburg Stirum, van den grooten staf, adjud. van Z. M., ter beschikking van den Minister van Oorlog, en zulks onder dankbetuiging voor de vele en hoogstgewigtige en langdurige diensten aan het leger hier te lande bewezen; de kap. W. Jarman, van het 7de reg. inf., de apoth. 1ste kl. P. T. Ras, van het person. van de geneesk. dienst der landm.

Overleden.

De kap. F. C. Visscher, van den staf der inf., en hoofd der keuringscommissie bij de art.-stapel- en constr.-magaz.; de kap.-adm. van kleeid. en wap. J. J. A. van der Weg, van de K. M. A.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Geplaatst.

Bij het 10de bat. inf., de 1ste luit. A. W. K. ter Beek, uit Ned. aangekomen; bij het 11de bat., de kap. T. Stumpf, van verlof uit Ned. terug; bij het 13de bat. de 2de luit. J. B. van Heutsz, uit Ned. aangekomen; — bij het gr. milit. hospit. te Weltevreden, de offic. van gezondh. der 2de kl. J. C. Gaerthé en H. W. Sandberg, uit Ned. aangekomen.

Overgeplaatst.

Bij de 2de afd. van het Dept. v. O., de 2de luit. J. L. Granpré Molière, van het person. der art.; als chef van den staf in de eerste milit. afd. op Java, de kap. W. L. E. Stollé, van het 9de bat.; — bij het 2de bat. inf., de 1ste luit. E. Greve, van het 16de bat.; bij het 3de bat. inf., de kap. W. C. van Marion, van het 1ste bat., de kap. S. J. E. J. V. Barthelemy, de 2de luits. W. S. Kruijt en H. Ovink, allen van het 5de en de 1ste luit. J. M. Romijn, van het 1ste bat.; bij het 4de bat., de 2de luit. J. Hesse, van het 5de bat.; bij het 6de bat., de kap. B. H. N. van Reijn, van het garn.-bat. der Mol. eilanden, de 1ste luit. F. A. Begemann en de 2de luit. C. F. Remy, resp. van het 17de en 16de bat.; bij het 8ste bat., de 1ste luit. J. J. van Bakkenes, van het 14de bat.; bij het 10de bat., de kap. J. J. W. E. Versteeg, chef van den staf der 3de brigade voor de 2de expeditie tegen Atchin; en in deze betrekking, de kap. W. Pordon, van het 3de bat.; bij het 12de bat., de kap. T. H. Welters, van het 11de bat.; bij het 14de bat., de 1ste luit. A. E. C. J. Boudewijns, van het 13de bat.; teruggeplaatst: staf der genie, de 1ste luit. J. J. Staal, van de 2de afd. van het Dept. v. O.; — bij het garn.-hospit. te Padang, de apoth. der 2de en 3de kl. J. G. Milius en L. C. Hekmeijer, resp. van 's Rijks magaz. van geneesm. en het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij dit hosp., de offic. van gezondh. der 2de kl. dr. C. H. A. Westerhoff, van de geneesk. dienst te Celebes en o.

Eervol ontslagen.

De kap. der inf. T. K. Martin; de klerk bij de milit. admin. te Padang A. J. Caron.

Tweejarig verlof verleend,

aan den luit.-kol. H. Termytelen; aan den kap. W. G. van den Bergh; aan den 2den luit. T. Stam, allen van het wapen der inf.; aan den 1sten luit. der kav. L. A. van der Dussen.

Overleden.

C. R. W. J. Menthen, 1ste luit.-kwartierm. milit. adm., op de reis naar Ned. aan boord van het schip Zaanstroom, den 22sten November 1871; — J. D. A.; van den Bos, 1ste luit. der inf., afgevoerd, als zijnde vermoedelijk met het schip Ternate vergaan, den 3den September 1873; — D. Kerrebijn, magazijnm. 1ste kl. (kap.) der art., te Weltevreden, den 13den September 1873; — D. F. Kamsma, magazijnm. 2de kl. (1ste luit.) der art., te Soerabaja, den 18den September 1873.

THE HISTORY OF THE UNITED STATES

The history of the United States is a story of growth and change. It begins with the first settlers who came to the shores of North America in search of a better life. Over the years, the country has expanded its territory, fought wars, and built a strong government. Today, it stands as a powerful nation, respected and admired around the world.

The early years of the United States were marked by exploration and discovery. Explorers like Christopher Columbus and John Cabot opened up new worlds for Europeans. The Pilgrims and Puritans came to the New World in search of religious freedom. The American Revolution was a turning point in the country's history, as the colonies fought for independence from Great Britain. The Constitution was written, and the United States became a new nation.

The 19th century was a time of great change and growth. The country expanded westward, and new states were added to the Union. The Civil War was a dark chapter in the nation's history, as the North fought to keep the Union together and the South fought for independence. The war ended in 1865, and Reconstruction began.

The 20th century has been a time of progress and innovation. The United States has led the world in many ways, from the invention of the airplane to the development of the atomic bomb. The country has also faced many challenges, including the Great Depression and World War II. Today, the United States continues to grow and change, and its future is bright.

The history of the United States is a story of hope and achievement. It is a story of a nation that has overcome many challenges and built a great future. The United States is a land of opportunity, and its people are proud of their country.

BIJLAGE II.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 2.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(28 Januari—25 Februari 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd.

Bij den grooten staf, tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. H. Beijerman, van dien staf, toegevoegd aan Z. K. H. Prins Alexander der Nederlanden. — Bij het wapen der art. Bij het 2de reg. vest.-art., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. G. A. Ramaer, van het korps. Bij het reg. rijd. art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. W. H. Biernman, van het korps. — Bij het korps ing., min. en sapp., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. R. J. van Moock, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. C. E. J. de Lille Hogerwaard, van het korps.

Overgeplaatst.

Bij den grooten staf: de kap. H. Beijerman, van het reg. rijd. art., toegevoegd aan Z. K. H. Prins Alexander der Nederlanden. Bij het 4de reg. inf.: de 2de luit. A. van der Voort, van het 6de reg. inf. Bij het 6de reg. inf.: de 1ste luit. B. J. J. Magnin, van de divisie Koninklijke Maréchaussée van Limburg; de 2de luit. L. Roelants, van het 1ste reg. inf., en zulks met den 1sten Mei a. s. Bij het wapen der Koninklijke Maréchaussée, divisie van Noord-Brabant en Zeeland: de kap.-administr. van kleed. en wapen. B. J. Rademakers, van het 2de reg. huz.

Verplaatst.

Naar de divisie van Limburg, standplaats Maastricht, de 2de luit. K. Dorsman, van de Koninklijke Maréchaussée van Noord-Brabant en Zeeland.

In activen dienst hersteld.

Bij het 3de reg. vest.-art., de 1ste luit. der art. op non-activiteit jhr. C. van der Wijck; de apotheker der 3de kl. op non-activiteit L. C. Beukers.

Eervol ontheven

van de functiën van eerstaanwend ingenieur te Heusden en verplaatst naar Utrecht, de kap. eerstaanwend ingenieur G. L. Kepper, en zulks met 1 Mei a. s. Uit zijne betrekking van adjudant, de 1ste luit.-adj. G. E. Haarsma, van het 7de reg. inf.

Op non-activiteit gesteld.

De 1ste luit.-adj. G. E. Haarsma, van het 7de reg. inf.

Tijdelijk gepensionneerd en wel voor den tijd van 5 jaren.

De 1ste luit. der inf. op non-activiteit W. A. H. baron van Voorst van Lijnden

Gepensionneerd.

De majoor der inf. op non-activiteit J. A. L. O. van der Monde, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kap. der art. op non-activiteit F. J. C. Broers.

Overleden.

De kap. der art. op non-activiteit H. W. de Quartel.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Bevorderd.

Tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luit.-kwartierm. C. H. Jeltens; tot 2den luit.-kwartierm. P. T. Couperus.

Geplaatst.

Bij de geneesk. dienst, bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 1ste kl. A. H. A. Gobée; ter Sumatra's westk. en o., de offic. v. gez. met den rang van 1sten luit. R. Lightfoot; bij de tweede expeditie tegen het rijk van Atchin, de offic. v. gez., respect. met den rang van majoor en kap. C. Mayo en John, C. Galton, allen uit Ned. aangekomen; — bij het wapen der inf., bij het 8ste bat., de 2de luit. J. Bosman, in activiteit hersteld.

Overgeplaatst.

Bij de 4de afd. van het Dept. v. oorlog (verkenningen), tijdelijk boven de formatie, de 1ste luit. W. A. A. Visser, van het 9de bat. inf.; als commandant der Padangsche bovenlanden, de luit.-kol. F. C. A. Stoecker, pl. commt. te Soerabaja; bij het 1ste bat. inf., de kap. T. Stumpf, van het 11de bat.; bij het 4de bat. inf., de kap. P. C. Gaal en de 2de luit. P. H. de Wit, respect. van het 15de en 5de bat.; bij het 8ste bat., de inl. 1ste luit. Maska, van het 7de bat.; bij het garn.-bat. der Mol. eil., de luit.-kol. J. van Leijden, commandt. der Padangsche bovenl.; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., de 1ste luit. F. L. Kaiser, van het 16de bat.; bij het reserve-halvebataljon barisan van Madura, de majoor H. Tissot van Patot, van het 11de bat. — Bij het wapen der inf. van het leger hier te lande bij dat in Oost-Indië, de 2de luit. N. H. J. Richelle, van het 5de reg. inf.

Gedetacheerd

tijdelijk, bij het wapen der genie, de 1ste luits. E. S. Tielemann en C. P. J. van Vliet, respect. van het 10de en 15de bat. inf.

Op non-activiteit gesteld

De offic. v. gez. der 1ste kl. C. H. E. Deelken.

Overleden.

C. H. C. Dumont, kapitein der inf., te Kedong Kobo, den 27sten Sept. 1873.

Op de 2de expeditie bij Atchin: de 2de luit. der inf. B. A. van Helden Tucker, gedetacheerd bij het O. I. leger; de 2de luits. der inf. J. H. A. van Daalen en G. N. Levert; aan zijne wonden overleden, de kapit. der inf. W. H. Voorman, gedetacheerd bij het O. I. leger; de paardenarts J. H. Sorber; gesneuveld, de kapitein P. F. T. La Fors en de 1ste luit. J. A. L. Schoenmaeckers, beiden gedetacheerd bij het O. I. leger; de kapit. der genie A. W. Nolthenius; de kapit. der inf. H. T. Mulder, gedetacheerd bij het leger in O. I., en de offic. v. gez. der 1ste kl. J. F. P. Ermerins; gesneuveld, de 1ste luit. G. A. Raaymakers, de kapiteins W. C. H. Eichholtz en T. E. Merens; de 2de luit. A. Beekhuis; de kapit. C. J. Stulp; gesneuveld, de 1ste luit. C. van Leeuwen, gedetacheerd bij het leger in O. I.; de kapit. W. Pordon; aan zijne verwonding, de 1ste luit. der inf. A. P. A. A. F. baron de Bounam de Rijckholt.

BIJLAGE III.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 3 EN 4.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(26 Februari—25 Maart 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd.

Tot luit.-generaal: de gener.-majoor R. A. Jackson, adj. van Z. M. in buitengewonen dienst, lid van het hoog militair gerechtshof. Bij den plaatselijken staf, tot kap. plaatsel. adj. der 1ste kl.: de 1ste luit. J. G. F. Wollweber, plaatsel. adj. der 2de kl. te Leiden. — Bij het wapen der inf. Bij den staf van het wapen, tot luit.-generaal: de gener.-majoor N. Mac-Leod, adj. van Z. M. in buitengewonen dienst, inspecteur der inf. Bij het reg. gren. en jagers, tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. jhr. W. L. van Spengler, van het reg. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luits. F. W. A. baron van Dedem van Driesberg, van den staf der inf., werkzaam bij het M. v. O. en R. H. L. Groeneveld, van het 8ste reg. inf., gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt. Bij het 2de reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. L. J. Souman, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. B. van Bekum, van het korps. Bij het 4de reg. inf., tot majoor: de kap. W. G. Weier, van het 1ste reg. inf. Bij het 7de reg. inf., tot adj.: de 2de luit. J. L. M. van der Vinne, van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot luit.-kolonel: de majoor M. M. Westenberg, van het 4de reg. inf. — Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. L. J. Risseuw, van dien staf. Bij het reg. veld-art., tot majoor: de kap. L. E. F. Bolomeij, van het 2de reg. vest.-art. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. L. F. Maas Geesteranus, van het reg. rijdende art. Bij het 2de reg. vest.-art., tot kolonel: de luit.-kolonel K. H. van Diepenbrugge, commt. van het korps; tot luit.-kolonel: de majoor H. A. A. van Rijssen, van het reg. veld-art. Bij het 3de reg. vesting-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. J. J. L. P. Snabilié, van het reg. veld-art. Bij het reg. rijdende art., tot kolonel: de luit.-kol. W. de Villeneuve, van het korps. — Bij het personeel van den geneesk. dienst der landmacht, tot officier van gezondh. der 1ste kl.: de officier van gezondh. der 2de kl. C. de Mooij; tot officier van gezondh. der 2de kl.: de officier van gezondh. der 3de kl. J. M. Vorst.

Overgeplaatst.

Bij het 6de reg. inf.: de 2de luit. J. C. Alberti, van het 1ste reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek. Bij het 7de reg. inf.: de 1ste luit. B. J. J. Magnin, van het 6de reg. inf. Bij het 8ste reg. inf.: de kap. G. S. A. de Ronde, van het 1ste reg. inf. Bij het 2de reg. vest.-art.: de kap. F. Coers.

van het 3de reg. vest.-art. Bij het 3de reg. vest.-art.: de 1ste luit. S. J. van Nooten, van het 2de reg. vest.-art., en in verband daarmede eervol ontheven van zijne betrekking tot de art.-instr.-kompagnie; de 2de luit. T. H. A. Tromp, van het 2de reg. vest.-art.

Verplaatst.

Van Leiden naar 's Hage, de majoor C. J. van Orsoy Veeren, van het reg. veld-art.; van Utrecht naar Leiden, de majoor J. J. C. baron Taets van Amerongen, van het reg. veld-art.; naar Delfzijl, de kap. C. van Lemmeren, plaatsel. adj. der 1ste kl. te Wierickerschans; naar Wierickerschans, de 1ste luit. F. C. H. L. van Erkelens, plaatsel. adj. der 2de kl. te Grave; naar Gorinchem, de 1ste luit. J. L. Pierson, van het bat. min. en sapp.

Van gedetacheerd teruggekeerd en weder bij het leger hier te lande ingedeeld.

Bij het 2de reg. inf., de 1ste luit. der inf. J. J. Bloys van Treslong, gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië.

Werkzaam gesteld bij het M. v. O.,

en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf der inf., de 1ste luit. G. J. D. E. Riesz, van het 8ste reg. inf., gedetacheerd bij de milit. verkenningen.

Gedetacheerd.

Bij het M. v. O. tot 1 Mei a.s., de kap. F. W. A. baron van Dedem van Driesberg, van het 1ste reg. inf. Bij het koloniaal werfdepôt, de 1ste luit. D. C. A. Smit, van het 5de reg. inf.

In actieven dienst hersteld.

Bij het 7de reg. inf., de 1ste luit. der inf. op non-activ. J. Scheuer. Bij het personeel van den geneesk. dienst der landmacht, de officier van gezondh. der 2de kl. L. J. Weijdung.

Op non-activiteit gesteld.

De luit.-kolonel jhr. W. U. C. ridder van Rappard, van het 2de reg. vest.-art., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kap. P. K. P. J. van Sloten, van het 8ste reg. inf.; de kap. H. A. Schneiders van Greiffensweert, van het 1ste reg. vesting-art., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kap. J. Delfos den Doren, van het 3de reg. inf.; de 1ste luit. J. P. Wijnstroom, van het 3de reg. huzaren, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek, en in verband daarmede eervol ontheven van de functien van onderwijzer op den wetenschappelijken cursus der cavalerie; de 2de luit. A. M. de Bruijn, van het 3de reg. vest.-art., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag.

Gepensionneerd.

De luit.-kolonel L. J. G. Gijsen, van het 8ste reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benocmd.

Bij de milit. administr., tot 2den luit.-kwartierm. W. P. van Berckel Bik, de fourier-schrijver A. van Kaathoven, de sergeant L. Nauta, de fouriers L. Maurer en T. F. Filet en de sergn. A. D. Chericx, J. P. van der Schaft en H. J. Osten. Bij het wapen der inf., tot 2den luit., de sergt.-majoor H. F. V. M. Schwing; de sergeanten H. F. Meijer, W. Voorthuizen, F. E. Reurhoff, R. Lodewijk, J. W.

Wijs, W. T. van der Mijl Decker, W. A. T. Diederich, H. Lincklaen Westenberg, W. J. Fullinck, J. L. Laceulle, J. C. Opperman, J. H. A. W. Schultze, H. Zintel, A. A. A. M. van Goor, A. T. R. de Brauw, T. A. van Leer, P. Ahlers, M. C. L. Langguth, M. C. de Vos, J. van Hartingsveld, G. A. Hansen, T. H. Bollaert en J. Rozenraad.

Bevorderd.

Bij het wapen der inf., tot kolonel, de luit.-kol. J. L. J. H. Pel; tot majoor, de kaps. W. J. Havenga, tevens geplaatst bij den generalen staf, R. D. W. Koops, thans met verlof in Ned., A. P. W. Meis en H. M. Tersteege, J. P. van Lier en H. C. V. A. Demmeni; tot kap., de 1ste luits. D. de Vijver, W. F. N. A. van Loenen en A. Bosch; tot 1sten luit., de 2de luits. C. de Jongh, G. H. G. J. L. M. Ruempol, J. van Vulpen, W. Dumortier, M. W. P. C. de Jonker en G. J. Turk. — Bij het wapen der art., tot majoor, de kap. T. J. A. van Zijl de Jong; tot kap., de 1ste luits. D. H. Niepce en J. A. Nuy; tot 1sten luit., de 2de luits. A. B. C. Dom en A. L. van Hoogstraten. — Bij het wapen der genie, tot kap., de 1ste luit. E. C. J. Heijligers. — Bij den geneesk. dienst, tot apoth. der 2de kl., die der 3de kl. J. van Selins. — Bij de milit. administr., tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luit.-kwartierm. G. M. A. Gobée. — Tot magazijnm. der 1ste kl., die der 2de kl. F. B. Möckel.

Geplaatst.

Bij den generalen staf, als sous-chef, de luit.-kol. K. L. Pfeiffer; bij het topogr. bureau en de milit. verkenningen, de majoor W. J. Havenga, beiden van genoemden staf. — Bij den geneesk. dienst, bij het gr. milit. hosp. te Soerabaja, de apoth. der 1ste kl. W. E. J. Hekmeijer, van verlof uit Ned. terug; bij dat te Weltevreden, de offic. v. gez. der 2de kl. L. B. E. Ledeboer; bij dat te Samarang, de offic. v. gez. der 2de kl. A. J. B. Boekelman; bij dat te Soerabaja, de offic. v. gez. der 1ste kl. J. van Dorsten en die der 2de kl. J. K. Stakman Bosse, allen uit Ned. aangekomen als gedetacheerd bij het Ned. Ind. leger; bij de 2de expeditie tegen het rijk van Atchin, de offic. v. gez. met rang van kap. J. R. Hofman, uit Ned. aangekomen; bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de officieren v. gez. der 2de kl. E. de Wolff, P. A. Platteeuw en die der 3de kl. J. A. van der Stok, alle drie uit Ned. aangekomen, de laatste voor twee jaren gedetacheerd; bij het gr. milit. hosp. te Soerabaja, de offic. v. gez. der 2de kl. F. M. Lammert, uit Ned. aangekomen; ter W.-afd. v. Borneo, de offic. v. gez. der 1ste kl. K. W. Hamilton of Silvertonhil, op Banka, de offic. v. gez. der 2de kl. dr. J. C. W. Vischer, de beide laatsten van verlof terug. — Bij het wapen der inf., bij het 1ste bat., de 2de luit. A. van Leeuwen, uit Ned. aangekomen; bij het 10de bat., de kaps. J. van Weeren en E. Heck, de 1ste luit. C. C. F. H. Jagemann, alle drie van verlof uit Ned. terug; de 2de luits. H. F. V. M. Schwing, H. Lincklaen Westenberg, F. E. Reurhoff en A. T. R. de Brauw, alle vier onlangs tot dien rang benoemd; bij het 11de bat., de kap. J. C. van Blokland, en de 2de luits. J. H. B. Jager, G. A. Hansen en J. L. Laceulle, de beide eersten van verlof uit Ned. terug, de overigen onlangs tot dien rang benoemd; bij het 13de bat., de 2de luits. J. C. Opperman, A. A. A. M. van Goor en J. Roosendaal, allen onlangs tot dien rang benoemd; bij het 15de bat., de 2de luit. M. C. de Vos, onlangs tot dien rang benoemd; bij het 16de bat. als adj., de 1ste luit. C. A. E. Neeb, van het bat.; bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de kap. E. P. van der Svaag; bij het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. van Borneo, de 1ste luit. L. H. L. Himpe, en de 2de luits. W. Dumortier en J. J. S. van Kempen, allen van verlof uit Ned. terug.

Overgeplaatst.

Bij den generalen staf, de luit.-kol. der genie, chef van het topogr. bureau K. L. Pfeiffer; bij dien staf, de kapitein van het wapen der infanterie G. C. E. van Daalen, H. C. A. Ruempol, M. T. H. Perelaer en F. von Baluseck; de ritm. F. H. von Boddien, en de kap.-adj. van den commandant van het leger A. R. W.

Gey van Pittius, van het wapen der art.; bij den staf der 2de brigade, de luit.-kol. J. L. J. H. Pel, van het 14de bat.; als pl. commt. te Samarang, de luit.-kol. B. W. van Yperen, van het 6de bat. — Geneesk. dienst, bij het gr. milit. hosp. te Samarang, de offic. v. gez. der 2de kl. J. C. Gaerthé, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden: bij dit hosp. de offic. v. gez. der 1ste kl. G. A. Roland, van den geneesk. dienst der Mol. eil.; ter Sumatra's westk. en o., de offic. v. gez. der 2de kl. M. L. von Söhsten, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den geneesk. dienst der Mol. eil., de offic. v. gez. der 1ste kl. E. van Hengel, van het garniz. te Weltevreden; ter Sumatra's westk. en o., de offic. v. gez. der 2de kl. L. B. E. Ledeböer en J. K. Stakman Bosse, resp. van het gr. milit. hosp. te Weltevreden en Soerabaja; bij het garniz. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 1ste kl. P. C. van Goens, van den geneesk. dienst der W.-afd. van Borneo; bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 2de kl. J. G. Kroon, van den geneesk. dienst van Banka; van Celebes en o., de offic. v. gez. der 2de H. G. G. Heringa, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den geneesk. dienst der 3de brigade, de offic. v. gez. der 2de kl. J. D. L. Harders, van den geneesk. dienst der 1ste brigade te Padang. — Infanterie, bij het 2de bat., de 1ste luit. F. A. Begemann, van het 6de bat.; bij het 5de bat., de kap. P. van Drimmelen, van het garn.-bat. der W.-afd. v. Borneo; bij het 4de bat., de 2de luit. D. F. Huijer, van het 14de bat.; bij het 6de bat., de 1ste luit. L. F. A. Winkel, van het 2de bat.; bij het 11de bat., de kap. G. A. H. van Steenvelt, van het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen; de kap. W. H. van de Pol, van het 12de bat.; bij het 12de bat., de 1ste luit. J. C. F. Schoggers en de 2de luit. jhr. H. T. Leijssius, resp. van het suppl.-bat. te Meester Cornelis en van het 11de bat.; bij het 14de bat., de 1ste luit. E. Greve, van het 2de bat.; de tot majoor bevorderde kap. A. Meis, van het 9de bat.; bij het 17de bat., de 1ste luit. H. Wetselaar, van het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o.; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o.; de 1ste luits. C. M. Slangen en J. J. van Berg, beiden van het 17de bat.; bij het suppl.-bat. te Meester Cornelis, de 1ste luit. jhr. O. Z. Trip, van het 12de bat.; bij het subsist.-kader te Batavia, de 1ste luit. O. H. L. Nieuwenhuysen, van de garn.-comp. van Bantam. — Bij het materieel der art., als president der commissie, belast met het nemen van proeven met het geschut, de kap. C. M. Gude van het personeel. — Bij het personeel van den geneesk. dienst in Oost-Indië, tot officier van gezondh. der 2de kl., de Heer J. D. Matthieu. — Voor den tijd van 5 jaren bij het leger in Oost-Indië, de officier van gezondh. der 1ste kl. C. de Mooy, van het personeel van den geneesk. dienst van het leger hier te lande.

Eervol ontslagen.

De majoor der inf. J. H. Swaving; de 2de luit. der cav. C. H. Jacobs; de kap. der art. G. S. Nederveen Pieterse; de magazijnm. der art. 1ste kl. L. R. A. Rijcken; de klerk bij de milit. administr. S. P. Barros.

Op non-activiteit gesteld

de 1ste apoth. (majoor) F. Hekmeijer, van verlof uit Ned. terug.

Tweejarig verlof verleend,

aan den kap. der inf. C. A. Gobius; aan den onder-intend. der 2de kl. P. F. Kraal.

Overleden.

R. O. Aitton, 1ste luit. der inf., te Willem I, den 20sten Nov. 1873; — H. A. B. Hasselaer, 2de luit. der inf., in het groot milit. hosp. te Weltevreden, den 27sten October 1873.

Op de tweede expeditie tegen Atchin, aan zijne bekomen verwonding bij den aanval van de versterkingen van Ketapan en Doewa, op 15 Februari jl., de luit. der cavalerie W. C. Tijn; aan zijne bekomen verwonding bij de inneming van den Missigit, de kap. P. E. F. A. von Mauntz; de 2de luit. H. A. de Wit, beiden van het wapen der infanterie.

BIJLAGE IV.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 5.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(26 Maart—25 April 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Tot adjudant van Z. M. in buitengewonen dienst: de gepens. gener.-majoor met rang van luit.-gener. jonkh. J. F. A. van Panhuijs; tot kapit. van de 2de kl.: de 1ste luit. der inf. op non-activiteit F. van der Esch. Bij den grooten staf, tot gener.-majoor commandant der 3de divisie inf., tevens belast met het bevel in de 2de milit. afd.: de kol. F. R. de Haes, comm. van het 8ste reg. inf.; tot luit.-kol.: de majoor jonkh. K. W. de Kock van dien staf, adj. van Z. K. H. den Prins van Oranje; tot adjudant van Z. M. in gewonen dienst: de luit.-kol. jonkh. W. J. A. Storm de Grave, van het 3de reg. huz. Bij den plaats. staf: tot gener.-maj. plaats. comm. der 1ste kl. te 's Hage: de kol. G. H. J. Michelhoff, van het 2de reg. huz.; tot kol. en plaats. comm. te Nijmegen: de luit.-kol. C. Butgault, van het 2de reg. inf.; tot kap. en plaats. comm. der 1ste kl.: de 1ste luit. F. C. H. L. van Erckelens, plaats. adj. der 2de kl. te Grave. Bij het wapen der infanterie. Bij den staf van het wapen, tot kap. der 1ste kl.: de kap. der 2de kl. H. E. Kleijn, van dien staf, werkzaam bij het D. v. O. Bij het 1ste reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luits. H. B. de Blij, van het reg. gren. en jag. en J. H. Weenink, van den staf der inf., werkzaam bij de K. M. A. Bij het 2de reg. inf., tot luit.-kol.: de majoor F. G. H. Driessen, van het 4de reg. inf.; tot adj.: de kap. H. la Fors, van het 2de reg. inf.; tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. L. Mulder, van het korps; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. H. J. Bergé, van het reg. gren. en jag.; tot 1sten luit.: de 2de luits. H. L. V. E. Salomon, van het 7de reg. en A. W. van der Shuijs, van het 1ste reg. inf. Bij het 3de reg. inf., tot kolonel: de luit.-kol. C. M. H. Pel, comm. van het korps; tot majoor: de kap. W. H. Doorman, van het reg. gren. en jag.; tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. A. K. H. W. Vogel, adj. bij het korps; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luits. W. L. de Petit van het 2de reg. inf. en J. T. T. C. van Dam van Isselt, van het reg. gren. en jag.; tot 1sten luit.: de 2de luits. J. B. Veltman en J. A. Roeloffs, beiden van het korps. Bij het 4de reg. inf., tot majoor: de kap. W. A. bar. Mulert tot de Leemkule, van het reg. gren. en jag.; tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. A. M. van der Heide, van het korps; tot 1sten luit. de 2de luits. J. G. van Sandick en C. G. van Hees, beiden van het korps. Bij het 6de reg. inf., tot kol. en komm.: de luit.-kol. W. B. Bunnik, belast met het bevel over het korps; tot 1sten luit.: de 2de luits. P. J. Schipperheijn en J. C. Buijendijk, beiden van het korps. Bij het 7de reg. inf.,

tot luit.-kol.: de majoor A. T. Beijen, van het korps; tot majoor: de kaps. der 1ste kl. A. Tückermann, van het 4de reg. inf. en J. H. H. Dommers, van het 6de reg. inf.; tot 1sten luit.: de 2de luit. D. Vinkhuijzen, van het korps. Bij het 8ste reg. inf., tot kol. en comm.: de luit.-kol. P. Heitz, van het 7de reg. inf.; tot 1sten luit.: de 2de luits. G. A. Pitlo en H. J. E. Nierstrasz, beiden van het korps. Bij het instr.-bat., tot maj. en komm.: de kap. A. Pompe, van het reg. gren. en jag.; tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. W. G. Rempelman, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. A. J. F. van Overstraten, van het korps. Bij het wapen der cavalerie. Bij het 1ste reg. huz., tot ritm. van de 1ste kl.: de ritm. van de 2de kl. B. J. Couvee, instr. bij het korps; tot ritm. van de 2de kl.: de 1ste luit. W. H. Nolthenius, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. jonkh. A. C. bar. van Asbeck, van het korps. Bij het 2de reg. huz., tot kol. en comm. van het korps: de luit.-kol. jonkh. J. G. A. van Spengler, van het korps; tot luit.-kol.: de majoor C. L. Hermens, van het 4de reg. huz.; tot 2den luit. adm. van kleed. en wap.: de serg. maj. J. J. Koning, van het reg. gren. en jag. Bij het 3de reg. huz., tot luit.-kol.: de majoor C. L. S. List, van het korps; tot majoor: de ritm. F. C. D. M. Hinlopen, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. W. A. Storm de Grave, van het 2de reg. huz. Bij het 4de reg. huz., tot majoor: de ritm. J. N. Kohn, van het korps; tot ritm. van de 1ste kl.: de ritm. van de 2de kl. G. J. IJssel de Schepper, adj. van het korps; tot ritm. van de 2de kl.: de 1ste luit. F. A. de Jong van Beek en Donk, van het 2de reg. huz.; tot 2den luit. adm. van kleed. en wap.: de serg. maj. J. Ligter, van het instr.-bat. Tot adj. van den comm. in de Nieuwe Hollandsche waterlinie bezuiden de Lek en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf der art.: de kap. M. L. C. Staring, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het reg. veld-art., tot 2den luit. adm. van kleed. en wap.: de serg. E. A. P. M. C. de Booi, van het 5de reg. inf. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. Badon Ghijben, adj. van het korps.

Overgeplaatst.

Bij de Koninkl. Milit. Akad.: de 1ste luit.-administr. van kleeding en wapening J. Bogaerts, van het reg. veld-art. Bij het reg. gren. en jagers: de majoor W. C. E. de Villeneuve, van het 3de reg. inf.; de kaps. jhr. A. M. C. H. Bowier en jhr. A. W. van Reigersberg Versluys, beiden van het 1ste, J. E. Simon, van het 8ste reg. inf., en de 1ste luit.-adj. jhr. A. C. J. Wittert, van het 2de reg. inf., en in verband daarmede eervol ontheven van zijne betrekking van adjudant: de 1ste luit. J. J. L. Bruinier, van het 4de reg. inf.; de 1ste luit. D. C. van der Nagel, van het 5de reg. inf., en in verband daarmede eervol ontheven van zijne functiën van instruct. bij den wetenschappelijken cursus der onderoffic. te 's Bosch; de 1ste luits. L. F. A. van der Goes, van het 6de, C. A. Wagner, H. J. Hoogeven, J. B. Vorstman en A. J. Prager, van het 7de reg. inf., alsmede de 1ste luit. G. J. D. E. Riesz, van het 8ste reg. inf., en in verband daarmede eervol ontheven van zijne betrekking bij het D. v. O. Bij het 1ste reg. inf., de kap. C. B. A. Opscholtens, van het 3de reg. inf., gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië. Bij het 2de reg. inf.: de 2de luit. A. A. C. Harting, van het 1ste reg. inf. Bij het 4de reg. inf.: de kap. H. van den Bosch, van het 3de reg. inf., en de 1ste luits. J. P. A. de Kleijn, van het 1ste en A. K. van der Garden, van het 5de reg. inf. Bij het 6de reg. inf.: de kap. L. J. J. A. Joost, van den staf der inf., werkzaam bij de Normaal-schietschool, en zulks op het daartoe door hem te kennen gegeven verlangen en in verband daarmede eervol ontheven van zijne betrekking tot de Normaal-schietschool. Bij het 8ste reg. inf.: de kap. F. W. A. baron van Dedem van Driesberg, van het 1ste reg. inf., en de 2de luit. S. J. Cochius, van het 1ste reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek. Bij het 3de reg. huz.: de ritm. E. van Wickevoort Crommelin, van het 1ste reg. huz. Bij het bat. min. en sapp.: de kap. G. L. Kemper, van het korps ing., min. en sapp. Bij het wapen der art. van het leger hier te lande: de 1ste luits. der art. W. C. Willemsen, F. N. Knoch, en de 2de luits. der art. J. R. de Wolff, J. Bueno de Mesquita en J. R. G. de Veer, allen van het leger in West-Indië.

Verplaatst.

Van het bat. min. en sapp. naar Utrecht, de kap.-ing. J. Drabbe; van Hellevoetsluis naar Brielle, de 1ste luit.-ing. J. Hemkes.

Eervol ontslagen.

De 1ste luit. jhr. J. D. Six, van het korps ing., min. en sapp., adj. van den kommt. in de N.-H. waterlinie bezuiden de Lek, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Eervol ontheven

van zijn tegenwoordig bevel, en op zijn verzoek op non-activiteit gesteld, de kolonel J. C. J. Kempees, kommt. van het instr.-bat., met 's Konings tevredenheid- en dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten door hem tot dusverre bewezen. Uit zijne betrekking bij het D. v. O., de kap. F. W. A. baron van Dedem van Driesberg. Van het materieel te Naarden, de kap. J. van Lelyveld, van het 1ste reg. vest-art.

Gedetacheerd

voor den tijd van vijf jaren bij de landmagt in West-Indië, de 2de luit.-kwartierm. K. F. C. van Vliet Harsveldt, van het 7de reg. inf.

Bepaald

dat de kap. der genie W. Rooseboom, gedetacheerd bij de stafschool, zijn korps zal rejoinneeren en al dadelijk gedetacheerd worden bij den generalen staf, ten einde op te treden als adjunct-chef van den staf bij de 4de divisie inf.

Bestemd

tot onderwijzer op den wetenschappelijke cursus der onderofficieren en korporaals der cavalerie, de 1ste luit. jhr. C. Janssens, van het 2de reg. huz.

Werkzaam gesteld

bij de Normaal-schietschool, en in verband daarmede in zijnen rang overgeplaatst bij den staf der inf., en tevens eervol ontheven van zijne betrekking van adjud., de kap.-adj. W. C. D. van Rijen, van het 2de reg. inf. Bij het D. v. O., de 1ste luit. L. Tissot van Patot, van het 4de reg. inf., en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf der inf.

Op non-activiteit gesteld.

De 1ste luit. J. P. L. Gelpke, van het 4de reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek; de 2de luit. A. de Koter, van het 1ste reg. inf.

Gepensionneerd.

De gener.-majoor jhr. J. F. A. van Panhuys, adj. des Konings, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van luit.-generaal; de gener.-majoor F. C. H. baron van Tuyl van Serooskerken, plaatsel. kommt. der 1ste kl. te 's Hage, waarnemend gouverneur der residentie; de gener.-majoor A. E. Mansveldt, kommt. der 3de divisie inf., tevens belast met het bevel in de 2de milit. afd.; de luit.-kolonel jhr. W. F. G. L. van der Dussen, plaatsel. kommt. der 2de kl. te Nijmegen, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van kolonel; de majoors G. J. Engelen, van het reg. gren. en jagers en L. J. Tihange, van het 7de reg. inf., en zulks op de daartoe door hen gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van luit.-kolonel.

Overleden.

De kolonel J. C. J. Kempees, kommt. van het instr.-bat.; de 2de luit.-kwartierm. J. H. Moggenstorm, van het 7de reg. inf.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Tot 2den luit.-kwartierm., de adj.-onderoffic. C. Kaakebeen.

Bevorderd.

Bij het wapen der art., tot majoor, de kapit. T. Romswinkel; tot kapit., de 1ste luits. K. J. A. Pape en W. Broese van Groenau; tot 1sten luit., de 2de luits. J. H. van Holst Pellekaan en J. C. Bouman. — Bij het wapen der cav., tot 1sten luit., de 2de luit. A. Uyt den Bogaard. — Tot magazijnm. der 1ste kl. die der 2de kl. E. Mathijns.

Geplaatst.

Bij het wapen der inf., bij het 1ste bat., de 2de luits. H. F. Meijer, W. F. van der Mijll Dekker en T. A. van Lier; bij het 4de bat., de 2de luit. T. H. Bollaertz; bij het 5de bat., de 2de luits. W. A. F. Diederich, W. J. Fullenk, R. Lodewijk, J. H. A. W. Schultze, H. Zintel en J. W. Wijs; bij het 7de bat., de 2de luits. W. Voorhuizen en P. Ahlers; bij het 8ste bat., de 2de luits. M. C. L. Langguth en J. van Hartingsveld, allen onlangs tot dien rang benoemd; bij het 9de bat., de 1ste luit. J. J. van Oosterzee, tijdelijk en zoolang de krijgsoperatiën tegen het rijk van Atchin duren in dienst gesteld; bij het 11de bat., als adj., de 2de luit. K. H. Röpke, van het bat. — Bij het wapen der cav., als adj. bij het reg., de ritm. J. F. Geraud.

Overgeplaatst.

Als chef van den staf der 3de brigade bij de tweede expeditie tegen Atchin, de kapit. C. Deijkerhoff, van het 12de bat.; bij den geneesk. dienst, bij het groot milit. hosp. te Soerabaja, de offic. v. gez. der 2de kl. H. W. Sandberg, van dat te Weltevreden; bij het garniz. te Tjilatjap, de offic. v. gez. der 2de kl. J. B. Heesen, van het gr. hosp. te Samarang; bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de apoth. der 3de kl. S. Bleekrode, en bij dat te Samarang, de apotheker der 3de kl. H. J. B. Dekema, beiden uit Nederland aangekomen. — Bij het wapen der inf., bij het 2de bat., de kapit. L. H. Meijer, van het 5de bat., bij het 3de bat., de kapits. E. P. van der Swaagh en F. J. L. M. Z. baron von Tengenagell, en de 1ste luit. J. van Vulpen, resp. van het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, het 15de en 13de bat.; bij het 9de bat., de kapits. J. W. van Son en E. C. Matheron, beiden van het 10de bat., en de 1ste luits. G. D. S. A. Camphuis en K. J. E. van der Putten, resp. van het 5de en 13de bat.; bij het 10de bat., de 1ste luit. A. Hekmeijer, van het garn.-bat. van Banka; de kapit. C. J. T. Ruempol, van het 9de bat.; bij het 11de bat., de 1ste luit. H. D. H. Bosboom, van het 12de bat.; bij het 12de bat., de kapits. W. Vleijnsman en F. G. Otterbein, resp. van het 1ste en 4de bat., en de 2de luits. B. A. van Gelsdorp en F. A. van Dragt, resp. van het 4de en 13de bat.; bij het 14de bat., de kapit. W. F. de Wilde, van het 13de bat.; bij het 14de bat., de majoors C. J. M. de Wilde en H. M. Tersteegge, resp. van het 16de en 11de bat.; de kapits. A. L. van Ham, J. Hamilton of Silvertonhille en W. Vasseur, resp. van het 10de, 17de en 8ste bat.; de 1ste luits. W. Vermeire, J. P. F. G. E. Delpy, J. C. F. Schoggers, W. F. van Mensch, H. van Ophuisen, A. J. Slicher, G. H. G. J. L. M. Ruempol, en de 2de luit. J. F. F. van Bloemen Waanders, de beide eerstgenoemden van het 10de en de overigen resp. van het 12de bat., het garn.-bat. van Sumatra's westkust en o., het 15de, 17de, 1ste en 5de bat.; bij het 15de bat., de kapit. W. A. Albrecht, van het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o.; bij het 16de bat., de 2de luit. F. R. de Vries Hofman, van het 17de bat.; bij het garn.-bat. van Celebes en o., de majoor H. C. V. A. Demmeni, de 1ste luit. jhr. O. Z. Trep en de 1ste luit. W. S. Gruyter, resp. van het subs.-kader te Batavia, het suppl.-bat. te Meester Cornelis en het 9de bat.; bij de garn.-comp. van Bantam, de 2de luit. L. F. Botter, van het 11de bat.; bij het subs.-kader te Batavia, de kapit. J. J.

W. E. Verstege, van het 10de bat.; bij het garn.-bat. van Celebes en o., de kapit. H. K. Ontijd; bij het garn.-bat. van Banka, de 2de luit. D. B. Schaap, van het 10de bat.; bij het garn.-bat. der Z.- en O.-Afd. van Borneo, de 2de luit. W. P. Steenmeijer, van het 4de bat.; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., de kapit. P. J. Miltenburg, van het 15de bat.; — bij het wapen der art., bij het personeel, de 2de luit. J. L. Granpré Molière, van de 2de afd. van het Dept. van Oorlog. — Van het leger hier te lande, bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, de 2de luits. C. D. van den Berg en J. G. Helbrink, beiden van het 1ste reg. inf.; en bij het wapen der art. van het leger in Oost-Indië, de 2de luit. E. Stoppendaal, van het 3de reg. vest.-art.

Eervol ontslagen.

De officier van gezondh. der 1ste kl. G. Luchtmans.

In activiteit hersteld.

Bij den geneesk. dienst, de 1ste apotheker (majoor) F. Hekmeijer.

Ingetrokken.

De overplaatsing bij het garn.-bat. van Banka van den 1ste luit. J. van Benekom, van het 10de bat.

Tweejarig verlof verleend,

aan den majoor der art. A. N. Coblijn; aan den kapit. der genie M. J. Mulder; aan den 1sten luit.-kwartierm. A. E. Winckel; aan den kapit. der inf. P. J. Meijboom.

Overleden.

De 2de luit. der inf. G. C. J. Hemmes, van het 14de bat., gewond bij de inneming van den Missigit den 6den Jan. jl.; de 1ste luit. A. M. H. Badengs, van het 14de bat.; de 1ste luit.-kwartierm. H. J. G. Bosch, te Samarang, den 3den Dec. 1873; de majoor der inf. F. C. L. Reuling, te Soerabaja, den 7den Dec. 1873; de 1ste luit. der inf. B. van Helden, ter reede van Atchin, aan boord van het stoomschip *Maddaloni*, den 6den Dec. 1873; de 2de luit. der inf. H. T. A. Keyzer, te Weltevreden, den 5den Dec. 1873; de 2de luit. der art. A. M. Hoedt, te Malang, den 26sten Nov. 1873.

BIJLAGE V.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 5.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(26 April—25 Mei 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. J. L. de Bock, van het wapen der inf., gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië. Bij den grooten staf, tot luit.-kolonel: de majoor H. J. baron Taets van Amerongen, adj. van Z. M.; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. J. E. N. baron Sirtema van Grovestins, van dien staf, ordonnansofficier van Z. M., thans voor den tijd van 2 jaren gedetacheerd bij het leger in O. I. Bij den plaatsel. staf, tot luit.-kolonel: de majoors A. E. J. Charlier, plaatsel. komt der 3de kl. te Grave en J. J. baron Melvill van Carnbée, plaatsel. komt der 3de kl. te Helder; tot 2den luit. plaatsel. adj. der 2de kl. te Grave: de serg. J. A. Nuij, van het 3de reg. inf. Bij het reg. gren. en jagers, tot luit.-kolonel: de majoor G. F. W. Vijgh, van het reg. Bij het 1ste reg. inf., tot kolonel en komt: de luit.-kol. D. N. De Fremery, van het 4de reg. inf.; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luits. C. H. N. de Ronde, van het reg. gren. en jagers en L. Berkhout, van het 7de reg. inf. Bij het 2de reg. inf., tot majoor: de kap. N. E. Pereboom, van het 1ste reg. inf.; tot adj.: de 1ste luit. P. F. de Kok, van het korps, en in verband daarmede tevens eervol ontheven van de functiën van onderwijzer bij de 1ste kl. van den wetenschappelijken cursus te Maastricht. Bij het 3de reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. J. W. H. Deurink, van het 8ste reg. inf. Bij het 4de reg. inf., tot luit.-kol.: de majoor J. M. A. van Hellenberg Hubar, van het 2de reg. inf.; tot 1sten luit.: de 2de luits. J. B. van Florenstein, van het 6de en P. A. van der Meulen, van het 7de reg. inf. Bij het 5de reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. C. Palier, van het korps. — Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, tot gener.-majoor: de kolonels F. van Exter, van dien staf en E. J. Jacobs, Inspecteur der art.; tot directeur der pyrotechnische school, tevens Inspecteur der buskruit-fabricatie: de majoor J. H. Meursinge, van het 3de reg. vest.-art.; tot majoor Inspecteur der draagbare wapenen: de kap. J. J. Bergansius, van het 1ste reg. vest.-art.; tot majoor: de kap. M. C. F. Simon, van den staf der art., voorzitter der commissie van proefneming; tot kap. van de 1ste kl.:

de kaps. van de 2de kl. H. J. Krantz en C. L. W. Moorrees, beiden van dien staf; tot magazijnm. der art. van de 1ste kl.: de kap. H. A. Kuster, magazijnm. der art. van de 2de kl. te Utrecht; tot kap.-magazijnm. der art. van de 2de kl. te Geertruidenberg: de 1ste luit. J. T. J. Jans, van het 2de reg. vest.-art.; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. J. C. Altink, van het 3de reg. vest.-art., gedetacheerd bij de pyrotechnische school; tot 1sten luit.: de 2de luit. van het wapen der art. J. Bueno de Mesquita, in zijnen rang overgeplaatst van de landmacht in West-Indië bij het leger hier te lande, en de 2de luits. der art. P. de Wijs en T. van Exter, beiden gedetacheerd voor 2 jaren in Oost-Indië. Bij het reg. veld-art., tot majoor: de kap. J. G. C. van Dijk, van het 2de reg. vest.-art.; tot instruct.: de kap. J. J. L. P. Snabilié, van het 1ste reg. vest.-art.; tot 1sten luits.: de 2de luits. N. J. A. P. H. van Es en P. C. J. Visser, beiden van het korps; tot 2den luit.: de kadet A. Seters; herkomstig van de K. M. A. Bij het 1ste reg. vest.-art.: tot majoor: de kap. M. J. van Nieuwkuyk, van het 2de reg. vest.-art.; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. W. P. Stakman, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het 2de reg. vest.-art., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. P. A. Schellus, instr. bij het korps; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luits. J. G. van Gennep, van het korps pontonniers en P. J. Callenfels, van het reg. veld-art.; tot 1sten luit.: de 2de luit. H. J. J. van Eijk, van het 2de reg. vest.-art. Bij het 3de reg. vest.-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit.-adj. J. J. Schluiter, van het reg. veld-art.; tot 2den luit.: de kadets R. M. Hoogeveen en J. Hora Adema, beiden herkomstig van de K. M. A. Bij het reg. rijdende art., tot 2den luit.: de kadet A. W. J. J. baron van Nagell, herkomstig van de K. M. A. — Bij het korps pontonniers, tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. W. M. Dinaux, van het korps. — Bij het personeel van den geneesk. dienst der landmacht, tot officier van gezondh. der 1ste kl.: de officier van gezondh. der 2de kl. B. M. H. A. van den Goorbergh, van het 5de reg. inf. — De rang verleend van luit.-generaal: aan den adj. van Z. M. in buitengewonen dienst E. A. O. de Casembroot, oud-gener.-maj. en gewezen Min. v. O.; van gener.-maj.: aan de gepens. kolonels D. J. van Winsheym, A. W. de Bruyn en H. van der Meer de Walcheren; van kolonel: aan de gepens. luits.-kolonel C. A. baron de Bieberstein Rogalla Zawadsky, J. C. L. Coets van Baggen, H. A. Hamming, J. H. L. de Jongh, en J. D. U. Ledel, laatstgenoemde militie-commissaris in de prov. Utrecht; van luit.-kolonel: aan de gepens. majoors A. H. van Lieshout, L. J. van Dinter en T. F. A. O. Boellaard van Tuyl; van majoor: aan de gepens. kaps. A. van Tuinen, H. M. Worm, F. W. J. E. F. Leicher, C. L. Walther, A. L. H. Gertner, A. C. T. Gevers Leuven, F. J. C. Broers en jhr. L. M. van der Goes; van kap.: aan den gepens. 1sten luit. E. J. Brugman.

Overgeplaatst.

Bij het reg. gren. en jagers: de kap. J. H. Weenink, van het 1ste reg. inf. Bij het 2de reg. inf.: de kap. W. L. de Petit, van het 3de reg. inf. Bij het 3de reg. inf.: de 1ste luit. L. Schneither, van het 1ste reg. inf. Bij het 6de reg. inf.: de 2de luit. F. J. Engelenburg, van het 5de reg. inf. en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek. Bij het 2de reg. vest.-art.: de kap. jhr. T. C. Calkoen, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het 3de reg. vest.-art.: de majoor L. E. F. Bolomey, van het reg. veld-art.

Bestemd

tot eerstaanwezend ingenieur te Deventer, de kap. F. A. Ampt, van het korps ing., min. en sapp.; tot leeraar in de krijgskundige vakken bij de K. M. A., en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf der inf., de 1ste luit. M. H. A. J. van Meurs, van het 6de reg. inf.; tot officier van politie bij de K. M. A., en in verband daarmede overgeplaatst bij den staf der inf., de 1ste luit. G. J. Bomberg, van het 8ste reg. inf.; tot instruct. bij den hoofdcursus te 's Bosch, en in verband daarmede overgeplaatst bij het 5de reg. inf., de 2de luit. W. A. T. de Meester, van het 1ste reg. inf.; tot instructeurs bij den hoofdcursus te Maastricht, de 1ste luit. J. C. T. Bouman, en de 2de luit. J. Haver Droeze, beiden van het

2de reg. inf.; tot leeraar in de artillerie-wetenschappen bij de K. M. A., en in verband daarmee overgeplaatst bij den staf der art., de 1ste luit. P. C. de Wilde, van het korps pontonniers.

Ontheven

van het materieel te Utrecht, de kap. M. J. H. baron Slingelandt, van het 2de reg. vest.-art.; van het materieel te Naarden, de kap. L. F. Maas Geesteranus, van het 1ste reg. vest.-art.; van het materieel te Dordrecht, en overgeplaatst bij het 1ste reg. vest.-art., de kap. L. Zeegers Veeckens, van het 2de reg. vest.-art.; van het materieel te Woerden, en overgeplaatst bij het 1ste reg. vest.-art., de kap. J. J. L. P. Snabilié, van het 3de reg. vest.-art.

Eervol ontheven

van de waarneming der functiën van gouverneur der residentie, de gepens. gener.-majoor F. C. H. baron Tuyll van Serooskerken, gewezen plaatselijke kommt. te 's Hage; van de betrekking van instruct., de kap. H. W. van Hasselt, instruct. bij het 1ste reg. vest.-art.

Belast

met de functiën van gouverneur der residentie, de gener.-majoor G. H. J. Michelfoff, plaatsel. kommt. te 's Hage.

Gedetacheerd

bij het Dep. v. O., en in verband daarmee eervol ontheven van de functiën van eerstaanwendig ingenieur te Deventer, de kap. der genie H. P. L. C. de Kruijff.

Op non-activiteit gesteld.

De kap. J. R. Keuchenius, van het 2de reg. inf.; de 1ste luit. F. J. Raebel, van het 6de reg. inf.; de 1ste luit. de Vidal de St. Germain, van het 1ste reg. vest.-art.; de 2de luit. E. A. Pols, van het 7de reg. inf., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag.

Gepensionneerd.

De kolonel L. K. Kirsch, kommt. van het 8ste reg. inf., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder dankbetuiging voor zijne langdurige en goede diensten; de kolonel A. G. Visee, inspecteur der draagbare wapenen, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kolonel C. C. Cox, directeur der pyrotechnische school; de majoor N. A. Boom, van het 1ste reg. vest.-art., en de majoor W. J. J. Verkouteren, magazijnm. der art. 1ste kl. te Geertruidenberg, alsmede de majoor der inf. op non-activit. jhr. P. F. O. Sickinghe, en zulks van den laatstgenoemde op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van luit.-kolonel.

Overleden.

De officier van gezondh. 1ste kl. H. C. Hallegraeff, van het 6de reg. inf.; de apotheker der 2de kl. P. A. H. Dubois, van 's Rijks magazijn van geneesmiddelen.

Vergunning verleend,

aan den eervol ontslagen majoor der inf. L. Mulder, tot het aannemen en dragen der versierselen van Ridder der Kroonorde 4de kl., hem door Z. M. den Koning van Pruisen en Keizer van Deutschland geschonken.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Beorderd.

Bij de milit. administr., tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luit.-kwartierm. D. H. Löling; — bij het wapen der inf., tot majoor, de kapit. J. H. C. Godin; tot kapit., de 1ste luits. H. T. F. van Sijll, J. van der Hout, J. C. P. Wellfer, F. A. M. J. Bn. van Voorst tot Voorst, L. T. van der Upwich; A. C. N. Leers en A. J. van Ginkel; tot 1sten luit., de 2de luits. G. G. Wittenrood, L. F. Botter, H. Bérail, C. van der Veen, J. W. van Vooren, E. van Heerde en F. J. W. van Rooy; — bij het wapen der genie, tot majoor, de kapit. W. J. Leers, tot kapit., de 1ste luits. A. J. J. Staal en J. S. Broedelet.

Geplaatst.

Bij den geneesk. dienst, bij het gr. milit. hosp. te Soerabaja, de apoth. der 3de kl. J. W. Slangen; ter Sumatra's westk. en o., de offic. v. gez. der 1ste en 3de kl. G. A. P. van Steenvelt en J. M. W. van Dusseldorp; bij het gr. milit. hosp. te Soerabaja en bij dat te Samarang, de offic. v. gez. der 1ste kl. F. W. L. Tijdeman en dr. W. J. de Meijer, beiden onlangs uit Nederland aangekomen; bij het gr. hosp. te Weltevreden, de apoth. der 3de kl. S. Bleekrode, van dat te Weltevreden; — bij het wapen der inf., bij het 4de en 5de bat., de 2de luit. C. A. Stegerhoek en de 1ste luit. J. H. Nuysink, beiden uit Nederland aangekomen, de laatste van verlof terug; bij het 10de bat. inf., als adj., de 1ste luit. J. van Bennekom, van het bat.

Overgeplaatst.

Als chef van den staf der 2de brigade bij de 2de expeditie tegen het rijk van Atchin, de kapit. F. van Haaften, van het 14de bat.; bij den geneesk. dienst, bij de 2de expeditie tegen het rijk van Atchin, de offic. v. gez. der 1ste kl. J. van Dorsten, die der 2de kl. E. de Wolff en A. J. Boekelman, en de offic. v. gez. met rang van 1sten luit. R. Lightfoot, respect. van het gr. milit. hosp. te Soerabaja, te Batavia, te Samarang en van Sumatra's westk. en o.; bij het garn. te Willem I, de paardenarts der 1ste kl. E. H. A. H. Boudewijns, van het garn. te Salatiga; — bij het wapen der inf., bij het 3de bat., de kapit. A. L. van Ham, van het 14de bat.; bij het 4de bat., de 1ste luit. C. J. Meijer, laatstelijk instructeur bij het legioen van Mangkoe Negoro; bij het 5de bat., de 1ste luits. J. D. J. Snel en H. L. Vorstenbos en de 2de luit. W. Boissevain, de eerste van het 7de, de overigen van het 4de bat.; bij het 7de bat., de kapit. jhr. J. J. Sandberg, laatstelijk instructeur bij het legioen van Pakoe Alam; de kapit. F. A. M. J. baron van Voorst tot Voorst, van het garn.-bat. in de 2de milit. afd. op Java; bij het 8ste bat., de kapit. W. C. van Marion en L. T. van der Upwich, de eerste van het 3de bat., en de laatste tijdelijk gedetacheerd bij den staf van het wapen der genie; bij het rechter half 8ste bat., als adj., de 1ste luit. G. H. R. Halewijn, van het subsist.-kader te Samarang; bij het linker half 8ste bat., als adj., de 2de luit. H. G. Willems, van het 7de bat.; bij het 11de bat., de majoor A. Luymes, en de 2de luit. P. Hoogesteger, respect. van het 12de en 14de bat.; bij het 14de bat., de kapit. F. J. L. M. Z. baron von Tengnagell, van het 3de bat.; bij het 15de bat., de 1ste luit. H. T. J. Klatt, van het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. v. Borneo; bij het 16de bat., de majoor W. A. J. J. Kraal, van het garn.-bat. van Celebes en o.; bij het 17de bat., de 2de luit. M. C. de Vos, van het 15de bat.; de 1ste luit. P. J. Vos, van het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o.; bij het garn.-bat. der 2de milit. afd. op Java, de 1ste luit. H. J. Jonker, van het 1ste bat.; bij het garn.-bat. in de 2de milit. afd. op Java, de inl. 1ste luit. Tjemingon, van het garn.-bat. in de W.-afd. v. Borneo; bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de kapit. J. van der Hout, van het 10de bat.; bij het garn.-bat. in de 2de milit. afd. op Java, de 2de luit. F. A. Kleian, van het 8ste bat.; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., de 1ste luit. W. van den Bos, van het 17de bat.; bij het subsist.-kader te Batavia, de 1ste

luit. C. C. F. H. Jagemann, van het 10de bat.; bij het suppletiedepôt te Meester Cornelis, de 1ste luit. O. H. L. Nieuwenhuyzen, van het subs.-kader te Batavia; — bij het wapen der art., bij het materieel als commt. der art. in de 3de milit. afd. op Java, de majoor T. Romswinkel, van het personeel; bij het materieel, de 1ste luit. G. P. G. A. Scherer, van het personeel; bij het personeel, de 1ste luit. E. H. Burnaby Lautier, van het materieel; bij het materieel, als directeur van den buskruitmolen te Ngawi, de 1ste luit.-adj. van den commt. der veld- en bergbatterijen op Java, J. H. von Holst Pellekaan, van het personeel; — bij het wapen der genie, bij den staf, de kap. E. B. Kielstra, van het korps min. en sappeurs. — Van het leger hier te lande, bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, de 2de luits. A. F. Balabrega, F. T. M. van Dullemen, J. D. Klaassen en F. A. J. Schroter, allen van het 5de reg. inf.; — tot 2den luit., de eervol ontslagen 2de luits. van het korps mariniers N. Roemer en J. A. J. T. E. Esser.

Eervol ontslagen.

De milit. ambtenaar der 3de kl. J. P. Schreuders.

In activiteit werkzaam gesteld.

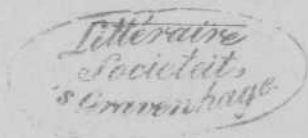
Bij de milit. administr., boven de formatie van hun dienst, de intendanten der 2de kl. G. P. J. Ockerse en W. M. de Jongh.

Tweejarig verlof verleend,

aan den 1sten luit. der inf. J. J. de Graaff; aan den offic. v. gez. der 1ste kl. C. H. E. Deelken; aan den majoor der genie J. G. M. A. Carlier; aan den offic. v. gez. der 1ste kl. J. A. Einthoven.

Overleden.

De 1ste luit.-kwartierm. W. F. Hardy, te Amboina, den 30sten Dec. 1873; — de kapit. der inf. H. N. van Dijk, te Weltevreden, den 20sten Dec. 1873; — de magazijnm. der 1ste kl. L. R. A. Rijcken, te Simpang, den 11den Jan. 1874.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Section header or title, faintly visible.

Main body of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side.

Additional faint, illegible text at the bottom of the page.

BIJLAGE VI.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 6.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(26 Mei—25 Juni 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Bij den plaatsel. staf, tot kolonel en plaatsel. kommt. der 1ste kl. te Amsterdam: de luit.-kol. W. A. Beck, van het 4de reg. huz. Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg. inf., tot 2den luit.: de sergn. J. de Bruine, C. M. J. van den Heuvel Rijnders en J. Witteveen, allen van het korps, J. A. Staring, van het 2de reg. inf., P. Wiersma, H. C. Klerk de Reus en A. J. A. Opstelten, van het Instr.-bat., alsmede de sergn. H. O. Holwerda, van het reg. gren. en jagers en B. Meulman, van het 8ste reg. inf. Bij het 2de reg. inf., tot 2den luit.: de serg. P. Schaap, van het reg. gren. en jagers, G. P. M. van den Noordaa, van het 2de, en de serg.-titulair A. F. G. G. Schwartz, van het 4de reg. inf. Bij het 3de reg. inf., tot 2den luit.: de serg. F. W. Driessen, van het korps, J. C. Bal, van het 5de en C. van Dura, van het 7de reg. inf., alsmede de serg. B. M. Leussen, van het 5de reg. inf. Bij het 4de reg. inf., tot 2den luit.: de serg. J. A. Sikkens, van het 8ste reg. inf. Bij het 5de reg. inf., tot 2den luit.: de serg.-titul. A. L. de Blaauw, van het reg. gren. en jagers, de serg. A. H. Blaauw, van het 4de, L. W. Taale, van het 5de, F. J. Anken, van het 6de, J. H. Makkink en G. Everdingen, beiden van het 7de reg. inf., alsmede de sergn. C. G. A. Verweijde, P. A. G. Rach, B. Charle en B. A. van der Zoo de Jong, allen van het 1ste, en de adj.-onderoffic.-vaandeldrager P. A. D. Koene, van het 2de reg. inf. Bij het 6de reg. inf., tot 2den luit.: de serg. H. J. W. Verkouteren, van het reg. gren. en jagers, L. Thomas, van het 2de, F. P. L. van Driel, J. W. van Bisselick, beiden van het 6de reg. inf., A. Hoogeboom en C. J. M. Noorduyn, beiden van het Instr.-bat., alsmede de serg. H. Hemmes, van het reg. gren. en jagers, H. F. Barkhuijsen, van het 4de reg. inf. Bij het 7de reg. inf., tot 2den luit.: de sergn. C. van Lente en P. W. Bosboom, beiden van het reg. gen. en jagers, M. H. Spruyt, van het 2de, H. R. Hagedoorn, van het 3de, J. F. Rappold en H. W. Lansdorp, beiden van het 4de, en de serg.-titulair J. D. ten Bosch, van het 5de, de serg. W. Carpentus, van het 6de en de serg.-titul. R. A. Jackson, van het 8ste reg. inf., alsmede de serg. H. G. L. Frackers, van het 5de reg. inf. Bij het 8ste

reg. inf., tot 2den luit.: de serg. N. ten Broek, van het reg. gren. en jagers, F. A. Einthoven, van het 6de, C. H. M. de Man, van het 8ste reg. inf. en W. F. K. Bischoff van Heemskereck, van het Instr.-bat. — Bij het wapen der cavalerie. Bij het 1ste reg. huz., tot 2den luit.: de wachtm.-titul. jhr. A. S. E. van Tets, van het korps. Bij het 3de reg. huz., tot 2den luit.: de wachtm. W. J. Kips, van het 2de reg. huz. — Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, tot 2den luit.-magazijnm. der art. 3de kl. te Delft: de serg. F. H. Hom, van het 2de reg. vest.-art. Bij het reg. veld-art., tot adj.: de 1ste luit. W. G. L. F. F. van Hoogenhuyzen, van het korps; tot 2den luit.: de serg.-titul. J. M. Brants, van het 2de reg. vest.-art. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot 2den luit.: de serg. J. A. van Dapperen, van het 2de reg. vest.-art. Bij het 2de reg. vest.-art., tot 2den luit.: de serg.-titul. W. L. Brocx, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het 3de reg. vest.-art., tot 2den luit.: de serg. P. van Lunteren, van het 1ste, en A. H. Huart, van het 2de reg. vest.-art. — Bij het personeel van den geneesk. dienst der landm., tot apoth. der 2de kl.: de apoth. der 3de kl. A. A. Hussem; tot apoth. der 3de kl.: de heer A. H. van Doorn. — De rang verleend van luit.-kolonel: aan den gepens. majoor W. J. J. Verkouteren, magazijnm. der art. 1ste kl. te Geertruidenberg; van kapit.: aan den gepens. 1ste luit. J. Abbink.

Overgeplaatst.

Bij het 7de reg. inf.: de 2de luit.-kwartierm. D. J. den Klooster, van het 5de en C. J. Kikkert, van het 8ste reg. inf. Bij het bat. min. en sapp.: de 2de luit.-ing. J. H. Neiszen, te Utrecht.

Geplaatst

bij de torpedo-compagnie en in verband daarmee overgeplaatst bij het 1ste reg. vesting-art., de 2de luit. W. A. Sodenkamp, van het 3de reg. vesting-art.

Verplaatst

van 's Bosch naar Helder, de kap.-ing. R. J. van Mook.

In actieven dienst hersteld.

Bij het 1ste reg. vest.-art., de 2de luit. der art. op non-activ. J. E. P. H. van Panhuys. Bij het 2de reg. vest.-art. en bestemd voorloopig onder de bevelen van den Directeur voor het materieel der artillerie, werkzaam te zijn, de 1ste luit. der art. op non-activ. F. E. A. baron van Ittersum.

Bestemd

tot eerstaanw. ingen. te Willemstad, de kap.-ingen. H. Piccardt te Amsterdam.

Eervol ontslag verleend.

De 2de luit. H. C. Consemulder, van het 3de reg. inf.

Eervol ontheven

van zijne detachering bij de art.-, stapel- en constr.-magaz., en overgeplaatst bij het 1ste reg. vest.-art., de 1ste luit. J. van Blijenburgh, van het 2de reg. vest.-art.; van zijne functiën bij de torpedo-compagnie, en overgeplaatst bij het 2de reg. vest.-art., de 2de luit. F. M. J. Wagner, van het 1ste reg. vest.-art.

Gedetacheerd

bij de art.-, stapel- en constr.-magaz., de 1ste luit. P. J. te Winkel, van het 1ste reg. vest.-art. Bij de torpedo-compagnie, de 2de luit. W. A. Sodenkamp, van het 3de en G. A. de Jong, van het 2de reg. vest.-art.

Op non-activiteit gesteld.

De majoor jhr. F. A. Meijer, van den gener. staf, chef van den staf der 3de divisie inf.; de paardenarts der 2de kl. J. H. Houtzagers, van het 1ste reg. huz.

Gepensionneerd.

De kolonel L. Zegers Veeckens, plaatsel. commt. der 1ste kl. te Amsterdam.

Vergunning verleend,

aan den majoor H. A. baron Taets van Amerongen en A. J. M. C. baron de Posson, beiden van den grooten staf en adjudant van Z. M., tot het aannemen en dragen der versierselen van commandeur der orde van Waakzaamheid of van den Witten Valk, hun door Z. K. H. den Groot-Hertog van Saksen-Weimar-Eisenach geschonken.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Tot milit. commt. aan de te Atchin achter te laten krijgsmacht, tevens belast met de leiding der politieke aangelegenheden, de kolonel der inf. J. L. J. H. Pel. — Bij het korps genie in Oost-Indië, tot 2den luit.: de kadet G. Hoogenboom, herkomstig van de K. M. A.

Geplaatst.

Bij het wapen der inf., bij het 6de bat., de 1ste luit. J. C. Kasten; bij het 7de bat., de 1ste luit. J. G. H. Schieffers; bij het 10de bat., de kapit. H. L. F. de Jacquier de Lompret, allen van verlof uit Nederland terug; — bij den geneesk. dienst, bij de expeditiedienst te Atchin, de offic. v. gez. der 2de kl. S. Hartog, van verlof uit Ned. terug.

Overgeplaatst.

Bij den geneesk. dienst, bij het gr. milit. hosp. te Willem I, de offic. v. gez. der 2de kl. J. C. P. Kats en N. Bonthuis, resp. van den dienst ter Sumatra's westk. en o. en de W.-afd. v. Borneo; bij het garn. te Salatiga, de offic. v. gez. der 1ste kl. J. B. Dumont, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij het garn. te Buitenzorg, de offic. v. gez. der 2de kl. M. J. van Geelkerken, van het garn. te Weltevreden; bij het garn. te Klatten, de offic. v. gez. der 1ste kl. H. C. J. T. van Hardenberg, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den dienst ter Sumatra's westk. en o., de offic. v. gez. der 2de kl. A. C. van Beest, van het gr. milit. hosp. te Willem I; in de Wester-afd. v. Borneo, de offic. v. gez. der 2de kl. F. J. Cornelissen, van het garn. te Klatten; in de Z.- en O.-afd. van Borneo, de offic. v. gez. der 2de kl. F. F. Lammert, van het gr. milit. hosp. te Soerabaja; — bij het wapen der inf., bij het 1ste bat., de majoor A. P. W. Meis, van het 14de bat.; bij het 3de bat., de kap. J. Hamilton of Silvertonhill, van het 14de bat.; bij het 4de bat., de kap. F. J. H. Duvergé, van het 7de bat.; bij het 7de bat., de kapit. C. J. G. de Bruyn, van het 4de bat.; bij het 9de bat., de kapit. F. de Lannoy, van het garn.-bat. van Celebes en o.; bij het 10de bat., de 1ste luit. W. J. F. Thieme, van het garn.-bat. van Riouw en o.; bij het 10de bat., de 2de luits. W. J. Kroesen en J. J. L. A. Stutzer, beiden van het 9de bat.; bij het 11de bat., de 1ste luit. W. F. P. J. Happé, van het 9de bat.; bij het 11de bat., de 1ste luit. A. D. J. de Man, van de garn.-comp. van Bantam; bij het 14de bat., de kapit. E. P. van der Swaagh, van het 3de bat.; bij het 15de bat., de kapit. J. C. P. Wellfer, van het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o.; bij het 16de bat., de kapit. jhr. H. Bowier, van het garn.-bat. van Celebes en o.; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., de 1ste luit. W. H. Neijs, van het 17de bat.; bij het garn.-bat. der Mol. eil., de inlandsche 1ste luit. Singoresso, van het

garn.-bat. in de 2de milit. afd. op Java; de 2de luit. J. Habbema, van het 12de bat.; bij de garn.-comp. van Bantam, de 1ste luit. G. C. A. de Bruijn, van het 11de bat.; bij het reserve halve-bat. barissan van Madura, de 1ste luit. F. J. H. J. T. van Teijn, van het 14de bat.; — bij het wapen der art., bij het materieel, als magazijnm. der 2de kl. (1ste luit.), de 1ste luit. H. J. Kerrebijn, van het personeel; bij het personeel, de 1ste luit. J. H. van der Burg, instr. bij de school te Meester Cornelis; als instr. bij de milit. school te Meester Cornelis, de 2de luit. L. L. André, van het personeel; — bij het wapen der genie, bij den staf, de 1ste luits. L. V. Dingemans en D. G. Nelemans, beiden van het korps min. en sapp.; bij het korps min. en sapp., de kap. L. J. Resner, van den staf van het wapen; — bij de milit. administr., bij den raad van administr. te Willem I, de 1ste luit.-kw. G. G. Ouwerling, van den raad van administr. te Tjilatjap; bij dien raad de 1ste luit.-kw. J. J. H. Swijser, van dien raad te Willem I; — bij het personeel van het milit. huis van arrest te Willem I, de 1ste luit. L. C. Krak, van het 1ste bat. — Van het leger hier te lande, bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, de 2de luit. W. F. Bonga, van het 3de reg. inf., en de 2de luit.-kwartierm. M. P. J. G. Brouwer, van het 2de reg. inf.

Eervol ontslagen.

De 2de luit. der art. B. J. Mensing; de luit. der inf. H. Bosch.

Op non-activiteit gesteld.

De onder-intendant der 1ste kl. J. B. de Graaf, van verlof uit Ned. terug.

Tweejarig verlof verleend,

aan de kapits. der art. B. A. H. Arntzenius en A. J. M. Willemse; aan den 1sten luit. der inf. G. W. A. Vlasblom; aan den 2den luit. der art. A. W. Segboer; aan den 2den luit. der cav. D. F. W. van Gennep; aan den luit.-kol. der inf. B. W. van Yperen en aan den 2den luit. der inf. G. C. Stokhuyzen.

Overleden.

A. F. A. de Mey Mecima, 1ste luit. der inf., te Weltevreden, den 19den Febr. 1874.

BIJLAGE VII.

BENOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 7.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(25 Juni—26 Juli 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Bij het 1ste reg. inf., tot 2den luit. administr. van kleed. en wap.: de serg.-majoor-titul. schrijver G. E. Lubbers, van het 8ste reg. inf. Bij het 5de reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. J. N. Roelants, van het 6de reg. inf. Bij het 8ste reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. J. D. Saueressig, adj. bij het 8ste reg. inf. — Bij het 1ste reg. huz., tot paardenarts der 2de kl.: de paardenarts der 3de kl. D. C. Valewink, van het 1ste reg. huz. Bij het 2de reg. huz., tot ritm. der 1ste kl.: de ritm. der 2de kl. C. L. A. Schrassert Bert, van het 2de reg. huzaren.

Overgeplaatst.

Bij het 4de reg. inf.: de kap. L. E. Gerdessen, van het 5de reg. inf. Bij het 5de reg. inf.: de 1ste luit.-kwartierm. J. A. van Ede van der Pals, van het 3de reg. huz. Bij het 8ste reg. inf.: als 1ste luit.-kwartierm., de 2de luit. administr. van kleed. en wap. T. Kleij, van het reg. rijdende art. Bij het 1ste reg. huz.: de 1ste luit. J. G. S. Arnts, paardenarts der 2de kl. bij het 4de reg. huz. Bij het 3de reg. huz., de 2de luit.-kwartierm. J. J. T. van de Elst, van het 5de reg. inf. Bij het 4de reg. huz.: de 1ste luit. D. C. Valewink, van het 1ste reg. huz.

In activiteit hersteld.

Bij het 2de reg. vestingart., de 1ste luit. der art. op non-activ. H. Broers.

Bestemd

tot chef van den staf in de 3de divisie inf., de majoor A. J. W. van der Schrieck, van den generalen staf, toegevoegd aan den chef van dien staf.

Gedetacheerd

bij het Dept. van Oorlog, de 1ste luit.-kwartierm. L. A. Vink, van het 3de reg. inf. Bij het koloniaal werfdepot, de 2de luit. administr. van kleed. en wapening G. E. Lubbers, van het 1ste reg. inf.

Eervol ontslag verleend.

De 1ste luit. der cav. op non-activ. J. N. Blaauw, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek, onder toekenning van den rang van ritmeester; de 2de luit. F. M. J. Wagner, van het 2de reg. vestingart., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Op non-activiteit gesteld.

De kap. E. J. F. Frank, van het 4de reg. inf.; de kap. J. C. Valter, van het 3de reg. inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

BENOEMD.

Tot officier van de Luxemburgsche orde van de Eikenkroon, de officier van gezondh. der 1ste kl. J. M. Engelhart.

Vergunning verleend,

aan den luit.-kolonel jhr. W. J. A. Storm de Grave, van den grooten staf, adjud. van Z. M., tot het aannemen en dragen der versierselen van Ridder der 2de kl. van de orde van St. Stanislaus, hem door Z. M. den Keizer aller Russen geschonken.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Tot 2den luit. bij het wapen der cav., de wachtm. A. R. J. G. Betzhold. — Bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, tot 2den luit.: de serg. S. L. Boersma, van het 1ste, J. L. Begemann en L. T. H. Cranen, beiden van het 2de, D. F. J. G. Brunet de Rochebrune, van het 3de, C. J. Leendert, van het 5de, de serg.-titul. A. Wybrandi, van het 6de en W. J. F. J. van Bommel van Vloten, van het 7de reg. inf., alsmede de serg. J. H. A. Kroll, van het Instr.-bat.

Bevorderd.

Bij het wapen der cav., tot 1sten luit., de 2de luit. M. W. F. M. van Berkel.

Geplaatst.

Bij het wapen der inf., bij het 3de bat., de luit.-kolonel J. H. T. Wiegand, van verlof uit Nederland terug.

Overgeplaatst.

Bij het Dept. v. Oorlog, bij de 1ste afd. (Kabinet), de 1ste luit. W. C. Nieuwenhuyzen, adj. van den 2den bevelhebber bij de tweede expeditie tegen Atchin; bij de 5de afd., de 1ste luit.-kw. J. D. Rolandus Hagedoorn, van den raad van adm. van het linkerhalf-2de bat.; bij den gewestel. en pl. staf, als commt. der 1ste milit. afd. op Java, de kolonel K. F. Schultze; als commt. der 3de milit. afd. op Java, de kolonel G. B. T. Wiggers van Kerchem, resp. comm. der 3de en 2de brigade bij de tweede expeditie tegen Atchin; bij de milit. administr., als be-

heerder van het gezondheids-etablisement te Pelantoengan, de 1ste luit.-kw. bij de 5de afd. van het Dept. v. Oorlog M. Willemstijn; bij den raad van administr. van het 7de bat. inf., de 2de luit.-kw. H. F. B. Logeman, beheerder van voormeld gezondheids-etablisement; bij de milit. administr., als magazijnm. van het garn.-kl.-magaz. te Weltevreden; de 1ste luit.-kw. A. J. Brandenburg van der Gronden, van het bur. van den intend. der 2de kl. in de 1ste milit. afd. op Java; als beheerder van het tijdelijk hosp. te Buitenzorg, de 1ste luit.-kw. A. F. L. G. H. van der Steen van Ommeren, tijd. magazijnm. van het garn.-kl.-magaz. te Weltevreden; bij het bureau van den intend. der 2de kl. in de 1ste milit. afd. op Java, de 1ste luit.-kw. A. H. Plas, beheerder van het tijdelijk hosp. te Buitenzorg; bij het bureau van den onder-intend. der 1ste kl. in de 2de milit. afd. op Java, de 2de luit.-kw. H. F. O. van Cattenburgh, van den raad van adm. van het exped. bat. barisan van Madura; als kapit.-kw., belast met het beheer der stapelmagaz. te Atchin, de onder-intend. der 2de kl. bij het bureau van den onder-intend. der 1ste kl. ter Sumatra's westk. en o., M. van den Berg; bij den raad van adm. der mobiele kolonne te Pankadjene, de 2de luit.-kw. P. L. Broeck, van den raad van adm. van het reserve-halve bat. barisan van Madura; bij den geneesk. dienst, bij het garn. te Meester Cornelis, de offic. v. gez. der 1ste kl. N. P. van der Stok, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij dit hosp., de dirig. offic. van gez. der 2de kl. W. A. J. Bernard en de offic. van gez. der 2de kl. D. J. Visscher, eerstgen. van den geneesk. dienst bij het korps inf. barisan van Madura en laatstgen. van het garn. te Banjoewangi; bij dit garn., de offic. van gez. der 2de kl. F. C. van Minkelen, van dat te Patjitan; bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de officen. van gez. der 1ste kl. J. J. W. E. van Riemsdijk en E. P. Tombrink, en de officen. van gez. der 2de kl. J. J. Groos en J. J. van Vogelpoel, resp. van het gr. milit. hosp. te Samarang en te Soerabaja en van den geneesk. dienst van Palembang en Benkoelen en van Riouw en o.; bij het gr. milit. hosp. te Samarang, de offic. v. gez. der 1ste kl. dr. A. H. W. Arntzenius, van dat te Weltevreden; bij het garn. te Willem I, de offic. v. gez. der 1ste kl. A. C. Hoo-geveen, van het garn. te Djockjokarta; bij het garn. te Salatiga, de offic. v. gez. der 1ste kl. N. P. van der Stok, van het garn. te Meester Cornelis; bij dit garn., de apoth. der 3de kl. K. Broes van Dort, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij het reconvallesc.-gesticht te Oenarang, de officen. van gez. der 1ste en 2de kl. A. Cochius en W. J. Oosterhoff, resp. van het gr. milit. hosp. te Weltevreden en van het garnizoen te Samarang; bij den dienst van Palembang en Benkoelen, de officen. van gez. 2de kl. P. A. Platteeuw, J. D. van Hengel en M. L. Cannegieter, de beide eersten van het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de laatste van dat te Soerabaja; bij den dienst van Riouw en o., de offic. v. gez. der 2de kl. Adriani, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den dienst der Mol. eil., de offic. van gez. der 2de kl. B. van Delden, van het gr. milit. hosp. te Soerabaja; bij 's Rijks magaz. van geneesm., de apoth. der 2de kl. J. G. Milius, van het garn.-hosp. te Padang; bij den geneesk. dienst te Atchin, de officen. van gez. der 1ste kl. G. A. P. van Steenvelt en J. Goslings, van den geneesk. dienst ter Sumatra's westkust en o.; bij het wapen der inf., bij het 1ste bat., de 1ste luit. J. K. Wijmans, van het 4de bat.; bij het 3de bat., de majoor E. B. A. Grooss, de 1ste luit. J. Joha en de 2de luit. E. K. J. V. van Mulken, resp. van het garn.-bat. in de 2de milit. afd. op Java, het 13de en 1ste bat.; bij het 4de bat., de 1ste luit.-adj. jhr. J. C. van der Wijck, van het 9de bat.; bij het 9de bat., de kapts. A. Bardok, J. J. van Poll en P. J. E. Moltzer, de 1ste luits. M. A. J. L. Keulemans en D. W. Nijenhuis en de 1ste luit.-adj. M. van der Laan, de beide eersten van het 7de, de overigen resp. van het 10de, 11de, 13de en 4de bat.; bij het 10de bat., de kapit. W. A. Albrecht en de 1ste luits. J. Zwang en G. C. C. Simmermacher, resp. van het 15de bat., de garniz.-comp. der Lampongsche distr. en het garniz.-bat. der W.-afd. van Borneo; de 1ste luit. G. J. H. van der Geugten en de 1ste luit. E. J. T. Gobée, de eerstgen. van het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo en de laatstgen. adjoint bij den staf der 1ste brigade bij de tweede expeditie tegen Atchin; bij het 11de bat., de kapit. E. Perné, de 1ste luit. J. G. Schröter, en de 2de luit. D. R. F. van Haften, resp. van het 9de bat., het

garn.-bat. der W.-afd. van Borneo en het 10de bat.; bij het 13de bat., de kapits. H. J. Schwartz en A. C. N. Leers, resp. van het garn.-bat. der Mol. eil. en der Z.- en O.-afd. van Borneo, bij het 15de bat., de kapit. K. N. Reuter en de 1ste luit. J. W. H. Werleman, resp. van het 2de en 17de bat.; bij het 16de bat., de kapit. E. C. Matheron, van het 9de bat.; bij het 17de bat., de 1ste luits. P. van Rijk en H. J. C. Köppelman, resp. van het 15de bat. en het garniz.-bat. van Sumatra's westk. en o.; bij het garniz.-bat. van Riouw en o., de 2de luit. B. J. E. Philips, van het 11de bat.; bij de garn.-comp. der Lampongsche distr., de 2de luit. J. P. J. Heintz, van het 10de bat.; bij het subsist.-kader te Samarang, de 2de luit. G. B. Blom, van het 8ste bat.; bij het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo, de 1ste luit. H. W. de Nijs, van het 10de bat.; de 1ste luit. H. A. J. Valkenhoff en de 2de luit. D. P. A. Markestijn, resp. van het 9de en 10de bat.; bij het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. van Borneo, de kapit. G. J. Gerritsen, van het 13de bat.; de majoor H. M. Tersteegge, van het 14de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de 1ste luits. J. C. A. van Enschut, W. K. Staats en G. H. J. L. von Lubtow, en de 2de luit. J. A. Vorst, allen van het 15de bat.; bij het garn.-bat. der Mol. eil., de 2de luit. E. H. Bolten, van het 3de bat.; bij het garniz.-bat. van Celebes en o., de kapit. R. J. G. M. de Bruyn, van het 13de bat.; — bij het wapen der art., als directeur der buskruitfabricage en pyrotechnie, met bepaling dat hij bij zijn wapen à la suite zal worden gevoerd, de majoor L. F. Hojel; — bij het wapen der genie, als pl. eeraanwez. offic. der genie te Ngawi, de kapit. J. S. Broedelet, van de 4de afd. van het Dept. v. O. — Van het leger hier te lande, bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, de 2de luits. E. L. Muller, van het 8ste reg. en W. F. H. S. Petter, van het 3de reg. inf.; de 2de luit.-kwartierm. C. van de Ven, van den staf der inf., werkzaam bij het Dept. van Oorlog.

Eervol ontslagen.

De milit. ambt. op non-activit. J. Stolk; de milit. ambt. der 2de kl. G. W. Anthonysz; de 1ste luit. der art. A. H. Benjamins; de geneesheeren C. Mayo en John C. Galton, tijdelijk bij den geneesk. dienst van het leger in Ned. Indië, resp. in den rang van majoor en kapitein in dienst gesteld; de kolonel der inf. E. C. van Daalen.

Op non-activiteit gesteld.

De 1ste luit. der art. B. T. Elias, voor den tijd van 6 maanden.

Tweejarig verlof verleend,

aan den majoor der inf. F. P. Cavaljé.

Vergunning om naar Nederland terug te keeren,

aan den 1sten luit. der inf. Th. G. Koppen, van het leger in Ned., voor den tijd van vijf jaren bij het Indische leger gedetacheerd.

Overleden.

De 1ste luit. der inf. D. G. Sloet van Zwanenburg, gedetacheerd van het leger in Nederland, aan de gevolgen zijner den 19den Juni in Atchin bekomen wonde; de 1ste luit. der inf. W. L. E. V. von Massow en de 2de luit. der inf. C. J. Zwager, beiden aan de gevolgen hunner in Atchin bekomen wonden, bij het gevecht om kampong Garouw en Kotta Radja Bedil op 28 Juni jl.

BIJLAGE VIII.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 8.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(25 Juli—26 Augustus 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Bij den plaatsel. staf, tot 2den luit. plaatsel. adj. 2de kl. te Geertruidenberg: de serg. H. Cales, van het 4de reg. inf. gedetacheerd bij het M. v. O. Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luit. G. F. van Mulken, van het korps. Bij het 3de reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. H. P. C. van der Teen, van het 8ste reg. inf. Bij het 4de reg. inf., tot majoor: de kap. H. Menso, van het reg. gren. en jagers; tot 1sten luit.: de 2de luit. C. A. Kuipers, van het korps. Bij het 5de reg. inf., tot luit.-kolonel: de majoor L. P. van der Beek, van het 4de reg. inf. Bij het 6de reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. der 2de kl. G. J. Sas, van het korps, gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt. Bij het 7de reg. inf., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. H. D. A. Götz, van het 8ste reg. inf. Bij het 8ste reg. inf., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. F. H. A. Rijnders, van het korps; tot 1sten luit.: de 2de luit. W. J. J. Ledel, van het korps. Bij het algemeen depôt van discipline, tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. S. A. Vermeulen, van het korps. — Bij het wapen der cav. Bij den staf van het wapen, tot adj. van Z. K. H. den inspect. der cav.: de 1ste luit.-adj. F. C. W. baron Rengers Juckema van Burmania, van het 4de reg. huz., in verband daarmede overgeplaatst bij den staf van het wapen, en tevens cervol ontheven van zijne betrekking van adjudant bij het korps. Bij het 1ste reg. huz., tot 2den luit.: de kadet G. P. A. G. H. Römer, herkomstig van de K. M. A. Bij het 3de reg. huz., tot 2den luit.: de kadet C. F. van de Poll, herkomstig van de K. M. A. Bij het 4de reg. huz., tot adj.: de 1ste luit. D. Dutry van Haefen, van het korps. — Bij het wapen der art. Bij den staf van het wapen, tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. F. H. Boogaard, adj. bij den Inspecteur van het wapen. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. H. Broers, van het 2de reg. vest.-art.; tot 1sten luit.: de 2de luits. Q. F. G. Vermijne en

H. Thesingh, beiden van het korps; tot 2den luit.: de kadets jhr. L. A. P. Six en C. J. Greven, beiden herkomstig van de K. M. A. Bij het 2de reg. vest.-art., tot instruct.: de kap. jhr. T. C. Calkoen, van het korps; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. P. A. Moorrees, van het 3de reg. vest.-art.; tot 2den luit.: de kadet C. Suermond, herkomstig van de K. M. A. Bij het 3de reg. vest.-art., tot 2den luit.: de kadet J. van Kuyk, herkomstig van de K. M. A. Bij het reg. rijdende art., tot 2den luit.: de kadet E. C. Boogaert, herkomstig van de K. M. A. — Bij het korps ing., min. en sapp., tot kap. van de 1ste kl.: de kapt. van de 2de kl. J. Drabbe en H. T. Schalken, beiden van het korps; tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luits. A. M. Polvliet en G. J. Blauw, beiden van het korps; tot 2den luit.: de kadets A. J. Doorman, J. P. Koolemans Beijnen, H. J. van den Broek, F. H. L. de Wijs en M. Onnen, allen herkomstig van de K. M. A. — Bij het personeel van den geneesk. dienst der landm., tot officier van gezondh. der 3de kl.: de studenten (arts) F. Daniels en C. G. Boekelman.

Overgeplaatst.

Bij het 8ste reg. inf.: de 1ste luit. J. H. Niemeijer, van het 3de reg. inf. Bij het 4de reg. huz.: de 1ste luit. der cav. jhr. J. A. Boreel de Mauregnault, van het leger in Oost-Indië, gedetacheerd bij het leger hier te lande, ingedeeld bij het 2de reg. huz.; de paardenarts 2de kl. J. L. van der Wurff, van het 3de reg. huz., en zulks met 1 September a. s. Bij het 2de reg. vest.-art.: de kap. W. P. Stakman, van het 1ste reg. vest.-art., en eervol ontheven van het materiëel te Naarden. Bij het personeel van den geneesk. dienst der landm.: de officier van gezondh. 2de kl. J. J. Hoogeboom, van het leger in O.-I., gedetacheerd bij het leger hier te lande.

Verplaatst.

Naar Helder, de 2de luit. P. J. H. A. Janssen, plaatsel. adj. van de 2de kl. te Geertruidenberg.

Gedetacheerd

bij de stafschool, de 2de luits. F. W. Weve, van het 6de en P. F. W. de Klopper, van het 7de reg. inf., en zulks met 1 November a. s.

Definitief werkzaam gesteld bij het M. v. O.

De kap. H. P. L. C. de Kruyff, van het korps ing., min. en sapp., gedetacheerd bij het M. v. O.

Eervol ontheven

van de functiën van instructeur en benoemd tot adjudant bij het korps, de kap. P. A. Scheltus, van het 2de reg. vest.-art.

Op non-activiteit gesteld.

De luit.-kolonel J. Schraever, van het 5de reg. inf.; de kap. J. B. van den Heuvel Rijnders, van het 2de reg. vest.-art.

Gepensionneerd.

De majoor N. van Rhijn, van het korps ing., min. en sapp., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kap. H. P. van Walt, plaatsel. adj. der 1ste kl. te Helder; de kap. J. G. Buhler, van het 7de reg. inf., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag; de kap. H. Piccardt, van het korps ing., min. en sapp., en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag, onder toekenning van den rang van majoor.

Overleden.

De kap.-adj. jhr. H. J. P. van der Wijck, van het 2de reg. vest.-art.; de 1ste luit. N. Klaassen, van het 3de reg. vest.-art.; de 2de luit. A. C. van Reijn, van het 8ste reg. inf.

BENOEMD.

Tot Commandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, de gener.-majoor A. W. P. Weitzel, Minister van Oorlog.

Tot Ridder 4de klasse van de Militaire Willemsorde, de 1ste luit. A. J. Prager, van het reg. gren. en jagers.

Vergunning verleend,

aan den kap. directeur der muziek F. Dunkler, van het reg. gren. en jagers, tot het aannemen en dragen der versierselen van Ridder 2de klasse van de orde der Waakzaamheid of van den Witten Valk, hem door Z. K. H. den Groot-Hertog van Saxe-Weimar-Eisenach geschenken.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Tot milit. ambtenaar der 3de kl., de adj.-onderoffic. F. A. A. Degen; de adj.-onderoffic.-kwartierm. L. Sap. — Bij het wapen der inf. van het leger in Oost-Indië, tot 2den luit.: de 2de luit. J. H. van Ouwerkerk, van het korps mariniers, alsmede de eervol ontslagen 2de luit. der inf. van het leger hier te lande H. C. Consemulder. Bij het wapen der genie in O.-I., tot 2den luit.: de kadet P. C. J. Noorduyn, herkomstig van de K. M. A. Bij het personeel van den geneesk. dienst der landm. in O.-I., tot officier van gezondh. der 2de kl., de studenten J. G. J. van Oppenraay, M. F. A. Perk, J. A. B. Masthoff, G. H. Klosser, en de Heeren J. Leber en J. von Kiss.

Bevorderd.

Bij de milit. administr., tot kapit.-kwartierm., de 1ste luit.-kwartierm. A. J. Brandenburg van der Gronden; tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luits.-kwartierm. H. F. O. van Cattenburgh, H. C. Stokhekker, J. Fokke, H. F. B. Logeman en W. C. Swaan; — bij het wapen der genie, tot majoor, de kapits. M. J. Mulder en J. Kat; tot kapit., de 1ste luit. P. L. Dumoulin; — bij het wapen der art., tot 1sten luit., de 2de luits. J. H. ter Spill, J. L. Granpré Molière, J. F. Dormaer, L. L. André en A. Lugt; tot magazijnm. der 2de kl (1ste luit.), de magazijnm. der 3de kl. (2de luit.) W. E. P. Monhemius en W. Kampschreur; — bij het wapen der caval., tot 1sten luit., de 2de luit. J. Mulder.

Geplaatst.

Bij het wapen der inf., als adj. bij het 13de bat., de 1ste luit. J. A. A. In 't Veld, van het bat.; als instructeur bij den barisan te Bangkalan, de kapit. P. M. Ockerse, van het bat. barisan van Madura; bij het 1ste bat., de 2de luit. W. M. de Jong van Lier, uit Ned. aangekomen; bij het 6de bat., de 1ste luit. L. du Bus de Valempré; bij het 15de bat., de 1ste luit. J. de Krijger; bij het garn.-bat. der Mol. eil., de 2de luit. A. Holland; als eersstaanwezend officier te Riouw en o., de 1ste luit. G. H. W. van Haeften, alle vier van verlof uit Nederland terug; — bij den geneesk. dienst, bij het groot milit. hosp. te Samarang, de offic. v. gez. der 2de kl. J. D. Matthieu, uit Ned. aangekomen.

Oevergeplaatst.

Bij het Dept. v. Oorlog, 4de afd., de 1ste luit. C. W. Hoffman, eersstaanwezend genieofficier te Telok-Betong; bij de milit. administr., bij den raad van administr. van het 10de bat., de 2de luit. P. F. Couperus, van den raad van administr. van het subsist.-kader te Batavia; bij het algem. tevens afd.-milit.-kleedingsmagaz. te Batavia, de 2de luit.-kw. V. W. van Gogh, van den raad van adm. der mobile

colonne te Pankadjene; bij de milit. intendance te Atchin, de 2de luits.-kw. D. Hasselaer, W. K. M. Hazen en A. D. Cheriex, de eerste van den raad van adm. van het 10de bat., de tweede tijdelijk werkzaam bij de 5de afd. van het Dept. v. O., de laatste van den raad van adm. der art. te Batavia; — geneesk. dienst, bij het garniz. te Salatiga, in stede van den offic. v. gez. der 1ste kl. N. P. van der Stok, de offic. v. gez. der 2de kl. J. A. van der Stok, van het garniz. te Meester Cornelis; bij het garniz. te Banjoewangi, de offic. v. gez. der 2de kl. G. Sinia, van het gr. milit. hosp. te Soerabaja; bij den geneesk. dienst te Atchin, de offic. v. gez. der 1ste en 2de kl. G. A. Raland en J. Paré, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden en van dat te Samarang; ingetrokken de overplaatsing van het garniz. te Banjoewangi van den offic. v. gez. der 2de kl. E. C. van Minkelen; bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 1ste kl. A. Ledehoer, van het garniz. te Kedong-Kebo; bij het groot milit. hosp. te Soerabaja, de offic. v. gez. der 2de kl. G. Fischer, van den geneesk. dienst van Celebes en o.; bij het garniz. te Samarang, de offic. v. gez. der 1ste kl. dr. A. H. W. Arntzenius, van het gr. milit. hosp. aldaar; bij het garn. te Kedong-Kebo, de offic. v. gez. der 1ste kl. dr. H. Greve, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij het tijdelijk reconvalescentengesticht te Batoe Toelis, de dirig. offic. v. gez. der 2de kl. E. F. J. van Kappen, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij het garniz. te Malang, de offic. v. gez. der 2de kl. J. S. Cremer, van het gr. milit. hosp. te Soerabaja; — bij het 3de bat., de kapit. D. H. P. Andreae, de 1ste luit. T. C. C. van Orsoy Veeren en de 2de luit. J. H. B. Jager, eerstgen. van het 16de, de beide overigen van het 11de bat.; bij het 4de bat. inf., de kapit. J. L. le Bron de Vexela, van het 3de bat., de 1ste luit. L. D. M. van Son en de 2de luit. B. A. van Gelsdorp, respect. van het bat. barisan van Madura en het 12de bat.; bij het 5de bat., de 1ste luit. A. J. Kalf, tijdelijk gedetacheerd bij het wapen der genie; bij het 7de bat. (gedetacheerd gedeelte te Deli), de kap. W. A. Coblijn, van het 8ste bat.; bij het 8ste bat., de 1ste luit. W. Stoop, van het garn.-bat. der Z- en O.-afd. van Borneo, de 2de luit. A. Aeikema, van het bat. barisan van Madura; bij het 10de bat., de 1ste luits. J. H. V. Popp en G. J. Albrecht, respect. van het 12de en het garn.-bat. van Riouw en o.; bij het 13de bat., de kapit. M. A. du Croo en de 2de luit. J. W. J. Hofman, beiden van het 6de bat.; bij het 15de bat., de 1ste luit. W. N. Poth, en de 2de luits. M. J. Nix en J. P. de Bordes, allen van het bat. barisan van Madura; bij het 17de bat., de 1ste luits. J. C. A. van Enschut en F. J. H. J. T. van Teyn, respect. van het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen en van het bat. barisan van Madura; bij het garn.-bat. van Riouw en o., de 1ste luit. J. G. H. Schiefflers, van het 7de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de 1ste luit. H. G. Kennedy, als 1ste luit., de 1ste luit.-adj. P. van Lawick van Pabst, en als 2de luit., de 2de luit.-adj. F. W. Janitz, allen van het bat. barisan van Madura; bij het subsist.-kader te Soerabaja, de 1ste luit. G. A. J. Mahneke en de 2de luit. J. Rosenraad, respect. van het bat. barisan van Madura en van het 13de bat.; — bij het wapen der art., bij de 2de comp. te Salatiga, de kapit. J. H. Wagener, van de 4de comp. te Banjoebiroe; bij die comp., de kapitein W. Broese van Groenau, van de 3de comp. te Atchin; bij de 18de comp. te Batavia, de 1ste luit. H. van Gelsdorp, van de 21ste comp. te Willem I; bij het materiëel, als adj. bij den commt. der art. ter Sumatra's westk., de 1ste luit. J. L. Granpré Molière, van het personeel; bij het personeel, de 1ste luit.-adj. bij den commt. der art. ter Sumatra's westk. K. E. Reck, van het materiëel, en in verband daarmee ingedeeld bij de 3de comp. te Atchin; bij de 13de comp. te Batavia, de 1ste luit. J. H. A. van Wijhe, van de 3de comp. te Atchin; bij de 14de comp. te Padang, de 2de luit. van Exter, van de 13de comp. te Batavia; — bij het wapen der genie, bij den staf te Atchin, de kapit. A. J. J. Staal, van de 1ste afd. (Kabinet) van het Dept. v. O.; bij den staf te Willem I, de 1ste luit. A. S. H. Booms, van het korps min. en sapp.; bij dit korps te Willem I, de 1ste luit. H. A. G. von Dentsch, van den staf van het wapen, en de kapit. C. Krabbe, van het garniz. te Tjilatjap; als plaatselijk eerstaanwezend genie-officier te Padang-Pandjang, de 1ste luit. D. G. Nelemans, van het garniz. te

Padang; als plaatselijk eerstaanwezend genieofficier te Ngawi, de 1ste luit. J. J. Staal, van het garniz. te Willem I; bij het garniz. te Batavia, de 1ste luit. F. D. Kloesmeijer, eerstaanw. genieofficier te Riouw en o. — Van het leger hier te lande, bij het wapen der infanterie van het leger in O.-I., de 2de luits. S. J. Cochius, van het 8ste en J. J. Bos, van het 3de reg. inf. — Voor den tijd van 5 jaren bij het leger in O.-I., de paardenarts der 3de kl. H. Mars, van het 4de reg. huzaren.

Bevol ontslagen.

De gewezen intend. der 1ste kl. T. C. J. Kroesen; de kapit. der inf. A. L. van Ham; de 1ste luit. der inf. W. Comfurius; de kapit. van den generalen staf G. C. E. van Daalen; de offic. v. gez. der 2de kl. F. M. Luther.

Op non-activiteit gesteld.

Bij den geneesk. dienst, de dirig. offic. v. gez. der 1ste kl. C. Helfrich, de majoor K. W. H. de Coenens en de kapit. C. F. van Middeldijk, allen van verlof uit Ned. teruggekeerd.

Tweejarig verlof verleend,

aan de offic. v. gez. der 1ste kl. J. J. Grandpré Molière en J. J. de Wilde; aan den kapit.-kwartierm. C. T. Reisig; aan den 1sten luit. der art. A. B. C. Dom; aan den ritm. bij het regt. cav. J. H. Stuffken; aan den kapit. der genie G. de Vos; aan den opziener bij der art.-constructie-winkel te Soerabaja J. Augenstein; aan den milit. ambtenaar der 3de kl. C. Kruyt; aan den kapit. der inf. K. M. A. Botter; aan den 1sten luit. J. H. van der Veen.

Overleden.

De gepens. offic. van gez. der 1ste kl. A. H. A. Gobeë, voor twee jaren bij het Ind. leger in dienst gesteld, te Weltevreden, den 30sten April 1874; de majoor der inf. W. A. J. J. Kraal, te Batavia, den 10den April 1874; de kapit. der inf. A. Verspyck, op reis naar Nederland aan boord van het schip 's Gravenhage, den 13den Juli 1873; de 1ste luit. der inf. J. de Frees, te Sumanap, den 24sten Maart 1874; de 2de luit. der inf. C. A. Stegerhoek, te Djokdjokarta, den 22sten April 1874; de 1ste luit. der art. H. Kuyper, te Oenarang, den 24sten April 1874; de 2de luit. der art. C. P. Lievegoed, te Malang, den 15den April 1874.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second block of faint, illegible text, appearing to be a continuation of the document's content.

Third block of faint, illegible text, possibly containing a list or detailed notes.

Fourth block of faint, illegible text, continuing the narrative or list.

Fifth block of faint, illegible text, possibly a concluding paragraph or signature area.

Sixth block of faint, illegible text, appearing to be a separate section or entry.

Final block of faint, illegible text at the bottom of the page.

BIJLAGE IX.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 9.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(26 Augustus—25 September 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Tot luit.-kolonel voor specialen dienst ter beschikking van den Minister v. Oorl.: de majoor A. E. Reuther, van het 2de reg. vest.-art. Bij den grooten staf, tot adj. in gewonen dienst bij Z. K. H. den Prins Alexander der Nederlanden: de kap. H. Beijerman, van dien staf, toegevoegd aan Z. K. H. den Prins Alexander; tot ordonnansofficier van Z. M.: de 1ste luit. jhr. W. F. H. van de Poll, van het 2de reg. huz., en in verband daarmede in zijn rang overgeplaatst bij den grooten staf. Bij den generalen staf, tot majoor en directeur der stafschool: de kap. J. C. C. den Beer Poortugael, van dien staf, leeraar bij de stafschool; tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. K. Eland, van dien staf, leeraar bij de stafschool. Bij den plaatsel. staf, tot 2den luit. plaatsel. adj. te Deventer, de serg. K. Schraver, van het 7de reg. inf. Bij de milit. intendance, tot intend. der 1ste kl.: de intend. der 2de kl. M. de Ras; tot intend. der 2de kl. en directeur van 's Rijks magaz. van milit. kleed., uitrust. enz. te Delft, en tevens eervol ontheven van zijne betrekking bij het D. v. O., de onder-intend. der 1ste kl. C. C. E. d'Engelbronner, chef van het bureau administratie; tot intend. der 2de kl.: de onder-intend. der 1ste kl. P. F. de Groot; tot onder-intend. der 1ste kl.: de onder-intend. der 2de kl. C. Thomas en W. F. Meijl, laatstgenoemde chef van het bureau administr. bij het D. v. O.; tot onder-intend. der 2de kl.: de 1ste luits.-kwartierm. J. C. Ubbens, van het reg. veld-art. en J. Gruijs, van den staf der inf., werkzaam bij het D. v. O. Bij het reg. gren. en jagers, tot maj.-kw., de kap.-kw. jhr. A. W. van Spengler, van het reg. Bij het 4de reg. inf., tot majoor à la suite van het reg.: de kap. der inf. op non-activit. J. K. H. de Roo van Alderwerelt. Bij het 6de reg. inf., tot 1sten luit.: de 2de luit. G. C. Coster van Voorhout, van het korps. Bij het 7de reg. inf., tot kap.-kwartierm. 1ste kl.: de kap.-kwartierm. 2de kl. H. C. van Erp Taalman Kip, van het korps; tot 1sten luit.-kwartierm.: de 2de luit.-kwartierm. J. van Raven, van het korps. Bij het Instr.-bat., tot kap.-kwartierm.: de 1ste luit.-kwartierm. W. R. C. van der Meer, van het 5de reg.

inf. — Bij het wapen der cav. Bij het 2de reg. huz., tot 1sten luit.: de 2de luit. W. J. J. Brantsma, van het korps. — Bij het wapen der art. Bij het reg. veld-art., tot 1sten luit.-kwartierm.: de 2de luit.-kwartierm. A. Feddes, van het korps. Bij het 3de reg. vest.-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. H. J. C. Verwey, van het 2de reg. vest.-art. — Bij het korps ing., min. en sapp., tot kap. der 2de kl.: de 1ste luit. W. K. T. Egter, van het korps.

Overgeplaatst.

Bij den grooten staf: de kap. J. E. N. baron Sirtema van Grovestins, van het wapen der art., ordonnansofficier van Z. M., gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië, en tevens eervol ontheven van de betrekking van ordonnansofficier. Bij den generalen staf: de kap. W. Rooseboom, van het korps ing., min. en sapp., gedetacheerd bij den generalen staf. Bij het reg. gren. en jagers: de kap. R. P. Verspyck, van het 2de reg. inf. Bij het 2de reg. vest.-art.: de kap. J. J. Schluiter, van het 3de reg. vest.-art.

Verplaatst.

Van Brielle naar Hellevoetsluis, de 1ste luit.-ingen. J. Hemkes.

In actieven dienst hersteld.

Bij het 2de reg. inf. en benoemd tot kap. der 2de kl., de kap. op non-activ. G. H. Niermans. Bij het 3de reg. inf., de 1ste luit.-kwartierm. op non-activ. D. J. A. Hummelinck.

Van Gedetacheerd terug

en weder bij het leger hier te lande ingedeeld, bij het 7de reg. inf., de 1ste luit. der inf. T. G. Koppen, gedetacheerd geweest bij het leger in Oost-Indië.

Gedetacheerd

bij de pyrotechnische school, de 1ste luit. J. F. C. Pool, van het 3de reg. vest.-art. Bij het D. v. O., de 2de luit.-kwartierm. J. S. Oudraad, van het 2de reg. inf.

Op de meest eervolle wijze ontheven

van de betrekking van directeur der stafschool, onder dankbetuiging voor de vele en hoogstgewichtige diensten door hem in die betrekking bewezen, de luit.-kolonel J. M. van der Star, van den generalen staf, directeur der stafschool, terwijl hij voorts definitief wordt toegevoegd aan den chef van den generalen staf.

Bestend

tot eerstaanwendend ingenieur te Willemstad, de kap.-ingenieur J. Fabius, te Amsterdam.

Definitief te bestemmen

tot leeraar bij de stafschool, de kap. C. P. van Pommeren, van den generalen staf, adjunct-chef van den commandant der 4de divisie inf.; tot adjunct-chef van den commandant der 4de divisie inf., de kap. W. Rooseboom, gedetacheerd bij den generalen staf.

Definitief werkzaam gesteld.

Bij het D. v. O., de 1ste luit.-kwartierm. L. A. Vink, van het 3de reg. inf., gedetacheerd bij het D. v. O.

Werkzaam gesteld.

Bij het D. v. O., de kap.-kwartierm. C. L. E. C. Westerbaen Schmidt, van het Instr.-bat., en in verband daarmee overgeplaatst bij den staf der inf.

Toegevoegd

aan den commandant der 1ste divisie inf., de onder-intend. der 2de kl. J. S. L. Frantzman, toegevoegd aan den commandant der 3de divisie inf.; aan den commandant der 3de divisie inf., de onder-intend. der 2de kl. J. C. Ubbens; aan den commandant der 4de divisie inf., de onder-intend. der 2de kl. E. van Gent, belast met het toezicht over de garnizoensbakkerij en de infirmerie te Groningen, benevens over het nachtleger in de provinciën Groningen, Friesland en Drenthe, en zulks met 1 Mei a. s.

Belast

met het toezicht over het hospitaal en de garnizoensbakkerij te Maastricht en het nachtleger in Limburg, de onder-intend. der 2de kl. J. Gruys. Met 1 Mei 1875, met het toezicht over de garnizoensbakkerij en de infirmerie te Groningen, benevens over het nachtleger in de provincie Groningen, Friesland en Drenthe, de onder-intend. der 2de kl. H. J. Bronner, toegevoegd aan den commandant der 4de divisie inf.

Hier te lande aangekomen en ingedeeld bij het 3de reg. vest.-art.,

de 1ste luit. der art. W. C. Willemsen en J. Bueno de Mesquita, beiden van de art. in West-Indië, en overgeplaatst bij het leger hier te lande.

Op non-activiteit gesteld.

De generaal-majoor F. R. de Haes, commandant der 3de divisie inf., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek; de kap. F. Coers, van het 2de reg. vest.-art.

Gepensionneerd.

De milit. intend. der 1ste kl. F. C. R. Boers, onder toekenning van den rang van milit. hoofdintendant; de kap. C. G. Zwaansdijk, plaatsel. adjud. der 1ste kl. te Deventer; de offic. v. gezondh. der 1ste kl. op non-activ. L. J. Hussem, en zulks op de daartoe door hem gedane aanvraag.

Overleden.

De paardenarts der 1ste kl. J. L. N. Weissenbruch, van het 4de reg. huz.

BENOEMD.

Tot Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, de offic. v. gezondh. 2de kl. J. van Koetsveld van Ankeren.

Tot Ridder der orde 4de kl. van den Gouden Leeuw van Nassau, de kap. jhr. L. van Beijma, van het reg. gren. en jagers.

Vergunning verleend,

aan den kap. H. Beijerman, van den grooten staf, toegevoegd aan Z. K. H. Prins Alexander der Nederlanden, tot het aannemen en dragen der versierselen van Commandeur der 2de kl. van de Dannebrogsoorde, hem door Z. M. den Koning van Denemarken, en Ridder der orde van het Zwaard, hem door Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen geschonken.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Bij het wapen der inf., tot 2den luit., de sergn. H. Muyderman, P. J. van Baarda, J. M. le Bron de Vexela en W. J. Michaelis, en de sergt.-maj. J. L. Meijer; tot milit. ambt. 3de kl., de adj.-onderoffic.-kw. J. T. Hafkenscheid. — Bij het personeel van den geneesk. dienst in Oost-Indië, tot offic. van gezondh. der 2de kl.: de Heer L. R. A. J. H. P. F. Littmann. Tot apoth. der 3de kl. in Oost-Indië, de kweekelingen der pharmacie C. F. Weidner en J. J. P. van Wisselingh.

Bevorderd.

Tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luit.-kwartierm. J. Mulder; tot 1sten luit. bij het wapen der art., de 2de luit. W. Boetje; tot magazijnm. der 2de kl. die der 3de kl. J. J. H. A. Schenau; bij het wapen der inf., tot majoor, de kapit. E. V. Jeltjes; bij het wapen der cav., tot ritm., de 1ste luit. J. J. Bijleveld, tot 1sten luit., de 2de luit. A. M. Margadant; en de 2de luit. J. P. Köhn, van het detachement lijfwacht-drag. te Djokjokarta, gedetacheerd bij het reg. cav.; tot kap. bij het wap. der genie, de 1ste luit. G. H. W. van Haften; tot apoth. der 2de kl. die der 3de kl. J. W. Slangen.

Geplaatst.

Bij den geneesk. dienst ter Sumatra's westk. en o., de offic. v. gez. der 1ste kl. H. van Lokhorst, van verlof uit Ned. terug; bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 1ste kl. C. de Mooy, voor den tijd van 5 jaren gedetacheerd bij het leger in Ned. Indië; bij het garn. te Willem I, de offic. v. gez. der 2de kl. K. J. van der Veen; bij het garn.-hosp. te Padang, de apoth. der 1ste kl. F. W. Neuhaus, beiden van verlof uit Ned. terug; als beheerder van het afd.-mil.-kledingmagaz. te Samarang, de 1ste luit.-kwartierm. F. H. Sexauer, van verlof uit Ned. terug; bij het wapen der inf., bij het 4de bat., de 2de luit. J. A. H. Kirchner; bij het 5de bat., de 2de luit. J. P. Moorrees; bij het 15de bat., de 1ste luit. L. A. T. Nil, en de 2de luits. A. van den Brandeler, K. W. Steinmetz, F. P. H. Roersch en J. A. J. T. Esser; bij het 16de bat., de 2de luit. J. G. Helbrink, bij het 17de bat., de 2de luit. F. A. le Grand; de twee eersten en de zes laatsten uit Ned. aangekomen, bestemd voor den dienst in Ned. Indië; de derde van verlof uit Ned. terug; bij het 6de bat. inf., de 2de luit. A. Ernste; bij het 10de bat., de 2de luits. J. Beets, J. F. H. Janssen en D. la Feber; bij het 11de bat., de 2de luits. J. C. R. Schenck, M. E. J. van den Bossche; E. P. C. Sol en J. H. J. Reiche; bij het 13de bat., de 2de luits. S. Menno, A. Picard, T. P. O. Döderlen de Win en N. H. J. Richelle, allen uit Ned. aangekomen als bestemd voor den dienst in Ned. Indië; — bij het wapen der art., bij de 4de comp. art. te Banjoe-Biroe, de 2de luit. E. Stoppendaal, uit Ned. aangekomen als bestemd voor den dienst in Ned. Indië; bij de 13de comp. art., de tot 1sten luit. bevorderde 2de luit. J. P. Dormaer, van verlof uit Ned. terug; — als eerstaanwezend genie-officier ter Sumatra's westk. en o., de majoor J. Kat, van het garn. te Padang.

Overgeplaatst.

Bij het Dept. v. Oorlog, bij de 5de afd., de 1ste luit.-kwartierm. P. M. E. Soeters, van den raad van adm. te Padang-Pandjang; bij den gewestelijken en plaatsel. staf, als commt. der 3de milit. afd. op Java, de kolonel A. A. G. Frappier, commt. der inf. te Willem I; als adj. van den commt. van Sumatra's westk. en o., de 1ste luit. L. F. A. Winckel, van het 6de bat.; als milit. commt. van Sumatra's westk. en o., de kolonel G. B. T. Wiggers van Kerchem, commt. der 3de milit. afd. op Java; als pl. commt. te Samarang, de luit.-kol. K. van der Heijden, van het 2de bat.; als pl. commt. te Soerabaja, de luit.-kolonel F. T. Engel, van het 3de bat.; — bij den geneesk. dienst, bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 2de kl. W. Smith, van dien dienst te Riouw

en o.; bij den geneesk. dienst te Atchin, de offic. v. gez. der 2de kl. J. A. Coster, van dien dienst ter Sumatra's westk. en o.; bij den geneesk. dienst van Palembang en Benkoelen, de offic. v. gez. der 2de kl. C. H. Vechtmann, van het gr. milit. hosp. te Samarang; bij het gr. milit. hosp. te Samarang, de offic. v. gez. der 1ste kl. E. P. Tombrink, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den geneesk. dienst te Atchin, de offic. v. gez. der 2de kl. J. M. W. van Dusseldorp, van den geneesk. dienst van Sumatra's westk. en o.; bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 2de kl. A. ten Bosch, van het garn. te Willem I; bij het gr. milit. hosp. te Soerabaja, de offic. v. gez. der 2de kl. M. L. Ritsema en de apoth. der 2de kl. J. W. Slangen, resp. van den geneesk. dienst te Atchin en van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij het scheik. laboratorium te Weltevreden, de apoth. der 2de kl. G. H. Beer, van het gr. milit. hosp. te Soerabaja; — bij den raad van adm. te Padang-Pandjang, de 2de luit.-kwartierm. J. A. Willer, van het bur. van den intend. der 2de kl. in de 1ste milit. afd. op Java; als beheerder van het garn.-kl.-magaz. te Willem I, de 1ste luit.-kwartierm. C. Dekker; bij den raad van adm. te Soerakarta, de 2de luit.-kwartierm. J. P. M. van Hengel, van den raad van adm. van het 3de bat. te Atchin; bij het alg. tevens afd.-milit.-kl.-magaz. te Batavia, de 1ste luit.-kwartierm. H. Stutterheim, van den raad van adm. te Soerakarta; bij den raad van adm. te Willem I, de 1ste luit.-kwartierm. C. Dekker, beheerder van het garn.-kl.-mag. aldaar; in die betrekking, de 2de luit.-kwartierm. F. L. J. de Jeer, van het reconvalensengesticht te Oenarang; bij het bur. van den onderintendant der 1ste kl. in de 2de milit. afd. op Java, de 1ste luit.-kwartierm. W. B. Filet; bij het bur. van den onderintendant der 1ste kl. ter Sumatra's westk. en o., de 1ste luit.-kwartierm. P. M. E. Soeters, van de 5de afd. van het Dept. van Oorlog; bij het gr. milit. hosp. te Soerabaja, de 1ste luit.-kwartierm. C. W. F. Stumpff; als beheerder van het tijdelijk opgerichte hosp. te Malang, de 1ste luit.-kwartierm. H. F. O. van Cattenburch; bij het afd.-kl.-magaz. te Soerabaja, de 2de luit.-kwartierm. M. Logeman, beheerder van het tijdelijk opgerichte hosp. te Malang; — bij het wapen der inf., bij het 1ste bat., de 1ste luit. C. E. J. Schweys en de 2de luit. H. Zintel, resp. van het 3de en 5de bat.; de 2de luit. W. H. M. de Riel, van het 3de bat.; bij het 2de bat., de majoor J. G. H. Grooss, van het 7de bat.; de 2de luit. J. L. Lacleulle, van het 11de bat.; bij het 2de bat. (Willem I), de 1ste luit. K. J. E. van der Putten, van het 9de bat.; bij het 3de bat., de kapits. J. W. D. A. M. Mac Gillavry en G. A. H. van Steenvelt; de 1ste luits. J. K. Wijmans en A. G. R. Maurenbrecher, resp. van het 5de, 11de, 4de en 10de bat.; de 2de luit. H. C. Krijgsman, van het 15de bat.; de 1ste luit. A. C. W. T. Kortum, van het 15de bat.; de 1ste luit. J. F. T. Major, van het 16de bat.; bij het 4de bat. (Djokjokarta), de kapit. J. van Rijn, van het 13de bat.; bij het 4de bat. resp. te Djokjokarta en Kedong-Kebo, de kapit. A. P. Bindervoet van Nahuys en de 1ste luit. C. C. Bakhoven, van het 3de bat. en het garn.-bat. in de 2de milit. afd. op Java; bij het 5de bat., de kapit. L. A. Drigny, van het 8ste bat.; de kapit. H. T. F. van Syll, van het garn.-bat. van Celebes en o., de majoor J. H. C. Godin, van het 12de bat.; de kap. J. W. van Son, van het 9de bat.; bij het 6de bat., de kap. W. J. Thieme, van het 17de bat.; bij het 6de bat. (Padang), de kap. J. T. Scheltema, van het 16de bat.; bij het 9de bat., de kaps. G. L. van Doornum en A. A. J. L. de Jongh, de 1ste luit. J. P. de Veer, en de 2de luit. J. Buddingh, de eerste en derde van het 15de, de 2de van het 16de en de laatste van het 17de bat.; bij het 9de bat., de majoor J. G. Scharp, de 2de luits. W. Boissevain en C. Stiemens, de kapit. E. Heck, de 1ste luit. J. Zwaag, de kapit. J. H. Knijff, de 1ste luit. M. C. B. de Groot en de 2de luit. J. W. Hendrix, de drie eersten van het 5de, de twee volgende van het 10de en de drie laatsten resp. van het 1ste, 7de en 11de bat.; bij het 10de bat., de 1ste luit. J. F. van Mansfelt, van de garn.-comp. te Cheribon; de 1ste luit. P. H. J. Oosthout en de 2de luit. A. de Willigen, van het 12de en 2de bat.; bij het 11de bat., de kapit. J. H. van der Schalk, v. h. garn.-bat. van Palemb. en Benk.; de 2de luits. J. M. Sanders en K. K. A. J. Schneider, beiden van het 9de bat.; bij het 12de bat.; de kap. M. C. H. Bijleveld, de 1ste luits. W. J. N. Bosboom en A. de Vletter en de 2de luit. B. L. Hage-

doorn, allen van het 10de bat.; bij het 13de bat., de 1ste luit. C. H. F. Riesz, adj. van den commt. van Sumatra's westk. en o.; bij het 15de bat., de 1ste luits. B. van Zalingen en J. Lojenga, beiden van het 16de bat.; bij het 17de bat., de 1ste luit. J. E. Ruzette en de 2de luit. P. M. Dusser de Barenne, resp. van het 4de en 10de bat.; — bij het garn. van Palembang en Benkoelen; de kapit. L. F. Nix, van het 12de bat.; bij het garn. van Padang, de kapit. P. L. Dumoulin, van het garn. te Samarang; bij het detachement mineurs te Atchin, de 1ste luit. H. A. G. von Dentsch, van het korps min. en sapp. te Willem I; bij het garn.-comp. van Cheribon, de 2de luit. W. F. Kroesen, van het 10de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de 2de luit. W. A. G. Ramaer, van het 12de bat.; bij het garn.-bat. van Celebes en o., de 1ste luits. J. Stevels en J. P. F. G. E. Delpy, beiden van het 14de bat.; bij het garn.-bat. der Moluksche eil., de 1ste luit. T. W. H. J. M. Hustinx, van het 9de bat.; bij het garn.-bat. in de 2de milit. afd. op Java, de 2de luit. A. A. van Blommestein, van het 4de bat.; bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de 1ste luit. T. A. Engelbert van Bevervoorde en de 2de luit. J. J. L. A. Stutzer, resp. van het 9de en 10de bat.; bij het garn.-bat. van Banka, de 1ste luits. G. M. Burgerhoudt en A. H. W. Scheuer, resp. van het 9de en 12de bat.; bij het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo; de kapit. A. A. E. Gewin, van het 12de bat.; bij het garn.-bat. der Mol. eil., de 2de luit. P. D. W. Wilken, van het 12de bat.; bij het kader van het op te richten strafdetachement voor inlanders te Ngawi, de kapit. F. J. L. Walpot, van het 5de bat. en de maj. F. A. Gits, van het bat. barisan van Madura; als inspect. van den barisan van Madura, de luit.-kolonel A. J. Diepenbroek, pl. commt. te Soerabaja; — bij het wapen der cav., bij het eskadron te Salatiga, de ritm. P. F. B. J. van Nouhuys, van het eskadr. te Batavia; bij het detachement te Cheribon, de 1ste luit. J. J. ten Bosch, van het eskadr. te Batavia; bij het detachement te Kediri, de 1ste luit. P. K. A. R. Andreae, van het eskadr. te Soerabaja; bij het detachement te Samarang, de 1ste luit. O. F. W. J. F. von Lindenfels; bij het detachement te Poerworedjo, de 2de luit. J. Bakkers; bij het detachement te Madioen, de 2de luit. A. M. Margadant; bij het detachement te Magalang, de 2de luit. M. T. Corte; bij het detachement te Banjoemas, de 2de luit. S. Serlé, allen van de eskadrons te Salatiga; — bij het wapen der art., bij de 1ste comp. art. te Batavia, de 1ste luit. A. Lugt, van de 11de comp. te Amboina; bij de 3de comp. te Atchin, de 1ste luits. H. van Gelsdorp en J. F. Dormaer, resp. van de 18de en 13de comp. te Batavia; bij de 11de comp. te Amboina, de 2de luit. K. G. A. Vemer, van de 1ste comp. te Batavia; bij de 21ste comp. te Willem I, de 1ste luit. J. van der Kruk, van de 3de comp. te Atchin; als adj. van den commt. der veld- en bergbatterijen op Java, de 1ste luit. K. A. M. van Meurs, van de 12de comp. te Riouw; bij de 7de comp. art. te Samarang, de 1ste luit. D. H. Pluim Mentz, van de 10de comp. te Soerabaja; bij de 12de comp., als commt. der art. van Riouw en o., de 1ste luit. J. F. L. Cassa, van de 4de comp. te Banjoe-Biroe; bij de 17de comp., de 1ste luits. C. D. Cenin en A. L. van Hoogstraten, resp. als pl. art.-commt. te Djokjokarta en te Ngawi, de eerste van de 2de comp. te Salatiga en de 2de van de 15de comp. te Willem I; bij de 18de comp. te Batavia, de 1ste luits. M. B. van Slee, D. J. H. Schäfer en J. C. Sohns, de eerste van de 20ste comp. te Makassar en de twee overigen van de 17de comp., resp. te Ngawi en Djokjokarta; bij de 20ste comp. te Makassar, de 2de luit. W. M. van den Broek, van den 21ste comp. te Willem I; — bij het wapen der genie, bij het detachement geniewerklieden te Atchin, de 1ste luit. H. J. Bijleveld, van het garn. te Soerabaja; bij het detachement min. en sapp. te Atchin, de 1ste luit. P. van den Blijk, van het korps min. en sapp. te Willem I; bij den staf van het wapen, de 1ste luit. C. van der Veen, van het 15de bat. — Van het leger hier lande, bij het wap. der inf. van het leger in O.-I., de 2de luits. A. F. A. Schultze, van het 2de en W. baron van Heeckeren van Molecaten, van het 3de reg. inf.

Ingetrokken.

De overplaatsing bij den geneesk. dienst van Palembang en Benkoelen van den offic. v. gez. der 2de kl. P. A. Platteeuw, zijnde hij overgeplaatst bij den geneesk.

dienst van Riouw en o.; de overplaatsing bij het 15de bat. van den 2den luit. M. J. Nix, zijnde hij bij het 16de bat. overgeplaatst; de overplaatsing als pl. commt. te Soerabaja van den luit.-kolonel F. T. Engel, zijnde hij overgeplaatst als inspecteur van den barisan van Madura; de tijdelijke detachering bij den staf der genie van den 1sten luit. G. C. C. Simmermacher, blijvende hij geplaatst bij het 10de bat.; de overplaatsing van den luit.-kolonel A. J. Diepenbroek, als inspecteur van den barisan van Madura.

Opgedragen.

Aan den voor den tijd van twee jaren bij het Ned. Ind. leger gedetacheerden kapit. der inf. J. L. de Bock, om den luit.-generaal van Swieten, op diens terugreis naar Nederland, als adjudant te vergezellen.

Tijdelijk gedetacheerd,

bij den staf van het wapen der genie, de 1ste luits. G. C. C. Simmermacher en P. van Rijk, resp. van het 10de en 17de bat. inf.

In activiteit hersteld,

de majoor der inf. op non-activiteit K. W. H. de Coenens, zijnde hij geplaatst bij het 7de bat.

Tijdelijk in activiteit werkzaam gesteld,

de dirig. offic. v. gez. der 1ste kl. op non-activiteit C. Helfrich, als eerstaanw. offic. v. gez. bij het reconvalescentengesticht te Batoe-Toelis; de onder-intend. der 1ste kl. op non-activiteit J. B. de Graaf, en geplaatst bij de 5de afd. van het Dept. v. Oorlog.

Eervol ontslagen,

op de meest eervolle wijze, onder dankbetuiging voor de uitstekende diensten door hem op nieuw aan den lande bewezen, van de functiën van regeeringscommissaris en militair opperbevelhebber, belast met de leiding der militaire operatiën bij de tweede expeditie tegen Atchin, de in activiteit herstelde luit.-generaal J. van Swieten, gewezen commandant van het Indisch leger; de 1ste luit. der cavalerie A. Uyt den Bogaard; de apoth. der 1ste kl. S. A. Bleekrode; de majoor der inf. G. van Vuuren; de offic. v. gez. der 2de kl. J. D. van Hengel; de klerk bij de milit. administr. C. E. Johannes.

Ontslagen

de 2de luit. der inf. F. A. van Dragt.

Vergund

om naar Nederland terug te keeren, aan den voor den tijd van twee jaren bij het Ind. leger gedetacheerden 1sten luit. der inf. A. Stokhuyzen.

Op non-activiteit gesteld.

De 2de luit.-kwartierm. A. L. G. Gobée; de luit.-kolonel C. H. A. Raedt van Oldenbarneveld, van verlof uit Ned. terug; de onder-intend. der 1ste kl. P. van der Weijde, van verlof uit Ned. terug.

Tweejarig verlof verleend,

aan den offic. v. gez. der 2de kl. B. van Delden en aan dien der 1ste kl. H. D. Roskes; aan den offic. v. gez. der 1ste kl. H. L. Benjamins; aan dien der 2de kl. C. T. J. W. Osterloh, en aan den apoth. der 1ste kl. J. W. Schneider; aan den onder-intendant der 2de kl. J. C. Stravers; aan de kapits.-kwartierm. W. van Doorn en F. E. Muller; aan den kol. der inf. C. L. St. A. M. de Roy van Zuydewijn; aan de majoors der inf. H. J. van Lith en J. H. C. Godin; aan de kapits. der inf. A. J. Beck, W. Tengbergen, R. P. Bowles, A. Bosch, J. L. Sonnenberg,

M. W. Goldbach, W. J. Haack van der Goes, N. van Marion, F. W. P. G. van Werkhoven, D. Buning, F. Lucher; aan de 1ste luits. der inf. J. G. Schröter en C. D. A. van der Loo; aan den ritm. van het regt. cav. F. K. T. van Woelderer; aan den kapit. der art. S. A. Boas; aan den kapit. der art. J. A. Broese van Groenau.

Overleden.

De offic. v. gez. der 1ste kl. J. M. G. H. Theunissen, den 22sten Maart 1874, te Soeka-Radja (Deli); de 1ste luit. R. Lightfoot, tijdelijk gedetacheerd bij den geneesk. dienst in Ned. Indië, den 20sten April 1874, op reis van Padang naar Batavia; de majoor der inf. H. Tissot van Patot, den 6den Mei 1874, te Malang; de 2de luit. der inf. F. H. Bollaertz, den 4den Mei 1874, te Kedong-Kebo.

BIJLAGE X.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 44.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(25 September—26 October 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Bij den grooten staf, tot commt. der 3de divisie inf., tevens belast met het bevel in de 2de milit. afd.: de kol. J. F. Beckman, commt. van het 2de reg. inf. — Bij het wapen der cav. Bij het 2de reg. huz., tot 1sten luit.: de 2de luit. A. A. graaf van Limburg Stirum, van het korps; tot paardenarts 3de kl.: de vecarts H. C. Ittmann, van het korps. — Bij het wapen der art. Bij het 1ste reg. vest.-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. L. R. baron Taets van Amerongen, van het reg. veld-art.; tot 1sten luit.: de 2de luits. A. B. C. baron van Hemert tot Dingshof, G. A. van Steel en J. A. C. van Manen, allen van het korps. Bij het 2de reg. vest.-art., tot majoor: de kap. C. E. A. Vigelius, van het 3de reg. vest.-art.; tot 1sten luit.: de 2de luits. J. S. Theunissen en J. A. Lehmann, beiden van het korps. Bij het reg. rijdende art., tot kap. van de 1ste kl.: de kap. van de 2de kl. jhr. V. A. de Pesters, van het korps; tot paardenarts 3de kl.: de vecarts J. N. Ballangée. — Bij het korps ing., min. en sapp., tot 1sten luit.: de 2de luits. L. Waller, A. A. H. van Heusden en J. C. Gijsberti Hodenpijl, allen van het korps. — Bij het personeel van den geneesk. dienst der landmacht, tot offic. van gezondh. van de 3de kl.: de gepens. offic. van gezondh. van de 3de kl. van het leger in Oost-Indië W. N. de Graaf.

Overgeplaatst.

Bij het 8ste reg. inf.: de 2de luit. J. A. Staring, van het 1ste reg. inf. Bij het reg. veld-art.: de 2de luit. jhr. J. Ortt, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het korps pontonn.: de 2de luits. M. J. baron van Boetzelaer, van het 1ste en J. L. Vogel, van het 2de reg. vest.-art.

Verplaatst.

Van de garniz.-infirm. te Hoorn bij het 6de reg. inf., de offic. van gezondh. der 1ste kl. C. C. Vigelius; van de garniz.-infirm. te Zutphen naar die te Hoorn, de

offic. van gezondh. der 1ste kl. N. J. Muller; van het 6de reg. inf. bij het reg. veld-art., de offic. van gezondh. der 1ste kl. L. J. Dumont; van het reg. veld-art. bij de garniz.-infirm. te Zutphen, de offic. van gezondh. der 1ste kl. W. F. H. Westeneng.

Ingedeeld

bij het leger hier te lande en wel bij het 7de reg. inf., de kap. der inf. J. L. de Bock, gedetacheerd bij het leger in Oost-Indië.

Eervol ontheven,

van het materieel te Naarden en overgeplaatst bij het 3de reg. vest.-art., de kap. H. Broers, van het 1ste reg. vest.-art.

Gedetacheerd,

bij het leger hier te lande, bij het 7de reg. inf., de 1ste luits. J. F. D. Bruinsma en E. E. E. Otken, beiden van het wapen der inf. van het leger in O.-I. Bij het 8ste reg. inf., de kap. W. A. Schilau, van het wapen der inf. van het leger in O.-I. Bij het 2de reg. vest.-art., de kap. J. C. F. baron van Heerdt, van het wapen der art. van het leger in O.-I.

Op non-activiteit gesteld.

De majoor der inf. J. K. H. de Roo van Alderwerelt, à la suite van het 4de reg. inf.

Vergunning verleend,

aan den 2den luit. H. van Hogendorp, van het reg. veld-art., tot het aannemen en dragen der versierselen van Ridder der orde van Wasa en van Ridder 3de kl. der Dannebrogssorde, hem respectievelijk geschonken door HH. MM. den Koning van Zweden en Noorwegen en van Denemarken.

Z. Exc. de Minister van Oorlog heeft openlijk zijne tevredenheid betuigd:

1°. aan den luit.-kolonel J. H. Frankamp, aan de majoors J. H. Kretzer, C. G. C. F. Ising en H. A. Frantzmans, alsmede aan den kapitein-instructeur L. M. C. Rollin Couquerque, leden der beide commissiën belast geweest met de herziening van het *Handboek der onderofficieren en korporaals der artillerie*, en in het bijzonder aan eerstgenoemden, als voorzitter dier commissiën, en zulks voor den ijver, de belangstelling en de zaakkennis, waarmede zij zich van hunne moeilijke en belangrijke taak hebben gekweten en

2°. aan den officier van gezondheid der 3de kl. F. Daniels, voor de goede diensten, door hem bewezen bij het onlangs plaats gehad hebbend spoorwegongeluk nabij Warmond.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Bevorderd.

Bij de milit. administr., tot kapit.-kwartierm., de 1ste luits.-kwartierm. E. J. L. Herens en F. H. Sexauer; tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luits.-kwartierm. J. P. M. van Hengel en L. Bendeler; — bij den geneesk. dienst, tot milit. apoth. der 2de kl. die der 3de kl. T. Resselade.

Geplaatst.

Bij de milit. administr., bij het algem. tevens afd.-milit.-kleedingsmagazijn te Batavia, de 2de luit.-kw. H. Kits van Heijningen, onlangs uit Ned. aangek.; —

bij het wapen der inf., bij het 4de bat., de 2de luit. H. Muyderman; bij het 14de bat., de 2de luit. P. J. van Baarda; — bij het wapen der art., bij de magazijnen van oorlog te Samarang, de magazijnm. der 2de kl. D. H. Plum Mentz.

Overgeplaatst.

Bij het Dept. v. O., bij de 2de afd., de 1ste luit. J. H. van der Burg; bij de 5de afd., de onderintend. der 1ste kl. in de 2de milit. afd. op Java B. G. W. Wilkens; — gewestelijke en plaatsel. staf, bij den staf der voorloopige bezetting van Atchin, als adj. van den milit. en civielen bevelhebber, de 1ste luit. H. G. J. van Hoogstraten, van den staf der 2de brig. bij de tweede expeditie tegen Atchin; — bij de milit. administr., als onderintend. der 1ste kl. in de 2de milit. afd. op Java, de onderintend. der 1ste kl. bij de 5de afd. van het Dept. v. O. J. B. de Graaf; bij het bur. van den intend. der 2de kl. in de 1ste milit. afd. op Java, de 2de luit.-kw. H. L. Diecke; bij den raad van administr. van het 6de bat. te Atchin, de 2de luit.-kw. P. D. G. Soetbroodt Piccardt, van den raad van administr. van het 15de bat. te Padang; bij den raad van administr. van het 13de bat. te Soerabaja, de 2de luit.-kw. M. Logeman, van het afd.-milit.-kledingmag. aldaar; bij den raad van administr. van het 15de bat. te Padang, de 1ste luit.-kw. C. H. Imminck, van den raad van administr. van het garn. te Fort de Koek; bij den raad van adm. van dit garniz., de 2de luit.-kw. C. H. W. Boers, van den raad van adm. van het 6de bat. te Padang; bij het tijdelijk hosp. te Batoe-Toelis, de 2de luit.-kw. V. W. van Gogh, van het alg. tevens afd.-milit.-kledingmag. te Batavia; bij de intendance der bezetting te Atchin, de 2de luits.-kwartierm. W. K. Toutlemonde en P. A. Jung, resp. van den raad van adm. van het 13de bat. te Soerabaja en van het garn. te Djokjokarta; bij het bureau van den intend. der 2de kl. in de 1ste milit. afd. op Java, de 1ste luit.-kw. M. Lafontaine, van den raad van administr. der mobiele kolonne te Pankadjene; bij den raad van administr. der gemengde troepen te Atchin, de 1ste luit.-kw. C. van Thienen, van den raad van adm. te Kedong-Kebo; — bij den geneesk. dienst, bij het gr. milit. hosp. te Weltevreden, de offic. v. gez. der 2de kl. F. S. Pauli en dr. J. R. H. van Son, en de apothekers der 3de kl. B. Frijlink en D. L. Pey, resp. van het gr. milit. hosp. te Soerabaja, den geneesk. dienst van Palembang en Benkoelen, het garn.-hosp. te Padang en den geneesk. dienst te Atchin; bij het gr. milit. hosp. te Soerabaja, de offic. v. gez. der 2de kl. W. A. J. Bernard en de apoth. der 2de kl. A. de Haan, resp. van het gr. milit. hosp. te Weltevreden en van het garn. te Kedong-Kebo; bij het garn.-hosp. te Padang, de apoth. der 2de kl. H. G. Stamm, van het garn. te Soerakarta; bij dit garn., de offic. v. gez. der 1ste kl. dr. T. H. Eisinger en de apoth. der 2de kl. A. Machielse, resp. van het garn. te Telok-Betong en den geneesk. dienst in de W.-afd. van Borneo; bij het garn. te Djokjokarta, de apoth. der 2de kl. M. Henstedt, van den geneesk. dienst van Banka; bij het garn. te Kedong-Kebo, de apoth. der 2de kl. J. Heringa, van het scheik. laboratorium te Weltevreden; bij het garn. te Telok-Betong, de offic. v. gez. der 1ste kl. L. C. A. Rombach, van het gr. milit. hosp. te Willem I; bij den dienst van Sumatra's westk. en o., de offic. v. gez. der 2de kl. L. Klaas, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den dienst van Palembang en Benkoelen, de offic. v. gez. der 2de kl. J. M. W. van der Hoeven, thans ter beschikking van den chef van den geneesk. dienst te Weltevreden; bij den dienst van Banka, de offic. v. gez. der 1ste kl. A. Ledeboer en de apoth. der 2de kl. G. C. de Groot, beiden van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den dienst in de W.-afd. van Borneo, de apoth. der 2de kl. D. van Beurningen van Helsdingen, van het garn. te Djokjokarta; bij den dienst in de Mol. eil., de apoth. der 3de kl. J. C. A. Lens, van het gr. milit. hosp. te Weltevreden; bij den dienst te Atchin, de offic. v. gez. der 2de kl. te Atchin L. B. E. Ledeboer, en de apoth. der 3de kl. J. A. M. Bresler, resp. van den dienst ter Sumatra's westk. en o. en het gr. milit. hosp. te Soerabaja; bij dit garn., de offic. v. gez. der 1ste kl. F. Perk, van den geneesk. dienst van Sumatra's westk. en o., thans te Atchin; bij het gr. milit. hosp. te Samarang, de offic. v. gez. der 1ste kl. H. Walter, van het garn. te Ngawi; bij dit garn., de offic. v. gez. der 1ste kl. H. J. Alken, van den

geneesk. dienst van Sumatra's westk. en o.; bij dezen dienst, de offic. v. g. z. der 1ste kl. C. Mioulet, van het gr. milit. hosp. te Soerabaja; — bij het wapen der inf., bij het 1ste bat., de 2de luit. T. F. W. Engelbert van Bevervoorde, van het 3de bat.; de 2de luit. W. C. Meuleman, van het 6de bat.; de kapit. J. A. Vetter, laatstelijk chef van den staf der 1ste brigade bij de tweede expeditie tegen Atchin; bij het 2de bat., de 2de luits. W. Klatt en M. C. L. Langguth, resp. van het 1ste en 8ste bat.; bij het 3de bat., de kapit. J. C. van Bloklend en de 2de luit. J. J. G. 't Sas, beiden van het 11de bat., de 2de luit.-adj. D. J. A. Arntzenius, van het 4de bat.; bij het 4de bat., de 1ste luit. H. J. de Bordes, van het 3de bat.; te Djokjokarta, de 2de luit. J. G. A. Bischoff, en te Kedong-Kebo, de 2de luits. J. G. H. van der Dussen en F. D. Triebel, de eerste van het 7de en de twee overigen van het 1ste bat.; bij het 5de bat., de kapit. W. J. Scheltus en de 1ste luit. E. E. E. Otken, de eerste van het 9de bat., de tweede laatstelijk tijdelijk adj. van den commdt. der 1ste brigade bij de 2de expeditie tegen Atchin; bij het 7de bat., de 1ste luit. J. A. W. Auferheide, van het 3de bat.; de 1ste luit. W. P. Stutterheim en de 2de luit. J. G. A. Bischoff, eerstgen. adjoint bij den staf in de 2de milit. afd. op Java, de tweede van het 12de bat.; de 1ste luit. J. M. Romijn, van het 3de bat.; bij het 9de bat., de 2de luit. A. Douglas, van het 4de bat.; bij het 10de bat., de kapit. W. J. Vervloet, laatstelijk adj. van den opperbevelhebber 2de expeditie tegen Atchin; bij het 11de bat., de kapit. C. Deijkerhoff, laatstel. chef van den staf der 3de brig. bij de 2de expeditie tegen Atchin, en de 2de luit. F. G. Smits, van het 9de bat., bij het 13de bat., de 2de luit. C. Schultz, van het 12de bat.; bij het 14de bat., de 2de luit. L. A. Deibert, van het subsist.-kader te Soerabaja, de kapit. F. W. Meijer, van het garn.-bat. der Mol. eil.; bij het 15de bat., de 2de luit. S. Brandon, van het 11de bat.; bij het 17de bat., de majoor F. B. A. Grooss, van het 3de bat., de 2de luit. W. J. Kruyt, van het 3de bat., de 1ste luit. F. J. S. van Heumen, van het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen; bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de 1ste luit. W. F. P. J. Happé, van het 11de bat., de 2de luit. H. Linklaen Westenberg, van het 10de bat., de 2de luit. W. J. van Stockum, van het 15de bat.; bij het garn.-bat. der Z.- en O.-afd. van Borneo, de kap. J. Waagen en de 1ste luit. W. F. van Mensch, resp. van het 13de en 14de bat.; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., de kapit. H. L. F. Jacquier de Lomporet, van het 10de bat.; bij het garn.-bat. der Mol. eil., de kapit. E. P. van der Swaagh, van het 14de bat., de 1ste luit. B. L. R. de Sturler, van het 2de bat.; bij het garn.-bat. van Celebes en o., de kapit. A. H. Spaan, van het 4de bat.; bij de garn.-comp. te Bantam, de 1ste luit. J. B. H. A. van den Bossche, van het 12de bat.; bij het kader van het strafdetachment te Klatten, de 1ste luit. W. C. Willink Ketjen, van het strafdetachment te Samarang; — bij het wapen der cav., bij de eskads. te Batavia, de 2de luit. J. A. W. Oxenaar, van de eskads. te Salatiga; — bij het wapen der art., bij het materieel, als magazijnm. der 2de kl., de 1ste luit. D. H. Plum Mentz, van het personeel; bij het materieel, als adjunct van den commdt. ter Sumatra's westk. en o., de 2de luit. M. B. Rost van Tonningen, van de 5de comp. te Banjoë-Biroe; bij het personeel, de 1ste luit.-adjunct van den commdt. van Sumatra's westk. en o. J. L. Granpré Molière; bij de 3de comp. te Atchin, de kapit. D. J. Derks, van de 10de comp. te Soerabaja; bij de 4de comp. te Banjoë-Biroe, de 1ste luit. J. J. Kolsch, van de 6de comp. te Atchin; bij de 6de comp. te Atchin, de 1ste luit. J. C. van Dorth, van de 14de comp. te Padang; de 1ste luits. J. C. Sohns en A. Lugt, resp. van de 18de en 1ste comp. te Batavia; bij de 9de comp. te Batavia, de 1ste luit. G. J. J. Vinkhuizen, van de 6de comp. te Atchin; bij de 10de comp. te Soerabaja, de kap. W. C. de Jongh, van de 18de comp. te Batavia; bij de 14de comp. te Padang, de kapit. J. L. van Wijhe, van de 3de comp. te Atchin; bij de 15de comp. te Willem I, de kapit. A. Hijnekamp, van de 19de comp. te Palembang; bij de 16de comp. te Soerabaja, de 1ste luit. P. de Wijs, van de 6de comp. te Atchin. — Van het leger hier te lande, bij het wapen der inf. van het leger in O.-I., de 1ste luits. T. A. de Man en W. J. L. Wijmans, beiden van het 7de reg. inf.; de kap. J. P. Jonxis, van het 8ste reg. inf. — Bij het wapen der art. van het leger in O.-I.,

de kap. G. A. Ramaer, van het 2de reg. vest-art.; de 1ste luit. F. N. Knoch, van het wapen der art., à la suite van het koloniaal werfdepôt. — Bij het personeel van den geneesk. dienst in O.-I., tot offic. van gezondh. der 2de kl., de Heeren L. Prochnik en P. J. L. Döring.

Ingetrokken,

de overplaatsing bij het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen van den 1sten luit. W. F. P. J. Happé, blijvende hij bij het 11de bat.

In activiteit werkzaam gesteld,

de dirigeerende offic. v. gez. der 2de kl. op non-activiteit dr. L. J. de Roock, zijnde hij geplaatst als chef van den geneesk. dienst te Atchin.

Eervol ontslagen.

De magazijnm. der 1ste kl. J. H. Wouters; de kapits. der inf. F. Stumpf en B. M. H. Thörig.

Op nonactiviteit gesteld.

De dirig. offic. v. gez. der 2de kl. dr. L. J. de Roock, van verlof uit Ned. terug; de kapits. der inf. A. Hamakers en J. M. van der Groen, beiden van verlof uit Ned. terug; de 2de luit. W. J. M. Georges, van het garn.-bat. van Palembang en o.

Tweejarig verlof verleend,

Aan den milit. ambt. der 2de kl. H. W. Brauer; aan de 1ste luits. der inf. A. Hekmeijer en P. H. van Hulstijn; aan den luit.-kolonel der art. H. G. Boumeester; aan den kap. der inf. J. C. P. Wellfer en D. de Vijver; aan den onderintend. der 1ste kl. bij de milit. administr. J. Hofstede; aan den kap. van den generalen staf A. R. W. Gey van Pittius; aan den offic. v. gez. der 1ste kl. A. J. H. van der Mijl Dekker.

Overleden.

De 2de luit. bij de milit. administr. J. F. de Vries, te Weltevreden, den 7den Mei 1874; de offic. van gez. der 2de kl. G. Broers, te Padang, den 5den Mei 1874; de 1ste luit. der inf. A. M. H. Badings, te Penajoeng, den 3den April 1874.

Bij besluit van den 6den October II. heeft Z. M. op het gemeenschappelijk rapport der Ministers van Kolonien, van Marine en van Oorlog, dd. 3 October 1874, Kabinet, letter T²⁷ Geh., betreffende het voorstel, door de commandanten van zee- en landmagt in Ned. Indie gedaan, ter belooning van hen, die zich hebben onderscheiden in den oorlog tegen het rijk van Atjeh (1873 en 1874):

Art. 1. Ter zake der bedoelde krijgsverrichtingen:

1°. benoemd tot ridder 4de kl. der Militaire Willemsorde, den kapit. ter zee J. van Gogh;

2°. bevorderd tot ridder 3de kl. der Militaire Willemsorde, den kapit. ter zee voornoemd J. van Gogh, alsmede den kapit. ter zee B. D. van Trojen, de kapit.-luitenanten ter zee J. W. Binkes en K. C. Bunnik en den luit. ter zee 1ste kl. W. Steffens;

3°. benoemd tot ridder der Militaire Willemsorde 4de kl., den kapit. ter zee H. B. Kip, den luit. ter zee 1ste kl. (sinds bevorderd tot kapit.-luit. ter zee) H. W. Walther, de luitenanten ter zee 1ste kl. C. P. van der Star, C. H. Bogaert en jhr. A. F. Meijer, de luitenanten ter zee 2de kl. P. Le Comte, A. van Hengel, A. P. Tadema en S. T. Land, den adelborst 1ste kl. (sinds bevorderd tot luit. ter zee 2de kl. A. Voormolen, den schiemanmaat A. van der Horst, de matrozen

1ste kl. K. Wilders, J. P. J. Hes en C. Schoolenberg, de matrozen 2de kl. K. Schipper en J. A. Guijken, den matroos 3de kl. J. C. Jansen en den korporaal der mariniers H. J. van der Bunt;

4°. benoemd tot ridder der orde van den Ned. Leeuw, de luitenants ter zee 1ste kl. H. Dijserinck en J. M. Berends en de offic. van gez. 1ste kl. bij de Kon. Ned. marine J. Lamie en C. Noordewier;

5°. toe te kennen de eeresabel, met het opschrift: »Koninklijk eereblijk voor betoende dapperheid», aan den luit. ter zee 2de kl. H. A. Schippers;

6°. bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indie als in Nederlaud, zullen eervol worden vermeld, de luit. ter zee 1ste kl. C. F. T. van Woelderer, de luitenants ter zee 2de kl. R. D. Crommelin, J. A. Snoek, J. Dalen, H. van der Meer, L. A. H. Lamie en A. E. J. W. Juta, de matroos 1ste kl. H. A. Pidoux en den marinier 1ste kl. C. van Wijck.

Art 2. Ter zake der 1ste expeditie tegen Atjeh:

1°. bevorderd tot ridder der Milit. Willemsorde 3de kl., den majoor der inf. E. P. Cavaljé;

2°. benoemd tot ridder der Milit. Willemsorde 4de kl., *a. van de zeemacht*: den luit. ter zee 1ste kl. C. J. Marinkelle, den luit. ter zee 2de kl. R. C. A. L. Jansen, den adelborst 1ste kl. (sinds bevorderd tot luit. ter zee 2de kl.) J. Cardinaal, den matroos 1ste kl. W. A. van der Bilt, en de matrozen 2de kl. H. T. Koning en J. Nijs; *b. van de landmacht*: den majoor der inf. van den barissan van Bangkallang, Radhen Mayang Koro, de kapiteins der inf., J. P. van Lier (sinds bevorderd tot majoor), J. H. Huijer (sinds gepensioneerd) en F. von Baluseck (chef der brigade terricinpemers), de 2de luits. der inf. J. G. Blanken, H. Kuhn, J. H. Derks en P. D. W. Wilken, den ziekenvader A. Gerzner, de korporaals der inf., K. F. Bongers en S. W. van der Velde, den ziekenoppasser H. J. Poolman, den fusilier J. Mieres, den kanonnier 1ste kl. W. Brinkerink, den trompetter der artillerie L. Mulder Kanter, en den mineur 2de kl. J. L. van Toledo;

3°. benoemd tot ridder der orde van den Ned. Leeuw, den dirig. offic. van gez. 2de kl. P. G. Neeb;

4°. bevoelen bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indie als in Nederland, eervol te vermelden: *a. van de zeemacht*: de luits. ter zee 1ste kl. H. D. Guijot, C. de Klopper, J. M. H. Bervoets, P. E. Winkelman, R. T. du Cloux en W. F. Blaauw, den luit. ter zee 2de kl. (sinds bevorderd tot luit. ter zee 1ste kl.) J. A. Vening, de luits. ter zee 2de kl. C. H. de Goeje, C. H. Cornelissen en R. C. van der Meulen, de adelb. 1ste kl. (sinds bevorderd tot luit. ter zee 2de kl.) J. G. Sneathlage, A. C. van der Sande Lacoste, jhr. H. M. Speelman, J. B. Dukkens, C. Meijboom en C. J. François, den adelborst 1ste kl. C. F. W. K. Happé, de 1ste luits. der mariniers C. J. Visser en A. B. Stenfert, den offic. van adm. 2de kl. L. F. C. Seelking, den offic. van adm. 3de kl. J. A. Sonnenberg, de offic. van gez. 1ste kl. W. Pannevis en J. J. Borst, den offic. van gez. 2de kl. S. F. Kruijt, den schipper in 't vaste corps dek- en onderoffic. J. de Smit en den marin. 3de kl. W. Blaas; *b. van de landmacht*: den onder-intendant 2de kl. D. W. Muller, de offic. van gez. 1ste kl. P. J. 't Hooft, L. H. N. Vriesman en H. C. J. T. van Hardenbergh, den kapit. der inf. W. H. van de Pol, de offic. van gez. 2de kl. M. J. van Geelkerken en W. J. Oosterhoff, de 1ste luits. der inf. J. van der Veen, C. E. J. Scheweij, E. P. Sievers en J. F. D. Bruinsma, de 2de luits. der inf. W. F. Kroesen en E. W. Bischoff van Heemskerck, den adj.-onderoffic.-kwartierm. C. Kaakebeen, den adj.-onderoffic. der inf. E. C. O. von Bredow, den serg.-maj. der inf. C. H. M. Grillo (sinds bevorderd tot adj.-onderoffic.), den serg.-schrijver J. den Decker (sinds bevorderd tot serg.-maj.-schrijver), de sergen.-terreinoopn. J. Janssens (sinds bevorderd tot serg.-maj.) en C. E. Fritz, de sergn. der inf. L. J. de Maaker en C. H. O. Bartsch (sinds bevorderd tot serg.-ma.), de korps. der inf. G. van Santen (sinds gegag.), H. P. L. Hansen (sinds bevorderd tot serg.) en J. C. van Leuven, den ziekenopp. W. Ferron (sinds bevorderd tot hospitaalbed.), en den fusel. C. Gilgien; *c. van de gouvernementmarine*: den gezaghebber 1ste kl. J. H. Meijer en de gezaghs. 2de kl. J. W. Scholten en M. Berends; en *d. van de*

transportvloot: den gezagv. van het stoomschip *Gouvern-Generaal Mijer*, O. J. C. Lindeman.

Art. 3. Ter zake der 2de expeditie tegen Atjeh:

1°. bevorderd tot ridder 3de kl. der Milit. Willemsorde, den kapit.-luit. ter zee W. H. F. van Oordt, den gen.-maj. G. P. de Neve, de kolonels der inf. C. L. St. A. M. de Roy van Zuydewijn, J. L. J. H. Pel en K. F. Schultze en den maj. der inf. J. A. Romswinkel;

2°. benoemd tot ridder 4de kl. der Milit. Willemsorde, den gedeleg. van de vereeniging "het Roode Kruis" G. von Bültzingslowen, en voorts: *a. van de zee-macht*: den kapit.-luit. ter zee (sinds bevorderd tot kapit. ter zee) W. F. L. de Vriese, de luits. ter zee 1ste kl. jhr. C. C. Six, W. A. Arriëns, G. J. Buijskes, H. J. van der Mandele en H. van Broekhuijzen, de luits. ter zee 2de kl. J. Haremaker, H. J. J. Kempe, W. G. van Nes, D. Hordijk en C. J. de Jong P. Azn., den kapit. bij het korps mariniers D. C. W. Sutherland, den offic. van gez. 1ste kl. H. J. Nieuwkerk, den offic. van gez. 2de kl. W. Schoondermark, den bootmansm. I. H. Heijmans, den matroos 1ste kl. (thans kwartierm.) N. H. de la Bie, den matroos 2de kl. T. C. U. de Wit en den serg. der marin. G. Slooff; *b. van de landmacht*: den kol. der inf. G. B. T. Wiggers van Kerchem, de luit.-kols. der inf. F. T. Engel en J. G. van Thiel, den luit.-kol. der artill. H. G. Boumeester, de majoors der inf. C. Schäfer en F. A. Gits, de maj. der genie G. E. V. L. van Zuijlen, de offic. van gez. 1ste kl. J. A. Einthoven, N. P. van der Stok en H. C. J. T. van Hardenbergh, de kapits. der inf. Pangeran Ario Gondo Sisworo (van 't legioen van prins Mangkoe-Negoro), Radhen Ario Pratali Kromo (van den barissan van Sumanap), W. J. Vervloet, J. A. Vetter, C. Deijkerhoff, C. A. van Randwijk, J. B. Mack, T. C. V. B. de Steenhuijsen, L. F. Nix, G. Lamers, J. L. Le Bron de Vexela, F. baron van Aerssen Beijeren van Voshol en A. J. F. Rochell (de drie laatstvermelden gedetacheerd van 't leger hier te lande), den ritm. Pangeran Prawiro Adie Negoro (van den barissan van Bangkallang), de kapits. der artill. J. L. van Wijhe en J. Schneither, den kapit. der genie C. A. Rombouts, de offic. van gez. 2de kl. W. J. Oosterhoff, G. Sinia en E. C. van Minkelen, de kapit., adj. van Z. K. H. Prins Alexander der Nederlanden, J. E. N. baron Sirtema van Grovestins, de 1ste luits. der inf. Radhen Mas Padjie Pakoening Prang (van 't legioen van Prins Pakoe-Alam), W. C. Nieuwenhuijzen, M. Segov, H. R. Beijen, C. E. J. Schweys, B. L. R. de Sturler, H. J. de Bordes, W. Comfurius (sinds gepensioneerd), D. van der Swan, C. Miseroy, G. M. Burgerhoudt, F. P. Sievers, A. S. H. Booms, J. F. D. Bruinsma, G. van Tienhoven, H. A. Hulstkamp, A. Evenwel, J. K. Koot, P. Vinkhuijzen en H. G. J. van Hoogstraten (de zes laatstvermelden gedetacheerd van 't leger hier te lande), de 1ste luits. der artill. G. de Wijs, J. A. van der Kruk, J. F. L. Cassa en W. F. Schenck, de 2de luits. der inf., E. W. Bischoff van Heemskerck, W. F. Kroesen, J. F. F. van Bloemen Waanders en F. B. C. H. von Splinter, den 2den luit. der artill. G. de Bruyn, den adj.-onderoffic.-kwartierm. J. P. Michels, den adj.-onderoffic. der inf. P. Peters, den serg.-maj. der inf. C. H. O. Bartsch, den serg.-maj. der artill. L. A. Holtes, de ziekenvs. J. Rietschi (sinds gegageerd) en H. L. J. M. van Ishoven, den serg.-terreinopn. C. E. Fritz, de sergn. der inf. J. M. G. Crans en C. Groot, de sergn. der genie H. Boersma en A. Kraibelt de Melker. den four. der inf. F. H. A. Treutsel von Buttlar Brandenfels, de korps. der inf. F. J. Kusin, H. L. Matthey, J. H. Arts, H. J. Huppertz en J. Vilmar, den ziekenopp. L. J. Nollet, de fusel. C. Gilgien, J. J. Eeftens, W. H. van Hateren, M. S. Goldstein, P. van Caenighem, J. W. van Boven, F. Struyk, L. Balmar en J. Schiebaan en den mineur 2de kl. A. C. Behouden;

3°. benoemd tot ridder der orde van den Ned. Leeuw, den luit. ter zee 1ste kl. J. P. Mercier, den offic. der administ. 1ste kl. G. H. Verboon, den offic. van gez. 2de kl. der K. N. Marine G. F. Rochat, den luit.-kol. der inf. K. van der Heijden, den diriger. offic. van gez. 2de kl. T. J. Jorritsma, de onderintendn. 2de kl. D. W. Muller en H. J. Maasland, den offic. van gez. 1ste kl. bij de landmacht H. L. Benjamins, en den kapit. bij het korps mariniers F. A. van Braam Houckgeest;

4°. toegekend de eeresabel, met het opschrift: »Koninklijk eereblijk voor betoonde dapperheid», aan: de luits. ter zee 1ste kl. H. P. König en C. J. Marinkelle, de maj. der inf. J. P. van Lier, E. P. Cavaljé en A. P. W. Meis, den kapit. der inf. F. von Balluseck (chef der brigade terreinopn. en den 1sten luit. der inf. J. H. van der Veen);

5°. bevolen bij afzonderlijke dagorders, zoo in Indië als in Nederland eervol te vermelden: *a. van de zeemacht*: de luits. ter zee 1ste kl. P. Swaan, J. P. Mercier, J. Loots en H. A. Sirks, de luits. ter zee 2de kl. L. Backer Overbeek, G. H. van Steyn, H. Nijgh, H. Bernelot Moens, H. H. Hora Siccama, G. M. Dolleman, B. T. W. van Hasselt, L. Haremaker, A. M. R. Wagner en G. C. Otten, den adelb. 1ste kl. (sinds bevorderd tot luit. ter zee 2de kl.) J. van den Bosch, de adelborsten 1ste kl. C. Moll en L. Kamphuis Suermond, den offic. van administr. 3de kl. J. H. de Sauvage, de offic. van gez. 2de kl. K. G. F. Sloos, den machinist 2de kl. A. J. Moritz, den 1sten stuurm. in 't v. corps dek- en onderoffic. K. Anker, den schiemansm. J. Buiten, den kwartierm. S. E. de Greef, de matroz. 1ste kl. J. de Gast, A. J. Ketz en J. van der Plaat, de matroz. 3de kl. B. de Braber en D. N. Middendorp, den korp. der marin. A. van der Stroom, de mariniers 1ste kl. J. J. Blik, A. Boers en P. J. Bosman, den marin. 2de kl. A. J. H. Janssen en den tamb. der marin. H. J. Beugelink; *b. van de landmacht*: den onderintend. 1ste kl. F. J. D. Noordhoek Hegt, den dirig. offic. van gez. 2de kl. J. R. Hessig, de majoors der inf. M. C. E. Ruempol, A. Luyms en A. M. Terstege, de offic. van gez. 1ste kl. H. J. Alken, J. B. Dumont, H. Greve en A. K. W. Arntzenius, de kapits. der inf. A. P. Bindervoet van Nahuys, C. G. H. F. van Schendel, K. M. A. Botter, A. P. Soetens en F. van Haften, den ritm. F. K. T. van Woelderen, de kapits. der artill. J. H. Wagener, W. C. de Jongh en J. R. de Jong, de offic. van gez. 2de kl. W. E. de Jong, W. F. Berghuis van Woortman, J. Adriani en J. S. Cremer, de 1ste luits. der inf. E. E. E. Otken, H. E. Munniks de Jongh, W. T. P. J. Happé, J. H. Heijl, P. H. van Hulstijn, C. C. F. J. Hirschman, J. H. V. Popp, A. H. W. Scheuer, W. F. Braun, P. van den Blijk, P. J. Seibert, R. G. J. Sutherland, W. A. H. Visser, F. G. Koppen, J. P. van Vlierden en M. G. W. A. Schumann (de drie laatstvermelden gedetacheerd van 't leger hier te lande), den 1sten luit. der cav. J. F. Ten Bosch, de 1ste luits. der art. W. Broese van Groenou, J. J. Kolsch en G. J. V. Vinkhuizen (laatstvermelde gedetacheerd van 't leger hier te lande), den 2den luit. der inf. (sinds bevorderd tot 1sten luit.) C. de Jongh, de 2de luits. der inf. A. F. d'Arnaud Gerkens, J. W. Ernste, A. J. Hamerster en L. J. Smits, den adj.-onderoffic. der art. P. F. Hornée, den serg.-maj.-terreinopnemer T. Hirsch, de sergn.-maj. der inf. A. J. Pluym en A. Klepper, den serg. bij het personeel belast met het toezicht op de dwangarbeiders C. F. Linders, de ziekenvaders A. G. Olsen en K. F. van Schmid, den serg.-terreinopnemer K. A. Trescher, de sergn. der inf. W. Maijer, J. van Oort, A. H. Hoogendoorn, W. H. C. Wckel, J. A. T. Schaeffer, R. F. Rijkschroeff, J. P. Comfurios (sinds gepasporteerd), G. H. Reineke J. Louiseder, J. Schindler, J. Budding en G. Takens, de sergn. der art. W. F. Dodemont, H. H. Haitjema en W. A. C. Meurs, den serg. der genie M. J. Benjaminsen, den four. der inf. J. G. F. Wildhagen, de hospitaalbedienenden A. J. B. J. Legrand en H. Patist, de korporaals der inf. J. de Vries, R. Schoutrop, A. Kessler en H. Tra, den ziekenopp. C. W. Beglinger, den hoornbl. D. van Zuidam, de tamboers J. Connot en J. Antonisse, de fuseliers, J. Meister, J. Keetels (of Ketels), T. Heukers, P. J. Waelpoel, T. Tanner, P. Schoenmakers, J. H. Wintand, J. Blik, C. Witte, J. Ruppenstein, A. E. Ekkers, A. W. van Oostrum, G. L. Beck, P. D. Vallenduuk (sinds gegageerd), J. H. Mulkes, P. den Hartog, S. Jansen, H. Ziegler, C. Schouten, P. A. van den Bogaard en J. A. Mirandee, de kanonniers 1ste kl. T. Ampst, C. Tonkens, J. H. Winterink en B. J. Hudepool, de kanonniers 2de kl. J. van Vliet, A. J. Wijnbergen, H. Teuben, A. Sledsens, K. Doorgeest, H. Oosterveld, A. Gatti III, J. Zondervan, A. Verwoert en N. de Jong, en de mineurs 2de kl. G. Huizer en G. Allgajjer; en *c. van de gouvernementsmarine*: den gezaghebber 1ste kl. A. C. Everaars;

6°. 's Konings bijzondere tevredenheid te betuigen over de zelfopoffering, waarmede de

navolgende militairen behulpzaam zijn geweest bij het verplegen der cholera-lijdens, wordende aan elk hunner, ten laste der begrooting van Nederlandsch-Indië, een gratificatie toegekend, groot f 100 (*honderd gulden*), te weten aan: de ziekenoppassers F. Rosenthal, C. Brokke, W. J. Kraa (sinds gepasport.), J. van Doorn en J. Winden, den hospitaalbediende K. H. Herngreen, en den inlandschen handlanger Sämman:

7°. almede Zr. Ms. *bijzondere tevredenheid te betuigen* aan den contröleur 1ste kl., thans ads.-resid. voor de betrekkingen met de inlandsche staten op Noord-Sumatra, R. C. Kroesen.

Artikel 4. Wordt bepaald, dat de namen der volgende (sinds overleden) militairen zullen worden ingeschreven in de registers van de Kanselarij der beide Orden, te weten: als ridder 4de kl. der Militaire Willemsorde, de 1ste luits. der inf. W. L. E. V. von Massow en D. G. baron Sloet van Zwanenburg (laatstvermelde gedetacheerd van 't leger hier te lande), en de 2de luit. der art. C. J. Zwager, en als eervol te vermelden, den luit. ter zee 2de kl. A. Fokker, den marin. 1ste kl. S. van Veen en den marinier 3de kl. J. J. G. Koen.

Artikel 5. Wordt bepaald, dat voor de militairen en schepelingen beneden den rang van officier, die bij het tegenwoordig besluit worden opgenomen in de Militaire Willemsorde, de riddersoldij zal worden berekend overeenkomstig den rang, dien zij volgens de dienststaten bekleeden op de dagteekening van dit besluit, en voor zoover zij inmiddels eervol den militairen dienst hebben verlaten, overeenkomstig den door hen in actieven dienst jongst bekleeden rang.

Artikel 6. Wordt ten slotte een bewijs gegeven van 's Konings tevredenheid over den moed en de zelfopoffering, door zee- en landmacht betoond bij de verschillende krijgsverrichtingen aan het hoofd van dit besluit genoemd, door te verklaren, dat het *eereteeken voor belangrijke krijgsvbedrijven*, ingesteld bij besluit van 19 Februari 1869 (*Staatsblad* n°. 24) toepasselijk is op die krijgsverrichtingen, van het begin der 1ste tot het einde der 2de expeditie, d. i. op het tijdvak tusschen 5 April 1873 en 26 April 1874, zullende de gesp van het eereteeken daartoe het opschrift dragen:

Atjeh 1873—1874.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
5301 SOUTH CAMPUS DRIVE
CHICAGO, ILLINOIS 60637

RECEIVED
JULY 15 1964

TO THE DIRECTOR
FROM THE DEPARTMENT OF CHEMISTRY
RE: [Illegible]

[Illegible text]

[Illegible text]

1964-1965

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

[Illegible text]

BIJLAGE XI.

BEHOORENDE BIJ DEN MILITAIRE-SPECTATOR,

DERDE SERIE. — NEGENTIENDE DEEL, N°. 12.

LAATSTE BENOEMINGEN, VERPLAATSINGEN EN VERANDERINGEN ENZ.

(26 October—25 November 1874.)

a.) BIJ HET LEGER HIER TE LANDE.

Benoemd en bevorderd.

Bij het wapen der inf. Bij het 1ste reg. inf., tot 2den luit.-kwartierm.: de serg. W. Mulder, van het 5de reg. inf. Bij het 2de reg. inf., tot 2den luit.-kwartierm.: de serg. L. J. Mulder, van het korps. Bij het 5de reg. inf., tot 2den luit.-kwartierm.: de serg. S. Hissink, van het 1ste reg. inf. en de serg. J. H. Märckelbach, van het 1ste reg. vest.-art. Bij het 8ste reg. inf., tot 2den luit.-kwartierm.: de serg. J. A. Keukenmeester, van het reg. gren. en jagers, en de wachtm. H. J. Avelingh, van het 3de reg. huz. — Bij het wapen der cav. Bij het 3de reg. huz., tot paardenarts van de 2de kl.: de paardenarts van de 3de kl. A. Overbosch, van het 2de reg. huz. Bij het 4de reg. huz., tot paardenarts der 1ste kl.: de paardenarts der 2de kl. H. M. Stiekkel Schoemaker, van het 1ste reg. huz. — Bij het wapen der art. Bij het reg. veld-art., tot 2den luit.-kwartierm.: de serg. J. H. K. M. van Kesteren, van het 5de reg. inf. Bij het 2de reg. vest.-art., tot 1sten luit.: de 2de luit. S. J. Droogleeveer, van het korps. Bij het 3de reg. vest.-art., tot kap. van de 2de kl.: de 1ste luit. S. J. A. de Quertenmont, van het reg. rijdende art.

Overgeplaatst.

Bij den staf der inf., ten einde definitief bij het D. v. O. werkzaam te zijn: de 2de luit.-kwartierm. J. S. Oudraad, van het 2de reg. inf., gedetacheerd bij het D. v. O. Bij het 2de reg. inf.: de 2de luit.-kwartierm. A. M. Brandenburg, van het 8ste reg. inf., gedetacheerd bij het Instr.-bat. Bij het 6de reg. inf.: de 2de luit.-kwartierm. E. G. Le Rutte, van het 4de reg. inf., gedetacheerd bij het koloniaal werfdepôt. Bij het 1ste reg. huz.: de paardenarts der 2de kl. M. Stoffels, van het reg. veld-art. Bij het reg. veld-art.: de 2de luit. J. Hora Adema, van het 3de reg. vesting-art. en de paardenarts der 2de kl. D. C. Valewink, van het 4de reg. huz.

--

Verplaatst.

Van Delfzijl naar Utrecht, de 2de luit.-magazijnm. der art. van de 3de kl. H. L. Horstman.

Gedetacheerd,

bij de milit. verkenningen, de 1ste luits. J. Hora Adema, van het 7de reg. inf. en W. A. van der Mandere, van het 8ste reg. inf. Bij het koloniaal werfdepôt, de 2de luit.-kwartierm. H. J. Avelingh, van het 8ste reg. inf. en de apotheker 2de kl. A. Andriessen, van de landmacht in West-Indië.

Voor den tijd van een jaar bij het leger hier te lande.

De officier van gezondh. der 2de kl. F. L. Philipsen, van het leger in O.-I., met verlof hier te lande.

Eervol ontslagen.

De officier van gezondh. der 2de kl. H. P. Schröder, en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Eervol ontheven,

uit zijn betrekking bij de K. M. A., en zulks met September 1875, de kap. A. J. Voorduyn, van het korps ing., min. en sapp., en zulks op het daartoe door hem gedaan verzoek.

Op nonactiviteit gesteld.

De kap. J. B. Heijmans, van het 3de reg. vest.-art.; de 1ste luit. E. A. O. Was, van het 3de reg. inf., en zulks op de daartoe door hem gedaan aanvraag.

b. BIJ HET LEGER IN OOST- EN WEST-INDIË.

Benoemd.

Bij het leger in Nederlandsch Indië, tot 2den luit.-kwartierm.: de sergn. J. D. P. Soeterik, van het reg. gren. en jagers, D. J. Caminha, van het 5de reg. inf., H. Prins en J. H. van Baar van Slangenburgh, beiden van het 8ste reg. inf., alsmede de serg. R. M. T. A. Kempers, van het Instr.-bat. — Bij het personeel van den geneeskundigen dienst in O.-I., tot officier van gezondh. 2de kl., de Heer W. Hamaker.

Bevorderd.

Bij de milit. administr., tot 1sten luit.-kwartierm., de 2de luit.-kw. H. D. Tuynenburgh; tot onderintend. der 1ste kl. die der 2de kl. G. Y. C. Fraser; tot kapit.-kw., de 1ste luit.-kw. F. Cortenbach; tot 1sten luit.-kw., de 2de luits.-kwartierm. H. C. W. Kogenschoot en R. W. A. Harmsen; tot milit. ambt. 1ste kl., de 1ste instrumentmaker bij den instrumentmakerswinkel te Batavia C. Stratemeyer; — bij den geneesk. dienst, tot offic. v. gez. der 2de kl. die der 3de kl. C. F. Erdbrink; tot paardenarts der 1ste kl. die der 2de kl. J. J. Postma; — bij het wap. der inf., tot kol., de luit.-kol. H. L. Veenhuyzen; tot luit.-kol., de majoors, K. W. H. de Coenens, H. F. Meijer, thans met verl. in Ned., en M. C. E. Ruempol; tot maj., de kapits. L. W. C. Gerlach en H. Demmen; — bij het wap. der art., tot kapit., de 1ste luits. L. C. F. Duguiés en M. B. van Slee; tot 1sten luit., de 2de luits. D. Crok, H. P. A. de Wilde, J. A. Almerood, G. de Bruijn, de Moneau en G. A. Kusky.

Geplaatst.

Als commandt. der 2de milit. afd. op Java, de gener.maj. A. J. E. Dumont, tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking; — bij het wapen der inf.,

bij het 15de bat., de 2de luits. A. F. Balabrega en W. J. Michaelis; bij het 16de bat., de 2de luits. C. D. van den Bergh en J. M. le Bron de Vexela; bij het 17de bat., de 2de luit. J. L. Meijer; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., de 2de luits. N. de Roemer en K. J. de Weerth (de 2de, 4de en 5de tot dien rang bevorderd, de overigen uit Ned. aangekomen, bestemd voor den dienst in O.-I.); — bij het wapen der art., de 1ste luit.-vuurwerker bij de pyrot. werkl. te Soerabaja, de 1ste luit. J. J. K. de Moulin, adj.-vuurw. bij die inrichting.

Obergepluust.

Bij het Dept. v. Oorlog, bij de 4de afd., de 1ste luit. J. G. Kerlen, van den staf der genie te Atchin; bij de 5de afd., de onderintend. der 2de kl. D. W. Muller; — bij den gewestel. en pl. staf, als commandt. der inf. te Willem I, de kolonel H. L. Veenhuysen, pl. commandt. te Soerabaja; als pl. commandt. te Batavia, de luit.-kolonel J. G. van Thiel, van het 12de bat.; als pl. commandt. te Soerabaja, de luit.-kol. K. W. H. de Coenens, van het 7de bat.; als bivak-commandt. van Kotta-Radja en voorwerken, de luit.-kol. J. H. T. Wiegand, van het 3de bat.; als zijn adj., de 1ste luit. A. de Haas, van het 3de bat.; als offic. van wapening te Kotta-Radja, de 2de luit. J. W. Hendrix, van het 9de bat.; als commandt. der troepen in het rijk van Deli, de majoor H. Demmeni, van het 1ste bat.; — bij de milit. administr., als beheerder van het tijdelijk hosp. te Oenarang, de 1ste luit.-kwartierm. G. G. Ouwering, van den raad van adm. te Willem I; bij het bureau van den onderintend. der 1ste kl. in de 2de milit. afd. op Java, de 2de luit.-kw. M. J. Vitringa, van het tijdelijk hosp. te Oenarang; bij het bureau van den intend. der 2de kl. in de 1ste milit. afd. op Java, de onderintend. der 2de kl. H. J. Maasland; bij den raad van admin. van het rechter-half 9de bat. te Atchin, de 1ste luit.-kw. P. M. E. Soeters; bij den raad van admin. van het 10de bat. te Batavia, de 1ste luit.-kw. J. Muller; bij den raad van adm. bij het subsist.-kader te Soerabaja, de 2de luit.-kw. W. P. van Berckel Bik; bij het gr. milit. hosp. te Willem I, de 2de luit.-kw. P. T. Couperus, als onderintend. der 2de kl. in de W.-afd. van Borneo, de onderintend. der 2de kl. B. D. Filet, van het bureau van de 2de kl. der krijgsmacht te Atchin; bij dit bureau, de onderintend. der 2de kl. C. Fuhri, beheerder van het hosp. te Kotta-Radja; en in deze betrekking, de kapit.-kw. A. J. Brandenburg van der Gronden, beheerder van het garn.-kl.-magazijn te Weltevreden; in deze betrekking, de kapit.-kw. F. Cortenbach, laatstelijk toegevoegd aan den chef der milit. adm. bij de 2de expeditie tegen Atchin; als beheerder van het garn.-kl.-magaz. te Willem I, de 1ste luit.-kw. J. Blankwaardt, van den raad van adm. te Singkawang; bij den raad van adm. van het subsist.-kader te Batavia, de 1ste luit.-kwartierm. M. Lafontaine, van het bureau van den intend. der 2de kl. in de 1ste milit. afd. op Java; bij den raad van adm. te Singkawang, de 1ste luit.-kw. L. Bendeler, laatstelijk toegevoegd aan den onderintend. der 2de kl. van de 2de brigade bij de 2de expeditie tegen Atchin; bij het gr. milit. hosp. te Willem I, de 2de luit.-kw. F. L. J. de Jeer, beheerder van het garn.-kl.-magaz. te Willem I; — bij den geneesk. dienst, bij het garniz. te Onrust, de offic. van gez. der 2de kl. dr. J. C. W. Fucher, van dien dienst te Banka; bij dezen dienst, de offic. van gez. der 3de kl. C. F. Erdbrink, van het gr. milit. hosp. te Soerabaja; bij dit hosp., de offic. van gez. der 2de kl. W. Smith; bij den geneesk. dienst te Atchin, de offic. van gez. der 2de kl. dr. J. R. H. van Son en J. H. Bijstra; — bij het wapen der inf., bij het 1ste bat. (te Soerakarta), de kapit. F. baron van Aerssen Beijeren van Voshol, van het 9de bat.; bij het linker-half 1ste bat. te Samarang, de 1ste luit.-adj. A. E. Albrecht, van het rechter-half 3de bat.; bij het 2de bat., de kapit. P. C. Gaal, van het 4de bat.; de kapit. K. N. Reuter en de 1ste luit. A. van Driem, respectievel. van het 15de en 4de bat.; bij het 3de bat., de luit.-kolonel A. J. Diepenbroek, plaatselijke commandant te Soerabaja, de maj. H. E. L. Prins, de 1ste luit. A. de Haas, en de 2de luits. A. van Leeuwen en A. J. Visser, resp. van het 17de, 4de, 1ste en 5de bat.; de 1ste luit.-adj. J. W. Croes, de 1ste luits. T. J. W. M. Hustinx, L. A. T. Nil, T. Weersma en de 2de luit. P. J. H. Kramer, resp. van het 13de, 15de, 16de en 5de bat.; de 2de luit.

P. Ahlers, van het 7de bat.; bij het 4de bat. (Djokjokarta), de 1ste luit. W. J. C. Kalshoven, van het 3de bat.; bij het 5de bat., de majoor J. H. Romswinkel, van het 9de bat.; bij het 6de bat. (Celebes), de 2de luit. T. C. A. Elbers, van het subs.-kader te Soerabaja; de kapit. J. F. A. Noman, de 1ste luits. T. J. Meis, H. T. J. Klatt en de 2de luit. A. van den Brandeler, allen van het 15de bat.; bij het 7de bat., de 1ste luit.-adj. F. P. Sievers, van het linker-half 9de bat.; bij het 9de bat., de kapits. P. van Drimmelen en F. M. Avenarius, resp. van het 5de en 12de bat.; de majoor E. V. Jeltens, de kapit. J. L. Engelhart en de 1ste luit. H. J. Kikkert Schotborgh, resp. van het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., het 15de en 13de bat.; de kapit. J. van Weeren, van het 10de bat.; bij het linker-half 9de bat., de 1ste luit.-adj. G. A. Vogel, van het 7de bat.; bij het 10de bat., de kapit. J. H. Knijff en de 1ste luit. H. R. Beijen, de 1ste van het 9de bat., de laatste, adj. van den commandt. der 2de brig. bij de 2de expeditie tegen Atchin; de kap. A. J. van Ginkel, van het garn.-bat. der W.-afd. v. Borneo; bij het 11de bat., de 2de luit. E. W. Bischoff van Heemskerck, adjoint bij den staf der 3de brig. bij de 2de expeditie tegen Atchin; de kapit. J. H. A. Yssel de Schepper, van het 9de bat.; bij het 12de bat., de majoor F. A. J. Perié, van het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo; bij het 14de bat., de kap. W. C. Goteling Vinnis, van het 2de bat.; bij het 15de bat., de 1ste luit. H. C. Smallembach, van het garn.-bat. van Palembang en Benkoelen, de kapit. M. Sablerolle, van het 16de bat.; bij het 16de bat., de 1ste luit. A. Scheltema, van het garn.-bat. van Sumatra's westkust en o.: de majoor H. van Heijningen, commandant der troepen in het rijk van Deli; — bij het garn.-bat. van Riouw en o., de kapit. E. L. G. J. Verdooren, van het 1ste bat.; bij het garn.-bat. der W.-afd. van Borneo, de kapit. S. D. Kramers, van het 8ste bat.; bij het garn.-bat. van Riouw en o., de 2de luit. P. Hoogesteger, van het 11de bat.; bij het garn.-bat. in de Z.- en O.-afd. van Borneo, de 1ste luits. A. E. C. V. Boudewijns en H. van Ophuysen, beiden van het 14de bat.; bij het garn.-bat. der Mol. eil., de kapit. E. Perné, van het 11de bat.; bij het garn.-bat. van Riouw en o., de 1ste luit. J. P. Groenhof, van het 12de bat.; bij het garn.-bat. in de Z.- en O.-afd. van Borneo, de kapit. A. P. Soeters, van het 14de bat.; bij het subsist.-kader te Soerabaja, de 2de luit. L. J. Smits, van het 14de bat.; bij het garn.-bat. van Sumatra's westk. en o., de 2de luit. M. A. van Bommel van Vloten, van het 16de bat.; bij het subsist.-kader te Soerabaja, de 2de luit. A. S. Schieffer, van het 13de bat.; — bij het wapen der art., bij het personeel, de 1ste luit.-adj. van den commandt. der art. te Atchin J. F. Arnold, zijnde hij ingedeeld bij de 7de comp. te Samarang; bij het materieel, als adj. van den commandt. der art. te Atchin, de 1ste luit. E. H. Burnaby Lautier, van de 16de comp. te Soerabaja; als adjunct-vuurw. bij de pyrot. werkplaats te Soerabaja, de 1ste luit. G. de Wijs; bij het magazijn van oorlog te Batavia, de magazijnm. 2de kl. J. H. A. Schenau, van die te Atchin; bij de magazijnen van oorlog te Willem I, de magazijnm. 2de kl. W. Kampscheur, van die te Batavia; bij de magazijnen van oorlog te Atchin, de magazijnm. 3de kl. L. Richard, van die te Willem I; bij de 1ste comp. te Batavia, de kapit. W. Broese van Groenou, van de 4de comp. te Banjoe-Biroe; bij de 4de comp. te Banjoe-Biroe, de 1ste luit. H. J. G. Souman, van de 2de comp. te Salatiga; bij de 6de comp. te Atchin, de 1ste luit. M. B. van Slee, van de 18de comp. te Batavia; bij de 8ste comp. te Bandjermasin, de 1ste luit. D. J. H. Schäfer, van de 18de comp.; bij de 22ste comp. te Atchin, de 2de luit. J. C. van Geel, van de 5de comp. te Banjoe-Biroe; — bij het wapen der genie, bij den staf van het wapen, de 1ste luit. J. W. N. Cramer, van het korps min. en sapp.; bij dit korps, de kapit. P. L. Dumoulin en de 1ste luits. P. van Rijk en C. van der Veen, van den staf van het wapen; bij het garn. te Willem I, de 1ste luit. D. G. Nelemans, pl. eerstaanw. genieofficier te Padang-Pandjang; bij het garn. te Soerabaja, de 1ste luit. C. W. Hoffman, van de 4de afd. van het Dept. v. Oorlog.

Tijdelijk gedetacheerd,

bij den staf van het wapen der genie, de 1ste luit. J. P. J. Schulmayer, van het garn.-bat. van Celebes en o.

—

Ingetrokken,

de overplaatsing bij het 10de bat. van den 1sten luit. G. J. H. van der Geugten, blijvende hij bij het garnizoen der W.-afd. van Borneo.

In activiteit hersteld,

bij de milit. administr., de 2de luit.-kwartierm. A. L. G. Gobé en geplaatst bij den raad van adm. te Kedong-Kebo; bij het wapen der inf., de kapits. C. F. van Middeldijk en J. M. van der Groen; de 2de luit. W. J. M. Georges, zijnde hij geplaatst bij het 11de bat.

Eervol ontslagen.

De kap. der inf. C. J. G. de Bruin; de 1ste luit. der inf. P. F. A. van Stuwe; de 1ste luit.-kwartierm. C. H. Jeldes; de majoor der inf. P. Bruyn van Rozenburg, onder toekenning van den rang van luit.-kolonel; de onderintend. der 1ste kl. J. B. de Graaf; de 1ste luit. der inf. A. de Vletter; de offic. v. gez. der 2de kl. A. Feikema; de 1ste luit. der inf. W. G. Teunissen.

Ontslagen,

de 2de luit. der inf. P. van Trigt.

Op nonactiviteit gesteld.

De ritm. jhr. J. C. van der Willige von Smidt auf Altenstadt, van het reg. cav.

Tweejarig verlof verleend,

aan den kapit. der art. K. J. A. Pape; aan den kapit. der inf. F. de Lannoy; aan den majoor der inf. J. P. van Lier; aan den offic. v. gez. der 1ste kl. A. C. Hoogeveen; aan den 1sten luit. der inf. J. J. Meijboom; aan den kap. der inf. J. J. van Poll; aan den 1sten luit. der inf. J. W. H. Werleman; aan den 1sten luit. der inf. J. T. E. Pex; aan den 2den luit. der inf. F. W. Kuhn.

Overleden.

De kap.-kwartierm. F. C. P. M. Watrin, te Kotta-Radja, den 14den Mei 1874; de 2de luit.-kwartierm. H. C. A. O. Burgemeester, te Penajong, den 26sten December 1873; de offic. van gez., met rang van kapit., tijdelijk in dienst, te Kotta-Radja, den 27sten Mei 1874; de 1ste luit. der inf. H. L. E. V. von Massou, te Kotta-Radja, den 9den Juli 1874; de 2de luit. der inf. B. Schaap, te Weltevreden, den 17den Juli 1874; de 1ste luit. der inf. D. G. baron Sloet van Zwanenburg, te Kotta-Radja, den 27sten Juni 1874 en de 2de luit. der art. C. J. Zwager, te Kotta-Radja, den 10den Juli 1874.

—

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...

...

...the ... of ...